

**STANDARDNE OPERATIVNE
PROCEDURE BHMAC-a
ZA
HUMANITARNO DEMINIRANJE
(SOP)**

01.06.2003.godine

Obavještenje

Na osnovu člana 6. pod d) Zakona o deminiranju u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik BiH broj 5/02), na prijedlog Centra za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu BHMAC), Komisija za deminiranje odobrava Standardne operativne procedure BHMAC-a za humanitarno deminiranje u BiH (SOP), sa datumom koji je naveden na naslovnoj stranici. SOP podliježu preispitivanju i reviziji po proceduri izmjena koje su navedene u nastavku. Korisnici ovog dokumenta mogu da provje stanje na web stranici BHMAC-ovog projekta (<http://www.bhmac.org>)

Obavještenje o zaštiti autorskih prava

Standardne operativne procedure BHMAC-a za humanitarno deminiranje u Bosni i Hercegovini od 01.06.2003, predstavljaju dokumenat BHMAC-a zaštićen autorskim pravima. Ovaj dokumenat, ili bilo koji njegov dio, ne smije da se reprodukuje, pohranjuje ili prenosi u bilo kojem obliku, ili na bilo koji način i u bilo koju drugu svrhu, bez prethodne dozvole BHMAC-a. BHMAC djeluje kao stručno tijelo Komisije za deminiranje u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu Komisija). Komisiju kao centralno tijelo za deminiranje u Bosni i Hercegovini osniva Vijeće ministara.

Ovaj dokument se ne smije prodavati.

Adresa:

Centar za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini
Bosna i Hercegovina, 71000 Sarajevo , Zmaja od Bosne 8.

E-mail: bhmac@bhmac.org

Telefon: (+387) 33 667 310

Fax: (+387) 33 667 311

U V O D

1. Standardne operativne procedure BHMAC-a za humanitarno deminiranje (u daljem tekstu SOP BHMAC-a), predstavljaju dokument BHMAC-a za radove koje u procesu humanitarnog deminiranja direktno provodi BHMAC.
2. Osnov za izradu SOP-a BHMAC-a je Standard za uklanjanje mina i NUS-a u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu Standard BiH) i iskustva ste~ena do danas u vr{enju operacija deminiranja u BiH.
3. U SOP-u BHMAC-a ugrađeni su zahtjevi dati u Zakonu o deminiranju u Bosni i Hercegovini (SG BiH, broj 5/02) i Standardu BiH, te iskustveno vi{e stru~nih i bezbjedonosnih mjera po kojima treba da se radi, u cilju bezbjednosti ljudi koji izvode operacije deminiranja i obezbjeđenja kvaliteta o~i}ene povr{ine za korisnike-stanovnike u BiH.
4. SOP BHMAC-a omogu}ava osoblju Strukture BHMAC-a da po odgovarajućim procedurama provodi zadatke, odgovornosti i ovlaštenja u procesu deminerskih aktivnosti.
5. Deminerske i druge organizacije obavezne su da se pridržavaju postavljenih zahtjeva i procedura koji su dati u SOP BHMAC-a, a ujedno ga mogu da koriste za izradu vlastitih SOP-ova.

I Z M J E N E

1. Izmjene SOP-a BHMAC-a se mogu po propisanoj proceduri da provedu, štampaju i uvedu u tabelu.
2. O dono{enju izmjene vodi se rasprava u strukturi BHMAC-a. Izmjenu odobrava Komisija za deminiranje BiH.
3. Od datuma stupanja na snagu predložene izmjene, direktni izvršioci BHMAC-a istu prihvataju i po njoj postupaju.

Primjedbe i prijedlozi za izmjenu ili dopunu SOP-a dostavljaju se Odjelu za operacije BHMAC-a.

EVIDENCIJA IZMJENA

Broj izmjene	Datum izmjene	Dio SOP-a	Kratak sadržaj izmjene	Izmjenu uveo (ime i prezime)
01/1-1-25/04	18.03.2004.	I, VI i VII	Aneks 1.- Izmjene i dopune generalnog i tehničkog izviđanja i stručnog nadzora nad obavljanjem poslova deminiranja	Komisija za deminiranje u BiH
01/1-1-70/04	30.06.2004.	X	Aneks 2.-Sistematsko izviđanje	Komisija za deminiranje u BiH
01/1-1-64/06	13.07.2006.	VII	Aneks 3.-Stručni nadzor nad obavljanjem poslova deminiranja	Komisija za deminiranje u BiH
01/1-1-73/06	16.08.2006.	XI	Aneks 4.-Integralno planiranje protuminskih akcija za ugrožene zajednice	Komisija za deminiranje u BiH

S A D R Ź A J

Red. broj	Naziv dijela	Oznaka stranica
	Naslov, obavještenje, uvod i izmjene	1-4
I	Generalno izviđanje	1-19
II	Otvaranje i praćenje radnih zadataka	1-3
III	Trajno obilježavanje	1-4
IV	Testiranje prega	1-13
V	Testiranje mašina	1-15
VI	Tehničko izviđanje	1-12
VII	Stručno nadziranje nad obavljanjem poslova deminiranja	1-40
VIII	Istraga deminerskih nesreća i incidenata	1-17
IX	Unutarnja kontrola BHMАC-a	1-4
X	Sistematsko izviđanje	1-18
XI	Integralno planiranje protuminskih akcija za ugrožene zajednice	1-37

I DIO

GENERALNO IZVIĐANJE

SADRŽAJ

Naziv sadržaja	Strana
Definicija i cilj generalnog izviđanja	2
Mjere sigurnosti	2
Organizacija generalnog izviđanja	2
Izvori podataka generalnog izviđanja	3
Postupak generalnog izviđanja, priprema za izviđanje	3
Prikupljanje i provjera podataka na terenu	5
Analiza ustanovljenih informacija i procjena rizika	6
Hitno obilježavanje rizičnih površina u toku generalnog izviđanja	7
Izvještaj o generalnom izviđanju	8
Postupak prioritizacije	8
Prilog A: Dijagram toka aktivnosti operacije humanitarnog deminiranja u BiH	9
Prilog B: Legenda za izradu skice generalnog izviđanja	10
Prilog C: Kriterij za klasificiranje izviđene površine u Izvještaju o generalnom izviđanju	11
Prilog D: Znak za hitno obilježavanje rizične površine	13
Prilog E: Obrazac “Izvještaj o generalnom izviđanju”	14
Prilog F: Stručno mišljenje za utvrđenu PBVR u generalnom izviđanju	18
Prilog G: Zapisnik o prikupljenim podacima u toku generalnog izviđanja primjenom intervjua	19

DEFINICIJA I CILJ GENERALNOG IZVIĐANJA

1. Generalno izviđanje predstavlja skup međusobno povezanih i usklađenih aktivnosti kojima se prikupljaju podaci i obrađuju informacije o minskoj opasnosti bez primjene metoda deminiranja. Pri tome se ustanovljavaju informacije o položaju, izgledu i osnovnim karakteristikama područja za koje se sumnja da je zagađeno minama.

2. Cilj generalnog izviđanja je identificiranje rizika i potreba za tehničkim izviđanjem, trajnim obilježavanjem, operacijama deminiranja ili drugim protuminskim akcijama. Ovaj proces sadrži:

- (1) prikupljanje i obradu podataka o sumnjivim površinama,
- (2) procjenu minske opasnosti i ustanovljavanje rizika i određivanje prioriteta deminiranja,
- (3) redukciju sumnjive površine kroz definiranje površina bez vidljivog rizika,
- (4) dopunjavanje baze podataka,
- (5) planiranje deminiranja po vremenu i dinamici i preciznije kratkoročno i dugoročno planiranje,
- (6) pripremu projektne dokumentacije za tehničko izviđanje, deminiranje i trajno obilježavanje.

MJERE SIGURNOSTI

3. Izviđački tim, u toku izviđanja na terenu ne napušta površinu koja je sigurna, prema Standardima za uklanjanje mina i NUS-a u BiH ili bez vidljivog rizika prema kriterijima ovog Uputstva za generalno izviđanje.

4. Izviđanje vrši isključivo osoblje izviđačkog tima koje je stručno osposobljeno i materijalno pripremljeno za izviđanje

5. Stručni suradnik za operacije u regionalnom uredu BHMАC-a neće dopustiti izlazak izviđačkog tima na zadatak ukoliko procijeni da nije dovoljno spreman za izviđanje konkretnog zadatka.

ORGANIZACIJA GENERALNOG IZVIĐANJA

6. Generalno izviđanje provode izviđački timovi BHMАC-a. Svaki izviđački tim se sastoji od najmanje dva izviđača, od kojih je jedan vođa tima.

7. Svo osoblje koje se nalazi u sastavu izviđačkih timova mora imati završen kurs za izviđača i sklonosti za obavljanje poslova izviđača.

8. Oprema izviđačkog tima treba osigurati izviđačkom timu optimalne uvjete za kvalitetno obavljanje zadataka. Oprema za rad se sastoji od:

- a) opreme za mjerenja na terenu:
 1. busola,
 2. razmjernik,
 3. daljinomjer (laserski ili mjerna traka),
 4. elektronska sredstva za određivanje položaja,
- b) opreme za osmatranje:
 1. dvogled,
- c) opreme za održavanje veze:
 1. radia-stanica ili mobilni telefon,
- d) opreme i pribora za dokumentiranje:
 1. pribor za pisanje i crtanje,
 2. digitalni fotoaparatus,
- e) radne odjeće,
- f) terenskog vozila,
- g) pribora za pružanje prve pomoći.

9. Radom izviđačkog tima neposredno rukovodi stručni suradnik za operacije u regionalnom uredu. Stručni suradnik za operacije je odgovoran za neposrednu pripremu izviđačkog tima za rad, neprekidno prati i kontrolira rad tima, zajedno sa timom vrši analizu i daje konačnu procjenu minske opasnosti.

10. Šef regionalnog ureda je najodgovorniji za provođenje zadataka generalnog izviđanja u regionalnom uredu. On nadgleda aktivnosti generalnog izviđanja i potpisom potvrđuje Izvještaj generalnog izviđanja.

11. Ured BHMAC-a planira zadatke generalnog izviđanja na osnovi lista prioriteta, korodinira rad regionalnih ureda, vrši kontrolu kvaliteta završnih izvještaja i obrađuje rezultate generalnog izviđanja u cilju izrade projekta za deminiranje, tehničko izviđanje i trajno obilježavanje kao i izdavanje Stručnog mišljenja.

12. Stručno mišljenje da je određena površina bez vidljivog rizika izdaje šef ureda BHMAC-a na prijedlog šefa regionalnog ureda.

IZVORI PODATAKA GENERALNOG IZVIĐANJA

13. Izvori podataka tokom generalnog izviđanja

- a) Centralna baza podataka i podaci iz arhiva BHMAC-a
- b) Entitetska ministarstva odbrane i entitetske vojske
- c) Entitetske civilne zaštite
- d) Ostali organi ili predstavnici vlasti
- e) Entitetska ministarstva i ministarstva unutarnjih poslova kantona, policijske uprave i policijske stanice
- f) Lokalno stanovništvo
- g) Izvorna dokumenta (zapisnici o minskim poljima, upitnici, fotografije, itd.)
- h) Međunarodne vojne i policijske snage u BiH
- i) Baze podataka UNICEF-a i UNHCR-a
- j) ICRC, Federalni, kantonalni i općinski Crveni križ
- k) Akreditirane organizacije za deminiranje i uklanjanje NUS-a
- l) Programi upozoravanja na mine i organizacije za brigu o žrtvama rata
- m) Žrtve mina¹

POSTUPAK GENERALNOG IZVIĐANJA

PRIPREMA ZA IZVIĐANJE

14. Priprema za izviđanje je postupak koji provodi stručni suradnik za operacije u regionalnom uredu sa izviđačkim timovima za svaki konkretan zadatak izviđanja. Priprema počinje prijemom zadatka za izviđanje i traje do izlaska na teren.

15. **Tok pripreme za izviđanje**

- a) Prijem naloga za generalno izviđanje. Nalog za generalno izviđanje regionalni ured dobija iz ureda BHMAC-a koji se otvara na temelju prioriteta i sadrži sljedeće informacije:
 1. broj naloga,
 2. lokacija izviđanja, općina, kanton ili regija,
 3. po čijem se zahtjevu vrši izviđanje,
 4. datum podnošenja zahtjeva,
 5. dinamika izvršenja (po planu RU ili prioriteto),
 6. skica sa granicama lokacije za izviđanje unesena na katastarski plan ili topografsku kartu
- b) Proučavanje zadatka od strane stručnog suradnika za operacije i planiranje zadataka izviđačkom timu

¹ Izvore od tačke 13.a) do 13.g) obavezno obraditi. O korištenju izvora pod tačkom 13.h) do 13.m) će odlučiti stručni suradnik za operacije u regionalnom uredu, a to će ovisiti od raspoloživih mogućnosti za kontaktiranje, postojanju datih izvora na terenu i od njihove upotrebljivosti za prikupljanje podataka o konkretnoj lokaciji.

- c) Prikupljanje dostupnih informacija za koje nije potreban izlazak na teren. Pregled podataka koji se prikupljaju u pripremi za izviđanje
- d) Priprema topografskih karata i katastarskih planova obuhvata:
 - 1. nabavljanje potrebnih topografskih karata i općinskih katastarskih planova,
 - 2. kopiranje karata sa minskom situacijom iz baze podataka,
 - 3. nanošenje na kartu svih prikupljenih informacija,
- e) Analiza i procjena prikupljenih informacija
- f) Planiranje izviđanja i priprema izviđačkog tima
- g) Priprema za vođenje informativnih intervjua sa kontakt-osobama:
 - 1. proučavanje podataka o kontakt-osobama,
 - 2. priprema pitanja za vođenje informativnog intervjua sa svakom kontakt-osobom,
 - 3. priprema općeg (internog) upitnika za lokaciju,
 - 4. izrada plana intervjua,
- h) Izdavanje pismenog zadatka izviđačkom timu za rad na terenu koji sadrži sljedeće podatke:
 - 1. nalog za izviđanje iz sektora operacija,
 - 2. sve prikupljene informacije.

16. Pregled podataka koje se prikupljaju u pripremi za izviđanje

- (1) Opći podaci
 - a) Po čijem se zahtjevu vrši izviđanje
 - b) Svrha i značaj deminiranja za stanovništvo i privredu
 - c) Rok do kada bi se trebalo izvršiti izviđanje
 - d) Podaci o stradavanjima u širem području lokacije koja će se izviđati
 - e) Upotrebljava li se prostor (ili dio prostora) od strane lokalnog stanovništva na bilo koji način
- (2) Podaci o položaju lokacije za izviđanje
 - a) Geografski položaj sumnjivog područja (mjesto, općina, kanton ili regija)
 - b) Karakteristike lokacije na kojoj se vrši izviđanje:
 - 1. reljef,
 - 2. karakteristike zemljišta,
 - 3. vodotokovi,
 - 4. naseljenost,
 - c) Položaj linija sukoba, odnosno linija razdvajanja (ucrtani najmanje na topografskoj karti 1:25000)²
 - d) Položaj lokacije za izviđanje na katastarskom planu razmjera 1:5.000 i krupnijem
 - e) Ucrtani planirani projekti za obnovu i izgradnju na području lokacije, ako postoje
 - f) Utvrđivanje i ucrtavanje sigurnih puteva
- (3) Podaci o postojanju minske opasnosti na lokaciji za izviđanje dobijeni iz evidencija centralne baze podataka, arhiva BHMАC-a i baza podataka drugih organizacija
 - a) Zapisnici o minskim poljima
 - b) Evidencija o vojnom deminiranju iz centralne baze podataka
 - c) Evidencija o humanitarnom deminiranju
 - d) Evidencija o minskim nesrećama i incidentima
 - e) Podaci o zadacima koji su u toku
- (4) O izvorima podataka
 - a) Na koje se organe vlasti kao izvore podataka izviđački tim može osloniti prilikom izviđanja na terenu i ko su kontakt-osobe u njima
 - b) Da li ima vojnih jedinica u širem rejonu koje bi mogle pružiti informaciju tokom izviđanja na terenu

² Pod ucrtavanjem podataka na topografsku kartu podrazumijeva se i unošenje podataka u bazu podataka-MapInfo

- c) Da li ima demobiliziranih boraca koji su učestvovali u ratnim operacijama na lokaciji za izviđanje nastanjenih u širem rejonu
- d) Da li ima aktivista humanitarnih i drugih organizacija u širem području spomenute lokacije koji mogu biti iskorišteni kao izvori podataka
- e) Ima li preživjelih žrtava mina i da li su pogodni za razgovor
- f) Koga od lokalnog stanovništva kontaktirati i kako doći do podataka o istima
- g) Lični podaci o svim osobama predviđenim za kontakt:
 - 1. ime i prezime,
 - 2. starost,
 - 3. nacionalnost,
 - 4. školska sprema i zaposlenje,
 - 5. lokalna funkcija,
 - 6. dužnosti u ratu i kretanje u toku rata

ПРИКУПЉАЊЕ I PROVJERA PODATAKA NA TERENU

17. Prikupljanje i provjera podataka na terenu vrši izviđački tim samostalno, sa ciljem da se potvrde ili dopune podaci do kojih se došlo u pripremi za izviđanje i da se dođe do novih podataka neophodnih za kvalitetnu procjenu minske opasnosti.

18. Prikupljanje i provjera podataka na terenu

- (1) Odlazak na područje u kojem se nalazi lokacija za izviđanje
- (2) Stupanje u vezu sa kontakt-osobama iz lokalnih organa vlasti, usaglašavanje načina rada na terenu
- (3) Priprema vodiča-osobe za kontakt sa drugim izvorima podataka za rad na terenu, obavljanje intervjua sa istim
- (4) Prikupljanje podataka na terenu sljedećim metodima:
 - a) informativni intervju,
 - b) upitnik,
 - c) mjerenjima na topografskoj karti (katastarskom planu) i na zemljištu,
 - d) posmatranjem,
 - e) određivanje rizičnih površina i površina bez vidljivog rizika i nanošenje istih na kartu

19. **Metode prikupljanja podataka na terenu - Informativni intervju.** Informativni intervju je metod prikupljanja izvornih podataka putem razgovora sa osobama za koje postoje podaci da mogu pružiti pouzdane i korisne informacije o postojanju minske opasnosti. Ovo je jedan od najčešćih i najznačajnijih metoda rada izviđačkog tima tokom kojeg se vrši provjera postojećih podataka i prikupljanje novih. Faze informativnog intervjua:

- (1) planiranje informativnog intervjua,
 - a) definiranje cilja intervjua:
 - 1. izbor osoba koje će biti intervjuirane i ko će voditi intervju,
 - 2. ugovaranje intervjua i prikupljanje podataka o osobama koje će biti intervjuirane,
 - 3. izbor liste pitanja za intervju,
 - 4. priprema za vođenje intervjua,
 - b) vođenje intervjua,
 - c) analiza rezultata intervjua,
- (2) lista pitanja za informativni intervju se sačinjava u fazi planiranja, sačinjava se za svaku kontakt-osobu posebno i načelno sadrži sljedeće grupe pitanja:
 - a) grupa pitanja kojima se utvrđuje pouzdanost i kvalitet izvora informacija,
 - b) grupa pitanja kojima se provjeravaju ranije prikupljeni podaci,
 - c) grupa pitanja kojima se dolazi do novih podataka,
 - d) grupa pitanja o mogućim drugim izvorima podataka i njihovoj pouzdanosti,
- (3) o svakom obavljenom intervjuu sastavlja se zapisnik koji sadrži:
 - a) podatke o intervjuiranoj osobi,
 - b) pitanja i odgovore na pitanja,

- c) ocjenu voditelja intervjua o pouzdanosti izvora podataka,
- d) mišljenje o dobijenim podacima,
- e) potpis voditelja intervjua.

20. Metode prikupljanja podataka na terenu - Mjerenja na topografskoj karti (katastarskom planu) i zemljištu. Metodom mjerenja se utvrđuje vjerodostojnost podataka ranije prikupljenih i nanešenih na topografsku kartu i vrši pozicioniranje na karti podataka prikupljenih u toku izviđanja.

21. Metodi prikupljanja podataka na terenu – Posmatranje. Posmatranje je metod kojim se neposrednim putem snima zatečeno stanje na lokaciji koja se izviđa. Svrha posmatranja je da se tačno evidentiraju i snime objekti, podaci i zemljište na izviđanoj lokaciji. Vrste posmatranja su:

- (1) posmatranje pomoću tehničkih pomagala iza kojih ostaje zapis:
 - a) fotografiranje,
 - b) video-zapis,
 - c) audio-zapis
 - d) izrada skica,
- (2) vizuelno posmatranje (dvogledom ili bez pomagala).

22. Pregled podataka koji se prikupljaju na terenu

- (1) Opći podaci
 - a) Provjera podataka iz tačke 15.(1)
 - b) Utvrđivanje udaljenosti najbliže medicinske pomoći, policije i protupožarne službe
- (2) Podaci o položaju izviđane lokacije
 - a) Provjera podataka iz tačke 15.(2)
 - b) Utvrđivanje sigurnog načina pristupa lokaciji izviđanja
 - c) Potvrđivanje vjerodostojnosti kartografskog prikaza u odnosu na stvarni položaj lokacije izviđanja
 - d) Podaci o osnovnim topografskim karakteristikama područja i karakteristikama tla:
 - 1. vrsta tla,
 - 2. gustoća, vrsta i visina vegetacije,
 - 3. postojanje fizičkih prepreka (prirodnih i umjetnih),
 - 4. zagađenost područja otpadom
 - e) Podaci o specifičnostima vremenskih prilika
 - f) Izrada fotografija područja:
 - 1. fotografija tla i reljefa,
 - 2. fotografija prirodnih i umjetnih objekata,
 - 3. fotografija naselja,
 - 4. fotografija zatečenih minskih oznaka
- (3) Podaci o uočenim znakovima postojanja minske opasnosti
 - a) Uočavanje vidljivih znakova zagađenosti minama:
 - 1. tragovi ambalaže ubojnih sredstava,
 - 2. tragovi eksplozija,
 - 3. ostaci stradalih životinja,
 - 4. uočene priručne, privremene ili trajne minske oznake
 - b) Utvrđivanje stvarnog korištenja izviđanog zemljišta od strane stanovništva
- (4) Podaci dobijeni od izvora podataka
 - a) Zapisnici o obavljenim intervjuima sa izvorima podataka
 - b) Upitnici o lokaciji izviđanja

ANALIZA USTANOVLJENIH INFORMACIJA I PROCJENA RIZIKA

23. Nakon potvrđivanja postojećih i prikupljanja svih dostupnih informacija neophodno je na osnovi Kriterija za klasificiranje izviđene površine u procesu GI predložiti u Izvještaju

generalnog izviđanja granice površine *bez vidljivog rizika* ili *rizične* za daljnju minsku akciju (tehničko izviđanje ili deminiranje).

24. Analizu ustanovljenih informacija i procjenu rizika vrši stručni suradnik za operacije u regionalnom uredu zajedno sa vođom tima koji je vršio generalno izviđanje. Analiza je proces koji ima za cilj da sagleda sve prikupljene informacije, njihovu vjerodostojnost i da potvrdi rad izviđačkog tima na terenu. Rezultat analize je procjena koja se unosi u izvještaj o generalnom izviđanju.

25. Na osnovi izvršene procjene daje se zaključak o rizičnim površinama sa procjenom operacija deminiranja i mogućih metoda rada, kao i o površinama bez vidljivog rizika. Načelnik regionalnog ureda potvrđuje kompletan izvještaj o izviđanju s prijedlogom šefu ureda za izdavanje Stručnog mišljenja, sa koordinatama definirane površine, za površinu bez vidljivog rizika. U Izvještaju o generalnom izviđanju daje se jasna i jednoznačna ocjena koja površina je rizična, a koja je bez vidljivog rizika, a pri tome se koriste Kriterijumi za klasificiranje izviđene površine u Izvještaju o generalnom izviđanju BHMAC-a).

26. Ako je namjenski zadatak generalnog izviđanja onaj koji ne obuhvata cjelokupnu rizičnu površinu, neophodno je u projektu za tehničko izviđanje ili deminiranje naglasiti način obilježavanja granice deminirane i rizične površine. Izvođač ovakvih zadataka mora u planu operacija pripremiti i plan aktivnosti MRE za moguće korisnike deminirane ili tehnički izviđene površine.

27. Dio procjene je katastarski plan sa ucrtanim podacima iz procjene.

HITNO OBILJEŽAVANJE RIZIČNIH POVRŠINA U TOKU GENERALNOG IZVIĐANJA

28. Hitno obilježavanje rizičnih površina kao upozorenje na opasnost od mina vrši izviđački tim za generalno izviđanje u toku izviđanja, a pošto su utvrdili dovoljno informacija da je izviđano područje rizično. Pod hitnim obilježavanjem rizičnih površina se ne podrazumijeva obilježavanje granica rizične površine, nego postavljanje minskih znakova na mjestima pristupa rizičnoj površini kao upozorenje na opasnost od mina. Minski znak predstavlja upozorenje na opasnost od mina.

29. Hitno obilježavanje rizičnih površina se vrši postavljanjem za to propisanih minskih znakova sa sigurne površine. Znakovi se postavljaju na preglednim mjestima tako da se minski znak može uočiti i raspoznati sa najmanje 50 m.

30. Minski znak se postavlja na visinu od 120-140 cm na drvenom kolcu kvadratnog profila 5 cm x 5 cm, dužine 150 cm. Ukoliko su zadovoljeni svi drugi uvjeti, minski znak može biti postavljen na kuću, ogradu, deblo drveta ili druge čvrste nosače.

31. Minski znakovi se postavljaju na sigurnoj površini ili površini bez vidljivog rizika sa licem okrenutim prema sigurnoj površini ili površini bez vidljivog rizika.

32. Broj minskih znakova koji će se postaviti na jednoj lokaciji ovisi od rezultata izviđanja. U načelu, na izviđanoj lokaciji na kojoj postoje rizične površine, postavlja se najmanje jedan vidljiv minski znak za odvojenu rizičnu površinu.

33. Mjesto postavljanja minskog znaka se fotografira, označava na skici rizične površine i definiše koordinatama (na katastarskom planu). Oznaka minskog znaka na skici je crveni kvadratić sa bijelom kosom dijagonalom.

34. Regionalni uredi vode evidenciju postavljenih minskih znakova koja sadrži sljedeće podatke: naziv lokacije, šifra projekta, koordinate mjesta postavljanja minskog znaka, fotografije, datum postavljanja, datum uklanjanja i bilješka.

35. Regionalni uredi vrše kontrolu stanja prema evidenciji postavljenih minskih znakova, planiraju njihov obilazak i obnavljanje uz punu suradnju općina i vlasnika zemljišta. Kontrola i eventualno obnavljanje postavljenih minskih znakova od strane izviđačkih timova RU BHMAC-a vrši se minimalno jednom godišnje i evidentira u posebnom zapisniku. U slučaju saznanja (od općina, vlasnika zemljišta i dr.) o uklanjanju, uništenju ili nefunkcionalnosti

postavljenih minskih znakova, vrši se njihovo obnavljanje od strane izviđačkih timova BHMAC-a.

IZVJEŠTAJ O GENERALNOM IZVIĐANJU

36. Izvještaj o generalnom izviđanju predstavlja zbirku dokumenata koja predstavlja osnov za izradu projektne dokumentacije u uredu BHMAC-a. Sačinjava ga stručni suradnik za operacije regionalnog ureda, a odobrava ga i potpisuje načelnik regionalnog ureda BHMAC-a.

37. Izvještaj sadrži sljedeća dokumenta:

- (1) popunjen obrazac izvještaja o generalnom izviđanju,
- (2) zapisnici o obavljenim informativnim intervjuima sa kontakt-osobama
- (3) 2 fotografije,
- (4) skica na katastarskoj podlozi sa ucrtanim rizičnim površinama i površinama bez vidljivog rizika, sa pregledom koordinata prijelomnih tačaka unešenih rizičnih površina i površina bez vidljivog rizika i koordinata postavljenih znakova za hitno obilježavanje; u načelu se skica radi u jednom primjerku, a kod složenih izviđenih objekata može se raditi posebno za rizičnu, a posebno za površinu bez vidljivog rizika,
- (5) kopije zapisnika minskih polja do kojih se došlo u toku izviđanja, a kojih nema u bazi podataka,
- (6) službene zabilješke i ostale obavijesti,
- (7) nalog za generalno izviđanje i zahtjev na osnovi kojeg je izdan izvještaj.

POSTUPAK PRIORITETIZACIJE

38. Kandidiranje prioriteta se vrši na standardiziranom obrascu sa mapom lokacije datoj u prilogu.

39. Prijedlog kategorije prioriteta daje predlagač (općina, kanton ili regija), a provjerava i potvrđuje šef regionalnog ureda BHMAC-a, na osnovi rezultata generalnog izviđanja.

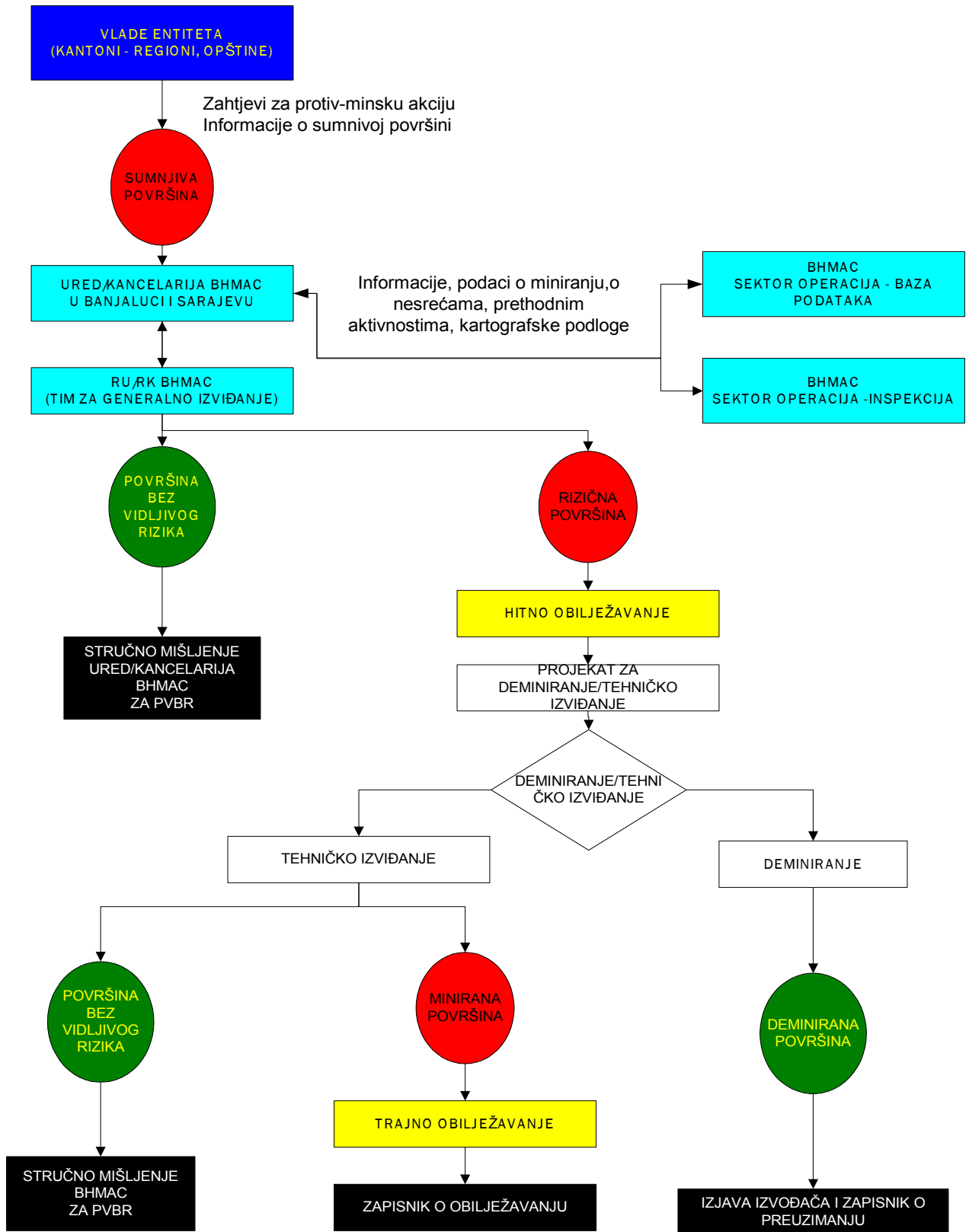
40. Kategorije prioriteta

- (1) I kategorija
 - a) Lokaliteti koji su u svakodnevnoj civilnoj upotrebi
 - b) Lokacije repatrijacije izbjeglica i raseljenih lica
 - c) Lokacije za obnovu i rekonstrukciju infrastrukture i ekonomije (ciljane lokacije koje direktno uvjetuju navedene ciljeve)
- (2) II kategorija
 - a) Lokaliteti koji su u povremenoj upotrebi ili su u kontakt-zoni sa lokacijom iz I kategorije
 - b) Ekonomski resursi
- (3) III kategorija
 - a) Periferni lokaliteti

Prilozi

- A. Dijagram toka aktivnosti operacije humanitarnog deminiranja u BiH
- B. Legenda za izradu skice generalnog izviđanja
- C. Kriterij za klasificiranje izviđene površine u Izvještaju o generalnom izviđanju
- D. Znak za hitno obilježavanje rizične površine
- E. Obrazac "Izvještaj o generalnom izviđanju"
- F. Stručno mišljenje za utvrđenu PBVR u generalnom izviđanju
- G. Zapisnik o prikupljenim podacima u toku generalnog izviđanja primjenom intervjua

PRILOG A: DIJAGRAM TOKA AKTIVNOSTI OPERACIJE HUMANITARNOG DEMINIRANJA U BIH

PRILOG B: LEGENDA ZA IZRADU SKICE GENERALNOG IZVIĐANJA

	RIZIČNA POVRŠINA definisana koordinatama
	RIZIČNA POVRŠINA izvan definisane površine
	RIZIČNA POVRŠINA obrađena u drugom projektu
	DEMINIRANA POVRŠINA
	POVRŠINA BEZ VIDLJIVOG RIZIKA definisana koordinatama
	POVRŠINA BEZ VIDLJIVOG RIZIKA izvan definisane površine
	POVRŠINA BEZ VIDLJIVOG RIZIKA obrađena u drugom projektu
	PRISTUPNI PUT
	MINSKI INCIDENT / NESREĆA
	ZNAK MINSKOG UPOZORAVANJA (HITNO OBILJEŽAVANJE)
	ZNAK MINSKOG UPOZORAVANJA (TRAJNO OBILJEŽAVANJE)
	TRAJNA OGRADA

2.3. KRITERIJ

Prilog C

za klasificiranje izviđene površine u izještaju o generalnom izviđanju

Redni broj tačke kriterija	SADRŽAJ TAČKI KRITERIJA		DOKAZ I IZVOR INFORMACIJA	KLASIFICIRANJE POVRŠINE		
				BEZ VIDLJIVOG RIZIKA	SUMNJIVA-RIZIČNA	
					Za TI	Za čišćenje
1.	Postoji zapisnik o miniranju.	Da	Baza podataka BHMAC-a ili drugi izvor.			DA
		Ne		DA		
2.	Postoji učesnik ili vjerodostojan svjedok miniranja.	Da	Pisana izjava lica ili intervju.			DA
		Ne		DA		
3.	Postoji žrtva od mine.	Da	Pisana izjava lica ili intrevju.		DA	DA*
		Ne		DA		
4.	Zabilježene minske nesreće ili incidenti.	Da	Podaci iz baze podataka BHMAC-a, policije, medicinske ustanove, izjava lica i dr.		DA	DA*
		Ne		DA		
5.	Površina paljena iza rata i na istoj bilo/nije eksplozija.	Da	Pisana izjava svjedoka ili intervju.		DA	DA*
		Ne		DA		
6.	Postoje oznake miniranosti ili drugi dokazi (u blizini linija razdvajanja ili u neposrednoj blizini nađeni sanduci od pakovanja mina).	Da	Vidljivo i snimkom zabilježeno.		DA	
		Ne		DA		
7.	Jednogodišnje korištenje površine sa uznemiravanjem tla od minimalno 10 cm u dubinu od strane mještana ili korisnika (orano ili prekopavano zemljište) bez nesreća i incidenata, a ista se nalazi u liniji razdvajanja (pomjeranja linija i sl.) ili u neposrednoj blizini.		Vidljivo i snimkom zabilježeno.	DA		

Centar za uklanjanje mina u BiH
SOP BHMАC-a

8.	Površine sa tvrdom podlogom (betonske, asfaltne, kamene, ..), kod kojih nije vidljivo narušavanje strukture.	Vidljivo i snimkom zabilježeno.	DA		
9.	Korištenje površine od strane mještana ili vlasnika minimalno <u>dvije</u> godine za košenje i intenzivnu ispašu bez mesreća i incidenata.	Vidljivo i snimkom zabilježeno.	DA		
10.	Površina između linija razdvajanja (linija povlačenja, napuštanja i sl.) koja se ne koristi a predstavlja prioritetan zahtjev za povratak izbjeglog stanovništva (sanacija oštećenih objekata i potrebe za korištenjem zemljišta za izdržavanje povratnika, korištenje izvora za vodu, puteva, električnih vodova i dr.).	Vidljivo i snimkom zabilježeno.		DA	
11.	Postoji evidencija o vojnom uklanjanju mina po zapisniku o miniranju, i po istom su/nisu uklonjene sve mine.	Da	Zapisnik o miniranju i uklanjanju mina iz baze podataka BHMАC-a.	DA	
		Ne	Potvrditi.		DA

Napomena:

1. Ukoliko su zadovoljeni i potvrđeni uvjeti definirani u tačkama 7 i 8 u vrijeme izviđanja bez obzira na informacije o historiji minske opasnosti na lokaciji koja se izviđa, površina se može proglasiti za površinu bez vidljivog rizika.
2. Ukoliko izviđački timovi kroz proces generalnog izviđanja dođu do novih saznanja koja nisu obuhvaćena u sadržajima tački kriterija, ta saznanja treba unijeti u izvještaj i procijeniti na nivou RU BHMАC-a. Procjenu rizika vršiti na osnovi svih saznanja.
3. Ocjena rizičnosti se donosi na osnovi analize prikupljenih podataka kroz sve kriterije koji nisu isključivi (osim 7 i 8).
4. * Površine do 5.000 m² na kojima su utvrđene neke naznake rizičnosti (redni broj tačke kriterija 3, 4 i 5) predlagale bi se za čišćenje.

PRIOLOG D: ZNAK ZA HITNO OBIJELJEŽAVANJE MINIRANE POVRŠINE

Izgled i karakteristike minskog znaka

Izgled minskog znaka i razmjer slova i simbola mora biti identičan kao na slici 1. Naličje minskog znaka je bijele boje.

Dimenzija minskog znaka je 40x40 cm.

Materijal za izradu minskog znaka mora biti neupotrebljiv za lokalno stanovništvo. Neophodno je da materijal i boja mogu izdržati atmosferske uvjete koji su u BiH u trajanju od minimalno 5 godina. Preporučeni materijal je plastika debljine 2 mm, a može i metal ako je konkurentan sa cijenom i da zadovoljava navedene uvjete.

Na znaku je neophodno izbušiti rupe da se može efikasno zakucati na drveni kolčić ili zakačiti na adekvatnu podlogu.

Ako bude prihvaćen metalni znak neophodno ga je načiniti neupotrebljivim za drugu upotrebu.

Drveni kolčić je dimenzija 5x5 cm i visine 150 cm.

CENTAR ZA UKLANJANJE MINA U BOSNI I HERCEGOVINI
ЦЕНТАР ЗА УКЛАЊАЊЕ МИНА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ
BOSNIA AND HERZEGOVINA MINE ACTION CENTRE

Datum.....20__godine

Broj izvidanja	
Naknadno dodjeljuje Odsjek za izviđanje i izradu projekata	

IZVJEŠTAJ O GENERALNOM IZVIĐANJU

1) OPĆI PODACI O ZADATKU I LOKACIJI

RU BHMAC-a koji obavlja zadatak			Datum početka - završetka	
Izviđački tim-izviđači: (ime i prezime osoba)			Oznaka ili broj naloga zadatka	
Naziv lokacije				
Općina				
Ukupna veličina lokacije za izviđanje	 m ²	Referantna tačka G/K	Y X
			Da li je ref. tačka određena GPS-om	☐ (upisati Da ili Ne)
Deklarirane površine:	PBVRm ²	RIZIČNA	Za tehničko izviđanjem ² Za deminiranjem ²
Kategorija prioriteta		☐ upisati (I ili II ili III)	Namjena zemljišta	
Potrebna dubina uklanjanja ES	☐ Standardna (kvadratiće ispuniti crnom bojom) ☐ Do.....cm (u prijedlogu operacija deminiranja jasno naznačiti na kojem dijelu)			
Da li je rizična površina označena (zatečeno stanje)		☐ (upisati Da ili Ne)	Broj postavljenih znakova upozoravanja	
Mine postavila / godina postavljanja			Podaci o vrsta i broju mina	

2) OPĆI PODACI O LOKACIJI

Vrsta okruženja	Seosko ☐	Urbano ☐	Industrijsko ☐			
Vegetacija	Bez vegetacije ☐	Trava ☐	Žbunje ☐	Pojedinačno drveće ☐	Šuma ☐	Mješovito ☐
Vrsta tla	Pijesak ☐	Glina ☐	Laporac ☐	Krečnjak ☐	Stjenovito ☐	
Tvrdoća tla	Močvarno ☐	Mehko ☐	Srednje tvrdoće ☐	Tvrdo ☐		
Zagađenost	Metalni otpad ☐	Građevinski šut ☐	Smeće ☐	Panjevi ☐		
Nagib	Ravno ☐	Blagi uspon ☐	Veliki uspon ☐			
Vodeni tokovi	Jezero ☐	Rijeka ☐	Potok ☐	Kanal za navodnjavanje ☐	Odvodni kanali ☐	Ostalo ☐
Mogućnost spaljivanja	Da ☐	Ne ☐				
Podaci o pristupnom putu (od RU do lokacije)	Običan kolski putkm	Makadamkm	Asfaltkm			
Najbliže zdravstvene ustanove	Dom zdravlja u, udaljen.....km			Bolnica u, udaljena.....km		
Najbliža baza SFOR-a	Baza SFOR-a u, udaljena.....km					
Najbliža policijska uprava	Policijska uprava u, udaljena.....km					

(kvadratiće ispuniti crnom bojom)

MJESTO LOKACIJE U ODNOSU NA ŠIRE PODRUČJE

Položaj lokacije u općini i u odnosu na najbliže naseljeno mjesto.

OPIS LOKACIJE

Opis granica rizične površine daje se u tekstualnom obliku sa akcentom na topografske objekte na zemljištu, kao i položaj lokacije u odnosu na cjelokupnu izviđanu površinu u smislu rizičnosti.

Opis referentne tačke, položaj lokacije u odnosu na referentnu tačku

SIGURNI PRISTUPNI PUTEVI

Sigurni pristupni putevi daju se opisno sa akcentom na topografske karakteristike zemljišta i naselja. U opisu sigurnog puta se definira tačka njegovog početka i kraja, tačke raskršća, pravac kretanja.

Opis puta sadrži: koja je vrsta puta, širina puta, visina, maksimalna nosivost.

OPIS FOTOGRAFIJA

Fotografija 1:

Fotografija 2:

3) PODACI O MINIRANOSTI

a) OPIS PROSTIRANJA LINIJA KONFRONTACIJE I PODACI O HISTORIJI RATNIH ZBIVANJA

- b) ZAPISNICI O MINIRANJU IZVIĐENE POVRŠINE (daju se podaci o zapisnicima minskih polja -u obuhvatu 800 m oko izviđene površine do kojih se došlo u pripremi i putem metoda prikupljanja podataka na terenu, dati analizu zapisnika)
- c) PODACI O MINSKIM INCIDENTIMA I MINSKIM NESREĆAMA NA LOKACIJI I U OKRUŽENJU (daju se podaci o minskim nesrećama i incidentima do kojih se došlo u pripremi i putem metoda prikupljanja podataka na terenu: ime i prezime stradale osobe, lokacija, približan datum nesreće, posljedica, podaci o ubojnom sredstvu; broj stradalih životinja, lokacija, približan datum, podaci o aktiviranom sredstvu)
- c.1.) BROJ ŽRTAVA OD MINA NA LOKACIJI: SMRTNO, POVRIJEĐENIH
- d) PODACI O ZAGAĐENOSTI MINAMA I NUS-om DOBIJENI PRIKUPLJANJEM PODATAKA NA TERENU (sažetak podataka dobijenim putem intervjua i zaključak o njihovoj valjanosti, sažetak podataka prikupljenih metodom posmatranja u smislu naznaka miniranosti, korištenja površine)
- e) EVIDENCIJA O DEMINIRANIM LOKACIJAMA U OKRUŽENJU LOKACIJE (daju se podaci o deminiranim lokacijama prikupljenim iz centralne baze podataka: broj zadatka, lokacija, izvođač, kada je vršeno deminiranje, vrsta i količina uništenih mina/NUS-a)
- f) PODACI O VOJNOM DEMINIRANJU (daju se podaci o vojnom deminiranju prikupljeni iz centralne baze podataka)
- g) NAZNAKA POSTOJANJA MINA PROM (Da/Ne)

4) SOCIJALNI I EKONOMSKI UTJECAJ

Svrha i značaj deminiranja za stanovništvo i privredu

Na koji se način upotrebljavao prostor od strane lokalnog stanovništva
Koji su projekti za izgradnju i obnovu planirani na izviđanoj lokaciji i kada

BROJ NEPOSREDNO UGROŽENIH OSOBA I POVREMENIH KORISNIKA	
--	--

BROJ KORISNIKA LOKACIJE NAKON DEMINIRANJA	
---	--

5) PRIJEDLOG OPERACIJA DEMINIRANJA/TEHNIČKOG IZVIĐANJA I MOGUĆIH METODA RADA

Dati prijedlog aktivnosti protuminske akcije koja će se vršiti na lokaciji, deminiranje ili tehničko izviđanje. Uzimajući u obzir topografske karakteristike, vegetaciju predložiti moguće metode rada koji se mogu primijeniti (manuelno, prege, mašinska priprema) na definiranom zadatku ili procijenjenim dijelovima zadatka. Dati preporuku ako je na nekim dijelovima potrebna dubina deminiranja veća od standardne (opisati na kojem dijelu lokacije i zašto).

POSTOJANJE FIZIČKIH PREPREKA I DRUGE OTEŽAVAJUĆE OKOLNOSTI

Navesti one prepreke i okolnosti koje bi mogle utjecati na operacije deminiranja ili tehničkog izviđanja, kao i eventualne preporuke.

6) PRIJEDLOG ZA TRAJNO OBILJEŽAVANJE NAKON DEMINIRANJA

Da li je potrebno izvršiti trajno obilježavanje površine nakon operacija deminiranja, ako da, na kojem dijelu .

7) PRIJEDLOG ZA DODATNU EDUKACIJI STANOVNIŠTVA O MINSKOJ OPASNOSTI

Da li je potrebno izvršiti dodatne aktivnosti na educiranju stanovništva o minskoj opasnosti.

8) DEKLARIRANJE POVRŠINE BEZ VIDLJIVOG RIZIKA DEFINIRANE NA SKICI SA KOORDINATAMA

1. Historija vojnih operacija (da li se predmetna lokacija nalazila između linija konfrontacije)

2. Informacije o miniranju i prijavama o pronađenim minama (centralna baza podataka, policija, CZ, entitetske vojske, ostali izvori podataka)

3. Informacije o minskim nesrećama i incidentima (centralna baza podataka, policija, CZ, ostali izvori podataka)

4. Izjave lokalnog stanovništva (intervjui)

5. Uvid na terenu (korištenje lokacije, naznake miniranosti)

9) OCJENA RIZIČNOSTI

Na osnovi provedene procedure generalnog izviđanja (koja je sastavni dio SOP-a BHMAC-a i stručne obrade svih dostupnih informacija, a u skladu sa kriterijima za klasificiranje izviđene površine, utvrđeno je da je dio (ili cijela površina) površine obrađene izvještajem:

- **-rizična površina predviđena za deminiranje (na skici definirana koordinatama),**
- **rizična površina predviđena za tehničko izviđanje (na skici definirana koordinatama),**
- **površina bez vidljivog rizika (na skici definirana koordinatama).**

Sastavni dio obrasca izvještaja o izviđanju je skica deklariranih površina izviđene lokacije.

Prilog

- Zapisnik o prikupljenim informacija u toku generalnog izviđanja primjenom intervjua
- Službene zabilješke i ostale obavijesti
- 2 fotografije
- Kopije zapisnika minskih polja do kojih se došlo u toku izviđanja, a kojih nema u bazi podataka
- Nalog za generalno izviđanje i zahtjev na osnovi kojeg je izdat nalog

TIM ZA GENERALNO IZVIĐANJE:

1.).....
(potpis vođe tima)

2.).....
(potpis izviđača)

STRUČNI SURADNIK ZA OPERACIJE

.....

ŠEF REGIONALNOG UREDA

.....

CENTAR ZA UKLANJANJE MINA U BOSNI I HERCEGOVINI
ЦЕНТАР ЗА УКЛАЊАЊЕ МИНА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ
BOSNIA AND HERZEGOVINA MINE ACTION CENTRE

Broj:.....

Datum,.....god.

Na osnovi tačke 16. Poglavlja V Standarda za uklanjanje mina i NUS-a u Bosni i Hercegovini, BHMAC izdaje,

ZA:.....

(podnositelj zahtjeva)

PREDMET: Stručno mišljenje

Veza: Vaš zahtjev br: od godine

Lokacija:.....
(Naziv lokacije)

Općina

Stručni tim izviđača BHMAC-a je prema Standardnim operativnim procedurama (SOP-u BHMAC-a, I DIO) dana / u periodu godine, izvršio generalno izviđanje predmetne lokacije.

Na osnovi stručne obrade svih dostupnih informacija u vrijeme izviđanja, a u skladu sa kriterijima za klasifikaciju površine bez vidljivog rizika, donosi se:

Stručno mišljenje

Predmetna lokacija se proglašava površinom bez vidljivog rizika od postojanja mina

Sastavni dio Stručnog mišljenja je mapa sa grafičkim prikazom predmetne lokacije.

Izvođenjem operacija generalnog izviđanja ne može se procijeniti eventualno prisustvo neeksplozivnih ubojnih sredstava (NUS). Skrećemo pažnju korisnicima da se, na predmetnoj lokaciji kreću oprezno, a ukoliko uoče NUS da ništa ne poduzimaju već da obavijeste stručni tim za uklanjanje NUS-a Civilne zaštite.

Šef ureda BHMAC-a

ZAPISNIK
O PRIKUPLJENIM PODACIMA U TOKU GENERALNOG IZVIĐANJA
PRIMJENOM INTERVJUA

INTERVJU SA:	<input type="text" value="(ime i prezime)"/>	
STAROST:	<input type="text" value="(po mogućnosti brojem ili opisno)"/>	NACIONALNOST: <input type="text"/>
MJESTO STANOVANJA:	<input type="text" value="(navesti što približnije mjesto stanovanja)"/>	
ŠKOLSKA SPREMA I ZAPOSLENJE:	<input type="text"/>	
LOKALNA FUNKCIJA:	<input type="text"/>	
DUŽNOSTI U RATU I KRETANJE U TOKU RATA:	<input type="text" value="(pripadnost vojsci, funkcija, čin, koliko je bio prisutan na lokaciji izviđanja u toku rata, da li je bio u inženjerskim jedinicama - postrojbama ili u drugim vojnim strukturama koje su raspolagale podacima o minskim poljima)"/>	

NAPOMENA: Osobni podaci o osobama predviđenim za kontakt prikupiti od organa koji predlaže kontakt sa dotičnom osobom u pripremi izviđanja. U najvećem broju slučajeva ovaj organ (CZ, koordinatori ili dr.) upućuje na njemu poznate osobe. Podatke intervjuiranim osobama uzimati iznimno od njih samih samo u slučajevima kada se radi o nepripremljenom intervju, koji je iskrasnio kao neplanirana prilika na terenu. U tom slučaju prikupiti što više osobnih podataka, pri čemu je obavezno ime, prezime i mjesto boravka, a u napomeni navesti da se radi o neplaniranom intervju.

TOK INTERVJUA:	<input type="text" value="(U toku intervjua navesti postavljena pitanja i odgovore intervjuiranog na postavljena pitanja. Pri tome obraditi samo grupe pitanja kojima se provjeravaju ranije prikupljeni podaci i grupe pitanja kojima se dolazi do novih podataka.)"/>
OCJENA POUZDANOSTI INTERVJUIRANOG	<input type="text" value="(voditelj intervjua daje svoju vlastitu ocjenu o pouzdanosti intervjuiranog stečenu na temelju podataka dobivenih od organa ili osobe koja je uputila na dotičnu intervjuiranu osobu i na temelju pitanja koje je sam voditelj intervjua postavio, kako bi na posredan način ustanovio koliko je izvor pouzdan i koliko je kvalitetan)"/>
MIŠLJENJE O DOBIVENIM PODACIMA:	<input type="text" value="Mišljene o dobivenim podacima je rezultat analize intervjua koje provodi sam voditelj, pri čemu uspoređuje dobivene podatke sa ranije prikupljenim podacima. Voditelj intervjua u ovoj točki, utvrđuje koji podaci su provjereni iz drugih izvora, odnosno koje je nove podatke dobio i na koji način iste namjerava (ili ne namjerava provjeriti)"/>

DATUM INTERVJUA:	<input type="text"/>	VODITELJ INTERVJUA:	<input type="text" value="(ime, prezime i potpis)"/>
-------------------------	----------------------	----------------------------	--

NAPOMENA: Zapisnik je dokument koji izrađuje voditelj intervjua na temelju svojih zapisa nakon obavljenog intervjua. Zapisnik se izrađuje u uredu. Zapisnik je izvorni dokument voditelja intervjua. Zabranjeno je bilo kakvo sastavljanje zapisnika na terenu. Zabranjeno je tražiti ovjeru zapisnika od intervjuirane osobe ili od organa lokalne vlasti.

II DIO

OTVARANJE I PRAĆENJE RADNIH ZADATAKA

SADRŽAJ

Naziv sadržaja	Strana
Osnovne odredbe	1
Ovlaštenje za otvaranje i praćenje radnih zadataka i izdavanje Uvjerenja o kontroli kvaliteta/Stručnog mišljenja	1
Zadaci organizacijskih jedinica	1
Postupak otvaranja i praćenja radnog zadatka	2

OSNOVNE ODREDBE

1. Ovom procedurom regulira se u okviru Centra za uklanjanje mina Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu BHMAC) otvaranje i praćenje radnih zadataka. Postupak praćenja osiguranja kvaliteta deminiranja, trajnog obilježavanja i tehničkog izviđanja, nije obuhvaćen ovom naredbom.

OVLAŠTENJE ZA OTVARANJE RADNIH ZADATAKA I IZDAVANJE UVJERENJA O KONTROLI KVALITETA/STRUČNOG MIŠLJENJA

- Radni zadatak deminiranja, trajnog obilježavanja i tehničkog izviđanja se otvara u uredu BHMAC-a u Sarajevu i Banjoj Luci, prema nalogu za otvaranje radnog zadatka dobijenom od Sektora operacija BHMAC-a.
- Nalog za otvaranje radnog zadatka odobrava direktor BHMAC-a ili pomoćnik direktora, u njegovoj odsutnosti.
- Uvjerenje o kontroli kvaliteta po završenom zadatku izdaje BHMAC, a isto potpisuje direktor ili pomoćnik direktora, u njegovoj odsutnosti, uz prethodnu saglasnost (parafom) šefa ureda BHMAC-a.
- Stručno mišljenje o površini bez vidljivog rizika, nakon operacija tehničkog izviđanja izdaje BHMAC, a isto potpisuje direktor ili pomoćnik direktora, u njegovoj odsutnosti, uz prethodnu saglasnost (parafom) šefa ureda BHMAC-a.

ZADACI ORGANIZACIONIH JEDINICA

- Zadaci Sektora operacija BHMAC-a za otvaranje radnog zadatka
 - Odjel za planiranje, analizu i izvještavanje
 - Prijem zahtjeva za otvaranje radnih zadataka od investitora ili akreditiranih organizacija (primjer zahtjeva u prilogu ove Instrukcije)
 - Provjerava zahtjev u odnosu na planove deminiranja, liste prioriteta za deminiranje

3. Određuje rok za otvaranje radnog zadatka pri čemu se vodi računa o planovima investitora i izvođača i planovima i tekućim aktivnostima Centra za uklanjanje mina
4. Priprema nalog za otvaranje radnog zadatka
5. Izdaje dokumente iz centralnog arhiva, potrebne za crveni fascikl prema zahtjevima ureda BHMAC-a

B) Odjel za kontrolu kvaliteta

1. Prati insecijske izvještaje o izvršenoj posjeti radilištu u bazi podataka
 2. Provodi unutarnju kontrolu kvaliteta s ciljem održavanja i unapređivanja nivoa kvalitete zahtijevanog Standardom
 3. Vršiti pregled dokumenata po završetku radova i procjenjuje nivo osiguranja kvaliteta na radilištu
7. Zadaci ureda BHMAC-a u Sarajevu i Banjoj Luci u otvaranju i praćenju radnih zadataka
- a. Provjeravanje podataka o generalnom izviđanju i po potrebi izdavanje naloga za reizviđanje regionalnim uredima, a u cilju ažuriranja projektne dokumentacije za deminiranje, trajno obilježavanje ili tehničko izviđanje
 - b. Dodjeljivanje identifikacijskog broja za radni zadatak – otvaranje radnog zadatka
 - c. Unošenje u bazu podataka novootvorenog radnog zadatka
 - d. Pripremanje i formiranje seta dokumenata za dosije radnog zadatka za praćenje svih aktivnosti na deminerskom radilištu (u daljnjem tekstu: plavi fascikl)
 - e. Pripremanje i formiranje seta dokumenata za izvođača radova na deminerskom radilištu (u daljnjem tekstu: crveni fascikl).
 - f. Obavješćavanje akreditirane deminerske organizacije, regionalnog ureda i Sektora operacija BHMAC-a o datumu izrade crvenog fascikla
 - g. Izdavanje crvenog fascikla akreditiranoj organizaciji
 - h. Prijem, usaglašavanje i odobravanje Izvedbenog plana operacija deminiranja na konkretnom zadatku
 - i. Usaglašavanje plana uzorkovanja
 - j. Praćenje tekućih aktivnosti na radilištu
 - k. Ulaganje u plavi fascikl svih dokumenata u vezi sa deminerskim radilištem
 - l. Suradnja sa Odjelom za osiguranje kvaliteta Sektora operacija na provođenju mjera osiguranja kvaliteta na radilištu
 - m. Ocjena kvaliteta i tačnosti dokumenata koje priprema izvođač radova
 - n. Unos u bazu podataka informacija o završenim zadacima deminiranja, trajnog obilježavanja i tehničkog izviđanja
 - o. Priprema, izrađivanje i davanje saglasnosti (parafa) za izdavanje Uvjerenja o kontroli kvaliteta/Stručnog mišljenja

POSTUPAK OTVARANJA I PRAĆENJA RADNOG ZADATKA

8. Po prijemu naloga za otvaranje radnog zadatka šef ureda BHMAC-a prosljeđuje isti šefovima odsjeka.
9. Šef odsjeka za izviđanje i izradu projekata (u daljnjem tekstu: OIIP) provjerava stanje projektne dokumentacije i ažurnost izviđanja i obavještava šefa odsjeka za otvaranje i praćenje radnih zadataka (u daljnjem tekstu: OOPRZ) o potrebnom vremenu za dostavljanje projektne dokumentacije.
10. Šef OIIP izdaje nalog za reizviđanje regionalnim uredima i poduzima mjere da se što prije ažurira i kompletira projektna dokumentacija potrebna za izradu crvenog fascikla. Reizviđanje se vrši obavezno ako je posljednji izvještaj o generalnom izviđanju stariji od tri mjeseca, ili ranije, u slučaju saznanja da je došlo do promjene situacije na izviđenoj površini.

11. Šef OOPRZ organizira otvaranje radnog zadatka (ažuriranje u bazi podataka, dodjelu identifikacijskog broja, izradu i kompletiranje dokumenata potrebnih za formiranje plavog i crvenog fascikla prema sadržaju crvenog fascikla datog u prilogu i kriterijima za izbor informacija iz centralne baze podataka i arhiva, koji ulaze u sastav crvenog fascikla).
12. Nakon prikupljanja svih potrebnih dokumenata formiraju se crveni i plavi fascikli. Šef OOPRZ-a svojim potpisom ovjerava sadržaj crvenog fascikla.
13. Šef ureda BHMAC-a Sarajevo i Banja Luka potpisuje prednju stranu crvenog fascikla.
14. Deminerska organizacija crveni fascikl preuzima u uredu BHMAC-a. Prilikom preuzimanja crvenog fascikla ovlašteni predstavnik deminerske organizacije potpisuje naslovnu stranicu «Cover sheet». Ured BHMAC-a kopiju potpisane naslovne strane «Cover sheet» dostavlja regionalnom uredu i Sektoru operacija BHMAC-a. Ukoliko izvođač ne otpočne sa radovima u roku od mjesec dana od dana preuzimanja crvenog fascikla, zadatak se otkazuje, a kompanija je dužna crveni fascikl vratiti u ured BHMAC-a.
15. Deminerska organizacija mora u RU BHMAC-a dostaviti izvedbeni plan operacija na zadatku minimalno 7 (sedam) dana prije početka radova. Izvedbeni plan sa primjedbama RU BHMAC-a dostavlja u OOPRZ na odobrenje.
16. Plan uzorkovanja usaglašava sa deminerskom organizacijom nakon prihvatanja Izvedbenog plana.
17. Sve obavijesti o aktivnostima, uključujući početak, prekid i završetak radova na radilištu, evidentiraju se u plavi fascikl i prosljeđuju unutar strukture MAC-a.
18. Kada se tokom reizviđanja otvorenog radnog zadatka utvrdi da je potrebno izmijeniti granice radnog zadatka, šef OOPRZ-a inicira obavještanje Sektora operacija BHMAC-a. Sve promjene granica radnog zadatka BHMAC usaglašava sa podnosiocem zahtjeva.
19. Šef OOPRZ-a prima (poštom ili od ovlaštenog predstavnika izvođača) Zapisnik o preuzimanju deminirane površine ili Zapisnik o preuzimanju tehnički izviđene površine (sa izjavom, službenim deklaracijama i priložima), nakon izvršene kontrole kompletnosti i ispravnosti dokumentacije zadatka u RU BHMAC-a koji je pratio zadatak.
20. Nakon prihvatanja dokumentacije o istom obavještava Odjel za osiguranje kvaliteta Sektora operacija BHMAC-a.
21. Nakon primljenog mišljenja iz Odjela za osiguranje kvaliteta Sektora operacija BHMAC-a, šef odjela OOPRZ-a sačinjava Uvjerenje o kontroli kvaliteta/Stručno mišljenje u 4 (četiri) primjerka (za arhiv, izvođaču, općini i korisniku). Šef entitetskog ureda BHMAC-a parafira primjerak za arhiv. Svi primjerci se dostavljaju direktoru BHMAC-a na potpis.
22. BHMAC distribuira Uvjerenje o kontroli kvaliteta/Stručno mišljenje, a ured BHMAC-a plavi fascikl predaje u Odjel za planiranje, analizu i izvještavanje Sektora operacija BHMAC-a na arhiviranje.

Prilozi

- Zahtjev za otvaranje radnih zadataka
- Obrazac naloga za otvaranje radnog zadatka
- Kriterijumi za izvor informacija iz arhiva i centralne baze podataka
- Ogladni primjerak crvenog fascikla

III DIO

TRAJNO OBILJEŽAVANJE

SADRŽAJ

Naziv sadržaja	Strana
Definicija i cilj trajnog obilježavanja	1
Procedure trajnog obilježavanja rizičnih površina	1
Raspon	1
Definiranje trajnog obilježavanja	2
Mjere sigurnosti	3
Trajna minska ograda i samostalni minski znak	3

DEFINICIJA I CILJ TRAJNOG OBILJEŽAVANJA

1. Trajno obilježavanje rizičnih površina je minska akcija kojom se postavlja fizička prepreka (minska ograda) na procijenjenim mjestima pristupa ljudi prema rizičnoj površini sa deminirane ili PBVR i samostalni minski znak kao upozorenje na prisustvo opasnosti od mina.
2. Trajno obilježavanje rizičnih površina vrši se na području gdje je često kretanje ljudi. Cilj trajnog obilježavanja rizične površine je potreba da se na duži vremenski period, uz minimalan angažman na održavanju, izvrši obilježavanje rizične površine kako bi se ljudi upozorili na opasnost od mina, spriječio nenamjeran ulazak u rizičnu površinu i smanjio broj žrtava od mina ili NUS-a.
3. Trajno obilježavanje vrši se unutar sigurne (deminirane ili PBVR) površine:
 - a. na mjestima pristupa (putevi, staze, granica sa javnim objektima) rizičnoj površini, gdje je očekivano kretanje ljudi,
 - b. kao jasnu demarkacionu granicu rizične površine sa deminiranom ili PBVR u blizini naseljenih područja ili mjesta kretanja ljudi.

PROCEDURE TRAJNOG OBILJEŽAVANJA RIZIČNIH POVRŠINA

4. Nositelj aktivnosti trajnog obilježavanja su općina, kanton, regija, entiteti, distrikt Brčko i vlasnici zemljišta. Nositelji aktivnosti vrše finansiranje, planiranje, prioritetizaciju zadataka, ugovaranje i prihvatanje (preuzimanje) obilježene površine. Nakon završetka obilježavanja nositelj aktivnosti organizira i obavlja održavanje minske ograde i samostalnih minskih znakova.
5. Ovlašteni predstavnici, nositelja aktivnosti, u suradnji sa lokalnim koordinatorom za minsku akciju i uz stručnu pomoć RU BHMАC-a, predlažu lokaciju za trajno obilježavanje na osnovi procjene minske opasnosti i definiranih prioriteta.

RASPON

6. Da bi se neka površina trajno obilježila kao rizična zbog opasnosti od mina i/ili NUS-a neophodno je stručno definirati granicu rizične površine sa deminiranom ili PBVR u

proceduri generalnog izviđanja kako bi se definirao pravac postavljanja trajne minske ograde i/ili samostalnih minskih znakova unutar deminirane ili PBVR. Na osnovi izvještaja GI u uredu BHMAC-a vrši se izrada projekta trajnog obilježavanja rizične površine i izdavanje stručnog mišljenja za PBVR ako je ona rezultat navedenog izviđanja.

7. Rizična površina se može obilježiti i samo sa minskim znakovima, ako prema njoj nema pristupnih puteva. Udaljenost samostalnih minskih znakova mora osigurati da se sa mjesta jednog minskog znaka vidi i raspoznaje drugi minski znak.

8. Ako se ne može izvršiti sigurno obilježavanje rizične površine neophodno je napraviti projekat za deminiranje radi obilježavanja. Ovu aktivnost mogu obavljati samo akreditirane deminerske organizacije.

9. U prvu kategoriju prioriteta deminiranja uvršteni su projekti u kojima je neophodno izvršiti deminiranje u cilju osiguranja sigurnosne zone za trajno obilježavanje.

10. Nema ograničenja za registraciju izvođača trajnog obilježavanja prema projektu BHMAC-a, osim u slučajevima kada se vrši deminiranje u cilju trajnog obilježavanja.

11. Trajno obilježavanje se ne može izvoditi bez projektne dokumentacije BHMAC-a.

12. BHMAC će poticati predstavnike vlasti da financiraju i da prate jakom medijskom kampanjom projekte obilježavanja u lokalnim medijima. U slučaju dobivanja donacija za obilježavanje rizičnih površina u BiH, BHMAC će u skladu sa operativnim planom protuminskih akcija odrediti prioritete na nivou BiH.

DEFINIRANJE TRAJNOG OBILJEŽAVANJA

13. Nositelj aktivnosti upućuje zahtjev entitetskom uredu BHMAC-a za generalno izviđanje (GI) radi trajnog obilježavanja rizične površine. RU BHMAC-a izvodi generalno izviđanje lokacija na kojima će se vršiti trajno obilježavanje. Na osnovi izvještaja generalnog izviđanja u uredu BHMAC-a se vrši izrada projekta trajnog obilježavanja za zahtijevanu lokaciju.

14. Nakon završetka projekta trajnog obilježavanja rizičnih površina BHMAC dostavlja projekat općinskom koordinatoru. Lista gotovih projekata trajnog obilježavanja je transparentna i dostupna potencijalnim donatorima.

15. Prije početka radova izviđač (inspektor) RU BHMAC-a sa ovlaštenom osobom nositelja aktivnosti i osposobljenom osobom izvođača radova vrše identifikaciju lokacije i tačnih mjesta i koordinata trajne minske ograde i samostalnih minskih znakova. O izvršenoj identifikaciji i upoznavanju sa mjestima i koordinatama trajne minske ograde i samostalnih minskih znakova, granicom rizične i deminirane ili PBVR i drugim potrebnim informacijama o zadatku sastavlja se zapisnik koji potvrđuju predstavnik izvođača i nositelja aktivnosti sa izviđačem RU BHMAC-a.

16. Stručna mišljenja za PBVR i Uvjerenja o kontroli kvaliteta deminirane površine se dostavljaju izvođaču za površine na koje se postavlja (koje graniče sa rizičnom površinom koja se obilježava) trajno obilježavanje.

17. Izvođač trajnog obilježavanja obavještava RU BHMAC-a minimalno tri dana prije početka radova i obavezan je surađivati sa ovlaštenim osobama BHMAC-a. Izviđač (inspektor) RU BHMAC-a je ovlaštena osoba koja vrši kontrolu kvaliteta trajnog obilježavanja na radilištu prema zahtjevima projekta, Ugovora i SOP-a BHMAC-a.

18. Izviđač (inspektor) posljednji dan na zadatku vrši verifikaciju izvršenog obilježavanja i potvrđuje izvršene radove prema projektu ili prema izmjenama projekta odobrenim od investitora i BHMAC-a.

19. Izvođač sastavlja Zapisnik o završetku radova trajnog obilježavanja koji potpisom potvrđuje ovlašteni predstavnik nositelja aktivnosti (investitor) i izviđač (inspektor) RU BHMAC-a.

20. Zapisnik o završetku radova sa ovjerenom skicom u prilogu se dostavlja nositelju aktivnosti (investitor) i uredu BHMAC-a. BHMAC arhivira Zapisnike o izvršenom trajnom obilježavanju i pravi periodične izvještaje o izvršenom trajnom obilježavanju.

SIGURNOSNE MJERE

21. Trajna minska ograda i samostalni minski znaci se postavljaju na deminiranoj ili PBVR na minimalnoj udaljenosti od granice rizične površine kolika je visina kolčića u minskoj ogradi i samostalnom minskom znaku (navedena širina - zaštitna zona osigurava da kolčić u ogradi i nosač minskog znaka ne padne u rizičnu površinu).

22. Ukoliko je teren u nagibu prema rizičnoj površini, samostalni minski znak ili minska ograda postavljaju se na najvišoj koti deminirane ili PBVR. Ako se ne može osigurati navedena sigurna udaljenost (zaštitna zona) trajne minske ograde i samostalnih minskih znakova od granice rizične površine, neophodno je uraditi projekat deminiranja radi trajnog obilježavanja.

23. Svo kretanje ljudi i mehanizacije, ostavljanje alata, opreme i materijala za obilježavanje i iskopa mora se vršiti na deminiranoj ili PBVR isključivo izvan zaštitne zone.

24. Operacija trajnog obilježavanja zahtijeva precizno lociranje i identifikiranje mjesta trajne minske ograde i samostalnih minskih znakova prije početka radova kako bi se spriječio ulazak osoblja koje izvodi trajno obilježavanje u rizičnu površinu (zbog nepoznavanja granice rizične površine). Ovo upoznavanje obavlja osoba iz RU BHMAC-a i sa odgovornom i stručnom osobom izvođača trajnog obilježavanja sastavlja ZAPISNIK o identifikaciji mjesta minske ograde, samostalnih minskih znakova, deminirane površine i PBVR.

25. Izvođač je obavezan osigurati stalno prisustvo stručne osobe geodetske struke na radilištu u toku izvođenja radova trajnog obilježavanja radi kontrole i identifikacije projektnih zahtjeva.

26. Zbog sigurnosti ili tehničke izvodljivosti radova, mjesta samostalnih minskih znakova i minske ograde mogu se pomjeriti od projektom definiranih mjesta u deminiranu ili PBVR uz saglasnost RU BHMAC-a. Sve promjene će se verifikirati postupkom reizviđanja od strane RU BHMAC-a.

27. Završna skica ovjerenjena od RU BHMAC-a sadrži tačne koordinate samostalnih minskih znakova i koordinate koje definišu pravac protezanja minske ograde i dostavlja se u prilogu Zapisnika o završetku radova trajnog obilježavanja.

28. Ako se na radilištu pronađe neeksplozivno ubojno sredstvo obavezno se trenutno zaustavljaju radovi, obilježava mjesto nalaska NUS-a i poziva stručni tim za NUS civilne zaštite.

TRAJNA MINSKA OGRADA I SAMOSTALNI MINSKI ZNAK

29. Minska ograda se postavlja na procijenjenim mjestima pristupa ljudi prema rizičnoj površini sa deminirane ili PBVR. U projektu za trajno obilježavanje, kao i na skici završenih radova, uvijek se definiše mjesto i pravac postavljanja trajne minske ograde i samostalnih minskih znakova kao načina obilježavanja rizične površine.

30. Osim minske ograde na skici se definiše mjesto postavljanja samostalnih minskih znakova kao upozorenja na opasnost od mina. Samostalni minski znak predstavlja minski znak koji je minimalnih dimenzija 40x40 cm na betonskom ili metalnom crveno obojenom stupu (minimalnih dimenzija 4x4 cm, kvadratni ili L profil-metalni ili 8x8 cm-betonski) minimalne visine 150 cm iznad tla koji se mora raspoznati minimalno sa 50 m.

31. Metalni ili betonski kolčić u minskoj ogradi ili kao pojedinačni nosač minskog znaka mora biti postavljen i ankeriran u betonski temelj dimenzije 30x30 cm i dubine 40 cm

ukoliko zemljište dopušta, a u kraškim područjima neophodno je betonirati kolčić uz osnovni zahtjev stabilnosti i dugotrajnosti.

32. Stupovi u trajnoj minskoj ogradi su metalni (min. 4x4 cm, kvadratni ili L profil) ili betonski (min. 8x8 cm) visine 150 cm iznad zemlje i obojeni od vrha ka dnu crveno – bijelo. Između stupova koji se postavljaju na rastojanju od maksimalno 8 m, ovisno o konfiguraciji terena, postavljaju se tri reda bodljikave žice, ravnomjerno raspoređene, s početkom maksimalno 30 cm od vrha stupa i maksimalno 30 cm od površine tla. Neophodno je na stupovima postaviti zakačke ili rupe kako bi se žica sigurno i stabilno učvrstila.

33. Minski znakovi (minimalnih dimenzija datih u Standardu) na trajnoj minskoj ogradi se postavljaju na gornju žicu i na sredini između stupova.

34. Minski znak u BiH mora biti crvene boje, s natpisom MINE (latinicom i ćirilicom – bijelom bojom) i mrtvačkom glavom sa prekriženim kostima (bijeke boje).

IV

TESTIRANJE PREGA

SADRŽAJ

Naziv sadržaja	Strana
Uvod	2
Cilj	2
Definicije	2
Zahtjevi testiranja	2
Pripremanje testa	3
Zahtjevi za osobljem i opremom	4
Provođenje testa	5
Zaključak	6
Prilog A: Osnovni kriteriji za terensku procjenu prege u dobijanju akreditacije	7
Prilog B: Prijava za testiranje prega	10
Prilog C: Zapisnik testa prege	11
Prilog D: Karton akreditacije prege	13

UVOD

1. Probno testiranje prega od strane BHMAC-a pokazalo je potrebu za stvaranjem neovisnog programa testiranja koje će osigurati da prege posjeduju svoj operativni standard, po čemu se može očekivati da će pouzdano pronalaziti mine/NUS (eksploziv). BHMAC-ova procedura testiranja služi samo da potvrdi njihovu sposobnost da to i obavljaju.
2. Mine u Bosni i Hercegovini su u tlu više godina, neke su utonule, na njima su naslage trave i zemlje, na nekima ili pored njih naraslo je drveće, a neke su se pomjerile s prvobitnih mjesta zbog pomjeranja tla, stoga test mora biti što sličniji gore spomenutim uvjetima.
3. Odgovornost je organizacija koja posjeduje prege da ispune tražene preduvjete i da pristupe testiranju koje će potvrditi njigovu operativnu funkciju. Za prege koje ne prođu test, organizacije trebaju odrediti razloge i dodatnom obukom i treninzima na vlastitim poligonima povratiti operativnu funkciju za ponovno pristupanje testu i dobijanje akreditacije za rad.
4. Sektor operacija BiHMAC-a odredit će nositelja i osobe koje će biti zadužene za testiranje prema proceduri navedenoj u ovom SOP-u. U prilogu SOP-a nalazit će se plan poligona za testiranje koji će se upotrebljavati samo u vrijeme testiranja radi utvrđivanja grupa boksova i razmještaja mina prilikom utvrđivanja rezultata testiranja. Testiranju prega pored predstavnika BHMAC-a prisustvovat će i predstavnik-ci RU BHMAC-a i po jedan predstavnik-posmatrač iz neovisne organizacije koja posjeduje prege. Rukovoditelj testiranja kao i navedeni članovi ne moraju biti “eksperti” za pse da bi mogli obaviti funkciju testiranja, s obzirom da je cilj testiranja samo potvrđivanje operativnog standarda prega na jasan i objektivan način, prema proceduri navedenoj u ovom SOP-u.

CILJ

5. Cilj ovog SOP-a je da standardizira procedure za testiranje prega, kako bi sve organizacije mogle upoznati zahtjeve iz uvjeta koji su navedeni u Vodiču za dobijanje akreditacije za prege i POEK organizacije i kako bi po istima mogli prilagoditi svoj program obuke.

DEFINICIJE

6. U ovom SOP-u koriste se dolje navedene definicije:
 - a. **boks** je površina na zemljištu 10 x 10 m, obilježena kolčićima za obilježavanje radne staze na svakom uglu površine, sa ili bez minske trake;
 - b. **grupa boksova** se sastoji od četiri boksa koja su namijenjena za testiranje jedne prege;
 - c. **indikacija** je slučaj kad POEK signalizira otkriće mete na unaprijed znan način, naveden u SOP-u organizacije; i
 - d. **lažna indikacija** je slučaj kada POEK lažno indicira prisustvo mine ili NUS-a.

ZAHTJEVI TESTIRANJA

7. Svaka prega mora pretražiti jednu grupu boksova, koja se sastoji od 4 boksa 10 x 10 m, ukupno 400 m². Vrijeme pretraživanja boksova ograničeno je na 4 sata računajući i odmore.
8. U površinu boksova postavljene su najčešće vrste protupješadijskih mina (bez upaljača) koje su korištene u Bosni i Hercegovini. Protutenkovske mine se, zbog veće količine eksploziva, koja bi se krađom mogla upotrijebiti za diverzije, neće postavljati u boksove, a isto tako i NUS ako poligon za testiranje nije osiguran. Ukopane mine će biti ukopane od 0 do 10 cm, s

prosjeckom 3-5 cm mjereno od nivoa tla do vrha mine. Treneru prega će biti pokazan spisak mina koje su postavljene u grupe boksova.

9. Testiranje na poligonima za testiranje vršit će se minimalno nakon dva mjeseca po postavljanju mina, kako bi se sleglo zemljište, stabilizirali mirisi i isparenja eksploziva prodrle kroz sloj tla na površinu. BHMAC će nastojati da testiranje vrši na poligonima gdje su mine postavljene prije minimalno šest mjeseci. Nakon pretrage dodijeljenih boksova za test jedne prege, u toku dana se na istim površinama neće testirati druga prega. U izuzetnom slučaju to će se dopustiti drugoj pregi, koja inače radi u paru sa prethodno testiranom, ali kada prođe ograničeno vrijeme za pretragu druge prege, ako je tako predviđeno SOP-om deminerske organizacije.
10. U prilogu A dati su opći uvjeti za testiranje i kriteriji za zadovoljavanje i nezadovoljavanje testa.

PRIPREMANJE TESTA

11. Testna površina na kojoj će se testirati prege treba biti za višegodišnje testiranje i treba što je više moguće odgovarati površinama koje su zagađene minama. Iz tog razloga i zbog različitih klimatskih uvjeta i sastava tla u BiH, BHMAC je izgradio i koristit će za testiranje testne poligone u rejonima Travnika, Mostara i Bihaća. Regionalni uredi BHMAC-a na čijoj se teritoriji nalaze test-poligoni, trebaju iste nadgledati i izvještavati o bilo kakvim neželjenim aktivnostima na testnoj površini, dok se ne stvore uvjeti da se isti i odgovarajuće osiguraju.
12. Od raspoloživog zemljišta za testne površine ovisi i raspored grupa boksova. Postavke mina različite su za različite test-poligone, a u okviru jednog poligona raspored mina po grupama boksova je različit, ali je u grupi isti broj mina za sve prege. Prazan boks (bez mina) u okviru grupa mijenja mjesto. Na ovaj način sve prege na jednom test-poligonu imaju iste uvjete testiranja. Plan testne površine sa rasporedom grupa boksova i boksova u okviru grupa, prikazan je na skici sa orijentirnom tačkom, azimutom i udaljenostima. Da bi se u slučaju narušavanja obilježavanja mogle ponovno uspostaviti granice boksova, uz krajnje kolčiće grupe boksova zabodeni su u tlo ekseri (duž. 20 cm), koji se lahko mogu otkriti metal-detektorima.
13. Sadržaj SOP-a čine planovi testnih površina BHMAC-a, koje dobija i koristi samo rukovoditelj testiranja iz BHMAC-a za testiranje na dotičnom test-poligonu, sa skicama rasporeda mina radi upoređenja i utvrđivanja rezultata testa.
14. Od krajnje je važnosti tačnost mjerenja pri postavljanju boksova i postavljanju mina.
15. Razmještaj mina bez upaljača i potezne žice u grupi boksova je sljedeći:
 - a. jedan boks ostaje prazan, bez mina,
 - b. jedan boks sadrži tri mine od kojih jednu na površini,
 - c. dva boksa sadrže po dvije mine od čega će u jednom biti mina na površini,
 - d. komad potezne žice u dužini od 0,5 m postaviti će se u prazan boks ili u jedan od boksova koji sadrže mine,
 - e. umjesto mine-a na površini, može se postaviti dio mine sa eksplozivom ili samo komadić eksploziva (minimalno 15 g) koji se može naći na površinama gdje je rađena mašinska priprema.
16. Pri postavljanju mina u boksove, evidentiraju se vrste i lokacija na kojoj su ukopane, sa X / Y koordinatama i evidentiranjem na skici plana testne površine svakog boksa. Površinske mine

(ili njihov dio) se postavljaju neposredno prije testiranja na mjesta prema skici plana maskirane vegetacijom i po mogućnosti bez ulaska u površinu boksa. Ovo omogućava brzu uporedbu između indikacija POEK-a i stvarne lokacije mine pri čemu se mjesto mine u zemlji ne smije provjeravati pipalicom ili otkopavanjem, odnosno ne smije se narušavati struktura zemljišta u kojoj je mina ukopana.

17. Mine bez metala mogu biti ukopavane sa malim komadićima metala (ekserima), kako bi se metal-detektorom moglo potvrditi mjesto postavljene mine, bez nepotrebnog uznemiravanja zemljišta.
18. Neposredno pored testne površine, bit će postavljene tri do pet mina radi dnevne provjere zainteresiranosti POEK-a prije pristupanja testiranju.
19. Na testnoj površini se može vršiti samo testiranje radi akreditacije prega uz prisustvo komisije za testiranje. Protiv organizacije koja se zatekne sa pregama na testnoj površini u vrijeme kad se ne vrši testiranje, poduzet će se disciplinska mjera kojom će se testiranje vršiti u drugom terminu i na drugom poligonu.
20. Testne površine su planirane za dugogodišnje testiranje te sve informacije o tačnom položaju ukopanih mina trebaju biti dostupne što je manjem broju osoba, kako bi se održao kredibilitet dobijenih rezultata.
21. Organizacije koje žele akreditirati svoje prege moraju, najmanje deset dana prije željenog datuma testiranja, podnijeti prijavu za testiranje (data u prilogu B) sa traženim podacima za timove prega. BHMАC na osnovi dostavljenih prijava radi *plan testiranja* koji dostavlja organizacijama za realizaciju. U slučaju da je organizacija spriječena da iz nekih razloga pristupi testu, dužna je obavijestiti BHMАC (Sektor za operacije) najmanje dva dana prije planiranog datuma testiranja.
22. Planom će biti određena neovisna POEK organizacija koja će odrediti jednog člana kao posmatrača testiranja radi stjecanja povjerenja u regularnost i podjednake uvjete za testiranje svih prega POEK organizacija.
23. Kako bi se mogli utvrditi pravi rezultati testa, sve vrijeme testiranja se moraju primjenjivati sljedeća pravila:
 - a. na testnoj površini ne smije biti propipavanja ili bilo kakvog drugog uznemiravanja zemljišta, i
 - b. treneru prega iz organizacije koja se testira i kerovođama se ne saopćava mjesto lokacija mina (prije, u toku, niti po završetku testa).

ZAHTJEVI ZA OSOBLJEM I OPREMOM

24. Na jednoj grupi boksova u toku dana mogu se testirati samo dvije prege i to po mogućnosti one koje inače rade u paru na pregiranju sa vremenskim razmakom koji je predviđen u SOP-u. Svaka prega mora biti posmatrana sve vrijeme testiranja od strane rukovoditelja testiranja ili jednog od pomoćnika (članova komisije).
25. Testiranjem će rukovoditi određena osoba iz BHMАC-a, čije će odgovornosti biti sljedeće:
 - 1) uspostava i održavanje testnih površina i čuvanje zapisnika lokacije postavljenih mina,
 - 2) davanje krajnje odluke o vremenu i mjestu testiranja, zasnovano na zahtjevima organizacije i
 - 3) provođenje testiranja u skladu sa procedurom navedenom u ovom SOP-u.

26. Pomoćnik za testiranje (član komisije) je određeni inspektor iz RU BHMАC-a. Za vrijeme testiranja njegove dužnosti su sljedeće:
- 1) osigurati da prege rade u namijenjenim boksovima,
 - 2) ubilježavanje vremena početka i završetka rada u svakom pojedinom boksu,
 - 3) praćenje rada prege i procjenjivanje zadovoljavanja propisanih uvjeta testiranja,
 - 4) osiguravanje da način i forma pretraživanja bude u skladu sa SOP-om organizacije,
 - 5) praćenje tačnosti postavljanja indikacijskih markera od strane kerovođe u odnosu na indikacije POEK-a,
 - 6) predlaganje rukovoditelju testa prekid daljnjeg testiranja prege, ako ocijeni da ne ispunjava uvjete rada u toku testa i evidentiranje razloga prekida u primjedbi zapisnika, i
 - 7) pomoć pri mjerenju indikacija i utvrđivanju rezultata.
27. Sljedeća dokumentacija i oprema neophodna za provođenje testiranja:
- a. zapisnik sa testiranja pojedinačne prege,
 - b. mjerna traka,
 - c. markeri za indikacije koji pripadaju BHMАC-u ili organizaciji, ukoliko želi koristiti vlastite markere,
 - d. plan test-poligona sa grupama boksova i skicama lokacija mina u boksovima, kao i skica razmještaja mina po boksovima radi utvrđivanja rezultata testa,
 - e. SOP organizacije koja se testira,
 - f. uže ili traka dužine 45 m za ograđivanje boksa i precizno mjerenje indikacija,
 - g. termotetar za mjerenje vanjske temperature (tla i zraka),
 - h. metal-detektor,
 - i. pipalica i lopatica, i dr.

PROVOĐENJE TESTA

28. Ukoliko ima indikacija da su mine pomjerane, npr. ukoliko ima znakova kopanja unutar boksova, koristi se metal-detektor i pipalica kako bi se potvrdilo jesu li mine još uvijek na istom mjestu. Također, ukoliko ima naznaka bilo kakvih označavanja mjesta mina, rukovoditelj testiranja će sa pomoćnicima (komisijom) razmotriti problem, izvijestiti direktora BHMАC-a i odlučiti o daljnjem nastavljanju testiranja.
29. Po dolasku na testnu površinu kao prvo treba upitati trenera prega odgovaraju li mu uvjeti za testiranje (vrijeme, tlo, vegetacija). Jedini prihvatljivi razlozi za odgađanje testa su oni koji su navedeni u SOP-u organizacije koja se testira i uvjeti koji su dati u Prilogu A. Kad se prihvate uvjeti na testnoj površini, kerovođama će se dati informacije u vezi procedure testiranja.
30. Nakon toga kerovođe pristupaju pripremi POEK-a za rad. U površini gdje su postavljene mine za trening (dnevnu provjeru motivacije-zagrijavanje) prije ulaska u dodijeljenu testnu površinu, kerovođe će provjeriti da li pas ima pozitivnu zaineresiranost za rad da bi mogao pristupiti testu. U toku testa kerovođe mogu neograničeno puta koristiti površinu za trening radi provjere interesovanja POEK-a za rad.
31. Kad trener prega potvrdi da su prege spremne, rukovoditelj za testiranje potvrđuje sastav prega (podatke i oznake kerovođe i psa) i dodjeljuje svakom grupu boksova ili kombinaciju od četiri

boksa iz više grupa, koju će pretraživati. Ovo se određuje na principu izvlačenja brojeva (lutrije) ili po rasporedu koji odredi rukovoditelj testiranja.

32. Svi posmatrači testiranja moraju biti na namjenskoj površini udaljeni minimalno 50 m od površina za testiranje. Za vrijeme testiranja, kerovođa mora nositi ličnu zaštitnu opremu. Rad na testiranju obavlja se na minimalnim sigurnosnim razdaljinama od 25 m.
33. Kerovođa sa POEK-om ulazi u površinu za testiranje i počinje pojedinačnu pretragu boksova iz pravca koji odabere da mu je najprikladniji. Rukovoditelj testiranja određuje pomoćnike, dijeli im obrasce zapisnika o testiranju prege sa podacima o pregi, datumu i mjestu testiranja. Pomoćnici (članovi komisije) će pratiti rad svake prege, evidentirati vrijeme početka i završetka rada svakog boksa i neće se miješati u rad ako se poštuju procedure navedene u SOP-u i poštuju propisani uvjeti testiranja. Kerovođa kod metoda rada sa dugim povodcem ili bez povodca, obilježava indikacije POEK-a u skladu sa svojim SOP-om bez ulaska u površinu boksa. Kod metoda rada sa kratkim povodcem, kerovođa radi sa POEK-om u boksu i tamo obilježava indikacije. Ukoliko je procedura po SOP-u organizacije takva da indikaciju obilježava druga osoba (vođa tima ili deminer), kerovođa će o indikaciji obavijestiti pomoćnika koji prati testiranje, i on će postaviti markere prije nego što se pretraživanje nastavi.
34. Kad kerovođa potvrdi da je uspješno završena pretraga sva četiri boksa, rukovoditelj za testiranje i pomoćnik koji je pratio rad prege će zajedno sa kerovođom izmjeriti indikacije i ubilježiti ih na praznu skicu svakog pojedinačnog boksa koja je sastavni dio zapisnika o pregiranju (Zapisnik prikazan u Prilogu C). Prilikom mjerenja indikacija po X i Y koordinatama potrebno je zategnuti traku između kolčića na uglovima boksa ili razvući užu, kako bi se indikacije mogle precizno izmjeriti.

Napomena: kad se upisuju X i Y koordinate na skicu boksa, mora se voditi računa da pravac sjevera odgovara onome na kome su ubilježene lokacije mina, čime se izbjegava bilo kakva mogućnost greške u kasnijem tumačenju, kad se rezultati budu poredili sa stanjem na terenu.

35. Kad sve prege završe pretraživanje i kad se obavi mjerenje, rukovoditelj testiranja će uporediti test sa skicom u planu gdje je ucrtan položaj mina. Konačni rezultat testiranja sa svaku pregu bit će dat na kraju petog lista, gdje će pomoćnik rukovoditelja evidentirati svoja zapažanja o uvjetima provođenja testa, razlozima prekida i dr. što smatra za potrebno.
36. Rezultati testa se saopćavaju nakon završenog testiranja sa kraćom analizom testiranja uz prisustvo kerovođa i trenera prega. Za prege koje su uspješno završile test, deminerska organizacija će u roku od 7 (sedam) dana u BHMAC-u preuzeti Karton akreditacije (Prilog D) sa rokom važenja od 6 mjeseci. Zapisnici sa testiranja prega ostaju u arhivu BHMAC-a.
37. U slučaju da deminerska organizacija ne ispunjava uvjete kojima se održava standardom tražena operativna upotreba prega, BHMAC može tražiti da se i prije isteka važnosti roka date akreditacije prege podvrgnu vanrednom testiranju.
38. Bilo kakve žalbe na rezultate testiranja ili na sam test moraju se u pismenom obliku dostaviti BHMAC-u u roku od dva dana nakon testiranja.

ZAKLJUČAK

39. BHMAC-ov test za akreditaciju prega nije nikakvo naučno istraživanje sposobnosti POEK-a, već samo potvrđivanje sposobnosti i uvjeravanje da prege na terenima u Bosni i Hercegovini dostižu operativni standard u stalnom pronalaženju mina kako iznad, tako i u zemlji.

PRILOZI:

- A- OPĆI UVJETI ZA TESTIRANJE
- B- PRIJAVA ZA TESTIRANJE
- C- ZAPISNIK O TESTIRANJU PREGE
- D- KARTON AKREDITACIJE ZAPREGU

Prilog A

**OSNOVNI KRITERIJI ZA TERENSKU PROCJENU PREGE U DOBIJANJU
AKREDITACIJE**

1. Terenski testovi BHMAC-a koristit će se pri procjeni **prega** kao dio akreditacije POEK organizacije. Procjene trebaju potvrditi najmanje dolje navedene kriterije i to za svaku pregu.
2. **Prege** se procjenjuju pojedinačno. Ovo znači da se svaka prega testira na isti način i do istog standarda.
3. Općenito
 - a. Pregu nominira operativna POEK organizacija.
 - b. Po izboru kerovođe, traka-povodac se može, a i ne mora koristiti.
 - c. POEK mora slušati osnovne komande kerovođe.
 - d. POEK mora intenzivno njušiti i ne smije mu se lahko odvući pažnja.
 - e. POEK treba pretražiti cjelokupne površine dodijeljenih boksova za test.
 - f. Boksovi za pretraživanje moraju biti pretraženi po SOP-u organizacije.
 - g. Indikacija POEK-a na ono što je pronašao mora biti u skladu sa SOP-om.
 - a. Svako indiciranje mete mora se zabilježiti i certificirati korištenjem obrasca koji pokazuje skicu ili dijagram površine za testiranje.
4. **Vremenski uvjeti i uvjeti na terenu**
 - a. Testiranje se neće vršiti u sljedećim slučajevima:
 - (1) ukoliko je brzina vjetra iznad 25 km po satu (7 m/s),
 - (2) ukoliko je vanjska temperatura viša od +30°C,
 - (3) ukoliko je temperatura niža od +5°C,
 - (4) ako su padavine,
 - (5) *prije početka testa* kerovođa se izjašnjava jesu li uvjeti prihvatljivi ili ne.
 - b. Ostala ograničenja psima, a koja su prouzrokovana vremenom ili zemljištem, uzimat će se u obzir jedino ukoliko su posebno naglašena u SOP-u organizacije.
5. **Površina pretraživanja**
 - a. Površina za testiranje svake prege je 400 m². Ova površina je razdvojena na 4 boksa, svaki 10 x 10 m (ukupno 400 m²), jedan je prazan, bez mina/NUS-a. U jedan od boksova postavlja se u nivou površine tla komad od 0,5 m potezne žice u cilju utvrđivanja da li je pas osposobljen da iste indicira.

- b. Prije samog testiranja, kerovođe mogu izvan obilježenih granica pregledati površinu (površine) za testiranje prije vršenja testiranja.
- c. Van površina boksova mora se pripremiti posebna površina, s metama koje su položene odmah ispod ili na samoj površini zemlje. Ova se površina mora koristiti za dnevni test POEK-a prije formalnog testiranja na pripremljenim površinama i kao vježbovna-kontrolna površina za neformalnu procjenu pasa u toku testa, kada kerovođe ocijene potrebu da procjenjuju svoje pse.

6. Predmeti traženja.

- a. Površina za pretraživanje sadržavat će sljedeće predmete koje će svaki pas morati pronaći:
 - (1) protupješadijske mine,
 - (2) protutenkovske mine (samo kod osiguranih poligona),
 - (3) potezne žice.

Mine-mete moraju biti one vrste koje se inače pronalaze u BiH.

- b. Ukopane mine-mete koje treba pronaći bit će postavljene najmanje dva mjeseca prije testiranja.
- c. Mine-mete koje treba pronaći zakopavat će se na maksimalnoj dubini od 10 cm.
- f. Mine (ili njihovi dijelovi) na površini će biti postavljene neposredno prije testiranja. Umjesto mine-a na površini, može se postaviti dio mine sa eksplozivom ili samo komadić eksploziva (minimalno 15 g) koji se može naći na površinama gdje je rađena mašinska priprema.
- d. Potezna žica (dužine 0,5 m) će biti postavljena u jedan od boksova (minimalno mjesec dana prije testiranja- utvrđena na krajevima zabodenim ekserima u tlo), radi utvrđivanja koji su psi obučeni da iste pronalaze. Ovaj rezultat neće utjecati na test, ali će se ova sposobnost ubilježiti na karton akreditacije.

7. Provođenje traženja

- a. **Prega** će moći pretraživati površinu koliko god puta želi, dok kerovođa ne potvrdi da je površina u potpunosti pretražena.
- b. Posao je kerovođe da procjenjivaču naznači pomoću markera kad i gdje je indikacija. Ako procjenjivač zatraži pojašnjenja, kerovođa će ih dati u skladu sa indikacijom mjesta koje je pokazao POEK. Pokazatelji se mogu odmah evidentirati na skicu-dijagram boksa ili na kraju testa kada se korištenjem mjerne trake bilježe mjesta indikacija na osnovi presjeka X i Y koordinata.
- c. Kad istovremeno procjenjujemo više od jedne prege, u periodu testiranja iste moraju biti udaljene jedna od druge najmanje dvadeset i pet metara.
- d. Svi posmatrači na lokaciji za testiranje moraju biti udaljeni najmanje pedeset metara od trakom obilježene površine u kojoj će se testirati prege.

ZADOVOLJAVANJE ILI NEZADOVOLJAVANJE KRITERIJA

- 8. Propisani uvjeti koje prega u toku testa mora ispuniti da bi test dovela do kraja, su:
 - a. da je POEK pozitivno idicirao mjesto mine na vježbovnoj testnoj površini (zadovoljio dnevni test) prije pristupanja dodijeljenoj površini za testiranje,

- b. da POEK sluša komande kerovođe,
 - c. da POEK inenzivno njuši zadatau testnu površinu i da mu se ne može lahko odvući pažnja,
 - d. da POEK prilikom utvrđivanja indikacija nogom ne grebe po zemlji dok njušeći traga za metom,
 - e. da je POEK pretražio cjelokupne testne površine,
 - f. da kerovođa obilježava indikacije POEK-a po X i Y osi, prema mjestima indikacije POEK-a,
 - g. da vrijeme pretraživanja zadate površine testiranja ne bude duže od 4 sata, računajući i vrijeme odmora.
9. Ukoliko pomoćnik rukovoditelja testa, koji prati rad prege, ocijeni da nije ispunjen jedan od gore navedenih uvjeta koje prega mora ispuniti u toku testiranja ili je ranije utvrđeno da je u nekom boksu promašena mina, predložiti će rukovoditelju prekid daljnjeg testa o čemu će odlučiti rukovoditelj.
 10. Prekid toka testiranja može tražiti i kerovođa ako ocijeni da POEK ne može uspješno završiti test.
 11. Prekid toka testiranja bilježi se kao nezadovoljavanje uvjeta i kao neuspješan konačni rezultat testa, a evidentira se sa razlogom prekida u napomeni zapisnika testiranja (Prilog B).
 12. Prega je prošla test ukoliko ispuni propisane uvjete testiranja i POEK indicira sve mete koje se nalaze unutar površina za pretraživanje.
 - a. Test će biti završen kad kerovođa izjavi komisiji (pomoćniku ili rukovoditelju testa) da je POEK završio s pretraživanjem pojedinačnih bokseva.
 - b. Vidljiva indiciranja mete POEK-a trebaju se slagati s onim što je navedeno u SOP-u organizacije.
 - c. Indikacija se prihvata valjanom ukoliko nije na većoj razdaljini od 0,5 m od mjesta postavljene mete.
 - d. Ukoliko nema više od 100% lažnih indikacija od broja ukopanih meta.
 13. Prega koja nije prošla test može se prijaviti za ponovno testiranje nakon sedam dana, a ako i tada ne zadovolji za svako daljnje testiranje može se prijaviti nakon mjesec dana.
 14. Prijavu prega za redovno ili ponovljeno testiranje radi akreditacije vršiti nakon zadovoljenih početnih uvjeta (tačka 7 u obrascu datom u prilogu B).

PRIJAVA
za testiranje prega radi akreditacije

Organizacija za deminiranje: _____ Predloženi datum testiranja _____ 200__g. Test-poligon _____

Kontakt-osoba (trener prega) : _____ Tel: _____ Fax: _____

Prega broj	Ime i prezime kerovođe	JMBG	Ime POEK-a	Rasa/Boja	Datum štenjenja i zemlja porijekla	Identifikacioni broj

ZAPISNIK TESTA PREGA

Organizacija _____ Datum _____ Rukov. testa _____
Kerovođa _____ JMBG _____ Pomoćnik _____
POEK _____ Rasa _____ Boja _____
Datum štenjenja _____ Broj ili oznaka _____

Mjesto test-poligona _____

Grupa broj _____ Boks broj _____ X = Indikacija POEK-a ● = Lokacija mine

9																				
8																				
7																				
6																				
5																				
4																				
3																				
2																				
1																				

Vrijeme početka _____ Broj indikacija _____ Našao mina _____
Vrijeme završetka _____ Lažne indikacije _____ Proplašio mina _____

РЕZULТАT TESTA

A) Propisani uvjeti za provođenje testa

- a. –Da je POEK uspješno zadovoljio dnevni test.
- b. –Da POEK sluša komande kerovođe.
- c. –Da POEK intenzivno njuši površinu tla i posjeduje potrebnu pažnju.
- d. –Da POEK prilikom utvrđivanja indikacija nogom ne grebe po zemlji dok njušeći traga za metom.
- e. –Da se u toku testa vrši cjelokupna pretraga zadate površine za test.
- f. –Da kerovođa pravilno obilježava mjesta indikacija POEK-a.
- g. –Da vrijeme pretraživanja zadate površine za test ne bude duže od 4 sata, računajući i vrijeme odmora.

- Prega zadovoljila uvjete testiranja**
- Prega nije zadovoljila uvjete testiranja**

B) Konačni rezultat testa:

- Postavljeno mina _____ **PREGA našla** _____ **Promašila** _____
- Ukupno vrijeme testa _____ minuta **Ukupno indikacija** _____ **Lažne indikacije** _____

- PREGA zadovoljila test**
- PREGA nije zadovoljila**

-POEK indicirao mjesto potezne žice: DA NE

Primjedbe (objašnjenje prekida testa):

Potpis rukovoditelja testa

Potpis kerovođe

Potpis pomoćnika rukovoditelja testa

1. _____
2. _____
3. _____

KARTON AKREDITACIJE ZA PREGU

1. Izgled dvostrane plastificirane kartice, veličine 95x65 mm

			KARTON AKREDITACIJE ZA PREGU		
ORGANIZACIJA ZA DEMINIRANJE _____					
PODACI O KEROVOBI					
Ime i prezime			JMBG		
PODACI O POEK-u					
Ime psa		Rasa/Boja		Identifikacioni broj	
PODACI O AKREDITACIJI					
Akreditacija PREGE važi za pregiranje u svim uvjetima navedenim u odobrenom SOP-u deminerske organizacije					
Od			Do		
NAPOMENA: POEK indicira poteznu žicu*					
Pomoćnik direktora za operacije					

* Ova sposobnost se navodi samo ukoliko je pas za to osposobljen i na testu je to dokazao.

TESTIRANJE MAŠINA
ZA MEHANIČKU PRIPREMU ZEMLJIŠTA ZA DEMINIRANJE

S A D R Ž A J

Naziv sadržaja	Strana
Uvod	2
Cilj	2
Podjela mašina	3
Zahtjevi testiranja	3
Procedure testiranja	5
Prilog A:- Prijava za testiranje mašine za mehaničku pripremu zemljišta za deminiranje	6
Prilog B: Plan testiranja	7
Prilog C: Pregled sadržaja dijela važećih operativnih procedura mašinske pripreme zemljišta	8
Prilog D: Dnevni izvještaj mašinske pripreme zemljišta	19
Prilog E: Zbirni izvještaj III faze testiranja mašine	11
Prilog F: Zapisnik o testiranju mašine	12
Prilog G: Karton akreditacije mašine	14
Prilog H: Kategorije tla	15

UVOD

1. Razvoj i proizvodnja različitih vrsta i veličina mašina u procesu humanitarnog deminiranja zahtijeva i pomno praćenje tog razvoja i odgovarajuća testiranja shodno zahtjevima koji su dati u Standardu za uklanjanje mina i NUS-a u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu Standard BiH) sa aspekta sigurnosti i kvaliteta uklanjanja minske opasnosti za deminersko osoblje i buduće korisnike deminiranih površina.
2. U dosadašnjem razvoju mašine nisu bile karakteristika kojima bi proizvođač garantirao zadovoljavajući kvalitet čišćenja zemljišta do humanitarnih standarda od minimalno 99,65%, te zahtjev Standarda BiH nije postavljen sa tog osnova, odnosno mašine Standardom BiH nisu okarakterizirane kao mašine za deminiranje već je njihova operativna mogućnost postavljena kao mehanička priprema zemljišta za deminiranje.
3. U procesu čišćenja mina mehanička priprema zemljišta, ovisno od vrste i karakteristika mašine, u manjoj ili većoj mjeri uklanja vegetaciju, uklanja potezne žice i aktivira ili razbija dio mina, čime se u manjoj ili većoj mjeri uklanja minska opasnost. Da bi se otkrile i otklonile eventualno zaostale mine (koje mašina nije dohvatila zbog konfiguracije zemljišta, preskočene površine koja je zatrpana uznemirenom površinom ili drugih uvjeta) i uklonili razbijeni eksplozivni ostaci, nakon mašinske pripreme dokazano minirane površine, potrebno je i dalje angažiranje deminera manuelnim metodama i pregiranjem. Na ovaj način se vrši integracija deminerskih metoda što u svakom slučaju daje veću sigurnost i kvalitet rada koji se Standardom BiH traži.
4. Postavka Standarda BiH u kojoj je mašina sa tehničkim i kroz testiranje dokazanim karakteristikama u mogućnosti da uklanja vegetaciju i vrši **uznemiravanje tla** od minimalno **10 cm** u dubinu i na komade koji u prečniku nisu veći od **5 cm**, predstavlja odgovarajući **standardni** kvalitet koji se postiže upotrebom pipalice (minimalno 10 cm u dubinu), kao i detektorom koji do te minimalne dubine treba otkriti minu sa najmanjim sadržajem metala (PMA-3). Ukoliko bi se te karakteristike mogle iskoristiti na sumnjivim površinama za koje nema pouzdanih podataka o miniranosti, Standard BiH (Poglavlje XIV – Mašinska priprema zemljišta) predviđa da se površine (cjelokupne ili dio) mogu proglasiti površinama **bez vidljivog rizika**, ukoliko na istima nije bilo eksplozija ili vidljivih na površinu izbačenih mina ili njihovih dijelova. Takve površine se dalje ne bi tretirale, a deminerski resursi bi se brže mogli usmjeravati na druge minirane površine.
5. Da bi se karakteristike mašina koje daje proizvođač mogle u praksi provjeriti i utvrditi ostale karakteristike koje su bitne za daljnji proces deminiranja, BHMАC će ovim SOP-om komisijski provjeriti tehničke karakteristike i operativne mogućnosti upotrebe na terenu i procijeniti uspješnost mašinske pripreme za pojedine faze deminerskog procesa. Težište provjere će biti na sigurnosti upravljanja za operatera, kvalitetu uklanjanja vegetacije i uznemiravanja tla u dubinu i na maksimalni prečnik razbijenih komada tla, kao i drugim pokazateljima koji ukazuju na kvalitet rada, pouzdanost i moguću produktivnost mašine.

CILJ

6. Cilj ovog SOP-a je da standardizira procedure za testiranje mašina za mehaničku pripremu zemljišta, kako bi deminerske organizacije i oni koji se bave proizvodnjom mašina mogli detaljnije upoznati zahtjeve koji su dati u Standardu BiH, i kako bi se sa istima mogli uključiti u proces deminiranja u BiH.

PODJELA MAŠINA

7. Shodno određenim karakteristikama i potrebama rada do sada proizvedene mašine za proces humanitarnog deminiranja se mogu podijeliti:

- a. prema namjeni:
 - -mašine za uklanjanje vegetacije,
 - -mašine za uznemiravanje tla,
 - -mašine za uklanjanje otpada (građevinskog šuta, smeća i dr.),
- b. prema karakteristikama radnih alata:
 - -mašine-mlatilice,
 - -mašine sa frezama,
 - -mašine za drobljenje zahvaćenog sloja tla,
 - -tabalice (stopala, valjci, valjci sa šiljcima),
 - -kombinirane (više funkcija u jednoj mašini),
 - -mašine sa kašikama za zahvatanje i uklanjanje otpada, uključujući i vozila za prevoženje otpada,
- c. prema ukupnoj težini:
 - -lahke, do 5 t,
 - -srednje, 5-20 t,
 - -teške, preko 20 t,
- d. prema načinu upravljanja:
 - -mašine sa neposrednim upravljanjem,
 - -mašine sa daljinskim upravljanjem (vizuelno iz oklopljene kabine i video-nadzorom iz oklopljene kabine ili sa sigurne udaljenosti).

ZAHTJEVI TESTIRANJA

8. Testiranjem treba potvrditi tehničke karakteristike koje je dao proizvođač u odnosu na zahtjeve Standarda BiH. Osnovni zahtjevi koji su dati u Standardu BiH bili bi sljedeći:

- -sigurnost operatera mašine kod neposrednog i daljinskog upravljanja,
- -mogućnosti uklanjanja protupješačkih mina i posljedice eventualnog nailaska na protutenkovsku minu,
- -kvalitet uklanjanja vegetacije (vrsta vegetacije, veličina grmova i prečnik pojedinačnih stabala drveća i dr.),
- -dubina uznemiravanja tla u različitim kategorijama i pri različitim brzinama rada mašine,
- -prečnik usitnjenih komada tla,
- -prohodnost u odnosu na sastav tla i nagib zemljišta,
- -produktivnost za jedan sat rada na različitim kategorijama zemljišta bez vegetacije i sa vegetacijom koju mašina uspješno uklanja,
- -raspon dnevne moguće produktivnosti u odnosu na sastav-kategorije zemljišta za 5 sati efektivnog rada,
- -širina radne staze bez i sa preklpom od 0,5 m,
- -dužina radne staze,
- -pouzdanost mašine sa aspekta kvaliteta izrade (osnova koja je iskorištena za nadgradnju, zaštita vitalnih dijelova od eksplozivnih učinaka, mogućnosti za otklanjanje nastalih oštećenja i dr.),
- -zaštita mašine u slučaju nastanka požara,

- -mogućnost za samoizvlačenje ili izvlačenje u slučaju zaglavljivanja,
 - -mogućnost smještaja deminerske opreme za operatera i funkcioniranje sistema veze sa operatorom kod neposrednog upravljanja mašinom i dr.
- Kategorije tla date su u prilogu H.

9. Na osnovi tih i drugih pokazatelja koji će se testiranjem komisijski potvrditi kroz sadržaj I-III faze (sadržaj naveden u tački 16.), a nakon testiranja mašine u II fazi na sigurnim površinama, BHMAC će izdati vremensku akreditaciju od 1-3 mjeseca za period III faze, za radove mašinske pripreme za koje procijeni da ih mašina svojim karakteristikama može zadovoljiti. U periodu III, završne faze testiranja, pratit će se ponašanje mašine u miniranim površinama (sigurnost za operatera, posljedice aktiviranja mina na mašini, vrste mina čije eksplozije mašina uspješno podnosi, prohodnost i savlađivanje različitih tipova zemljišta po kvalitetu i sastavu vegetacije i dr.). Nakon konačnog sagledavanja karakteristika koje su dokazane i u miniranim površinama (u III fazi), BHMAC će izdati akreditaciju za utvrđene radove mašinske pripreme sa važnošću do dvije godine (primjerak dat u prilogu G). Ukoliko se zahtjevi Standarda BiH u pogledu mašinske pripreme neće mijenjati, akreditacija će se produžavati sa rokovima do dvije godine, odnosno do izmjena Standarda BiH, koji će tražiti izmjene karakteristika mašine i postupak testiranja.
10. Test će se komisijski provesti prema sadržaju tačaka zapisnika koji je dat u prilogu F.
11. Testiranje po jednog primjerka svake vrste mašine istih tipova i modela će se vršiti u procesu akreditacije deminerske organizacije (ili nabavke mašine već akreditirane deminerske organizacije), ili na zahtjev proizvođača radi utvrđivanja i poboljšanja sigurnosti i kvaliteta rada u procesu proizvodnog razvoja mašine. Ukoliko je mašina iste vrste tipa i modela već testirana, BHMAC će odlučiti o potrebi testiranja, odnosno saznanja iz zapisnika testiranja će u potpunosti ili djelimično koristiti za izdavanje akreditacije na određeni vremenski period.
12. Testiranje na zahtjev proizvođača zbog praktičnog provjeravanja karakteristika mašine i potvrđivanja potreba za poboljšanjem, BHMAC će raditi po istoj proceduri kao za deminersku organizaciju, s tom razlikom što će procijeniti i odobriti SOP samo za određeni period testiranja. Proizvođač će fazu testiranja u sumnjivim i miniranim površinama moći uraditi na površinama zadataka neke deminerske organizacije sa kojom sklopi sporazum ili na površini koju kao zadatak izda BHMAC. Minimalno vrijeme rada na tim površinama u okviru testiranja proizvođača u III fazi ne može biti manje od mjesec dana, odnosno 22 radna dana sa efektivnim dnevnim radom od 5 sati.
13. Zapisnik o testiranju sa procijenjenim i utvrđenim karakteristikama mašine predstavlja dokument koji se odnosi na deminerske aktivnosti u vezi sa zahtjevima Standarda BiH, te rezultate treba tako i posmatrati.
14. Original zapisnik o testiranju ostaje u arhivu BHMAC-a, a kopiju istog mogu dobiti zainteresirane strane (deminerska organizacija – proizvođač).
15. Komisiju za testiranje čine minimalno tri člana iz strukture MAC-a u BiH i istu u planu testiranja imenuje direktor BHMAC-a.

PROCEDURE TESTIRANJA

16. Testiranje mašine za mehaničku pripremu zemljišta za deminiranje BHMAC će vršiti na osnovi pismenog zahtjeva – Prijave za testiranje (Prilog A), koju će dostaviti deminerska organizacija ili zainteresirani proizvođač.

17. Faze plana testiranja

I faza - Proučavanje dostavljene dokumentacije (1-2 dana) o karakteristikama mašine i procjena dostavljenih standardnih operativnih procedura (SOP-a) za rad na mašinskoj pripremi zemljišta za deminiranje – testiranje. Minimalan sadržaj dijela SOP-a mašinske pripreme dat je u prilogu C.

II faza -Testiranje mašine u trajanju od 2-3 dana van sumnjive ili minirane površine sa provjerom mogućih bitnih karakteristika u praksi na različitom zemljištu i vegetaciji, i evidentiranje podataka prema sadržaju pitanja datih u zapisniku. Zaključak komisije i po potrebi otklanjanje nedostataka koje treba poduzeti na poboljšanju sigurnosti operatera i izmjena procedura radi ovjere SOP-a za period testiranja III faze.

III faza - Rad u sumnjivoj i miniranoj površini zadatka (1-3 mjeseca) uz povremeno praćenje rada komisije radi evidentiranja posljedica aktiviranja mina po sigurnost operatera i oštećenja mašine, kao i pouzdanost rada i produktivnost u odnosu na kvalitet rada utvrđen u II fazi. Izrada zaključka komisije u pogledu rezultata testiranja u odnosu na zahtjeve Standarda BiH, utvrđivanje mogućih kvalitetnih radova mašinske pripreme u procesu čišćenja, tehničkog izviđanja ili mehaničkog uzorkovanja u kontroli kvaliteta deminiranja.

18. Za III fazu testiranja proizvođač ili deminerska organizacija je dužna osigurati operativno osoblje tima za mašinsku pripremu koje ulazi u opasna područja, shodno zahtjevima Standarda BiH (Poglavlje XIII, prilog D), a također osigurati i odgovarajuću medicinsku podršku ukoliko se rad odvija bez podrške deminerskog tima. Osoblje tima koje ulazi u opasna područja također mora imati završen osnovni kurs za humanitarno deminiranje, a operateri i dodatnu obuku za rukovanje mašinom i procedurama koje su navedene u SOP-u mašinske pripreme zemljišta za deminiranje.
19. U toku III faze rada vođa tima će voditi dnevni i zbirni izvještaj o mašinskoj pripremi (prema obrascu koji je dat u prilogu D i E), i isti predati komisiji radi uvida i potrebnih analiza kod donošenja konačnog zaključka o testiranju mašine.
20. Ukoliko bi se testiranje izvodilo bez prisustva šireg deminerskog tima, minimalan sastav tima mašine za mehaničku pripremu za rad u III fazi testiranja mašine bio bi sastava:
 - vođa tima,
 - operater,
 - pomoćnik operatera,
 - deminera,
 - medicinar sa vozilom i opremom.
21. BHMAC u procesu testiranja ne snosi nikakve troškove oštećenja koja bi nastala na mašini zbog aktiviranja mina/NUS-a, već taj rizik snosi deminerska organizacija koja traži akreditaciju ili proizvođač koji traži testiranje.
22. Primjerak ovog SOP-a radi upoznavanja sa procedurama testiranja dat će se svim zainteresiranim za testiranje mašina u BiH.

P R I J A V A
**ZA TESTIRANJE MAŠINE ZA MEHANIČKU PRIPREMU ZEMLJIŠTA ZA
DEMINIRANJE**

Organizacija za deminiranje ili proizvođač,
Sjedište i adresa.....
Kontakt-osoba.....tel/fax.....
Predloženi početak i mjesto testiranja.....

PODACI O MAŠINI

Naziv, marka i tip.....

Prilozi

1. Dokumentacija o mašini (opis, rukovanje i održavanje, tehničke specifikacije, atesti za zaštitu i dr.)
2. Standardne operativne procedure za rad u operacijama humanitarnog deminiranja (SOP) ili dio koji se odnosi na mašinsku pripremu zemljišta za deminiranje, odnosno testiranje
3. Sastav tima za mašinsku pripremu i fotokopije certifikata

ODGOVORNA OSOBA

CENTAR ZA UKLANJANJE MINA U BOSNI I HERCEGOVINI
ЦЕНТАР ЗА УКЛАЊАЊЕ МИНА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ
BOSNIA AND HERZEGOVINA MINE ACTION CENTRE

Broj.....

Od.....200_.god.

PLAN TESTIRANJA

mašine za mehaničku pripremu zemljišta za deminiranje

Deminerska organizacija - proizvođač				
Adresa				
Kontakt-osoba i tel. broj				
Naziv, marka i tip mašine				
Datum	Faza	Sadržaj	Lokacija	Primjedbe
	I			
	II			
	III			

Ostale napomene:

Testiranje prema naprijed navedenom planu izvršit će komisija sastava:

1.-....., predsjednik

2.-....., član

3.-....., član

DIREKTOR

PREGLED

SADRŽAJA DIJELA VAŽEĆIH OPERATIVNIH PROCEDURA MAŠINSKE PRIPREME
ZEMLJIŠTA

Red. broj	Sadržaj za obradu	Prihvatljivo		Primjedbe
		da	ne	
1.	Opis i tehničke karakteristike			Može biti i kao prilog SOP-u (dijelu SOP-a)
2.	Upotreba mašine u procesu humanitarnog deminiranja			
3.	Mjere sigurnosti - predostrožnosti			
4.	Ograničenja upotrebe			
5.	Sastav tima, dijagramom predstavljene postavke radilišta i rada mašine, i procedure rada mašinske pripreme			
6.	Postupak u slučaju kvara			
7.	Postupak u slučaju požara			
8.	Postupak u slučaju deminerske nesreće			
9.	Dnevnik rada – dnevni izvještaj			

NAPOMENA

1. Ovaj dio SOP-a odnosi se samo na mehaničku pripremu zemljišta sa mašinama i isti je usko u vezi sa ostalim dijelovima deminerskog SOP-a koji se odnose na: potrebnu obuku osoblja tima; obilježavanje minirane površine i radilišta; organizaciju radilišta i manuelne operacije; minsko izviđanje; uništavanje mina/NUS-a; osiguranje kvaliteta rada; sistem veze, evidenciju i izvještavanje; obilježavanje TI - očišćene površine; medicinskoj potpori i istrazi deminerske nesreće.
2. Ukoliko se deminerska organizacija želi baviti samo mašinskom pripremom zemljišta, tada treba u sklopu SOP-a mašinske pripreme obraditi i naprijed navedene sadržaje, shodno zahtjevima datim u poglavljima Standarda BiH.
3. U slučaju testiranja mašine proizvođača, isti treba obraditi pitanja data u sadržaju za dio SOP-a mašinske pripreme kako je dato naprijed u tabeli, a za ostale sadržaje koristio bi SOP deminerske organizacije na čijem bi radilištu izvodio mašinsku pripremu ili bi koristio Standard BiH ukoliko bi radio na površini posebnog zadatka koji je za period testiranja izdao BHMАC. U ovom slučaju SOP mašinske pripreme se odobrava samo za planirani period testiranja.

**DNEVNI IZVJEŠTAJ
MAŠINSKE PRIPREME ZEMLJIŠTA**

PODACI O MAŠINI I ZADATKU

Naziv, marka i tip mašine:	
Lokacija:	ID broj zadatka:
Vrsta mašinske pripreme: ☐ -za tehničko izviđanje	☐ -za čišćenje
Vrijeme rada ili stanje brojača: - početka _____ sati /-završetka _____ sati	Datum:
Ukupno efektivnog rada mašine u toku dana: _____ sati	

PODACI O ISPRAVNOSTI MAŠINE

Dnevni pregled ispravnosti: a) prije upotrebe: ☐ -ispravno	☐ -neispravno
b) poslije upotrebe: ☐ -ispravno	☐ -neispravno
Objasniti neispravnost i poduzete mjere:	

VREMENSKI UVJETI, VEGETACIJA, STANJE TLA I NAGIB ZEMLJIŠTA

TEMPERATURA: -u 09.00 =..... °C	-u 12.00=.....°C	-u 15.00=.....°C	
VRIJEME: ☐ -sunčano	☐ -oblačno	☐ -kiša	☐ -snijeg
VEGETACIJA: ☐ -niska do 0,5 m	☐ -srednja od 0,5-1,5 m	☐ -visoka preko 1,5 m	
TVRDOĆA TLA: ☐ -mehko	☐ -srednje tvrdoće	☐ -tvrdo	
SASTAV TLA: ☐ -glina	☐ - pijesak	☐ - krečnjak	☐ -ostalo
ZAGAĐENOST ZEMLJIŠTA: ☐ -metalni otpad	☐ -panjevi	☐ -građevinski šut	☐ -smeće
NAGIB ZEMLJIŠTA: ☐ -ravno	☐ -blagi uspon	☐ -veliki uspon	
VRSTA ZEMLJIŠTA PO NAMJENI: ☐ - oranica	☐ -livada	☐ -ostalo	
OSTALE VAŽNE PRIBILJEŠKE:.....			
.....			
.....			
.....			

PODACI O EFEKTIVNOSTI

Skica dnevne produktivnosti u odnosu na sigurnu stazu, pravac sjevera i približna mjesta aktiviranja ili na površinu izbačenih ES i njihovih dijelova:

NAPOMENA: umjesto dnevne skice moguće je na skici veće razmjere cjelokupnog zadatka prikazivati dnevni napredak sa označavanjem (brojevima, datumom, podbojama i sl.) i na ovom mjestu to evidentirati. Skica zadatka daje se u prilogu dnevnih izvještaja.

Prosječna dubina uznemiravanja tla:.....cm	Vrsta uklonjene vegetacije:..... Prečnik uklonjene vegetacije: od.....do..... cm
Procijenjena vrsta i količina aktiviranih ili na površinu izbačenih ES:	Pripremljena površina:m ²
Vježba CASEVAC izvedena 200 .	Vježba izvlačenja mašine izvedena 200 .
Vođa tima i potpis:	Viši supervizor i potpis: Član komisije za testiranje (inspektor) i potpis

CENTAR ZA UKLANJANJE MINA U BOSNI I HERCEGOVINI
ЦЕНТАР ЗА УКЛАЊАЊЕ МИНА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ
BOSNIA AND HERZEGOVINA MINE ACTION CENTRE

Broj.....

Od200_ godine

ZAPISNIK O TESTIRANJU MAŠINE

Naziv, marka i tip:.....

Deminerska organizacija – proizvođač.....

R b	Naziv sadržaja-aktivnosti	Podaci proizvođača I faza	Prihvatljivo ili rezultat testiranja				Primjedba
			II faza		III faza		
			da	ne	da	ne	
1.	Sigurnost operatera mašine						
2.	Mogućnost uklanjanja pp mina						
3.	Posljedice eventualnog nailaska na pt minu						
4.	Kvalitet uklanjanja vegetacije						
5.	Dubina uznemiravanja tla						
6.	Prečnik usitnjenih komada						
7.	Produktivnost za 1 sat efektivnog rada						
8.	Produktivnost za 5 sati efektivnog rada						
9.	Raspon dnevne moguće produktivnosti (5 sati efektivnog rada) na različitim kategorijama zemljišta						
10.	Širina radne staze						
11.	Dužina radne staze						
12.	Radna brzina mašine						
13.	Radni obrtaji alatke...(°/min)						
14.	Dužina alatki.....(lanaca sa kopačima, noževa.....)						

Centar za uklanjanje mina u BiH
SOP BHMАC-a

15.	Broj alatki.....(lanaca, noževa.....)						
16.	Pouzdanost mašine						
17.	Prohodnost						
18.	Savlađivanje nagiba i uspona						
19.	Protupožarna zaštita						
20.	Mogućnost samoizvlačenja ili izvlačenja						
21.	Mogućnost smještaja deminerske opreme operatera						
22.	Zaključak I faze						
23.	Zaključak II faze						
24.	Zaključak III faze						
25.	<p>Konačni zaključak o upotrebi mašine za mašinsku pripremu deminiranja:</p> <p>Dana..... 200_ godine</p> <p style="text-align: right;">Komisija:</p> <p style="text-align: right;">1.-.....</p> <p style="text-align: right;">2.-.....</p> <p style="text-align: right;">3.-.....</p>						

Napomena: ovisno od vrste mašine koja se testira u tabelu uvesti i druge elemente koji ukazuju na sigurnost, kvalitet rada, produktivnost i dr.

KARTON AKREDITACIJE MAŠINE

1. Izgled dvostrane plastificirane kartice , veličine 95x65 mm

	KARTON AKREDITACIJE MAŠINE ZA MEHANIČKU PRIPREMU ZEMLJIŠTA
Deminerska organizacija:.....	
Naziv, marka i tip mašine:	
.....	
NAMJENA: Na primjer: mašinska priprema miniranih površina sa uznemiravanjem tla za čišćenje i sumnjivih za TI.	
OSNOVNE KARAKTERISTIKE: Upravljanje..... Dubina uznemiravanja tla.....do cm Prečnik usitnjenih komada tla.....do cm Širina radne staze..... m Produktivnost za 1 sat rada u TI/čišćenju, do / m ² Važi od.....200_ do.....200_ godine	
Pomoćnik direktora za operacije	

Tabela: Kategorije tla

Kategorija i naziv	Sadržaj tla i osobine	Gustoća tla kg/m ³
I. Rastresena zemlja	-Humus bez korijenja	1200
	-Pijesak prirodne vlažnosti sa šljunkom ili tucanikom do 20%, pjeskovite i glinaste lahke zemlje	1600
	-Rastresena kotlovska šljaka	750
II. Obična zemlja	-Humus sa korijenjem	1200
	-Les prirodne vlažnosti, zemlja sa dodatkom šljunka	1800
	-Šljunak neslegnuti do 40 cm	1750
	-Glinovite teže zemlje, ilovača	1700
	-Glina masna, mehka ili nasuta, slegnuta sa dodatkom šljunka, oblutaka, tucanika	1800
III. Čvrsta zemlja	-Tvrđi slegnuti les	1800
	-Teška i škrljasta glina sa dodatkom šljunka, oblutaka i tucanika do 10%	1950
	-Građevinska žbuka	1850
IV. Tvrđa zemlja	-Tvrđa i teška glina	2000
	-Mehka kreda	1550
	-Mehki laporac	1900
V. Mehka stijena	-Konglomerat cementiran glinom	2200
	-Tvrđa kreda	2600
	-Laporac srednje tvrdoće	2300
	-Porožan mehki krečnjak	2200
	-Boksit	1700
VI. Srednja stijena	-Tvrđi laporac, cementiran krečom	2500
	-Krečnjak laporast slab	2300
VII-VIII. Čvrsta stijena	-Tvrđi krečnjak kvarcit, dolomit porožan	2700
	-Krečnjak, vrlo tvrđi kvarcit	2800
IX-XI. Vrlo čvrsta stijena	-Ostali kameni materijali velike tvrdoće	2900-3300

TEHNIČKO IZVIĐANJE

S A D R Ž A J

Naziv sadržaja	Strana
Uvod	2
Cilj	2
Upute za rad	2
Pregled toka aktivnosti za i u toku tehničkog izviđanja	4
Prilog A. – Tehničko izviđanje	5
a) Tipičan planski primjer redukcije sumnjive površine manuelnim metodama ili/i pregiranjem	5
b) Tipičan planski primjer redukcije površine mehaničkom pripremom	7
c) Tipičan planski primjer tehničkog izviđanja puteva	8
d) Tipičan planski primjer tehničkog izviđanja trasa dalekovoda	10
Zaključak	12

UVOD

1. Ukoliko se generalnim izviđanjem ne može postići prihvatljiv nivo povjerenja za korisnike, odnosno na osnovi relevantnih pokazatelja otkloniti sumnja u miniranost, tada procesom tehničkog izviđanja, ulaskom u procijenjenu rizičnu površinu po procedurama humanitarnog deminiranja, treba potvrditi ili otkloniti sumnju u rizičnost. Takvim postupkom reducirat će se površina: na površinu bez vidljivog rizika (skraćeno PBVR) i miniranu za daljnju minsku akciju.
2. Radi otklanjanja ili potvrđivanja sumnje u rizičnost, primjenom propisanog Kriterija za tehničko izviđanje, mora postojati stručnost i iskustvo lica koja isto planiraju i provode.
3. Tehničko izviđanje predstavlja ulazak u rizičnu površinu koja je kao takva identificirana u procesu generalnog izviđanja (GI), detaljnu pretragu i utvrđivanje prisustva mina, utvrđivanje specifičnih detalja površine tla, ustanovljavanje i obilježavanje granica minirane površine i određivanje parametara za naredne operacije deminiranja.
4. Za utvrđene površine *bez vidljivog rizika* od strane izvršitelja deminiranja i uz saglasnost inspekcijskih organa, BHMAC bi izdao stručno mišljenje za PBVR na osnovi Kriterija koji to dokazuju. Stručno mišljenje bi se izdalo zainteresiranim stranama “ne u smislu garanta nezagađenosti minama”, nego u smislu da je dotična površina stručno tretirana i da bez novih saznanja nikada više od države ili donatora neće biti tretirana. Primjerak dokumentacije zadatka evidentirao bi se u bazi podataka i odložio u arhiv BHMAC-a.
5. Angažiranjem deminerskih resursa u tehničkom izviđanju od **20-35%** u odnosu na čišćenje, da bi se na dijelu ili cjelokupnoj rizičnoj površini otklonila sumnja u miniranost, predstavlja efikasniji rad kojim se brže i na više mjesta može smanjiti rizik od mina u BiH.

CILJ

6. Cilj tehničkog izviđanja je ulazak u rizičnu površinu stručnim metodama radi potvrde ili uklanjanja sumnje u miniranost (na dijelu ili cjelokupnoj površini), te da se ustanovljena reducirana minirana površina obilježi za deminiranje. Reducirana površina na kojoj nije bilo naznaka miniranosti *stručno* bi se od strane izvođača i BHMAC-a proglasila kao ***površina bez vidljivog rizika***.

UPUTE ZA RAD

7. Prema sadržaju kriterija za generalno izviđanje (GI), površina na kojoj nije bilo naznaka miniranosti predviđa se za TI prema drugim tačkama kriterija GI (I dio), po kojima se svrstava u podjelu rizične.
8. Kod predlaganja metoda rada u TI, timovi za GI bi zbog efikasnosti rada ovisno o uvjetima (kategorije prioriteta, sastava tla, vegetacije, nagiba i ispresijecanosti terena kanalima i dr.) predlagali onaj metod koji sa najvećim pouzdanjem otkriva miniranost, odnosno po prioritetu kako su isti u Pregledu (tačka 1.4.) navedeni. Prege treba uključiti u rad uz manuelni metod kada to vegetacija dopušta, a zemljište je po svojoj namjeni urbano, odnosno namijenjeno za povratak stanovništva i potrebe korištenja zemljišta za obrađivanje, stočarstvo i sl.(I i II kategorija prioriteta). Načelni primjeri metoda TI sa procentom površine obuhvaćene čišćenjem, dati su u prilogu A.
9. Ovisno o terenu, sastavu tla, vegetaciji, te kategoriji prioriteta, moguće je u okviru jednog zadatka planirati kombinaciju metoda tehničkog izviđanja, kako bi se zadatak za TI u cjelini završio.

10. U toku izvođenja zadatka (uz saglasnost inspeksijskog organa BHMAC-a) moguće je dopuniti predložene metode naročito na dijelovima koji zahtijevaju veću pouzdanost (oko izvora vode, kaptaža, trafo-stanica, na makadamskim ili zemljanim putevima gdje je teško utvrditi narušavanje strukture i sl.).
11. Ukoliko se bilo kojim metodom utvrde naznake miniranosti, tada se na tom dijelu planira kao daljnja minska akcija “čišćenje”.
12. Ako se u tretiranoj površini nađu na jednom dijelu naznake miniranosti, tada se u dijelu koji se proglašava PBVR čisti sigurna staza sa svih dostupnih strana i minirana površina obilježava polutrajnom ili trajnom ogradom radi čišćenja, ukoliko se isto odmah ne nastavlja.
13. Utvrđene naznake miniranosti od strane izvođača TI, kod manuelnih metoda i manuelnih sa pregiranjem, moraju se propisno obilježiti, radna staza zatvoriti, zatim o tome odmah izvijestiti inspeksijski organ RU BHMAC-a koji prati zadatak, radi potvrđivanja tog saznanja i planiranja daljnjih akcija. Uništavanje tako pronađenih mina ili njihovih dijelova može odobriti inspeksijski organ BHMAC-a, tek nakon provjere mjesta otkrivanja.
14. U cilju otklanjanja sumnje u mogućnost postojanja mina na tehnički izviđenoj površini koja bi se proglasila površinom *bez vidljivog rizika*, BHMAC može tražiti da se metodom slučajnog izbora izvrši kontrola kvaliteta uzorkovanjem do 5% površine na izabranom dijelu koji je rađen mehaničkom pripremom ili manuelno i pregiranjem, dok bi se kod samo manuelnih metoda nasumice izabrali dijelovi radnih staza i dijelovi boksova ili neki cjelokupni boks za čišćenje. Kod odabira dijelova boksova radna staza treba biti povezana sa čišćenom stazom oko boksova. Ova kontrola kvaliteta izvodila bi se od strane angažiranih timova deminerske organizacije ili drugih formiranih timova, pod stručnim nadzorom inspeksijskih organa BHMAC-a.
15. U cilju utvrđivanja kvaliteta mehaničke pripreme i utvrđivanja reducirane površine za čišćenje i PBVR, deminerska organizacija koja vrši mehaničku pripremu će na dijelu (ili cjelokupnoj površini) gdje nije bilo eksplozija otvoriti radne staze iz dva pravca, na maksimalnom razmaku od 25 m. Na taj način bi se dobili boksovi maksimalnih dimenzija 25x25 m koji bi se mogli i vizuelno (iz radnih staza) provjeriti da li ima na površinu izbačenih mina ili njihovih dijelova. Ovom kontrolom bi se preciznije mogla odrediti minirana površina koja ostaje za čišćenje i PBVR.
16. Ukoliko kvalitet mašinske pripreme ne bi zadovoljavao zahtjeve Standarda BiH (na dijelu ili cjelokupnoj površini za TI), inspeksijski organ BHMAC-a može tražiti ponavljanje rada koje bi trebalo biti sa jedne od bočnih strana u odnosu na prethodni pravac rada mašine.
17. Stručno proglašavanje tretirane površine u TI, na osnovi metoda koje su primijenjene, vrši izvođač TI uz saglasnost inspeksijskih organa BHMAC-a u Zapisniku o preuzimanju tehnički izviđene površine (sa izjavom, službenim deklaracijama i prilozima), uz koji ide i skica sa tačnim naznakama proglašanih površina.
18. Stručno proglašavanje PBVR u Zapisniku o preuzimanju tehnički izviđene površine, vrši se na osnovi propisanih kriterija (tačka 1.4.) po kojima u toku TI nije bilo utvrđenih naznaka miniranosti. BHMAC za stručno proglašene i od inspeksijskih organa BHMAC-a prihvaćene PBVR izdaje (shodno Poglavlju V Standarda BiH), *Stručno mišljenje za utvrđene PBVR u tehničkom izviđanju*, sa detaljima (po kriteriju) koji na to upućuju.
19. Postavka radilišta za TI izvodila bi se kao u čišćenju ili mašinskoj pripremi za čišćenje, a rad po odobrenom SOP-u. Proglašena PBVR u tehničkom izviđanju bi se završno obilježila kao i očišćena površina shodno Standardu BiH (Poglavlje VIII).

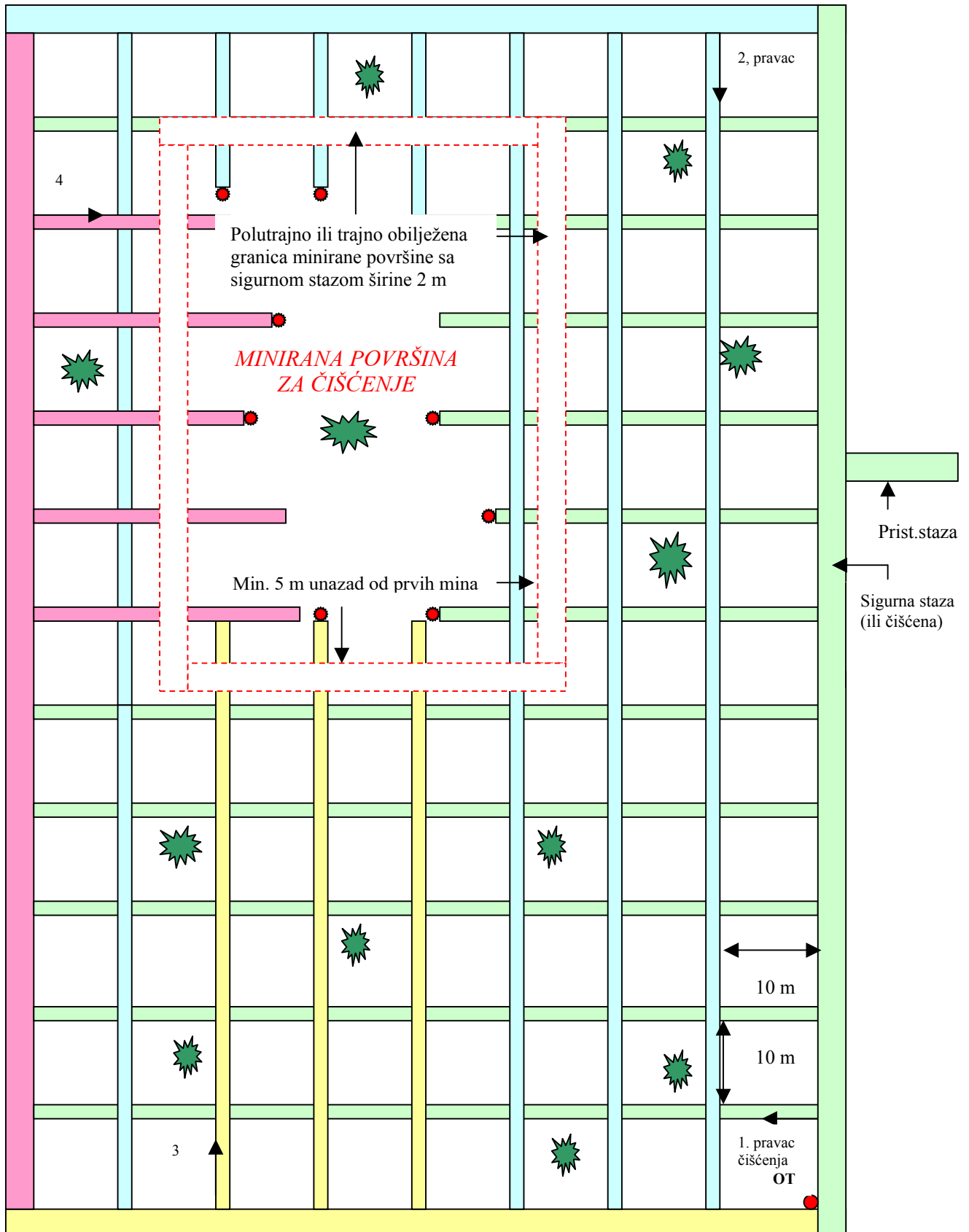
P R E G L E D

TOKA AKTIVNOSTI ZA I U TOKU TEHNNIČKOG IZVIĐANJA SA KRITERIJEM O PROGLAŠAVANJU POVRŠINA

KARAKTERISTIKE POVRŠINE KOJA SE U GENERALNOM IZVIĐANJU KLASIFICIRA ZA TEHNIČKO IZVIĐANJE	PREDLOŽEN METOD RADA SA GENERALNOG IZVIĐANJA	SADRŽAJ METODA RADA	KRITERIJ ZA STRUČNO PROGLAŠAVANJE TRETIRANE POVRŠINE TEHNNIČKIM IZVIĐANJEM
Ravna površina tla (cjelokupna ili dio, I-III kategorije prioriteta), bez ili sa nagibom i vegetacijom koja omogućava upotrebu mašine. Zemljište za upotrebu mašine ne bi trebalo biti ispresijecano kanalima, močvarno, kamenito, sa objektima i sl.	Mehanička priprema	Tretiranje cjelokupne površine tla predviđene za mehaničku pripremu u dubinu od minimalno 10 cm i na koma-de prečnika do 5 cm. Nakon tretiranja površine mašinom površinu gdje nije bilo eksplozija ispresijecati radnim stazama iz dva pravca na razmaku od 25 m, radi otkrivanja tragova miniranosti.	- <u>Površina bez vidljivog rizika</u> , cjelokupna ili na dijelu gdje nije bilo eksplozija ili na površinu izbačenih vidljivih mina ili njihovih dijelova. - <u>Za čišćenje</u> , površina na kojoj je bilo eksplozija ili na površinu izbačenih mina i njihovih dijelova, sa pomjeranjem granica za minimalno 5 m unazad.
Neravna površina tla I i II kategorije prioriteta sa većim nagibom i vegetacijom koja omogućava upotrebu prega.	Manuelno i pregiranje	Otvaranje radnih staza u površini i čišćenje manuelnim metodama sa minimalno dvije strane, na maksimalnom razmaku od 10 m, a dobivene boksove tretiraju dvije prege do otkrivanja prvih mina.	- <u>Površina bez vidljivog rizika</u> , cjelokupna ili dio do otkrivenih mina sa mogućih strana otkrivanja. - <u>Za čišćenje</u> , površina od koje su otkrivene mine sa strana rada, pomjereno za minimalno 5 m unazad.
Neravna površina tla (II-III kategorije prioriteta), sa većim nagibom, vegetacijom koja ne dopušta upotrebu mašine niti prega, močvarno i ispresijecano zemljište sa kanalima, kamenito, sa objektima i sl.	Manuelno	Otvaranje radnih staza u površini i čišćenje manuelnim metodama sa minimalno dvije strane, na maksimalnom razmaku od 10 m, do otkrivanja tragova miniranosti. <i>NAPOMENA</i> Ovaj metod se primjenjuje na sumnjivoj površini u specifičnim uvjetima koji ne dopuštaju upotrebu druga dva metoda. Isti se koristi samo kao dopuna prethodno navedenim metodima da bi se zadatak mogao u cjelini završiti.	- <u>Površina bez vidljivog rizika</u> , cjelokupna ili dio do otkrivanja mina sa mogućih strana otkrivanja. - <u>Za čišćenje</u> , površina od koje su otkrivene mine sa strana rada, pomjereno za minimalno 5 m unazad.

TEHNIČKO IZVIĐANJE

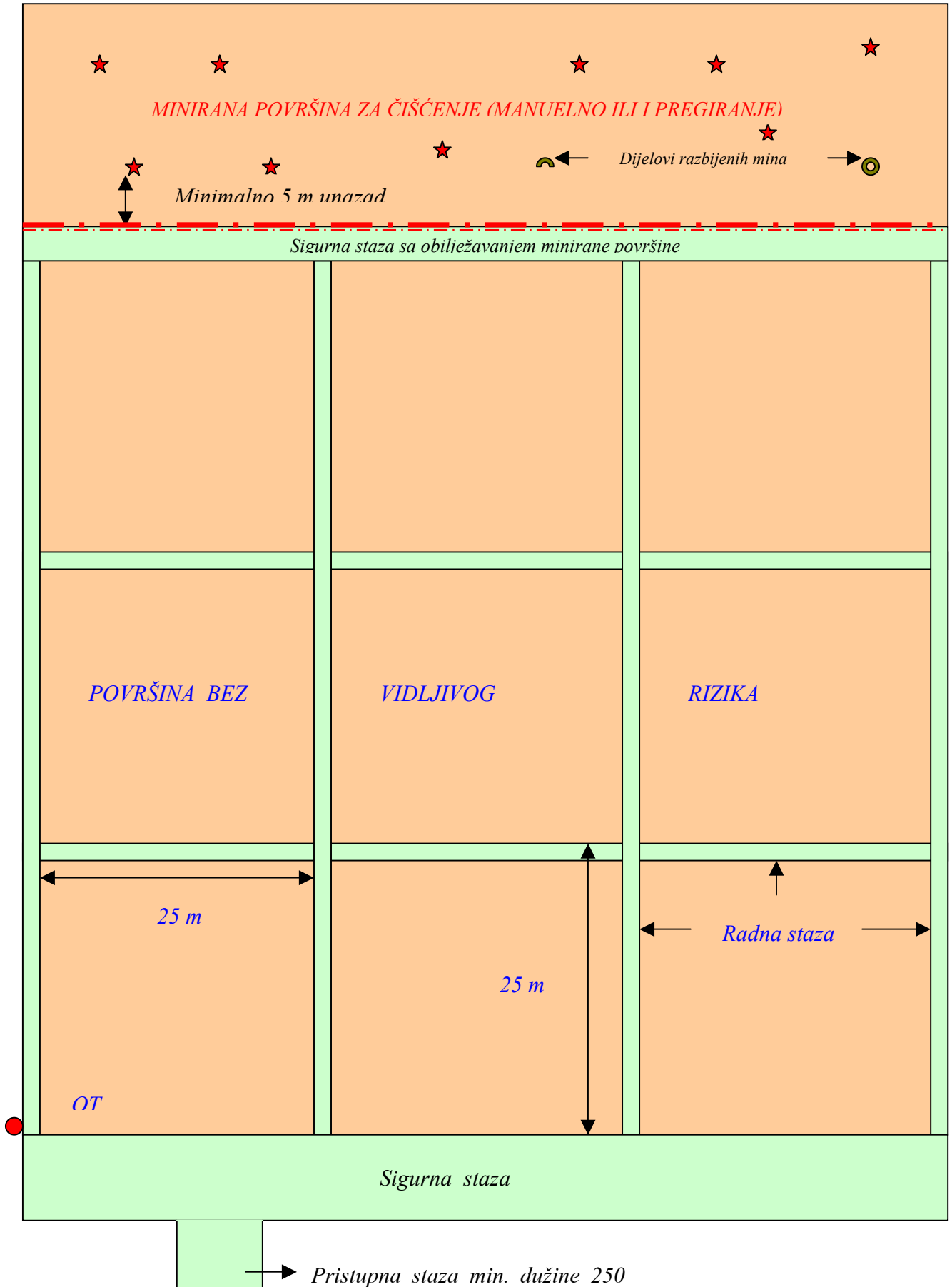
a) TIPIČAN PLANSKI PRIMJER REDUKCIJE SUMNJIVE POVRŠINE MANUELNIM
METODAMA I MANUELNO SA PREGIRANJEM

NAPOMENA:

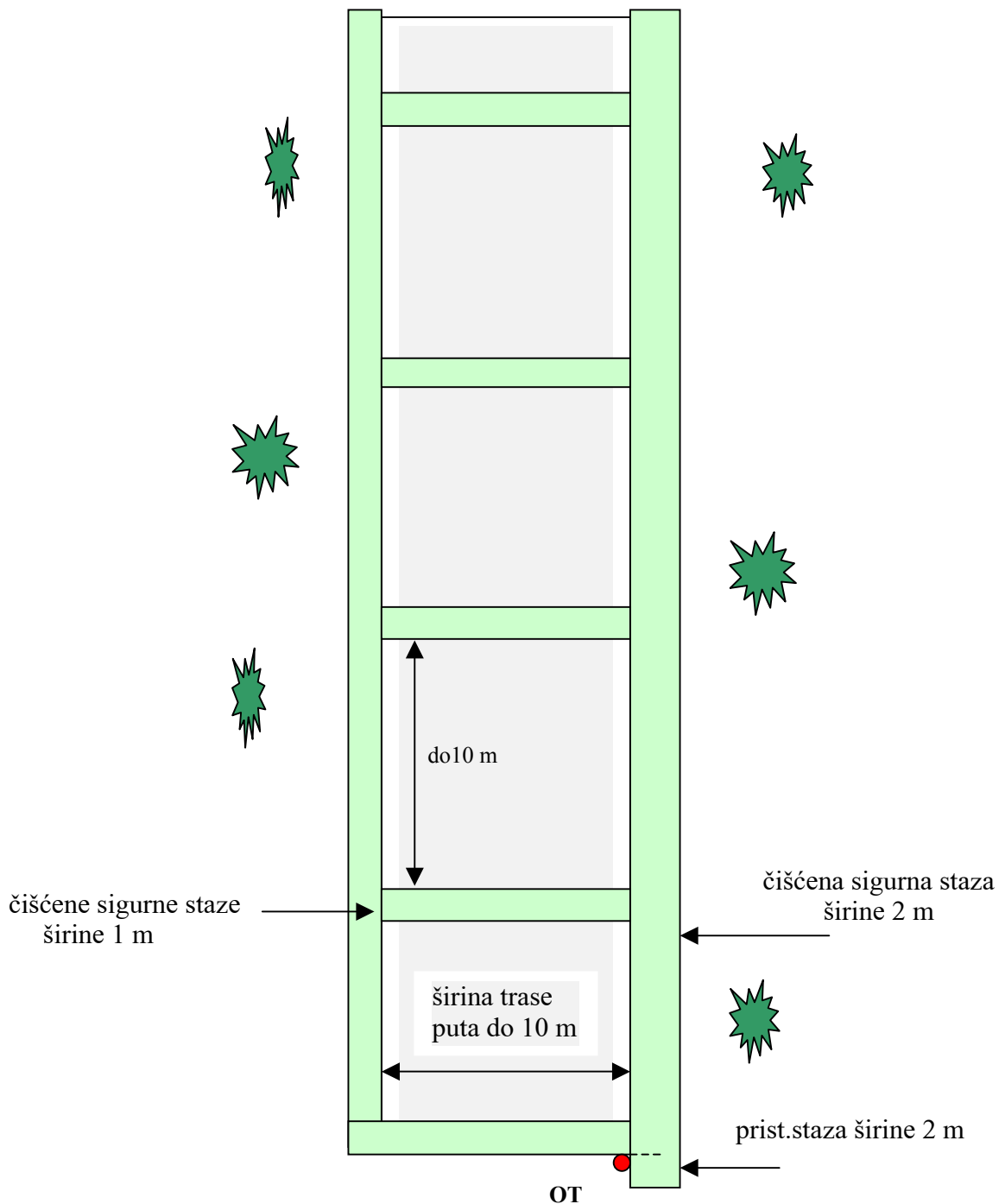
1. U primjeru “a)” ako se radi samo manuelnom metodom (tlo i vegetacija ne dopuštaju druge metode) na čišćenje otpada oko 22%, a PBVR predstavljaju preostali boksovi sa strana do otkrivanja mina, pomjereno za minimalno 5 m unazad.
2. Ukoliko zemljište predstavlja I ili II kategoriju prioriteta (urbano i poljoprivredno), a vegetacija bi dopuštala upotrebu prega, tada u tehničko izviđanje treba planirati prege do otkrivanja prvih mina sa strana otkrivanja.
3. Ako na procijenjenoj rizičnoj površini nema znakova miniranosti, tada se površina napada sa dvije strane (pravac 1. i 2.) do kraja druge strane zadatka.
4. Ukoliko se na rizičnoj površini vrši mehanička priprema zemljišta (primjer “b” u nastavku) mašinama koje uznemiruju cjelokupnu površinu tla u dubinu od minimalno 10 cm i na komade koji u prečniku nisu veći od 5 cm, tada se površina do prvih eksplozija ispresijeca radnim stazama sa dvije strane na razmaku od 25 m. Ako u tako provjerenim radnim stazama nisu nađeni tragovi miniranosti, a u dobivenim boksovima (25x25 m) nisu vidljivi tragovi na površinu izbačenih mina ili njihovih razbijenih dijelova, takve se površine klasificiraju kao PBVR. Površine na kojima je bilo eksplozija i gdje su vidljive na površinu izbačene mine ili njihovi dijelovi, predstavljaju minirane površine na kojima je potrebno izvršiti čišćenje po procedurama, uz uključenje prega za pretragu boksova.
5. Od prvih mina ili prvih eksplozija, unazad za minimalno 5 m, čisti se sigurna staza oko minirane površine minimalne širine 2 m, na čijoj se prednjoj strani postavlja osnovna linija za čišćenje. Ukoliko se čišćenje ne radi odmah, tada se na osnovnoj liniji postavlja polutrajna ili trajna ograda minskog polja sa propisanim minskim znacima-upozorenjima.

b) TIPIČAN PLANSKI PRIMJER REDUKCIJE POVRŠINE MEHANIČKOM PRIPREMOM

c) TIPIČAN PLANSKI PRIMJER TEHNIČKOG IZVIĐANJA PUTEVA

Primjer 1.

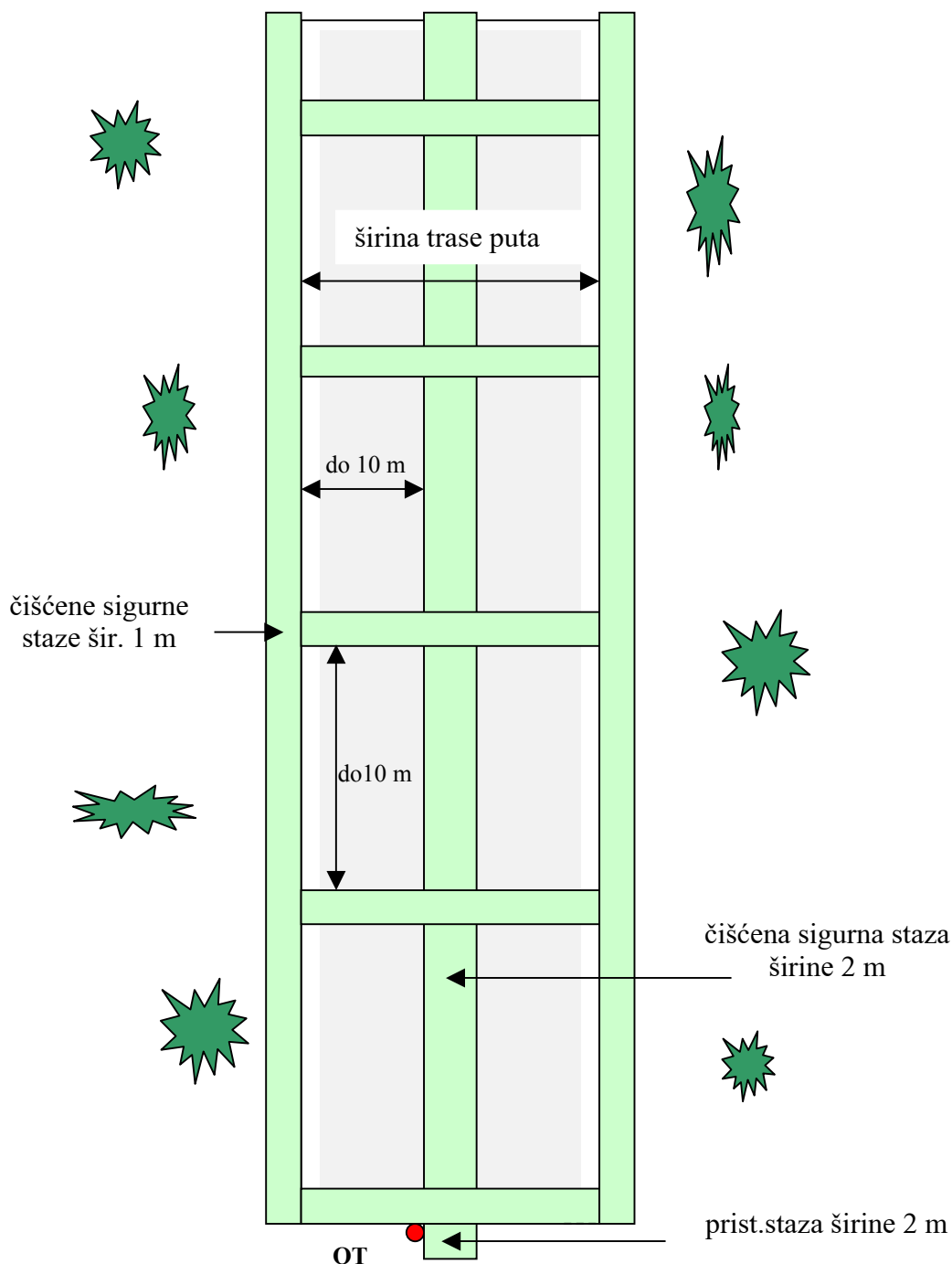

NAPOMENA

1. U ovom primjeru (ako su PBVR-boksovi 10x10 m) na čišćenje otpada oko 32%.
2. Tehničko izviđanje puta treba obuhvatiti širinu trase puta i širinu odvodnih kanala sa površinama za održavanje.

3. Čišćena sigurna staza širine 2 m se može na osnovi procjene i širine puta voditi i sredinom puta, tako da zahvata dio tragova točkova, a sa strana (lijevo i desno) da idu čišćene sigurne staze širine 1 m. Primjer pokazan na sljedećoj skici.

Primjer 2.

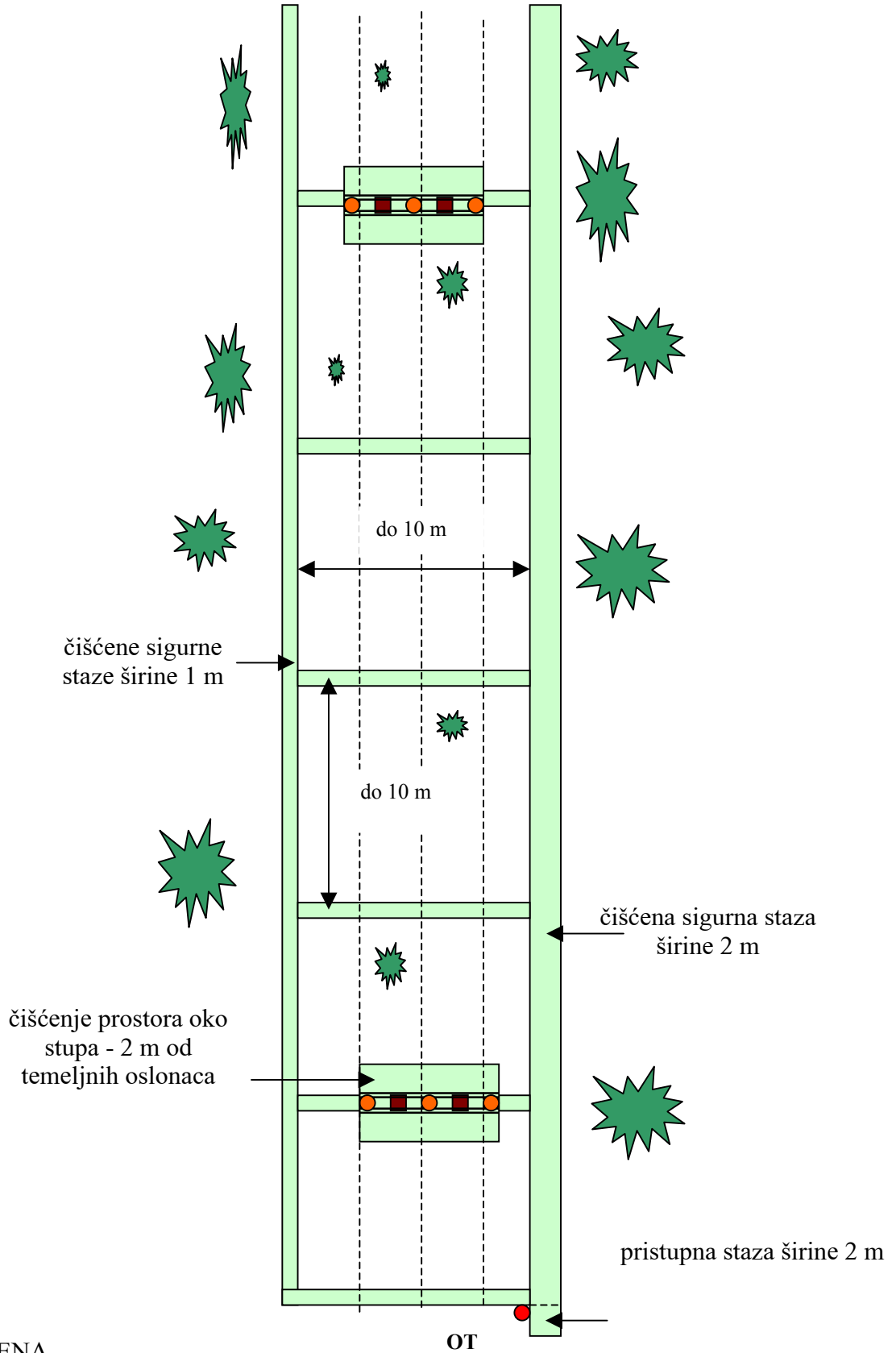

NAPOMENA

1. U ovom primjeru (ako su PBVR-boksovi 10x10 m) na čišćenje otpada oko 26%.
2. Dobivene boksove na putevima mogu pretražiti prege s obzirom da vegetacija ne ometa rad.

d) TIPIČAN PLANSKI PRIMJER TEHNIČKOG IZVIĐANJA TRASA DALEKOVODA

Primjer 1

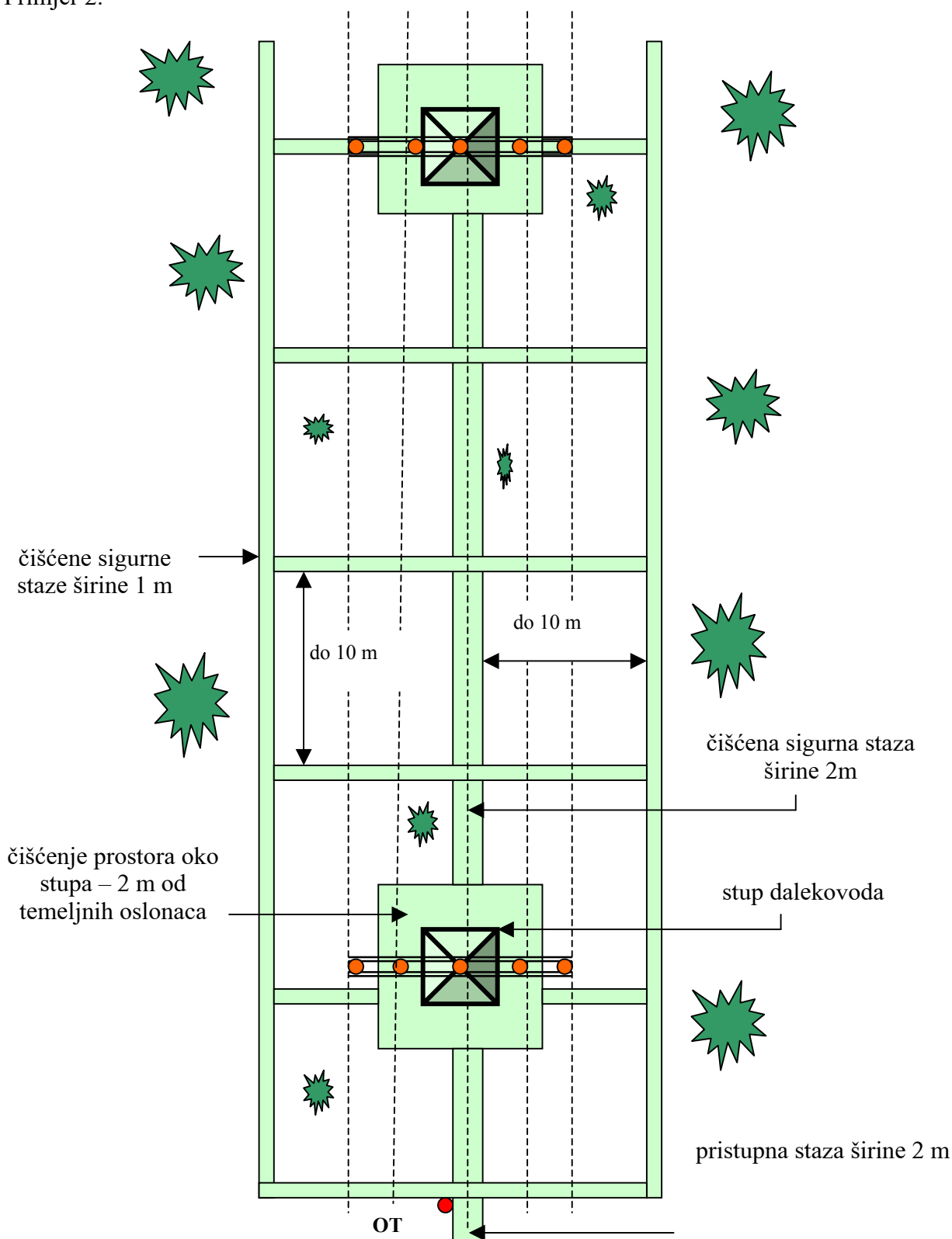

NAPOMENA

1. U ovom primjeru (ako su PBVR-boksovi 10x10 m) na čišćenje otpada oko 35%.

2. Čišćena sigurna staza širine 2 m se može na osnovi procjene i širine koju zahvata dalekovod voditi i sredinom dalekovoda po osi stupova, a sa strana (lijevo i desno) da idu čišćene sigurne staze širine 1 m. Oko oslonaca stupova potrebno je očistiti minimalnu površinu od 2 m.

Primjer 2.

NAPOMENA

1. U ovom slučaju (ako su PBVR-boksovi 10x10 m) na čišćenje otpada oko 32%.

ZAKLJUČAK

1. Svaki zadatak tehničkog izviđanja, a posebno trasa puteva, pruga, dalekovoda, vodovoda, plinovoda i dr., mora biti posebno procjenjivan i planiran za rad po potrebnoj sigurnoj proceduri za izvođače i korisnike tih površina. Prilikom planiranja tehničkog izviđanja tih površina odgovorni za predlaganje i izvođenje trebaju sagledati cjelokupnu situaciju sa generalnog izviđanja i svih naknadnih dostupnih informacija, kao i zahtjeva koje postavlja poslodavac i BHMАC.
2. Dati načelni primjeri mogu poslužiti za planiranje tehničkog izviđanja rizičnih površina pri čemu treba voditi računa da se čišćenjem ne obuhvati više od 20-35% površine, odnosno sa upotrebom prega ili u mehaničkoj pripremi ne utroši više od 35% sredstava u odnosu na cjelokupno čišćenje, ako se želi postići efikasnost tehničkog izviđanja.
3. Instrukcija predstavlja osnov za izradu standardnih operativnih procedura deminerskih organizacija koje bi izvodile zadatke TI i osnove za izvođenje stručnog nadzora od strane inspeksijskih organa BHMАC-a.

STRUČNI NADZOR NAD OBAVLJANJEM POSLOVA DEMINIRANJA

SADRŽAJ

Naziv sadržaja	Strana
UVOD	2
NADLEŽNOST UNUTAR STRUKTURE INSPEKCIJSKIH ORGANA	2
ODGOVORNOSTI I OVLAŠTENJA	
1. Viši referent za kontrolu kvaliteta RK/RU BHMAC-a	2
2. Stručni suradnik za kontrolu kvaliteta/inspektor RK/RU BHMAC-a	6
3. Viši stručni suradnik za osiguranje kvaliteta/inspektor ureda/kancelarije Sarajevo i Banja Luka.	8
4. Viši stručni suradnik za osiguranje kvaliteta/inspektor BHMAC-a	9
5. Šef odsjeka za upravljanje kvalitetom protuminskih akcija/glavni inspektor BHMAC-a	10
Prilog A: PREGLED POTREBNE OPREME ZA INSPEKCIJSKE ORGANE	12
Prilog B: TABELARNI PREGLED TAČKI I SADRŽAJA AKTIVNOSTI INSPEKCIJSKIH ORGANA. KLASIFIKATOR GREŠAKA	13
Prilog C: ZAPISNIK O PROVOĐENJU STRUČNOG NADZORA NA DEMINERSKOM RADILIŠTU	19
Prilog C1: IZVJEŠTAJ O IZVRŠENOJ KONTROLI VIŠIH INSPEKCIJSKIH ORGANA BHMAC-a	21
Prilog D: ZAPISNIK O STRUČNOM NADZORU OBAVLJENOG DEMINERSKOG ZADATKA	22
Prilog E: RJEŠENJE O ZABRANI DALJNJIH RADOVA	24
Prilog F: PREKRŠAJNA PRIJAVA-primjer	25
Prilog G: RJEŠENJE O PONAVLJANJU POVRŠINE	26
Prilog H: ZAPISNIK o preuzimanju čišćene površine ili građevine	27
Prilog I: UVJERENJE O IZVRŠENOJ KONTROLI KVALITETA ČIŠĆENJA	33
Prilog J: ZAPISNIK o preuzimanju tehnički izviđene površine	34
Prilog K: UVJERENJE O IZVRŠENOJ KONTROLI KVALITETA TEHNIČKOG IZVIĐANJA	37
Prilog L: UZORKOVANJE	38

UVOD

Ovom procedurom se regulira u okviru Centra za uklanjanje mina Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu BHMAC) stručni nadzor nad obavljanjem poslova deminiranja koji obavljaju inspeksijski organi.

Praćenje procesa stručnog nadzora obavljaju inspeksijski organi u strukturi BHMAC-a predstavljeni kao: viši referent za kontrolu kvaliteta RU/RK BHMAC-a (u daljnjem tekstu, VRKK), stručni suradnik za kontrolu kvaliteta /inspektor za kontrolu kvaliteta RU/RK BHMAC-a (u daljnjem tekstu, inspektor za KK), viši stručni saradnik za osiguranje kvaliteta/inspektor za osiguranje kvaliteta ureda/kancelarije Sarajevo i Banja Luka (u daljnjem tekstu inspektor za OK ureda/kancelarije), viši stručni saradnik za osiguranje kvaliteta/inspektor za osiguranje kvaliteta BHMAC-a (u daljnjem tekstu inspektor za OK BHMAC-a) i šef odsjeka za upravljanje kvalitetom protuminskih akcija/glavni inspektor BHMAC-a (u daljnjem tekstu glavni inspektor BHMAC-a).

Stručnim nadzorom inspeksijskih organa BHMAC-a moraju biti obuhvaćene sve deminerske operacije u Bosni i Hercegovini, kao vanjska kontrola kvaliteta u ime države Bosne i Hercegovine.

Stručni nadzor nad obavljanjem poslova deminiranja ima za cilj: osiguranje Standardom BiH zahtijevanog kvaliteta deminirane površine, sigurnost osoblja uključenog u operacije deminiranja i korisnika deminiranih površina, te sticanje povjerenja u cjelokupan proces humanitarnog deminiranja.

NADLEŽNOSTI UNUTAR STRUKTURE INSPEKCIJSKIH ORGANA

Inspeksijski organi BHMAC-a preko glavnog inspektora odgovaraju za svoj rad direktoru BHMAC-a ili pomoćniku direktora za operacije, ako je direktor odsutan.

Inspeksijski organi moraju ispunjavati uvjete propisane za radna mjesta za obavljanje poslova stručnog nadzora, kako je navedeno u Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji Centra za uklanjanje mina u BiH i propisanim dopunskim uvjetima za inspeksijske organe koje propisuje direktor BHMAC-a (član 32. stav 4. Zakona o deminiranju u BiH).

Nakon ispunjavanja propisanih uvjeta Centar za uklanjanje mina BiH izdaje inspeksijskim organima ovlaštenja za obavljanje poslova stručnog nadzora.

ODGOVORNOSTI I OVLAŠTENJA:

1. Višeg referenta za kontrolu kvaliteta RU/RK BHMAC-a

- a) Po planu inspekcija šefa RU/RK BHMAC-a (u daljnjem tekstu ŠRU/ŠRK) vrši stručni nadzor operacija deminiranja na dodijeljenom deminerskom radilištu.
- b) Stručni nadzor kroz planirane vremenske posjete radilištu vrši shodno utvrđenom nivou stručnog nadzora koji je usaglašen sa inspektorom za KK, kako je objašnjeno u prilogu L (tačka 1.5.), a obaveznu posjetu obavlja na početku i kraju zadatka.
- c) Prije pristupanja stručnom nadzoru upoznaje se sa planom izvođenja zadatka deminerske organizacije i podacima iz plavog foldera. Nakon upoznavanja sa deminerskim zadatkom uz saglasnost inspektora za KK utvrđuje neprihvatljive kritične greške i radi plan uzorkovanja zadatka (shodno međunarodnim standardima - ISMA 09.20 i programu ISO 2859-0), koji će na početku rada usaglasiti sa izvođačem. Objašnjenje za izradu plana uzorkovanja dato je u prilogu L.
- d) Prvog dana na zadatku (po potrebi sa izviđačem koji je učestvovao u generalnom izviđanju), upoznaje organizaciju sa granicama zadatka (moguće granice sa sigurnih površina) i referentnim tačkama na skici sa generalnog izviđanja. Sa odgovornim predstavnikom organizacije (osobom za operacije ili OK) ugovara način i metode uzorkovanja, veličine cjelina i neprihvatljive kritične greške zbog kojih se u toku stručnog nadzora (uključujući i

uzorkovanje) vrši ponavljanje površine. Sve dogovoreno evidentira u zabilješke Zapisnika o provođenju stručnog nadzora na deminerskom radilištu, u koje također navodi ime i prezime odgovorne osobe za operacije i OK iz deminerske organizacije. Pored navedenog, prvog dana na zadatku treba provjeriti tačke aktivnosti iz sadržaja u prilogu B, i fotokopiju police osiguranja deminerskog osoblja sa ovjerenim spiskom, shodno Zakonu o deminiranju u BiH i zahtjevu Standarda BiH.

- e) Neophodna oprema za stručni nadzor na deminerskom radilištu data je u prilogu A.
- f) Za svaku posjetu deminerskom radilištu sastavlja Zapisnik o provođenju stručnog nadzora na deminerskom radilištu (u daljem tekstu Zapisnik). Kopiju Zapisnika predaje voditelju radilišta radi uvida i realizacije. Prijem kopije zapisnika potvrđuje potpisom voditelj radilišta. Primjerak Zapisnika dat je u prilogu C.
- g) Suraduje sa voditeljem radilišta - vođom tima (odjeljenja, sekcije) ili višim supervizorima (vođom voda-timova, sekcija), osobom odgovornom za internu kontrolu kvaliteta i operativcem deminerske organizacije.
- h) Suraduje sa predstavnicima drugih oblika vanjske kontrole kvaliteta (monitorima ili supervizorima) u pogledu njihovih zapažanja u odnosu na sigurnost, kvalitet rada i ostvarenu produktivnost.
- i) Težište u posjeti radilištu deminerskog zadatka treba imati na sigurnosti, kvalitetu rada i produktivnosti angažiranog tima-ova, te otklanjanju evidentiranih grešaka sa prethodne posjete.
- j) Analizira izvještaj-e interne kontrole kvaliteta od strane osobe za OK iz deminerske organizacije, radi upoređivanja sa nađenim stanjem i mjerama koje su poduzete u odnosu na njegova zapažanja.
- k) Daje stručne savjete za otklanjanje utvrđenih grešaka samo voditelju radilišta i višim rukovoditeljima deminerske organizacije (ako se nalaze na radilištu), bez prisustva članova tima.
- l) Utvrđene greške u toku posjete koje utječu na sigurnost i kvalitet rada uvodi u Zapisnik u kome evidentira šifru greške, akciju koju je odmah poduzeo voditelj radilišta, odnosno da li su greške (pojedinačno) otklonjene u toku posjete ili ne.
- m) Ukoliko su utvrđene greške koje ne mogu biti otklonjene u toku inspekcije takve prirode da **bitno** utječu na sigurnost i kvalitet rada, odnosno predstavljaju kritične greške (pojedinačno navedene u prilogu B sa oznakom «*» u koloni šifra aktivnosti-greške), za iste daje razuman rok otklanjanja u dijelu Zabilješki o stručnom nadzoru (Zapisnika), i pri ponovnoj posjeti prati tok i završetak otklanjanja utvrđenih bitnih grešaka.
- n) Ukoliko pri ponovnoj posjeti (u datom roku) nisu otklonjene utvrđene bitne greške ili su evidentirane nove koje također **bitno** utječu na sigurnost i kvalitet rada, iste evidentira ponovno u Zapisniku, a u dijelu Zabilješki o stručnom nadzoru, predlaže inspektoru za KK izradu pisanog Rješenja o zabrani daljnjih radova (shodno članu 34. tačka 2. Zakona). Primjer Rješenja dat u prilogu E.
- o) Za ostale greške, koje nisu klasificirane kao bitne za sigurnost i kvalitet rada (zbog kojih se može nastaviti napredovanje zadatka), daje razuman rok za otklanjanje i ukoliko se iste ponavljaju, odnosno organizacija ne prihvata da ih otkloni, također će predložiti donošenje Rješenja o zabrani daljnjih radova.
- p) Stručni nadzor vrši po tačkama i sadržaju aktivnosti, prema rokovima koji su dati u tabelarnom pregledu u prilogu B, gdje nezadovoljavanje aktivnosti ujedno predstavlja i šifru greške.

- q) Kontrolira i rukovodi radom tima koji izvodi planirano uzorkovanje cjelina zadatka, shodno procedurama uzorkovanja koje su date u prilogu L. Ukoliko se u toku uzorkovanja pronade mina ili NUS (uključujući kalibar municije 20 mm i više), ili utvrde druge ugovorene neprihvatljive kritične greške, ovisno o primijenjenim metodama rada, to evidentira u Zapisniku o provođenju stručnog nadzora i dokumentira-materijalizira (potrebnim mjestom na skici, fotografiranjem, navođenjem svjedoka i dr.). U dijelu Zabilješki o obavljenom stručnom nadzoru (Zapisnika), navodi razlog zbog kojeg uzorkovana cjelina ne može proći kontrolu (prilaže izvještaj tima za uzorkovanje) i daje prijedlog inspektoru za KK za njeno ponavljanje. Prijedlog za ponavljanje površine daje i ukoliko je lično kroz stručni nadzor utvrdio da je mina ili NUS promašena, ili je utvrdio druge neprihvatljive kritične greške dogovorene na početku rada.
- r) Predlaže inspektoru za KK (bez davanja rokova za otklanjanje kako je navedeno pod m)) donošenje rešenja o ponavljanju površine od prethodne posjete kod, ukoliko utvrdi da je neki od metal detektora neispravan (otkriva upaljač UPMAH-3 u dubini tla ispod 10cm).
- s) Za utvrđen nerad ili nekvalitetan rad oficira za OK deminerske organizacije, koji neopravdano bitno utiče na kvalitet rada, ne daje rok za otklanjanje (kako je navedeno pod m)) već predlaže inspektoru za KK donošenje rešenja o ponavljanju površine od prethodne posjete. Ako se ova nepravilnost ponovi, predlaže inspektoru za KK pokretanje postupka ukidanja opvlaštenja za rad oficiru za OK.
- t) Ukoliko se u procesu stručnog nadzora radilišta utvrdi da mine ili dio njih nisu uklonjene, zato što je ugovorom obuhvaćena standardna dubina uklanjanja (u odnosu na nulti nivo površine u momentu deminiranja), a mine su po saznanju na većoj dubini zbog naplava i drugih pomjeranja tla, to evidentira u pribilješke Zapisnika i izvještava inspektora za KK radi poduzimanja daljnjih akcija za uklanjanje, ako procijenjena namjena zemljišta to traži.
- u) Evidentira mine (kao i NUS) koje je deminerska organizacija otkrila na sumnjivim površinama na kojima se izvodi tehničko izviđanje (mehaničkom pripremom, manuelnim metodima ili/i pregiranjem) u pribilješke Zapisnika sa potrebnim priložima, kako bi se potvrdilo otkrivanje mina sa strana rada, te stvarna veličina minirane površine za čišćenje. Mjesto nađene otkrivene mine (kod manualnog metoda i manualnog sa pregiranjem) provjeri i dokumentira (mjestom na skici, fotografijom i dr.), a potom odobrava vodi tima daljnju akciju na uklanjanju. O otkrivenim minama ili njihovim razbijenim dijelovima u toku tehničkog izviđanja (lično vizuelno i dokumentirano, ili/i saznanjem-eksplozijom u toku mašinske pripreme tehničkog izviđanja), upozna je inspektora za KK radi daljnjih predlaganja i praćenja deminerskih aktivnosti sumnjive površine za tehničko izviđanje, odnosno predlaganja površina koje treba isključiti iz sumnje na miniranost- površine bez utvrđenog rizika (PBUR), a koje su za čišćenje.
- v) U cilju otklanjanja sumnje u mogućnost postojanja mina na tehnički izviđenoj površini koja bi se proglasila PBUR, planski izvodi uzorkovanje na kraju zadatka. Uzorkovanje po metodu slučajnih odabira uzoraka vrši sa dijeljenjem zadatka na cjeline prema primjenjenoj metodi na cjelokupnom ili dijelovima zadatka. Zbog sigurnosnih potreba i potreba korišćenja materijala za obilježavanje PBUR, uzorkovanje (na zahtjev i saradnji sa izvođačem) izvodi sukcesivno tokom napretka zadatka po cjelinama metoda izvođenja. Metod rada na uzorkovanju površine će načelno biti isti sa kojim je površina u cjelini ili na dijelovima tretirana. Uzorkovanje izvodi prema proceduri uzorkovanja (prilog L tačka 4.) angažovanjem timova deminerske organizacije ili drugih odobrenih timova.

Nakon izvršenog uzorkovanja tretirane površine manuelnom metodom, kojim je dodatno potvrđena površina koja se isključuje iz sumnjive na rizik, od deminerske organizacije traži da u cilju dodatnog povjerenja korisniku ukloni (posječe ili pokosi) preostalu vegetaciju u netretiranim površinama (boksovima).

- w) Ako se u procesu tehničkog izviđanja sumnjive površine vrši mehanička priprema cjelokupne ili dijela površine, tada kroz stručno nadziranje prati da li mašina kvalitetno uznemirava tlo shodno Standardu BiH u dubinu od minimalno 10 cm i razbija tlo na komade koji u prečniku nisu veći od 5 cm. Pored uznemiravanja tla prati da li je rađen prevjes, da li je bilo eksplozija i na kom dijelu (na skici) i da li ima na površinu izbačenih mina ili njihovih dijelova. Ovu kontrolu vrši u radnim stazama boksova (maksimalne veličine 25x25 m) i vizuelno iz radnih staza koje je deminerska organizacija otvorila u površini koja bi prema utvrđenim saznanjima trebalo deklarirati kao PBUR i potvrditi uzorkovanjem. Ukoliko se u radnim stazama utvrdi da ima dijelova površine gdje mašina nije standardno uznemirila tlo, traži ponavljanje rada radi dostizanja traženog kvaliteta.
- x) Planiranje ulaska u operativni dio radilišta uvijek radi uz najavu i prisustvo vođe tima. Za ulazak koristi minimalnu zaštitnu opremu i uz poštovanje minimalnih sigurnosnih odstojanja kada su radovi u toku. Prilazak do jednog deminera, radi provjere kvaliteta rada i osnovnih procedura rada u radnoj stazi, vrši uz obavezno prisustvo vođe tima i kraće zadržavanje. Pravilnost izvođenja ostalih metoda rada (pregiranje, mehanička priprema) posmatra sa minimalne sigurnosne udaljenosti.
- y) U slučaju da izvođač u toku zadatka deminiranja naiđe na dio površine koja se nakon generalnog izviđanja do početka deminiranja počela intenzivno koristiti za poljoprivredu, saobraćaj, izgradnju, stanovanje i sl., predložit će odmah prekid rada na čišćenju te površine i o tome obavijestiti inspektora za KK, radi poduzimanja mjera za reizviđanje i umanjivanje površine zadatka, odnosno dodjeljivanje razlike do ugovorene površine za rad.
- z) Kontrolira posjedovanje i rok važenja ovlaštenja za rad i stručnu osposobljenost izvođačevog izvršnog osoblja na radilištu (shodno članu 24. tačka 3. Zakona), a za prege i mašine kartone akreditacije i rok važenja.
- aa) Provjerava ažurnost vođenja evidencija neposrednog rada u radnim stazama za deminere u dnevnim izvještajima i u slučaju da je rad u zbiru dnevno duži od 5 sati, ili deminer nije imao neprekidan dnevni odmor između dva radna dana od 12 sati (shodno članu 26. i 27. Zakona), to evidentira u greške sa potrebnim dokazima (kao i pod «x») i u dijelu zabilješki zapisnika (shodno članu 37-39. Zakona), upisuje: «Predlaže se inspektor za KK RU/RK _____ podnošenje prekršajne prijave».
- bb) Analizira sa voditeljem radilišta-vođom tima dnevnu realno moguću produktivnost na zadatku u odnosu na lokalne uvjete (vegetaciju, sastav tla, nagib, zagađenost metalom, kvalitet mašinske pripreme ako je vršena i dr.), primjenljive metode rada i teorijski moguću produktivnost datu u Standardu BiH. Procjenu realne produktivnosti vrši isključivo mjerenjem ostvarene produktivnosti deminera u jednoj smjeni (30 minuta rada). Po potrebi ovu procjenu obavlja i sa drugim odgovornim osobama za osiguranje kvaliteta i operacije u organizaciji. Na osnovu tako utvrđene produktivnosti procjenjuje realnu dnevno ostvarenu produktivnost tima u cjelini od prethodne posjete. Ukoliko ostvarena produktivnost od prethodne posjete bitno odstupa od utvrđene realne i stvara sumnju u kvalitet i sigurnost korišćenja, kontrolom kvaliteta na toj površini provjerava postojanje ugovorenih kritičnih grešaka zbog kojih će se i u uzorkovanju površina vraćati na ponovni rad. Ako se nađe tako ugovorena kritična greška, predlaže inspektor za KK donošenje rješenja o ponavljanju površine od prethodne posjete.
- cc) Analizira pronađene mine i tragove aktiviranja u odnosu na evidencije ugrađenih mina kako bi težište kontrole, između ostalog, usmjerio na pronalaženje mina. Provedenu analizu uvodi u Zapisnik o stručnom nadzoru obavljenog deminerskog zadatka (prilog D), sa navođenjem vrsta i količina ugrađenih mina iz projektne dokumentacije u odnosu na broj nađenih, u koje uračunava i nađena mjesta tragova aktiviranja. U kontroli završne dokumentacije zadatka provjerava da li je ovu analizu uradio izvođač u opisu toka izvođenja zadatka (prilog G).

- dd) Vršiti kontrolu kvalitete trajnog obilježavanja u skladu sa projektnom dokumentacijom zadatka i ovjerava skicu i Zapisnik trajnog obilježavanja.
- ee) Ako se prilikom nesreće inspektor našao na radilištu, pruža pomoć vodi tima oko hitne medicinske pomoći i evakuacije (CASEVAC-a) i daljnje medicinske evakuacije unesrećenog do bolnice (MEDEVAC-a). Pomaže Istražnom odboru u pravilnom pronalaženju uzroka nesreće i pouke da se ista ne ponovi, piše izjavu o onome što se desilo i evidentira mjesta osoba tima u momentu dešavanja nesreće. Posebno treba obratiti pažnju da se mjesto nesreće ostavi u stanju dešavanja, odnosno onako kakvo je ostalo nakon pružene hitne medicinske pomoći i evakuiranja žrtve nesreće.
- ff) Po završetku zadatka sastavlja Zapisnik o stručnom nadzoru obavljenog deminerskog zadatka koji daje na ovjeru inspektoru za KK. Primjerak Zapisnika dat je u prilogu D.
- gg) Posljednjeg dana na zadatku čišćenja (po potrebi sa izviđačem koji je učestvovao u generalnom izviđanju) provjerava da li je organizacija dostigla granice zadatka, završno označavanje i upoznavanje predstavnika vlasti (CZ) ili/i neposrednog korisnika sa granicama čišćene površine. Ovjerava skicu zadatka, a po dostavljanju *Izjave* o čišćenju sa službenom deklaracijom *Zapisnika* o predaji čišćene površine, provjerava potrebne priloge deminerske organizacije i priključuje vlastite priloge. Ovaj zadatak treba završiti sa inspektorom za KK u roku od 7 (sedam) dana i kompletnu dokumentaciju (završni izvještaj) dostaviti inspektoru za OK ureda/kancelarije na daljnji postupak radi izdavanja Uvjerenja o KK čišćene površine. *Zapisnik* o preuzimanju čišćene površine ili građevine sa izjavom deminerske organizacije, službenim deklaracijama i priložima dat je u prilogu H.
- hh) Posljednjeg dana na zadatku tehničkog izviđanja (po potrebi sa izviđačem koji je učestvovao u generalnom izviđanju) provjerava da li je organizacija dostigla granice zadatka, završno označavanje i upoznavanje predstavnika vlasti (CZ) ili/i neposrednog korisnika sa granicama utvrđene PBUR i utvrđene (reducirane) minirane površine. Ovjerava skicu zadatka, a po dostavljanju *Izjave* o tehničkom izviđanju sa službenom deklaracijom *Zapisnika* o predaji tehnički izviđene površine, provjerava potrebne priloge deminerske organizacije i priključuje vlastite priloge. Ovaj zadatak treba završiti u roku od 7 (sedam) dana sa inspektorom za KK i kompletnu dokumentaciju (završni izvještaj) dostaviti inspektoru za OK ureda/kancelarije na daljnji postupak, radi izdavanja Uvjerenja o KK tehničkog izviđanja za utvrđenu PBUR. *Zapisnik* o preuzimanju tehnički izviđene površine sa izjavom deminerske organizacije, službenim deklaracijama i priložima dat je u prilogu J.
- ii) Vodi skicu napretka zadatka prema izvršenim posjetama radilištu, koju prilaže uz završni izvještaj zadatka.
- jj) Učestvuje u davanju prijedloga radi poduzimanja drugih mjera za osiguranje Standardom BiH traženog kvaliteta tehnički izviđenih PBUR i čišćenih površina ili građevina.

2. Stručni suradnik za kontrolu kvaliteta/inspektor za KK RU/RK

- a) Izrađuje planove i izvještaje angažiranja VRKK za stručni nadzor deminerskih zadataka koje ovjerava ŠRU/ŠRK. Primjerke planova i izvještaja dostavlja inspektoru za OK ureda/kancelarije BHMAC-a.
- b) Analizira dostavljeni izvedbeni plan deminerskog zadatka zajedno sa VRKK koji će pratiti zadatak. Plan po potrebi usaglašava sa deminerskom organizacijom. Primjerak plana izvođenja zadatka dostavlja inspektoru za OK ureda/kancelarije BHMAC-a.
- c) Određuje nivo stručnog nadzora za sve planirane deminerske zadatke, koji usaglašava sa inspektorom za OK ureda/kancelarije BHMAC-a, shodno određenom nivou stručnog nadzora (tačka 1.5. Prilog L).

- d) Na osnovu dostavljenog plana izvođenja zadatka, sa VRKK utvrđuje neprihvatljive kritične greške u primijenjenim metodama na zadatku zbog kojih u procesu stručnog nadzora (uključujući i uzorkovanje) kontrolirana cjelina neće proći pregled.
- e) Sa ŠRU/ŠRK i VRKK konkretizira i ovjerava plan uzorkovanja zadataka po određenim planiranim završenim cjelinama i planiranim angažiranim kapacitetima za uzorkovanje.
- f) Prati i kontrolira rad VRKK na deminerskim radilištima lično i preko Zapisnika o provođenju stručnog nadzora.
- g) Po procjeni, lično ili uz prisustvo VRKK vrši stručni nadzor deminerskog zadatka o čemu ispunjava Zapisnik o provođenju stručnog nadzora (prilog C)
- h) U suradnji sa VRKK ili lično, surađuje sa supervizorom monitoring-organizacije (ukoliko je angažirana od strane poslodavca) u pogledu stalnog stručnog nadzora zadatka i uzorkovanja TI ili čišćene površine.
- i) Po obavještenju ili na prijedlog VRKK (u zabilješkama Zapisnika) za donošenje pisanog Rješenja o zabrani daljnjih radova, isto donosi odmah (ukoliko je ugrožena sigurnost deminera ili okolnog stanovništva a deminerska organizacija ne prihvata da iste odmah otkloni) ili se u neotklonjene bitne greške evidentirane u zapisniku o provedenom stručnom nadzoru od strane VRKK lično uvjerava posjetom radilištu, kada (uz saglasnost sa inspektorom za OK ureda/kancelarije BHMAC-a) donosi pisano rješenje u roku do tri dana. Pisano rješenje dostavlja deminerskoj organizaciji izvođaču a fotokopiju inspektoru za OK ureda/kancelarije i glavnom inspektoru BHMAC-a, sa zapisnicima u kojima su evidentirane kritične greške kao osnov za donošenje Rješenja. Primjer Rješenja dat je u Prilogu E.
- j) Ako u evidentiranim greškama i zabilješkama Zapisnika koji je dostavio VRKK stoji upisano «Predlaže se inspektoru za KK RU/RK _____ podnošenje prekršajne prijave», tada istu podnosi shodno članu 37-39. Zakona. Primjerak prekršajne prijave dat je u prilogu F.
- k) Ukoliko je u planiranom uzorkovanju cjelina zadatka nađena mina ili NUS (uključujući kalibar municije od 20 mm i više), ili druge neprihvatljive kritične greške, dogovorene na početku rada sa deminerskom organizacijom, i koje je u Zapisniku evidentirao i dokumentirao VRKK na osnovu Izvještaja tima za uzorkovanje, inspektor za KK će sa tim upoznati inspektora za OK ureda/kancelarije BHMAC-a i ŠRU/ŠRK i donjeti Rješenje o ponavljanju čišćenja površine uzorkovane cjeline zadatka, koristeći po mogućnosti druge operativne metode i drugu opremu ako takve mogućnosti postoje. Rješenje o ponavljanju površine donosi i ukoliko je VRKK sam kroz stručni nadzor utvrdio da je mina ili NUS promašena, ili da su utvrđene druge ugovorene neprihvatljive kritične greške. Primjerak Rješenja o ponavljanju površine, dat je u prilogu G.
- l) Po završetku zadatka i prijemu *Izjave* o čišćenju sa *Zapisnikom* o preuzimanju čišćene površine ili građevine od izvođača, sa VRKK koji je pratio zadatak, analizira kvalitet izvođenja zadatka, provjerava kompletnost dokumentacije završnog izvještaja, dodaje vlastita dokumenta (Rješenje o zabrani daljnjih radova i ponavljanju, ukoliko je donošeno, postupanje po Odluci direktora BHMAC-a nakon podnijete žalbe po rješenju, Zapisnike o vlastitom stručnom nadzoru, i potpisuje dio službene deklaracije o preuzimanju površine. Tako kompletiranu dokumentaciju (završni izvještaj) dostavlja na daljnji postupak inspektoru za OK ureda/kancelarije. Ovaj zadatak treba završiti, sa VRKK koji je pratio zadatak, najdalje za 7 (sedam) dana po prijemu dokumentacije od od izvođača.
- m) Po završetku zadatka tehničkog izviđanja i prijemu *Izjave* o tehničkom izviđanju sa *Zapisnikom* o preuzimanju tehnički izviđene površine od od izvođača, sa VRKK koji je pratio zadatak, analizira kvalitet izvođenja zadatka, provjerava kompletnost dokumentacije završnog izvještaja a posebno deklarirane tehnički izviđene površine prema skici, dodaje vlastita dokumenta (Rješenje o zabrani daljnjih radova, ukoliko je donošeno, postupanje po Odluci

direktora BHMACH-a nakon podnijete žalbe po rješenju, Zapisnike o vlastitom stručnom nadzoru, i potpisuje dio službene deklaracije o preuzimanju tehnički izviđene površine deklarirane kao površina bez utvrđenog rizika (PBUR). Tako kompletiranu dokumentaciju (završni izvještaj o tehničkom izviđanju) dostavlja na daljnji postupak inspektorima za OK ureda/kancelarije. Ovaj zadatak treba završiti, sa VRKK koji je pratio zadatak, najdalje za 7 (sedam) dana po prijemu dokumentacije od izvođača.

- n) Na osnovu dostavljene dokumentacije o tehničkom izviđanju deminerske organizacije, za prihvaćene deklarirane minirane površine prema ovjerenoj skici od VRKK, koji je pratio zadatak, daje potrebne podatke radi formiranja zadatka za čišćenje, ukoliko se isto odmah ne nastavlja. Podatke daje na osnovu *Zapisnika* o preuzimanju tehnički izviđene površine, sa izjavom, službenim deklaracijama, skicom deklariranih površina, kao i drugih priloga koji to dokazuju.
- o) Učestvuje u radu istražnog odbora za istragu deminerske nesreće i istraži zaostale mine na završenom deminerskom zadatku.
- p) Učestvuje u davanju prijedloga za poboljšanje OK deminerskih zadataka i planirane tematike za obuku inspekcijjskih organa BHMACH-a.
- q) Poduzima druge neophodne mjere za osiguranje Standardom BiH traženog kvaliteta deminerskih aktivnosti, radi sigurnog korištenja deminiranih površina i građevina za stanovnike BiH. Učestvuje u predlaganju izmjena i dopuna Standarda BiH.

3. Viši stručni suradnik za osiguranje kvaliteta/inspektor ureda/kancelarije BHMACH-a

- a) Analizira planove stručnog nadzora regionalnih ureda/kancelarija i izvještaje o obavljenom stručnom nadzoru.
- b) Saraduje sa inspektorima za KK RU/RK u određivanju nivoa stručnog nadzora.
- c) Prati i kontrolira rad inspektora za KK i VRKK praćenjem Zapisnika o provođenju stručnog nadzora.
- d) Prati kvalitet i blagovremenost unošenja podatka iz Zapisnika o provođenju stručnog nadzora i drugih evidencija toka i završetka deminerskih zadataka u bazu podataka.
- e) Po procjeni, lično ili uz prisustvo VRKK ili inspektora za KK, vrši stručni nadzor zadatka posjetama deminerskim radilištima o čemu sačinjava Izvještaj o izvršenoj kontroli viših inspekcijjskih organa BHMACH-a (prilog C 1.). Izvještaj dostavlja šefu odsjeka za OK ureda/kancelarije na uvid i poduzimanje neophodnih mjera.
- f) Koordinira rad inspektora za KK RU/RK na ujednačavanju kriterija kvaliteta stručnog nadzora.
- g) Predlaže šefu odsjeka za OK ureda/kancelarije poduzimanje mjera za preraspodjelu VRKK ukoliko se za to ukaže potreba.
- h) Koordinira rad na uzorkovanju sa inspektorima za KK i monitorskim organizacijama.
- i) Učestvuje u kontroli deminerskih projekata i evaluaciji obavljenih deminerskih zadataka.
- j) Vršiti analizu završenih zadataka čišćenja i tehničkog izviđanja.
- k) Sa inspektorom za KK analizira argumente za donošenje Rješenja o zabrani daljnjih radova na zadatku i Rješenja o ponavljanju rađene površine i daje saglasnost za donošenje rješenja.
- l) U slučaju opravdane odsutnosti nekog od inspektora za KK RU/RK, obavlja neophodne zadatke vezane za njegov rad, a na prijedlog VRKK koji prati zadatak i uz saglasnost ŠRU/ŠRK, donosi i Rješenja o zabrani daljnjih radova na zadatku i Rješenja o ponavljanju rađene površine zadatka.

- m) Daje saglasnost o načinu ponavljanja uzorkovane cjeline na osnovu obrazloženja deminerske organizacije i inspektora za KK, i uz saglasnost šefa odjela za OK ureda/kancelarije.
- n) Predlaže disciplinske mjere za propuste koji dovode u sumnju kvalitet i sigurnost operacija deminiranja glavnom inspektoruz uz saglasnost šefa odjela za OK ureda/kancelarije.
- o) Iz RU/RK prima potpisom inspektora za KK ovjerenu dokumentaciju o obavljenom deminerskom zadatku. Sa osobljem za osiguranje kvaliteta radnih zadataka analizira kvalitet izvođenja zadatka, provjerava kompletnost dokumentacije završnog izvještaja i parafira Zapisnik o preuzimanju deminirane površine, koji daje na ovjeru šefu kancelarije/ureda BHMAC-a radi zavođenja i ovjere. Priprema *Uvjerenje* o kontroli kvaliteta deminiranja (čišćenja ili TI) i dostavlja direktoru BHMAC-a na ovjeru. Ovaj zadatak treba završiti najdalje za 7 (sedam) dana po prijemu dokumentacije od RU/RK. *Uvjerenje* o kontroli kvaliteta deminiranja i TI dato je u prilogima I i K.
- p) Po ovjeri *Uvjerenja* o kontroli kvaliteta deminiranja (čišćenja ili TI) od strane direktora BHMAC-a, primjerak istih dostavlja izvođaču i općinskom organu za CZ (korisniku) sa Zapisnikom o preuzimanju i skicom zadatka, a treći primjerak priključuje kompletnoj dokumentaciji završnog izvještaja radi unošenja u bazu podataka (MapInfo) i arhiv BHMAC-a.
- q) Učestvuje u radu istražnog odbora za istragu deminerske nesreće i istrazi zaostale mine na završenom deminerskom zadatku.
- r) Učestvuje u davanju prijedloga za poboljšanje OK deminerskih zadataka i planirane tematike za obuku inspekcijjskih organa BHMAC-a.
- s) Poduzima druge neophodne mjere za osiguranje Standardom BiH traženog kvaliteta deminerskih aktivnosti, radi sigurnog korištenja deminiranih površina i građevina za stanovnike BiH. Učestvuje u predlaganju izmjena i dopuna Standarda BiH.

4. Viši stručni suradnik za osiguranje kvaliteta/inspektor BHMAC-a

- a) Ostvaruje saradnju i pruža stručnu pomoć u radu inspektoruz za OK ureda/kancelarije BHMAC-a.
- b) Vodi postupak po žalbi na Rješenja o obustavljanju daljnjih radova na deminerskom zadatku i Rješenja o ponavljanju deminirane površine. U cilju donošenja Odluke direktora po žalbi deminerske organizacije, sagledava tok stručnog nadzora, opravdanost donošenja Rješenja i po potrebi se lično upoznaje sa stanjem i traži mišljenja za otklanjanje bitnih grešaka od inspektora za KK i VRKK. Po potrebi traži mišljenja i prijedloge za rješenje odgovornih za OK deminerske organizacije.
- c) Predlaže glavnom inspektoruz BHMAC-a mjere za osiguranje kvaliteta i sigurnosti koje su u prijedlogu mjera predložili organi unutarnje kontrole, odbor za istragu deminerske nesreće i istražni tim za istragu zaostale mine na završenom deminerskom zadatku.
- d) Prati, analizira i vrši lično, ili uz prisustvo nižih inspekcijjskih organa, stručni nadzor izvođenja deminerskih zadataka. Kroz stručni nadzor provođenja deminerskih zadataka kontroliše kvalitet deminerske opreme kojom se osigurava sigurnost rada osoblja i kvalitet rada izvođača, o čemu sačinjava Izvještaj o izvršenoj kontroli viših inspekcijjskih organa BHMAC-a (prilog C 1.). Izvještaj dostavlja glavnom inspektoruz na uvid i predlaže poduzimanje neophodnih mjera.
- e) Kroz bazu podataka analizira i prati kvalitet stručnog nadzora od strane inspekcijjskih organa na deminerskim zadacima u progresu i po procjeni predlaže glavnom inspektoruz vanredne posjete radi uvida i poduzimanja neophodnih mjera.
- f) Vrši analizu završenih zadataka čišćenja i tehničkog izviđanja.

- g) Učestvuje u analizama zadataka kontrolisanih projekata generalnog izviđanja.
- h) Predlaže poduzimanje preventivnih mjera za izvršioce poslova kontrole kvaliteta kod kojih se utvrde nepravilnosti u radu i koji ne poduzimaju potrebne mjere za osiguranje kvaliteta.
- i) Planira i priprema tematiku za stručne radne grupe deminerske zajednice u BiH.
- j) Učestvuje u radu istražnog odbora za istragu deminerskih nesreća i istraži zaostale mine na završenom deminerskom zadatku.
- k) Predlaže organizovanje sastanaka, obuke i doobuke osoblja uključenog u inspeksijske poslove deminerskih zadataka u cilju ujednačavanja kriterija i podizanja kvaliteta rada.
- l) Unapređuje provođenje stručnog nadzora nad operacijama čišćenja i tehničkog izviđanja.
- m) Predlaže i učestvuje u postupku izmjena i dopuna Standarda BiH radi osiguranja zahtjevanog kvaliteta i sigurnog korištenja deminiranih površina i građevina za stanovnike BiH.

5. Šef odsjeka za upravljanje kvalitetom protuminskih akcija/glavni inspektor BHMAC-a

- a) Planira rad odsjeka za upravljanje kvalitetom (OUK) protivminskih akcija: unutarnju kontrolu, akreditacije i stručnu regulativu, osiguranje kvaliteta i testiranja osoblja i deminerske opreme (metal detektora, prega i mašina za mehaničku pripremu).
- b) Koordinira radom inspeksijskih organa BHMAC-a i osigurava da se stručni nadzor deminerskih radilišta obavlja objektivno i nepristrano, u skladu sa Zakonom i Standardom BiH.
- c) Koordinira i usaglašava kriterije u provođenju stručnog nadzora između ureda/kancelarija date u Standardu BiH i SOP-u BHMAC-a.
- d) Ostvaruje kontakte i saradnju sa šefovima ureda/kancelarija po pitanju osiguranja kvaliteta deminiranja.
- e) Inicira, predlaže i učestvuje u postupku izmjena i dopuna Standarda BiH u pogledu osiguranja zahtjevanog kvaliteta deminiranja.
- f) Učestvuje u radu stručnih radnih grupa deminerske zajednice u BiH i drugim raspravama vezanim za osiguranje kvaliteta deminiranja.
- g) Kroz bazu podataka vodi potrebnu statistiku i analizu zadataka čišćenja i tehničkog izviđanja u cilju poboljšanja i potrebnih prijedloga za izmjene i dopune Standarda BiH, kao i dostavljanja potrebnih periodičnih izvještaja.
- h) Sa inspektorima za OK ureda/kancelarija BHMAC-a koordinira nivo stručnog nadzora koji će na zadatku primjenjivati VRKK (npr. ako je deminerska organizacija prethodno izvodila zadatke u drugom entitetu).
- i) Sugerira šefovima ureda/kancelarija BHMAC-a preraspodjelu inspeksijskog osoblja, po ukazanoj potrebi, a radi osiguranja kvalitetnog obavljanja stručnog nadzora zadataka u progresu.
- j) Po provedenom postupku inspektora za OK BHMAC-a po podnetoj žalbi deminerske organizacije na Rješenje o zabrani daljnjih radova na zadatku ili Rješenje o ponavljanju deminirane površine, predlaže direktoru donošenje Odluke po žalbi.
- k) Ukoliko se od strane inspeksijskih organa utvrde nepravilnosti koje utiču na OK, poduzima mjere za osiguranje traženog kvaliteta deminiranja, shodno Zakonu o deminiranju i Standardu BiH.
- l) Ukoliko se utvrde nepravilnosti u radu inspeksijskih organa, predlaže direktoru BHMAC-a poduzimanje mjera (preventivne, prekršajne, dodatna obuka i sl.), prema Zakonu i Standardu BiH.

- m) Predlaže direktoru sastav Istražnog odbora za istragu deminerskih nesreća i na stručnoj radnoj grupi planira prorađu pouka iz deminerskih nesreća, kao i prorađu druge problematike u vezi sa osiguranjem kvaliteta.
- n) Predlaže direktoru sastav istražnog tima radi istrage i utvrđivanja porijekla zaostale mine na završenom deminerskom zadatku.
- o) Prati promjene u međunarodnim standardima, na osnovi kojih inicira rasprave radi izmjena i dopuna Standarda BiH.
- p) Planira i organizira potrebnu obuku i doobuku osoblja koje je uključeno u inspeksijske poslove deminerskih zadataka.

PREGLED POTREBNE OPREME ZA INSPEKCIJSKE ORGANE

RB	N A Z I V	Kom	Primjedba
1.	Vozilo terensko	1	Moguće je plansko korištenje jednog vozila za više inspektora
2.	Vizir	1	
3.	Prsluk zaštitni (pancirni)	1	
4.	Odjelo radno ili kombinezon	1	
5.	čizme ili cipele zaštitne	1	Po mogućnosti otporne na eksploziju
6.	Metal-detektor	1	
7.	Pipalica	1	
8.	Lopatica za otkopavanje	1	
9.	Busola i GPS	1	GPS: po potrebi i na kraju zadatka
10.	Dvogled	1	
11.	Laserski mjerač daljine	1	
12.	Traka za mjerenje dužine od 20-50m	1	
13.	Fotoaparati ili digitalna kamera sa memorijom	1	
14.	Torba za deminersku opremu	1	
15.	Mobilni telefon	1	
16.	Termometar za vanjsku temperaturu	1	
17.	Standard BiH i SOP BHMAC-a	1	
15.	Dokumentacija zadatka	1	Neophodna dokumentacija radi inspekcije konkretnog zadatka.
16.	Torbica za dokumentaciju	1	

**TABELARNI PREGLED TAČKI I SADRŽAJA AKTIVNOSTI INSPEKCIJSKIH ORGANA I
KLASIFIKATOR GREŠAKA ZAPISNIKA O STRUČNOM NADZORU PRI INSPEKCIJSKOJ
POSJETI DEMINERSKOM RADILIŠTU**

Stručni nadzor izvođenja zadatka deminiranja na radilištu radi utvrđivanja provođenja zahtjeva za OK treba vršiti planski kroz inspeksijske posjete i odgovarajuće tačke i aktivnosti po rokovima izvršenja. Dio inspeksijskih aktivnosti treba vršiti pri svakoj planiranoj posjeti (ovisno o planiranom nivou stručnog nadzora), neke u toku mjeseca, a neke na početku ili kraju zadatka. Osnovni pregled tački i sadržaja aktivnosti koje treba obuhvatiti inspeksijskom posjetom bio bi sljedeći:

ŠIFRA AKTIV- NOSTI I GREŠKE	TAČKA I SADRŽAJ AKTIVNOSTI INSPEKCIJA	VRJEME VRŠENJA AKTIVNO- STI -ROK
	<u>1. Veza</u>	
1.1. *	Provjeriti da li funkcioniра radio-veza između kontrolne tačke i operativnog (regionalnog) centra deminerske organizacije i u okviru tima.	S
1.2.	Da li se obavljaju provjere radio-veze sa operativnim (regionalnim) centrom u redovnim predviđenim intervalima (maksimalno svakog sata).	S
	<u>2. Medicinska podrška</u>	
2.1.	Da li je vođa tima upoznao članove tima sa planom MEDEVAC, najbližim putevima i medicinskim ustanovama-bolnicom.	P
2.2.	Da li se vrši vježba hitne medicinske pomoći i evakuacije (CASEVAC) i da li se evidentira.	P/M
2.3.	Da li je primijenjena medicinska podrška na radilištu organizirana u skladu sa SOP-om i da li po procjeni zadovoljava potrebe.	P
2.4. *	Da li je medicinar stalno prisutan na datoj lokaciji radilišta i da li je uvezan u radio-vezu na radilištu.	S
2.5.	Da li je medicinar stručna osoba sa potrebnim kvalifikacijama.	P
2.6.	Da li je medicinar opremljen odgovarajućom medicinskom opremom.	P
2.7.	Da li u namjensko sanitetsko vozilo mogu stati nosila u rasklopljenom stanju.	P
2.8. *	Da li postoji namjensko vozilo samo za potrebe medicinske evakuacije i da li je spremno za upotrebu.	S
	<u>3. Lična zaštitna oprema</u>	
3.1.	Da li je svo osoblje opremljeno ličnom zaštitnom opremom i da li istu pravilno koristi.	S
3.2. *	Da li vizir odgovara zahtjevima Standarda BiH.	P
3.3. *	Da li pancirni prsluk odgovara zahtjevima Standarda BiH.	P
	<u>4. Alati i oprema za rad</u>	
4.1.	Da li su alat i oprema skladišteni u predviđenom prostoru za skladištenje i da li se u blizini nalazi površina bez metala za testiranje detektora.	S
4.2. *	Da li se koriste dopušteni i ispravni alati za rad u nepregledanom dijelu radne staze, odnosno ispred bazne letve.	S

4.3.	*	<i>Da li pipalice odgovaraju zahtjevima Standarda BiH (minimalna dužina radnog dijela 20cm).</i>	P/M
4.4.		<i>Da li se koriste metal-detektori odobreni od BHMAC-a (otkrivaju UPMAH-3 na minimalnoj dubini od 10 cm).</i>	P
4.5.	*	<i>Da li je kontrolirani detektor-i ispravan-i.</i>	S
4.6.	*	<i>Da li se vrši testiranje i evidentiranje ispravnosti detektora od strane vođe tima prije početka rada i nakon zamjene baterija u određenoj površini za testiranje.</i>	S
4.7.		<i>Da li u opremi postoji konopac (min. dužine 50 m) sa kukom za povlačenje mina/NUS-a.</i>	P
4.8.		<i>Da li u opremi postoji oprema za uništavanje (kabal min.dužine 150 m, mašina za paljenje, kliješta za stezanje detonatora....).</i>	P
		<u>5. Vozila</u>	
5.1.		<i>Da li su ostala vozila tima ispravna i smještena u području za parkiranje i parkirana u pravcu izlaza.</i>	S
		<u>6. Radilište</u>	S
6.1.		<i>Da li je izvršena pravilna postavka radilišta i da li su zastupljeni zahtjevi u pogledu sigurnosti između operativnog i sigurnog (administrativnog) dijela.</i>	S
6.2.		<i>Da li su određene namjenske površine i referense na radilištu pravilno obilježene.</i>	S
6.3.		<i>Da li su putevi ili staze koje koristi stanovništvo u opasnom području od mjesta čišćenja zatvoreni u vrijeme rada.</i>	S
		<u>7. Vođa tima</u>	
7.1.		<i>Da li je vođa tima pred početak rada informirao tim i dao jasne i konkretne zadatke za rad.</i>	S
7.2.		<i>Da li vođa tima kontrolira rad operativnog dijela i blagovremeno poduzima akcije koje su mu u SOP-u određene.</i>	S
		<u>8. Metode rada</u>	
8.1.		<i>Da li se svakodnevno prije početka rada provjerava ostavljeno stanje radilišta od prethodnog dana, a posebno pristupne staze (ili staza), sigurna staza i dostignute linije radnih staza.</i>	S
8.2.		<i>Da li se pravilno provode osnovne procedure manuelnog deminiranja u odnosu na lokalne uvjete terena.</i>	S
8.3.		<i>Da li se u vegetaciji koja to dopuštaa koristi istraživač (antena) za potezne žice.</i>	S
8.4.	*	<i>Da li se vegetacija siječe na visinu od 5 cm i niže.</i>	S
8.5.	*	<i>Da li se posječena vegetacija odlaže na sigurnu površinu (iza deminera ili u prethodno čišćenu stazu).</i>	S
8.6.	*	<i>Da li se radi prevjes u radnoj stazi u stranu napredovanja.</i>	S

8.7.	*	<i>Da li se detektorom prelazi po istom mjestu minimalno određen broj puta i da li je brzina prelazaka do 0,1 m/sek.</i>	S
8.8.		<i>Da li se vrši kontrola osjetljivosti (funkcionalnost) rada detektora svakih 10 minuta rada.</i>	S
8.9.	*	<i>Da li se istraživanje tačke signala metal-detektora vrši pipalicom ili odmah otkopavanjem i da li ima tragova otkopavanja kada se pipalicom utvrdi nepoznati predmet.</i>	S
8.10.	*	<i>Da li se provodi pravilan rad pipalicom.</i>	S
8.11.		<i>Da li se provodi pravilna procedura kada se otkrije potezna žica.</i>	S
8.12.		<i>Da li se sav nađeni metal u radnoj stazi (na površini i kod istraživanja signala metal-detektora) ostavlja u jamu za metal ili drugo ispitano i obilježeno mjesto za prikupljanje metalnog otpada.</i>	S
8.13.	*	<i>Da li se smjene ili odmori deminera vrše nakon maksimalno 30 minuta rada.</i>	S
8.14.	*	<i>Da li demineri neposredno (efektivno) dnevno rade do 5 radnih sati.</i>	S
8.15.		<i>Da li se vrši propisno praćenje i podrška deminera u radnim stazama (od strane deminera broj dva ili vođe tima, odnosno njegovog zamjenika).</i>	S
8.16.		<i>Kada se pronade mina ili NUS, da li se izvodi pravilan daljnji postupak.</i>	S
8.17.	*	<i>Da li se održavaju minimalne sugurnosne udaljenosti između deminera u susjednim radnim stazama, između deminera u sastavu dvojaca i između deminera i prega (POEK timova).</i>	S
8.18.	*	<i>Da li je od mehaničke pripreme zemljišta ili spaljivanja rastinja prošlo minimalno 5 dana do upotrebe prega.</i>	P
8.19.	*	<i>Da li površinu jednog boksa pretražuju minimalno dvije prege da bi se površina proglasila čistom.</i>	S
8.20.	*	<i>Da li nakon pretrage površine sa jednom pregom površinu čiste demineri manuelnim metodama.</i>	S
8.21.		<i>Da li je kod upotrebe POEK-a kerovođa pravilno uzeo u obzir pravac vjetra.</i>	S
8.22.	*	<i>Da li POEK sluša komande kerovođe i da li intenzivno njuši površinu za pretragu.</i>	S
8.23.	*	<i>Da li POEK pravilno pretražuje cjelokupnu površinu boksa, shodno procedurama datim u SOP-u.</i>	S
8.24.		<i>Da li se u pretrazi površina sa pregom poštuju mjere sigurnosti i ograničenja upotrebe POEK-a.</i>	S
8.25.	*	<i>Da li se nakon indikacije POEK-a vrši pravilno markiranje i daljnji postupak u otkrivanju date indikacije.</i>	S
8.26.	*	<i>Da li u slučaju nenalaženja mine/NUS-a na mjestu indikacije deminer istraži šire područje od najmanje jednog metra naprijed i lijevo i desno od indikacije.</i>	S

8.27.	<i>Da li POEK ima odgovarajuću opremu(transportni kafez i dr.) i da li se vodi dnevno održavanje i briga za POEK-a.</i>	P
8.28. *	<i>Da li u mehaničkoj pripremi tehničkog izviđanja mašina zadovoljava zahtjeve Standarda BiH.</i>	P/S
8.29. *	<i>Da li u mehaničkoj pripremi za čišćenje mašina kvalitetno uznemirava tlo da se iza toga mogu koristiti i prege.</i>	P/S
8.30.	<i>Da li se kod mehaničke pripreme zemljišta poštuje minimalan preklop radne staze propisan Standardom BiH.</i>	S
	<u>9. Obilježavanje</u>	
9.1.	<i>Da li su svi kločiči na radilištu povezani trakom.</i>	S
9.2.	<i>Da li su kločiči u radnoj stazi minimalne visine 0,5 m obojeni crvenim vrhom i povezani trakom u visini tla na maksimalnom razmaku od 2 m.</i>	S
9.3.	<i>Da li se koriste veći kolčiči (visine 1,2-1,5 m) na razmaku do maksimalno 6 m sa crvenim vrhom od mjesta (pristupne staze) odakle je obavezno nošenje zaštitne opreme.</i>	S
9.4.	<i>Da li se za obilježavanje ostalih površina radilišta u sigurnoj zoni koriste veći kolčiči sa bijelim vrhom (ukoliko su okolo sumnjive površine tada se i za ove površine trebaju koristiti kolčiči sa crvenim vrhom).</i>	S
9.5.	<i>Da li se u slučaju nemogućnosti korištenja kolčiča pravilno koristi alternativa kolčičima.</i>	S
9.6. *	<i>Da li se za mjesta nađenih i uništenih mina/NUS-a koriste mali kolčiči sa žutim vrhom.</i>	S
9.7. *	<i>Da li se za rad koristi i da li je odgovarajuća bazna letva.</i>	S
9.8.	<i>Da li se sve radne staze obilježavaju u širini od 1 m.</i>	S
9.9.	<i>Da li su dužine čišćenih radnih staza kod čišćenja duže od 25 m, odnosno mehaničke pripreme od 500 m.</i>	S
9.10.	<i>Da li je pristupna staza i sigurna staza minimalne širine 2 m.</i>	S
9.11.	<i>Da li je izvršeno minimalno završno obilježavanje osnovne tačke i lomnih tačaka sa trajnim markerima, i svakih 50 m pravca sa polutrajnim markerima shodno Standardu BiH (Poglavlje VIII -prilog D).</i>	K
9.12.	<i>Da li je nakon završetka zadatka preostala minirana površina, koja graniči sa očišćenom, obilježena polutrajnom ili trajnom ogradom za označavanje minskih polja.</i>	K
9.13.	<i>Da li završna skica zadatka odgovara čišćenoj površini i površini koja je data u zadatku.</i>	K
	<u>10. Uništavanje</u>	S
10.1. *	<i>Da li se vrši minimalno jednom sedmično uništavanje mina/NUS-a načelno na mjesta ili na drugim namjenskim mjestima za uništavanje.</i>	S
10.2. *	<i>Da li nakon otkrivanja mine/NUS-a daljnju akciju za uklanjanje preuzima</i>	S

	<i>vođa tima.</i>	
10.3.	<i>Da li je vođa tima dobro procijenio stepen rizika kod uništavanja na licu mjesta ili na drugom namjenskom mjestu za uništavanje.</i>	S
10.4.	<i>Da li je otkrivena mina u tehničkom izviđanju (kod manuelnih metoda ili sa pregiranjem) obilježena i ostavljena radi uvida i evidencije inspektora.</i>	S
10.5.	<i>Da li se u slučaju nemogućnosti uništavanja mina/NUS-a na licu mjesta vrši prethodno povlačenje, a potom osiguranje i razoružanje, do prenošenja i uništenja na drugom namjenskom mjestu za uništavanje.</i>	S
10.6.	<i>Da li se poduzimaju sve propisane sigurnosne udaljenosti i mjere za sigurno uništavanje mina/NUS-a uključujući i zaštitne radove.</i>	S
10.7.	<i>Da li vođa tima lično rukovodi uništavanjem i da li tim uništava ona ES za koja je ovlašten, odnosno za koja ima stručno osoblje.</i>	S
	<u>11. Eksploziv</u>	
11.1.	<i>Da li se poduzimaju sve potrebne mjere sigurnosti prilikom dnevnog prevoženja eksploziva za tim.</i>	P/M
11.2. *	<i>Da li se na radilištu (ili drugom namjenskom osiguranom mjestu) vrši propisno skladištenje dnevnih količina eksploziva za uništavanje.</i>	S
11.3.	<i>Da li tim posjeduje eksplozivna sredstva za izradu punjenja za uništavanje.</i>	P/M
11.4.	<i>Da li je ažurna evidencija o količinama eksploziva i drugih inicijalnih sredstava za uništavanje.</i>	S
	<u>12. Evidencije i izvještaji</u> - <i>Da li se vode i da li postoje neophodne evidencije i izvještaji na radilištu i to:</i>	
12.1.	<i>važeci SOP deminerske organizacije,</i>	P
12.2.	<i>crveni folder- fotokopija podataka o površini za čišćenje ili tehničko izviđanje,</i>	P
12.3. *	<i>dnevnik ili dnevni izvještaj sa skicom napretka,</i>	S
12.4. *	<i>dnevni izvještaj o pregiranjima,</i>	S
12.5.	<i>dnevni izvještaj o mehaničkoj pripremi zemljišta,</i>	S
12.6.	<i>evidencija ličnih podataka,</i>	P
12.7.	<i>evidencija posjetitelja,</i>	P
12.8.	<i>evidencija o dnevnom testiranju detektora,</i>	P
12.9.	<i>plan medicinske evakuacije (MEDEVAC),</i>	P
12.10.	<i>evidencija o stanju eksploziva,</i>	P
12.11. *	<i>ovlaštenja za obavljanje deminiranja i deminerske knjižice-akreditacije,</i>	P
12.12. *	<i>kartoni o akreditaciji PREGA i mašina.</i>	P

	<u>13. Kontrola kvaliteta čišćene površine od prethodne posjete (uključeno i uzorkovanje)</u>	S
13.1.*	<i>Da li primijenjenom metodom-ama i utvrđenim kvalitetnim radom u toku inspeksijske posjete čišćena površina daje povjerenje u kvalitet i sigurnost korištenja.</i>	S
13.2.*	<i>Da li je osoba za OK iz deminerske organizacije vršila internu KK u proteklih pet dana i o tome ostavila na radilištu pismeni izvještaj.</i>	S
13.3.*	<i>Da li je osoba za OK iz deminerske organizacije u sklopu interne kontrole vršila provjeru čišćene površine uzorkovanjem i to evidentirala na skici napretka zadatka i obilježila na radilištu.</i>	S
13.4.*	<i>Da li su zapažanja i uzorkovanje osobe za internu KK kvalitetna i da li su predložene i poduzete mjere za OK.</i>	S
13.5.*	<i>Da li je sa kvalitetom čišćenja i sigurnosti deminerskog osoblja zadovoljan monitor (ako je angažiran) i analiza njegovih zapažanja za protekli period od posljednje inspekcije.</i>	S
13.6.*	<i>Da li u periodu od prethodne kontrole realna produktivnost (u odnosu na lokalne uvjete i teorijski moguću) daje povjerenje u sigurnost i kvalitet čišćenja.</i>	S
13.7.*	<i>Da li su u potpunosti otklonjene utvrđene greške sa prethodne kontrole.</i>	S
13.8.1.*	<i>Da li je u toku stručnog nadzora ili kontrolom kvaliteta uzorkovanjem u planiranoj cjelini zadatka pronađena mina ili NUS na čišćenoj površini, ili druge dogovorene neprihvatljive greške.</i>	S/U
13.8.2.*	<i>Svaki eksplozivni razbijeni dio mine ili NUS-a (uključujući i municiju kalibra 20 mm i više) koji sadrži upaljač sa dijelom eksploziva ili samo upaljač.</i>	S/U
13.8.3.*	<i>Svaki signal odobrenog metal detektora do dubine od 10 cm koji nije otkopavan, a istragom signala pipalicom i otkopavanjem se otkrije predmet koji ima dimenzije koje su u prečniku 3 cm i više.</i>	S/U
13.8.4.*	<i>Svaka veća razbijena količina eksploziva od 15 g do dubine od 10 cm otkrivena u površinama koje su pretražene pregama.</i>	S/U
13.8.5.*	<i>Svaki signal odobrenog metal detektora u tlu koje ne dozvoljava upotrebu pipalice a otkopavanjem se utvrdi metalni predmet u dubini od 10cm (ili većoj zavisno od ugovora).</i>	S/U
13.9.*	<i>Da li su neotklonjene greške sa prethodne kontrole ili sada utvrđene takve prirode da stvaraju sumnju u kvalitet rada i ugrožavaju sigurnost deminera, okolnog stanovništva i budućih korisnika, i da li je potrebno predložiti zaustavljanje radova, odnosno izdati pismeno Rješenje o zabrani daljnjih radova.</i>	S

LEGENDA ZA KOLONU "ROK":

P =na početku

S =pri svakoj planiranoj posjeti (osim na početku i kraju zadatka)

M=mjesečno

K=na kraju zadatka

U=uzorkovanje

Z A P I S N I K O PROVOĐENJU STRUČNOG NADZORA NA DEMINERSKOM RADILIŠTU					
Regionalni ured BHMAC-a				Datum	
Ime i prezime inspekijskog organa				Vrijeme inspekcije	
Lokacija zadatka (selo, naselje, općina)				Vrsta rada i MAC ID broj zadatka	
Ime deminerske organizacije, naziv i oznaka odjeljenja (sekcije, tima, grupe)			Ime voditelja radilišta (vođe odjeljenja, sekcije, tima, grupe ili višeg supervizora)		
Zapažene greške u odnosu na propisane procedure (SOP i Standard BiH)				Šifra greške	Da li su greške odmah ispravljene?
					DA
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
PODACI O ANGAŽIRANIM RESURSIMA, NAPREDOVANJU I METODIMA RADA OD PRETHODNE INSPEKCIJE					
Datum	Deminera/m ²	Manuelno sa ili bez meh. pripreme (D, P, K i M)	Prega/m ²	Mašina/m ²	Vrste i količine nađenih mina i NUS-a (ili procijenjenih aktiviranih u meh. pripremi)
UKUPNI PODACI O NAPREDOVANJU NA ZADATKU				Ukupno vrsta i količina nađenih mina / NUS-a do dana inspekcije na zadatku	
-manuelno.....m ² -pregama.....m ² -meh. pripreme.....m ²					
Zabilješka inspekijskog organa o obavljenom stručnom nadzoru sa priložima i rezultat vršenog uzorkovanja (ako je vršeno, sa izvještajem tima za uzorkovanje, skicom i dr.)					
_____		_____		_____	
(potpis voditelja radilišta)		(potpis inspekijskog organa)		(potpis inspektora za KK ili ŠRU/ŠRK)	

Objašnjenje za popunjavanje

Zapisnik o provođenju stručnog nadzora radilišta popunjava inspeksijski organ (VRKK i inspektor za KK) prilikom svake inspeksijske posjete. Ukoliko na terenu nema tima-ova ili su loši vremenski uvjeti u kojima se radovi ne izvode, zapisnik se popunjava samo sa tom napomenom u zabilješkama, bez ulaska u operativni dio radilišta. Popunjavanje zapisnika vršiti prema zahtjevu rubrika, sa slijedećim napomenama:

- U vrstu rada i MAC ID broj upisati da li se radi o tehničkom izviđanju ili čišćenju.
- U zapisniku je moguće evidentirati pet zapaženih grešaka, a ukoliko ih ima više koristiti sljedeći zapisnik.
- U dijelu "Podaci o angažiranim resursima, napredovanju i metodima rada prethodne inspekcije" uvesti podatke prethodne inspekcije uključujući i taj dan. U koloni "Manuelno sa ili bez mehaničke pripreme slovne oznake znače: D=detektor, P=pipalica, K=kombinirano i M=rad na mehanički pripremljenoj površini. Ukoliko se posjeta obavlja samo u toku mehaničke pripreme (tehničkog izviđanja ili čišćenja), onda se popunjava samo kolona napredovanja (m²) mašinom i u narednoj koloni procijenjene vrste i količine aktiviranih mina.
- U zabilješke treba evidentirati:

-Utvrdena odstupanja zahtijevanog načina rada (propisanih SOP-om, Standardima BiH i Ugovorom), koja nisu otklonjena u toku inspekcije i za koja je dat razuman rok za otklanjanje, odnosno to svakako treba biti period do naredne inspekcije radi utvrđivanja kvaliteta otklanjanja odstupanja, ukoliko to nije i krajnji rok. Ukoliko se nepravilnosti (bitne greške) nekvalitetno otklanjaju pri posjeti između razumnog roka ili nisu riješene u roku, inspeksijski organ će to evidentirati i odmah ili najdalje u roku do tri dana (shodno članu 34. Zakona o deminiranju u BiH), izdati Rješenje o zabrani daljnjih radova na radilištu. Po žalbi deminerske organizacije, direktor BHMACE-a će u roku od tri dana donijeti odluku.

-Rezultat vršenog planiranog uzorkovanja na završenom dijelu cjeline zadatka sa priloženim izvještajem tima za uzorkovanje, skicom mjesta i veličinom uzoraka i kritičnim greškama ako su utvrđene. Ukoliko je utvrđena kritična greška-nađena mina ili NUS , uzorkovani dio cjeline neće proći inspeksijski pregled, što treba navesti, a kao prilog dati skicu mjesta, fotografije i dr. Ovdje će se navesti i druge greške, dogovorene na početku zadatka, koje mogu činiti neprihvatljive kritične greške zbog kojih uzorkovani dio cjeline neće proći inspeksijski pregled.

-Ukoliko se za neku evidentiranu grešku treba pokrenuti prekršajna prijava (shodno članu 37-39. Zakona), referent za KK u ovom dijelu upisuje: «Predlaže se inspektor za KK ureda _____ podnošenje prekršajne prijave».

-Rukovoditelju radilišta predaje primjerak zapisnika nakon zahtijevane ovjere potpisom. Ukoliko ne želi potpisati, onda to treba navesti.

-Pri prvoj posjeti prilikom uvođenja u zadatak evidentirati upoznavanje deminerske organizacije sa referentnom i osnovnom tačkom, na osnovi planiranih metoda rada navesti planirano uzorkovanje veličine cjelina zadatka, ugovoriti i navesti metode uzorkovanja i dogovoriti kritične greške zbog kojih uzorkovana cjelina neće proći inspekciju. Ovdje također evidentirati ime i prezime odgovorne osobe za operacije i osiguranje kvaliteta iz menadžmenta deminerske organizacije.

Kopiju zapisnika inspeksijski organ (VRKK ili inspektor za KK) predaje rukovoditelju radilišta, a original i drugi primjerak kopije VRKK dostavlja inspektor za KK na ovjeru i praćenje toka stručnog nadzora i kvaliteta napretka zadatka (ako zapisnik popunjava inspektor za KK tada ovjeru vrši ŠRU/ŠRK). Nakon ovjere (inspektora za KK ili ŠRU/ŠRK) kopiju zapisnika dostavlja inspektor za OK ureda/kancelarije, a original zapisnika priključuje Zapisniku o stručnom nadzoru obavljenog deminerskog zadatka koji se prilaže Zapisniku o preuzimanju čišćene ili TI površine.

-Ukoliko se u prostor zabilješki ne može upisati sve što je potrebno, tada dodati dopunski list i isti priložiti zapisniku.

I Z V J E Š T A J O IZVRŠENOJ KONTROLI VIŠIH INSPEKCIJSKIH ORGANA BHMAC-a			
Organizaciona jedinica inspeksijskog organa BHMAC-a		Datum	
Ime i prezime inspeksijskog organa		Vrijeme inspekcije	
Lokacija inspeksijske posjete i ID zadatka		Vrsta aktivnosti koja se provodi na lokaciji	
Kontrolisana organizaciona jedinica BHMAC-a ili organizacija za PMA	Cilj ili osnov kontrolne		
KONTROLISANA PITANJA:			
NAĐENO STANJE:			
PRIJEDLOG MJERA:			
KONTROLISAO: _____ (potpis)			

Objašnjenje za popunjavanje

Izveštaj popunjavaju viši inspeksijski organi (osim VRKK i inspektora za KK) prema zahtjevu rubrika nakon izvršenih kontrola (projekata za PMA, rada nižih inspeksijskih organa, kvaliteta rada odgovornih osoba za OK organizacija za PMA, rada menadžmenta organizacija za PMA, rada privremeno akreditiranih organizacija u II fazi akreditacije i dr.), i isti dostavljaju šefu organizacijske jedinice na daljnji postupak.

Z A P I S N I K O STRUČNOM NADZORU OBAVLJENOG DEMINERSKOG ZADATKA (član 33. stav 2. Zakona)			
Broj		Ime deminerske organizacije	
Datum		MAC ID broj	
Regionalni ured BHMAC-a		Lokacija zadatka (selo, naselje, općina)	
Ime i prezime inspekc. organa		Veličina zadatka	
PODACI O PRIMIJENJENIM METODIMA NA ZADATKU I UZORKOVANJU			
PRIMIJEJENI METODI RADA		PRIMIJEJENI METODI UZORKOVANJA	
a.-metal-detektor b.-pipalica c.-kombinirano d.-prege e.-stroj		a.-metal-detektor b.-pipalica c.-kombinirano d.-prege e.-mašina	
PODACI O EFEKTIVNOSTI ZADATKA		PODACI O UZORKOVANJU	Vrste i broj nađenih mina / NUS-a na zadatku
Ukupno očišćeno (u čišćenju ili tehn. izvidanju) ili mehanički pripremljeno	a)-manuelnom ² b)-pregamam ² SVEGA:m ² c)-meh. pripreme.....m ²	a)-manuelno.....m ² b)-pregama.....m ² c)-mašinom.....m ² SVEGA:.....m ²	
Zabilješke o zapaženim greškama po zapisnicima o stručnom nadzoru zadatka i rezultatima uzorkovanja, prihvatanje i otklanjanje grešaka, te njihov utjecaj na kvalitet rada			
Ovjerava:			
_____	_____	_____	
(potpis VRKK)	(inspektor za KK)	(potpis ŠRU/ŠRK)	
Prilog: Zapisnici stručnog nadzora radilišta			

Objašnjenje za popunjavanje

Zapisnik o stručnom nadzoru obavljenog deminerskog zadatka popunjava inspeksijski organ (VRKK) odmah po završetku zadatka, odnosno nakon pozitivno završenog uzorkovanja posljednje cjeline zadatka. Isti se popunjava prema zahtjevu rubrika, osim zabilješki u koje treba evidentirati:

-Objedinjena odstupanja prve faze upravljanja i operativnih postupaka deminerske organizacije prije i za vrijeme procesa deminiranja u odnosu na zahtijevani način rada na zadatku (propisanih SOP-om, Standardima BiH i Ugovorom) i način na koji su rješavana (odmah u toku inspekcije, u razumnom roku, produženja, donošenja rješenja o ponavljanju ili zabrani daljnjih radova, postupanja nakon žalbe po odluci direktora BHMАC-a, i dr.);

-Ukupni pozitivni rezultat vršenog planiranog uzorkovanja cjelina zadatka sa priloženom skicom mjesta i veličina uzoraka i kako se do istog došlo, predstavlja drugu fazu stručnog nadzora; da li je bilo kritičnih grešaka i kako su ispravljene, kako se došlo do pozitivnog rezultata ponovnog stručnog nadzora, odnosno kvaliteta rada čišćene površine ili građevine zadatka;

-Analizu pronađenih mina i tragova aktiviranja u odnosu na evidenciju u zadacima za čišćenje ili otkrivenih u TI. U analizi zadatka za čišćenje navesti vrste i količine ugrađenih mina (po zapisnicima ili izjavama učesnika miniranja ili vjerodostojnog svjedoka) u projektnoj dokumentaciji u odnosu na broj nađenih, u koje navesti i mjesta nađenih tragova aktiviranja. U analizi nađenih mina u TI, gdje se treba formirati zadatak za čišćenje, navesti vrste i broj otkrivenih mina za koje je dato odobrenje za uništavanje, stanje obilježenih mjesta nalaska (kočići sa žutim vrhom) radi prikazivanja mina u zadatku čišćenja i dr.

Prvi primjerak zapisnika, uz koji su priključeni pojedinačni zapisnici o provođenju stručnog nadzora (inspekcija), VRKK predaje inspektoru za KK na ovjeru. Nakon ovjere i potpisa ŠRU/ŠRK, isti se priključuje Zapisniku o preuzimanju i sa kompletnom dokumentacijom zadatka (završnim izvještajem) dostavlja na daljnji postupak inspektoru za OK ureda/kancelarije.

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA
KOMISIJA ZA DEMINIRANJE
CENTAR ZA UKLANJANJE MINA U BIH

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
МИНИСТАРСТВО ЦИВИЛНИХ ПОСЛОВА
КОМИСИЈА ЗА ДЕМИНИРАЊЕ У БиХ
ЦЕНТАР ЗА УКЛАЊАЊЕ МИНА У БиХ

BOSNIA AND HERZEGOVINA MINE ACTION CENTRE

Broj.....
Dana.....200_.godine

Na osnovi člana 193. tačka 1. Zakona o upravnom postupku (Službeni glasnik BiH, broj 29/02) te člana 34. stav 2. Zakona o deminiranju u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik BiH, broj 5/02), inspektor za kontrolu kvaliteta RU/RK BHMAC-a, donosi

R J E Š E N J E

o zabrani daljnjih radova deminerskoj organizaciji..... na deminiranju zadatka ID broj, na lokaciji.....

O b r a z l o ž e n j e

Deminerska organizacija,
(navesti puni naziv organizacije sa sjedištem)
koja izvodi deminerski zadatak ID broj....., na lokaciji,
ne provodi u potpunosti vlastite standardne operativne procedure (SOP), što je suprotno zahtjevima Standarda BiH i ugovoru o izvođenju deminerskog zadatka. Prilikom stručnog nadzora dana 200_.godine, evidentirane su greške u radu koje su uvedene u Zapisnik o stručnom nadzoru broj....., čija je kopija data rukovoditelju radilišta, na uvid i realizaciju. U zapisniku je zahtijevano poštovanje propisanih procedura rada i pošto se greške nisu mogle odmah otkloniti, dat je rok za ispravku. Ponovnom posjetom dana200_.godine, i u sastavljenom Zapisniku broj....., utvrđeno je da greška-e nije-su otklonjena-e na dijelu zadatka koji je rađen, a i dalje se ista-e ponavlja-ju. Navedene greške koje deminerska organizacija nije prihvatila i otklonila, predstavljaju greške kojima se ne postiže traženi kvalitet rada i ugrožava sigurnost deminera i budućih korisnika deminirane površine.

Na osnovi sveg naprijed iznijetog riješeno je kao o dispozitivu ovog rješenja.

POUKA O PRAVNOM LIJEKU

Protiv ovog rješenja može se izjaviti žalba direktoru Centra za uklanjanje mina Bosne i Hercegovine u roku od tri dana. Žalba se predaje neposredno ili poštom preporučeno.

Žalba ne odlaže izvršenje rješenja.

Prilog: fotokopije Zapisnika o stručnom nadzoru

INSPEKTOR ZA KK RU/RK.....
.....
.....

Dostavljeno:
-naslovu
-inspektoru za OK ureda/kancelarije
-glavnom inspektoru
-a/a

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA
KOMISIJA ZA DEMINIRANJE U BiH
CENTAR ZA UKLANJANJE MINA U BiH

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
МИНИСТАРСТВО ЦИВИЛНИХ ПОСЛОВА
КОМИСИЈА ЗА ДЕМИНИРАЊЕ У БиХ
ЦЕНТАР ЗА УКЛАЊАЊЕ МИНА У БиХ

BOSNIA AND HERZEGOVINA MINE ACTION CENTRE

Broj:.....
Datum:.....200_.godine
Mjesto,.....

SUD ZA PREKRŠAJE
Općine.....

Na osnovi člana 77. Zakona o upravi (Službeni glasnik BiH, broj 32/02) i člana 32. Zakona o deminiranju u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik BiH, broj 5/02), podnosim

ZAH T J E V

za pokretanje prekršajnog postupka

PROTIV: 1. Deminera (ime, ime oca i prezime, JMBG, adresa stanovanja)
kao fizičkog lica.
2. -Puni naziv deminerske organizacije, sjedište, broj računa i poreski broj;
-Ime i prezime ovlaštene osobe u deminerskoj organizaciji kao odgovornog lica.

ŠTO JE: Dana.....200_.godine, inspeksijski organ BHMAC-a konstatirao da je deminer obavljao poslove deminiranja bez propisanog ovlaštenja.

ČIME JE: Učinjen prekršaj iz članova 24-27. Zakona o deminiranju (Službeni glasnik , broj 5/02) kažnjiv po odredbama člana 37. istog Zakona.
Predlaže se da prekršaji sud provede postupak te izrekne adekvatnu kaznu.

O b r a z l o ž e n j e

Dana200_. godine, neposrednim inspeksijskim nadzorom višeg referenta za kontrolu kvaliteta/inspeksijske poslove utvrđeno je da da je prilikom izvođenja poslova deminiranja na radilištu..... (tačan naziv lokacije) ID broj....., deminer.....(ime i prezime) obavljao poslove deminiranja bez propisanog ovlaštenja.

O toj činjenici, kako je zapisnički konstatirano, obaviješten je inspektor za kontrolu kvaliteta RU/RK BHMAC-a i glavni inspektor za osiguranje kvaliteta BHMAC-a.

Kako su imenovani postupili suprotno članovima 24-27. Zakona o deminiranju (Službeni glasnik BiH, broj 5/02) to je učinjen prekršaj za koji se terete, pa se predlaže kako je naprijed navedeno.

(Po vlastitom nađenju proširiti činjenično stanje u obrazloženju zahtjeva, kao i prijedlog za izricanje zaštitne mjere zabrane obavljanja poslova.)

O ishodu ovog zahtjeva izvjestite nas pozivom na naš broj.

Prilog:
-Zapisnik od200_.godine

Viši referent za kontrolu kvaliteta
Inspektor za KK RU/RK.....

Dostavljeno:
1. Naslovu, 2. Inspektoru za OK ureda/kancelarije,
3. Glavnom inspektoru, 4. Arhivu

NAPOMENA: Po istom primjeru uraditi prekršajnu prijavu za ostale slučajeve navedene u dijelu VI . PREKRŠAJNE ODREDBE, Zakona o deminiranju u BiH.

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA
KOMISIJA ZA DEMINIRANJE
CENTAR ZA UKLANJANJE MINA U BIH

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
МИНИСТАРСТВО ЦИВИЛНИХ ПОСЛОВА
КОМИСИЈА ЗА ДЕМИНИРАЊЕ У БиХ
ЦЕНТАР ЗА УКЛАЊАЊЕ МИНА У БиХ

BOSNIA AND HERZEGOVINA MINE ACTION CENTRE

Broj.....
Dana.....200_.godine

Na osnovi člana 193. tačka 1. Zakona o upravnom postupku (Službeni glasnik BiH, broj 29/02), člana 9. pod g) Zakona o deminiranju u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik BiH, broj 5/02), te tačke 7. Poglavlje VIII Standarda BiH, inspektor za kontrolu kvaliteta RU/RK BHMАC-a, donosi

R J E Š E N J E

Deminerskoj organizaciji nalaže se ponavljanje
(čišćenja ili tehničkog izviđanja)
površine koja uzorkovanjem nije prošla inspeksijski pregled na deminiranju zadatka ID broj,
na lokaciji....., općina.....
Ponavljanje će se izvršiti
(istom metodom kojim je izvršeno i čišćenje ili navesti drugi metod).
Deminerska organizacija je dužna o početku ponavljanja obavijestiti BHMАC pismeno minimalno dan prije početka ponavljanja radova.

O b r a z l o ž e n j e

Deminerska organizacija
(navesti puni naziv organizacije sa sjedištem)
koja izvodi deminerski zadatak ID broj....., na lokaciji
općina....., nije kvalitetno obavila zadatak čišćenja mina/NUS-a jer je u uzorkovanoj
čišćenju površini tim za uzorkovanje pronašao minu...(navesti vrstu i količinu)... (ili NUS, ili navesti druge
neprihvatljive kritične greške dogovorene na početku zadatka).
Navedena kritična greška-e predstavljaju nezadovoljavanje zahtjeva za osiguranjem kvaliteta od minimalno
99,65% otklanjanja opasnosti od eksplozija za buduće korinike, što je suprotno zahtjevima Standarda BiH o
humanitarnom deminiranju i ugovoru o izvođenju deminerskog zadatka.

Prilikom uzorkovanja planirane cjeline čišćenog ili tehnički izviđenog (dijela) zadatka, tim za uzorkovanje
....., pronašao je minu..... (NUS, ili utvrdio druge
neprihvatljive kritične greške), što je evidentirano u Izvještaju o uzorkovanju broj.....
od.....200_.godine, dokazano snimcima i nađenom minom (NUS-om ili drugom neprihvatljivom
kritičnom greškom) upoznat je viši referent za KK RU/RK, koji je pratio tok
uzorkovanja i rezultat uzorkovanja evidentirao u Zapisnik o stručnom nadzoru broj.....
od.....200_.godine. Sa nalazom je upoznat i predstavnik deminerske organizacije (rukovoditelj
radilišta.....) i istom je nakon dokaza dato u zadatak da nađeno ES uništi, što je i učinjeno uz kontrolu
višeg referenta za KK.

Na osnovi svega naprijed iznijetog riješeno je kao o dispozitivu ovog rješenja.

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ovog rješenja može se izjaviti žalba direktoru Centra za uklanjanje mina Bosne i Hercegovine u roku od tri dana. Žalba se predaje neposredno ili poštom preporučeno.

Žalba ne odlaže izvršenje rješenja.

Prilog: -fotokopija Zapisnika o stručnom nadzoru
-Izvještaj tima za uzorkovanje sa dokazima

INSPEKTOR ZA KK RU/RK.....

NAPOMENA: po istom primjeru treba napraviti rješenje o ponavljanju ukoliko je inspeksijski organ u toku stručnog nadzora pronašao na čišćenju površini minu ili NUS, ili utvrdio druge neprihvatljive kritične greške dogovorene na početku rada sa deminerskom organizacijom.

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA
KOMISIJA ZA DEMINIRANJE
CENTAR ZA UKLANJANJE MINA U BIH

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
МИНИСТАРСТВО ЦИВИЛНИХ ПОСЛОВА
КОМИСИЈА ЗА ДЕМИНИРАЊЕ У БиХ
ЦЕНТАР ЗА УКЛАЊАЊЕ МИНА У БиХ

BOSNIA AND HERZEGOVINA MINE ACTION CENTRE

Na osnovi člana 35. Zakona o deminiranju u BiH (SG BiH, broj 5/02), Centar za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini i izvođač radova sastavljaju,

ZAPISNIK

o preuzimanju čišćene površine ili građevine, čiji sastavni dio čine:

- I- Izjava o čišćenju**
- II- Službene deklaracije o preuzimanju čišćene površine ili građevine**
- III- Prilozi**

I - IZJAVA DEMINERSKE ORGANIZACIJE O ČIŠĆENJU	
1. Deminerska organizacija	
2. Izjavu sastavio: (operativni oficir ili program-menadžer)	
3. ID broj zadatka	
4. Lokacija (selo-naselje, općina)	
5. Karta (naziv-broj plana ili karte, razmjer i godina izdanja)	
6. Koordinatni sistem	☐ UTM ☐ Gaus Kruger
7. Orijentirna tačka	Y= X=
8. Nulta tačka	Y= X=
9. Datum početka i završetka radova	
10. Kvadratura očišćene površine	
11. Dubina čišćenja	
12. Da li je površina sada bez metala	☐ Da ☐ Ne
13. Broj očišćenih kuća (građevina)	
14. Kvadratura čišćenih kuća (građevina)	
15. Korišteni metodi rada	
16. Metodi interne kontrole kvaliteta	

17. Internu kontrolu kvaliteta obavio i veličina izvršenog internog uzorkovanja u m ²	
18. Monitoring vršen i od koga	☐ Da ☐ Ne
19. Vrste i količine uklonjenih mina/NUS-a	
II- SLUŽBENE DEKLARACIJE O PREUZIMANJU ČIŠĆENE POVRŠINE	
PREDAJA OD STRANE DEMINERSKE ORGANIZACIJE	PREUZIMANJE OD STRANE CENTRA ZA UKLANJANJE MINA BiH
<p>Izjavljujem da je čišćenje površine (građevine) opisane ovim dokumentom (završnim izvještajem) izvršeno prema Standardu za uklanjanje mina i NUS-a u BiH do navedene dubine.</p> <p>Ocjenjujem da je površina (građevina) kvalitetno očišćena od mina/NUS-a za sigurno korištenje i kao takvu je predajem BHMAC-u.</p>	<p>Ja, inspektor za KK RU/RK BHMAC-a na osnovi vlastitih saznanja i kroz stručni nadzor zadatka od strane višeg referenta za KK, preuzimam navedenu čišćenu površinu (građevinu) u ime BHMAC-a, jer je stručni nadzor i uzorkovanje pokazalo da je čišćenje površine (građevine) izvršeno u skladu sa zahtjevima Standarda za uklanjanje mina i NUS-a u BiH.</p> <p style="text-align: center;">..... (potpis inspektora)</p>
20. Ime i položaj odgovorne osobe deminerske organizacije	21. Ime šefa ureda/kancelarije BHMAC-a
22. Potpis i pečat	23. Potpis i pečat
24. Broj izjave..... Datum predaje:.....	25. Broj zapisnika:..... Datum preuzimanja:.....

III- PRILOZI:

A) Prilozi deminerske organizacije:

- a)-Spisak osoba odjeljenja (tima, sekcija...) ili više njih koji su izvodili zadatak sa funkcijama,
- b)-Pregled radnih dana i sati rada sa postignutim efektima po angažiranim odjeljenjima-sekcijama, timovima i grupama (podaci iz dnevnih izvještaja za deminere i prege, i poseban prilog za mašinsku pripremu ako je vršena),
- c)-Dnevni izvještaji (deminerskih timova, prega, mašinske pripreme i monitoringa ako je vršen),
- d)-Pregled korištene opreme u primijenjenim metodima (naziv, vrsta – tip i količina),
- e)-Grafički prikaz zadatka –skica u razmjeru na geodetskim podlogama ili najkrupnijem razmjeru topografske karte sa koordinatama lomnih tačaka i mjesta nađenih vrsta mina; dodatno skica pregiranja zadatka (ako je vršeno) sa naznakom boksova i oznakom prega koje su vršile pretragu pojedinačnih boksova,
- f)-Fotokopije internih izvještaja o KK (osobe za OK organizacije),
- g)-Opis toka izvođenja zadatka (problemi u provođenju plana, greške utvrđene internom kontrolom kvaliteta, monitoringom ukoliko je bio angažiran i inspekcijama MAC-a i kako su iste riješene, usporedba nađenih

mina sa poznatim podacima o miniranosti, opis aktivnosti koja ukazuju na pouzdanost standardnog kvaliteta čišćenja i dr., i bitne fotografije koje to dokazuju),
h)-Zapisnik o upoznavanju organa vlasti/krajnjeg korisnika sa granicama obilježene očišćene površine.

B)- Prilozi ispekcijских organa

- a)-Zapisnici o stručnom nadzoru (sa dnevnih stručnih nadziranja)
- b)-Završni zapisnik o stručnom nadzoru (pozitivan u smislu kvaliteta radi preuzimanja i izdavanja uvjerenja o KK)
- c)-Rješenje o zabrani daljnjih radova i ponavljanja (ukoliko je donošeno) i drugi dokazi koji ukazuju na stručnost i kvalitet izvođenog deminerskog zadatka
- d)-Skica napretka zadatka

OBJAŠNJENJE ZA POPUNU ZAPISNIKA O PREUZIMANJU ČIŠĆENE POVRŠINE ILI GRAĐEVINE SA SLUŽBENIM DEKLARACIJAMA I PRILOZIMA

Općenito. Zapisnik o preuzimanju čišćene površine ili građevine sa službenim deklaracijama i priložima, je set dokumenata završenog zadatka čišćenja mina/NUS-a koji ustvari predstavlja završni izvještaj zadatka (u daljnjem tekstu Zapisnik). Original Zapisnik na kraju procesa verifikacije i izdavanja Uvjerenja o kontroli kvaliteta od BHMAC-a završava u bazi podataka i arhivu BHMAC-a, zajedno sa plavim folderom o zadatku.

I – IZJAVA DEMINERSKE ORGANIZACIJE O ČIŠĆENJU

Ovaj dio popunjava deminerska organizacija i to po slijedećem:

1. registrirani naziv deminerske organizacije,
2. ime i prezime operativnog oficira ili program-menadžera koji je sastavio Izjavu,
3. jedinstveni MAC-ov ID broj zadatka koji se izdaje za svako radilište,
4. navesti naziv zaseoka, naselja-sela i općinu radilišta ili naziv šire lokacije,
5. navesti naziv, oznaku, razmjer i izdanje karte (karta 1:25.000, izuzetno 1:50.000),
6. ovisno od korištenog koordinantnog sistema označiti u kvadratu sa “X” da li je UTM ili Gaus Kruger; zabranjeno je kombiniranje koordinantnih sistema,
7. navesti pune koordinate (koordinate sa šestocifrenim brojem) za orijentirnu tačku,
8. isto navesti i za nultu (osnovnu) tačku,
9. navesti datum početka i završetka zadatka,
10. navodi se kvadratura očišćene površine zadatka (projekcija površine),
11. dubina čišćenja u cm koja je data u zadatku (standardna ili veća, ovisno o saznanju dubine postavljenih ili dospjelih ES i namjene zemljišta za korištenje),
12. u kvadratu sa “X” označiti da li je sa površine uklonjen sav metal koji otkriva metal-detektor do zadane dubine čišćenja (standardne ili ugovorene veće),
13. navesti broj očišćenih kuća-građevina, u broj se evidentira i svaki zaseban gospodarski objekat,
14. kvadratura čišćenih kuća-građevina računa se prema pregledanim površinama zasebnih prostorija (pod, zidovi, plafoni),
15. navesti koji su metodi korišteni na zadatku (manuelno: detektor, pipalica ili kombinacija; manuelno i pregiranje; i mašinska priprema ukoliko je prethodila),
16. navesti koji metodi interne kontrole su korišteni prema izvještajima o internoj kontroli kvaliteta i veličinu površine u m² na kojoj je izvršeno uzorkovanje u internoj kontroli kvaliteta,

17. navesti ime i prezime odgovorne osobe za OK u strukturi deminerske organizacije, koja je ispunila izvještaje o internoj KK i kojoj je to isključivi zadatak,
18. u kvadrat staviti "X" za monitoring, ako je vršen, i navesti organizaciju koja ga je izvodila,
19. unijeti tačan naziv i količine svih pronađenih mina i NUS-a, a po potrebi priložiti i Stručni izvještaj o minama i NUS-u sa fotografijama i opisom, kao dokazom za neidentificirana i neobična ES (mine iznenađenja).

II - SLUŽBENE DEKLARACIJE O PREUZIMANJU POVRŠINE

Ovaj dio je podijeljen na lijevu stranu koju popunjava i zavodi deminerska organizacija i desnu koju popunjava i zavodi BHMAC.

Na desnoj strani u službenu deklaraciju preuzimanja upisuje se ime inspektora koji je pratio i koji preuzima površinu u ime BHMAC-a i istu klauzulu ovjerava potpisom.

20. i 21. Navodi se ime i položaj odgovorne osobe deminerske organizacije (direktor, program-menadžer odgovoran za registriranu deminersku organizaciju u BiH), i ime i položaj odgovorne osobe BHMAC-a.
22. i 23. Stavlja se potpisi navedenih osoba i ovjere pečatom.
24. i 25. Evidentiraju se brojevi zavođenja u deminerskoj organizaciji i BHMAC-u sa datumom predaje i preuzimanja čišćene površine ili građevine.

III- PRILOZI

A) PRILOZI DEMINERSKE ORGANIZACIJE

Prilog a) - Spisak osoba tima ili timova sa funkcijama koji su izvodili zadatak, uraditi po sljedećem primjeru:

S P I S A K

.....
(naziv funkcije odjeljenja-tima sekcije, grupe)

Red. broj	Ime i prezime	Funkcija	Primjedbe (Ime POEK-a i dr.)
1.		vođa tima	
2.		deminer (ujedno zamjenik)	
3.		deminer	
4.		kerovođa.....	
5.		medicinar	
6.		vozač	

Prilog b) - Pregled radnih dana i sati rada sa postignutim efektima po angažiranim odjeljenjima, uraditi po sljedećem primjeru:

P R E G L E D

rada po danima i postignutim efektima rada deminera i prega

Red. broj	Dan-datum rada	Ostvareno efektivnih radnih sati	Angažirano deminera/ostvareno m ²	Angažirano prega/ostvareno m ²	Vrste i količine nađenih mina/NUS
1.	15.03.2002.	5	8/520		PMA-2=2kom
2.	16.03.2002.	5	7/560	4/2000	PROM-1=1kom
3.	17.03.2002.	5	8/520	2/800	Mina trenutna za MB 82mm= 1 kom
Svega:	4	15	23/1600	6/2800	PMA-2=2kom PROM-1=1kom Mina 82mm=1kom

P R E G L E D

rada po danima i postignutim efektima mašinske pripreme sa mašinom-ama

.....
(vrsta i tip mašine-a)

Red. broj	Dan-datum rada	Ostvareno efektivnih radnih sati	Angažirano mašina/ostvareno m ²	Procijenjena vrsta i količina aktiviranih mina/NUS
1.	05.03.2002.	7	1/4200	PMA-3=3kom
2.	06.03.2002.	10	1/6000	PMA-3=5kom PROM-1=2kom
3.	07.03.2002.	8	1/4500	
Svega:	3	25	3/14700	PMA-3=8kom PROM-1=2kom

Prilog d)-Pregled korištene opreme u primijenjenim metodima, uraditi po sljedećem primjeru:

P R E G L E D

korištene opreme u primijenjenim metodima

Red. broj	Naziv, vrsta-tip	Kom	Primjedba
1.	Metal-detektor EBINGER EBEX 420Si	2	
2.	Metal-detektor VALLON ML 1620B	4	
3.	Pipalica	8	
4.	Lopatica za otkopavanje	8	
5.	Komplet alata za sječu vegetacije	8	Makaze za travu, voće, testera mala ručna, i dr.

6.	Kliješta za siječenje žice	2	
7.	Testera motorna HUSVARNA, duž. mača 300mm	1	I dr.

Prilog e) -Grafički prikaz zadatka-skica

Zahtjevi za izradu skice-zadatka

(1) Za izradu skice radilišta snimiti radilište koristeći sljedeće metode rada:

- o mjerenje azimuta i dužina (busola sa minimalnom podjelom od 1^0),
 - o polarno ili ortogonalno snimanje detalja,
 - o skidanje koordinata detaljnih tačaka sa geodetskih podloga (razmjera 1:10000 ili krupnijih),
- 2.9. GPS sistemom čija je tačnost do 1 m,
- 2.10. kombiniranjem prethodnih metoda.

(2) Pri snimanju radilišta i izradi skice potrebno je postići minimalno sljedeću tačnost:

- određivanje orijentirne i nulte tačke izvršiti sa tačnošću od 0,3 mm x M (M – imenitelj razmjera),
- zatvaranje poligona radilišta izvršiti sa tačnošću od 0,3 mm x M.

(3) Pri izračunavanju kvadrature očišćene površine (m^2) koristiti sljedeće metode:

- računanje kvadrature očišćene površine iz koordinata lomnih tačaka,
- računanje kvadrature očišćene površine iz originalnih mjera sa terena,
- računanje kvadrature očišćene površine pomoću sprava za računanje površina (planimetri),
- kombiniranjem prethodno navedenih metoda.

(4) Za izradu skica radilišta koristiti geodetske podloge krupnijih razmjera i to:

- katastarski planovi svih razmjera (1:500; 1:1000; 1:2000; 1:2500; 1:5000),
 - ODK – Osnovna državna karta (1:5000; 1:10000),
- 10.1. orto-foto snimci i/ili aerofotogrametrijski snimci,
- skice snimanja detalja.

U izuzetnim slučajevima, ako nema geodetskih podloga krupnijeg razmjera koristiti topografske karte razmjera 1:25000 i 1:50000.

c) Skica radilišta mora sadržavati minimalno sljedeće:

- (1) pravac sjevera / približan razmjer,
- (2) naglašenu orijentirnu i nultu tačku (sa upisom koordinata),
- (3) sve detalje očišćene površine (lomne tačke sa koordinatama ili azimutom i udaljenostima), kao i koordinate mjesta nađenih vrsta mina,
- (4) lokaciju sigurne staze (staza),
- (5) lokaciju pristupne staze (staza).

d) Uz skicu se mora priložiti tabela koordinata lomnih tačaka ili azimuta i dužina. Ako se koriste azimuti, obavezno uračunati popravke za zbližavanje meridijana i magnetnu deklinaciju.

e) Primjeri za izradu skica dati su u prilogu A Poglavlja V, Standarda BiH.

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA
KOMISIJA ZA DEMINIRANJE
CENTAR ZA UKLANJANJE MINA U BiH

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
МИНИСТАРСТВО ЦИВИЛНИХ ПОСЛОВА
КОМИСИЈА ЗА ДЕМИНИРАЊЕ У БиХ
ЦЕНТАР ЗА УКЛАЊАЊЕ МИНА У БиХ

BOSNIA AND HERZEGOVINA MINE ACTION CENTRE

Broj:.....

Datum,200_ god

Na osnovi člana 36. Zakona o deminiranju u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik BiH, broj 5/02) i tačke 4. poglavlja VIII Standarda BiH, Centar za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini, izdaje

UVJERENJE O IZVRŠENOJ KONTROLI KVALITETA ČIŠĆENJA

Uvjerenje se odnosi na sljedeću lokaciju i priloženu dokumentaciju:

Naziv lokacije		MAC-ov ID br. zadatka	
Općina		Koordinate osnovne tačke	Y X
Površina zadatka (m ²)		Deminerska organizacija izvođač radova	

Centar za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini potvrđuje da je kontrola kvaliteta u cilju osiguranja kvaliteta deminerskog zadatka izvedena prema dolje navedenom sadržaju:

Red. broj	Sadržaj aktivnosti i kontrole kvaliteta
1.	Formiranje i izdavanje radnog zadatka izvršeno je od strane BHMАC-a nakon izvršene procedure generalnog izviđanja.
2.	Deminerska organizacija je u toku rada poštovala zahtjeve Standarda BiH i rad izvodila prema odobrenim standardnim operativnim procedurama (SOP-u).
3.	Mjere unutrašnje kontrole kvaliteta u deminerskoj organizaciji sprovedene su prema procedurama u odobrenom SOP-u.
4.	Tokom izvođenja zadatka izvođen je stručni nadzor od strane inspeksijskih organa za osiguranje kvaliteta BHMАC-a. Greške koje su utvrđene u toku radova ispravljene su po zahtjevu inspekcije.
5.	Tokom stručnog nadzora kontrola kvaliteta uzorkovanjem izvedena je prema ISO 2859-0, primjenom metode slučajnog odabira uzoraka. Prilikom uzorkovanja nisu nađene mine i NUS do ugovorom određene dubine deminiranja, što je evidentirano u završnom zapisniku o stručnom nadzoru obavljenog deminerskog zadatka.
6.	O preuzimanju čišćene površine sastavljen je Zapisnik sa izjavom o čišćenju, službenim deklaracijama i prilogima koji ukazuju na kvalitetan završetak radova od strane deminerske organizacije.

DIREKTOR

16. Internu kontrolu kvaliteta obavio i veličina izvršenog internog uzorkovanja u m ²	
17. Monitoring vršen i od koga	☐ Da ☐ Ne
18. Vrste i količine <u>otkrivenih</u> ili aktiviranih mina/NUS-a	
II- SLUŽBENE DEKLARACIJE O PREUZIMANJU TEHNIČKI IZVIĐENE POVRŠINE	
PREDAJA OD STRANE DEMINERSKE ORGANIZACIJE	PREUZIMANJE OD STRANE CENTRA ZA UKLANJANJE MINA BiH
<p>Izjavljujem da je tehničko izviđanje površine sumnjive na rizičnost opisane ovim dokumentom vršeno prema Standardu za uklanjanje mina i NUS-a u BiH do navedene dubine i da se zadata tretirana površina deklarirane kao :</p> <ul style="list-style-type: none"> o Bez utvrđenog rizika _____ m², o Minirana _____ m² o Očišćena _____ m² <p>Na osnovu primjenjene-ih metode-a, površina bez utvrđenog rizika, ne sadrži mine i kao takvu je predajem BHMAC-u..</p> <p>Površina deklarirana kao minirana, prema utvrđenom saznanju, sadrži mine te je istu potrebno očistiti.*</p> <p>Sa prikazane očišćene površine je uklonjen rizik od minske opasnosti te isti više ne postoji na cjelokupnom zadatku.*</p> <p>Deklariranje površine prikazano je na skici sa koordinatama lomnih tačaka i uz suglasnost inspeksijskih organa BHMAC-a.</p>	<p>Ja, inspektor za KK RU/RKBHMAC-a na osnovu vlastitih saznanja procesa tehničkog izviđanja i kroz stručni nadzor od strane višeg referenta za KK....., preuzimam navedenu deklarisanu površinu u ime BHMAC-a, jer je stručni nadzor i uzorkovanje pokazalo da je tehničko izviđanje i deklariranje površine izvršeno u skladu sa zahtjevima Standarda za uklanjanje mina i NUS-a u BiH.</p> <p>Za sumnjivu površinu bez utvrđenog rizika (i očišćenu*) u tehničkom izviđanju se može izdati Uvjerenje o izvršenoj kontroli kvaliteta.</p> <p>Površina deklarirana kao minirana sadrži mine na osnovu utvrđene miniranosti, te za istu treba oformiti zadatak i po proceduri očistiti.*</p> <p style="text-align: center;">..... (potpis inspektora)</p>
19. Ime i položaj odgovorne osobe deminerske organizacije	20. Ime šefa ureda/kancelarije BHMAC-a
21. Potpis i pečat	22. Potpis i pečat
23. Broj izjave..... Datum predaje:.....	24. Broj zapisnika:..... Datum preuzimanja:.....

* Navesti ukoliko je utvrđena i deklarirana minirana površina

III- PRILOZI

A) Prilozi deminerske organizacije

Prilozi a), b), c), d) i f) po istom primjeru kao uz prilog H.

e)-Grafički prikaz zadatka –skica u razmjeri na geodetskim podlogama ili najkrupnijoj razmjeri topografske karte sa koordinatama lomnih tačaka i označenim utvrđenim površinama: bez utvrđenog rizika (PBUR) i reduciranim miniranim. Za otkrivene mine i NUS navesti koordinate mjesta nađenih mina/NUS-a. Skicu uraditi prema objašnjenju i zahtjevima koji su dati uz prilog H. Na skici naznačiti metode rada na pojedinim dijelovima zadatka a u metodu rada sa pregama naznačiti boksove i prege koje su vršile pretragu pojedinačnih boksova.

g)-Opis toka izvođenja zadatka (problemi u provođenju plana, greške utvrđene internom kontrolom kvaliteta, monitoringom ukoliko je bio angažiran i inspekcijama MAC-a i kako su iste riješene, vrstu i broj nađenih otkrivenih mina i kako je određena granica PBUR, minirane površine za čišćenje ukoliko isto nije odmah nastavljeno, fotografije nađenih otkrivenih mina i dr.).

h)-Zapisnik o upoznavanju organa vlasti/krajnjeg korisnika sa obilježavanjem granica PBUR i granice minirane površine.

B) Prilozi ispekijskih organa:

Prilozi a), c) i d) po istom primjeru kao u prilogu H.

Prilog b) Završni zapisnik o stručnom nadzoru (pozitivan u smislu kvaliteta utvrđivanja deklariranih površina u tehničkom izviđanju radi izdavanja *Uvjerenja o izvršenoj kontroli kvaliteta* za PBUR, i radi poduzimanja daljnjih aktivnosti za čišćenje utvrđenih reduciranih miniranih površina).

OBJAŠNJENJE ZA POPUNU ZAPISNIKA O PREUZIMANJU TEHNIČKI IZVIĐENE POVRŠINE SA IZJAVOM, SLUŽBENIM DEKLARACIJAMA I PRILOZIMA

Općenito. Zapisnik o preuzimanju tehnički izviđene površine sa izjavom, službenim deklaracijama i priložima, je set dokumenata koji ustvari predstavlja završni *Izveštaj* zadatka tehničkog izviđanja. Original *Izveštaj* na kraju procesa verifikacije i izdavanja *Uvjerenja o izvršenoj kontroli kvaliteta u tehničkom izviđanju* za isključenu površinu bez utvrđenog rizika i evidentiranu reduciranu kao miniranu, završava u bazi podataka i arhivi BHMАC-a, zajedno sa Plavim folderom o zadatku. Za utvrđenu reduciranu površinu kao miniranu, formira se projektna dokumentacija za čišćenje i zadatak kao takav daje na realizaciju.

I – IZJAVA O TEHNIČKOM IZVIĐANJU DEMINERSKE ORGANIZACIJE.

Ovaj dio popunjava deminerska organizacija kao u objašnjenju uz prilog H, osim za slijedeće tačke:

11. Navodi se kvadratura tehnički izviđene površine (cjelokupna tretirana površina primijenjenom metodom-ama).
12. Dubina tehnički izviđene površine primijenjenom metodom.
13. U kvadratu sa “X” označiti da li je u dijelu *neposredno tretirane* tehnički izviđene površine primijenjenom metodom uklonjen sav metal do tretirane dubine.

II - SLUŽBENE DEKLARACIJE O PREUZIMANJU TEHNIČKI IZVIĐENE POVRŠINE

Ovaj dio je podijeljen na lijevu stranu koju popunjava i zavodi deminerska organizacija i desnu koju popunjava i zavodi BHMАC. Popunjava se po zahtjevu i objašnjenju datom u prilogu H.

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA
KOMISIJA ZA DEMINIRANJE
CENTAR ZA UKLANJANJE MINA U BiH

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
МИНИСТАРСТВО ЦИВИЛНИХ ПОСЛОВА
КОМИСИЈА ЗА ДЕМИНИРАЊЕ У БиХ
ЦЕНТАР ЗА УКЛАЊАЊЕ МИНА У БиХ

BOSNIA AND HERZEGOVINA MINE ACTION CENTRE

Broj:.....

Datum,.....200_ godine

Na osnovu člana 9. pod g) Zakona o deminiranju u Bosni i Hercegovini (SG BiH br. 5/02) i tačke 29. Poglavlja V Standarda BiH, BHMAC izdaje,

UVJERENJE O IZVRŠENOJ KONTROLI KVALITETA TEHNIČKOG IZVIĐANJA

Uvjerenje se odnosi na slijedeću lokaciju i priloženu dokumentaciju:

Naziv lokacije		MAC-ov ID br. zadatka	
Općina		Koordinate osnovne tačke	Y X
Površina zadatka (m²)		Deminerska organizacija izvođač radova	

Centar za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini potvrđuje da je kontrola kvaliteta površine bez utvrđenog rizika u tehničkom izviđanju izvedeno prema dolje navedenom sadržaju:

Red. broj	Sadržaj aktivnosti i kontrole kvaliteta
1.	Formiranje i izdavanje radnog zadatka izvršeno je od strane BHMAC-a nakon što su u procesu generalnog izviđanja izviđački organi utvrdili sumnju u rizičnost.
2.	Deminerska organizacija je u toku rada poštovala zahtjeve Standarda BiH i rad izvodila prema odobrenim standardnim operativnim procedurama (SOP-u).
3.	Mjere unutarnje kontrole kvaliteta u deminerskoj organizaciji provedene su po procedurama u odobrenom SOP-u.
4.	Tokom izvođenja zadatka izvođen je stručni nadzor od strane inspeksijskih organa za osiguranje kvaliteta BHMAC-a. Greške koje su utvrđene u toku radova ispravljene su po zahtjevu inspekcije.
5.	Tokom stručnog nadzora kontrola kvaliteta uzorkovanjem izvedena je prema ISO 2859-0, primjenom metode slučajnog odabira uzoraka. Prilikom uzorkovanja nisu nađene mine i NUS do standardne dubine istraživanja, što je evidentirano u završnom zapisniku o stručnom nadzoru obavljenog zadatka tehničkog izviđanja.
6.	O preuzimanju tehnički izviđene površine sastavljen je Zapisnik sa izjavom o tehničkom izviđanju, službenim deklaracijama i priložima, koji ukazuju da isključena površina tehničkim izviđanjem (naznačena na skici i određena koordinatama), daje prihvatljiv nivo povjerenja o nepostojanju rizika.

Prilog: Skica zadatka

DIREKTOR

UZORKOVANJE

1. PLANIRANJE UZORKOVANJA

Čišćena površina treba dati zahtjevani nivo pouzdanosti za korištenje budućih korisnika te je u tom cilju u sklopu stručnog nadzora procesa rada treba i uzorkovati, odnosno dio podvrći pregledu kvaliteta rada. Veličina površine za uzorkovanje prema ISO 2859-0 predstavlja objektivnu matematičku mogućnost za postizanje zahtjevanog nivoa deminiranja i kao takvu je na osnovi IMAS 09.20 koristi BHMAC.

1.1. Pojmovnik

Stručni nadzor, predstavlja proces praćenja izvođenja deminerskog zadatka shodno zahtjevima Zakona o deminiranju, Standarda BiH i provođenja odobrenih standardnih operativnih procedura (SOP-a).

Proces praćenja obuhvata posjete ovlaštenih inspekcijских organa radilištu i provjere pridržavanja propisanih sigurnosnih mjera, operativnih procedura i produktivnosti u odnosu na primijenjene metode i lokalne uvjete. Radi sticanja povjerenja u kvalitet rada kroz inspekcijske posjete vrše se provjeravanja, mjerenja, testiranja i upoređivanja uzoraka deminiranog zemljišta. Sve te aktivnosti se izvode kod angažiranog operativnog ljudstva, na opremi sa kojom se izvode radovi i na tretiranoj površini do ugovorene dubine.

Uzorkovanje, predstavlja dio stručnog nadzora kojim se po određenim metodama planski izabiru i kontroliraju uzorci deminiranog zemljišta u pogledu zadovoljavanja zahtjevanog kvaliteta deminiranja sa čišćene ili PBUR u TI do ugovorene dubine. U cilju zadovoljavanja zahtjevanog kvaliteta humanitarnog deminiranja za svaki zadatak se na početku rada (zavisno od primijenjenih deminerskih metoda) određuju neprihvatljive kritične greške zbog kojih se uzorak odbacuje i cjelina vraća na postupak ispravki - ponavljanje. Uzorkovanje izvode osposobljeni deminerski timovi pod nadzorom inspekcijских organa BHMAC-a.

Specificirani limit kvalitete SQL od 0,35% (Specified Quality Limit) prihvaćen u međunarodnim standardima (IMAS 09.20), predstavlja toleranciju zahtjeva operacija čišćenja između mogućeg ostvarivog kvaliteta i prihvatljivog kvaliteta (rizika) za BHMAC. Čišćenjem treba postići minimalno 99,65% uklanjanja opasnosti od eksplozija mina i NUS-a na zadatoj površini do ugovorene ili minimalne dubine od 10 cm. Postavljeni zahtjev, u odnosu na mine, treba postići i u deklariranoj PBUR u tehničkom izviđanju.

Prihvatljiv rizik, predstavlja dopuštena odstupanja u procesu deminiranja ovisno od primjenjenih metoda i ista se ne odnose na direktno prisustvo opasnosti od eksplozije.

1.2. Veličina uzorka

Veličinu uzorka (tj. površine zemljišta za pregled) odrediti na osnovi sljedeća četiri faktora:

- a) Veličine zadatka za čišćenje u okviru jednog ugovora ili više ugovora u isto vrijeme za jednu deminersku organizaciju,
- b) Namjeni korištenja zemljišta, odnosno kategoriji prioriteta za čišćenje (I-III),
- c) Nivoa stručnog nadzora na osnovi sposobnosti i iskustva deminerske organizacije, odnosno nivou povjerenja u kvalitet rada. To saznanje određuje pojačani, normalni, smanjeni ili preskočeni stručni nadzor,
- d) Metod odabira slučajnih uzoraka zemljišta.

o o			Cjelina
o o o			
o o			Cjelina
o o o			
o o			Cjelina
o o			
o o o o			
o o o			
Cjelina	Cjelina	Cjelina	Cjelina

Prikaz dijelova cjeline zadatka deminiranog zemljišta za pregled uzorkovanjem i prikaz metoda slučajnog odabira uzorka u jednoj cjelini u veličinama od 1 m².

Pojedinačne jedinice uzoraka predstavljaju vrijednost od 1 m². Radi olakšanja obavljanja kontrole kvaliteta uzorkovanjem veličine uzoraka od 1 m² mogu biti grupirane u skupine koje ne bi trebale biti veće od 30 m². Skupine mogu imati bilo koji oblik kao na primjer: krug, kvadrat ili pravougaonik, ali bit će iste veličine u bilo kojoj pojedinoj cjelini zemljišta za pregled, ovisno od primijenjenog metoda.

Metodom kontrole kvaliteta čišćenja sa nasumice izabranim jedinicama od 1 m² za kritične greške, koja je razvijena u **ISO 2859-0**, dobija se veličina uzorka primjenjujući niže prikazanu formulu.

$$n = (N-d/2) (1-B)^{1/(d+1)} B^{1/(d+1)}$$

Gdje je:

- n veličina uzorka – zaokružena na najbližu decimalu (tj. cijeli broj)
- N veličinu cjeline u m²
- B mogućnost neuspjeha da se pronade barem jedna mina; tj. nivo povjerenja
- p maksimalno istraživanje zagađenog zemljišta; tj. kvalitet deminiranja
- d maksimalni broj jedinica nesuglasja (greške) koje su dopuštene u toj cjelini – zaokruženo na najbližu decimalu (d=Nxp)

Osnov za proračun veličine površine za uzorkovanje je navedena matematička formula uvrštena u kompjuterski program Windows.

Program je naveden u **IMAS 09.20** (www.mineactionstandards.org), u koji treba uvrstiti potrebne vrijednosti (faktore) na osnovi kojih se dobije veličina površine za uzorkovanje. Dobijena veličina površine za uzorkovanje (prema ISO 2859-0) predstavlja objektivnu matematičku mogućnost postizanja zahtijevanog nivoa deminiranja.

1.3. Planiranje uzorkovanja čišćene površine

Čišćena površina na kojoj treba obaviti kontrolu kvaliteta uzorkovanjem može se podijeliti na jednu ili više zemljišnih “cjelina” za pregled. Shodno dostavljenom planu (dinamike) izvođenja zadatka veličine cjelina za uzorkovanje treba na početku rada dogovoriti sa deminerskom organizacijom. Načelno veličine cjelina za uzorkovanje u čišćenju iznose 10.000 do 15.000 m², zbog izuzetnih uvjeta (ili manja površina zadatka), manju površinu može odobriti inspektor za KK. Kada se dostigne ugovorena veličina cjeline za uzorkovanje u napredku zadatka, uzorkovanje se planira za narednu posjetu stručnog nadzora. Nije dozvoljeno uzorkovanje dviju ili više cjelina istovremeno.

Pri određivanju veličina cjelina za uzorkovanje treba voditi računa da se uzorkovanje završi u što kraćem roku nakon završenog zadatka, a po mogućnosti da to bude sa danom završetka rada deminerske organizacije na zadatku.

Cjeline za uzorkovanje mogu biti i različite veličine ovisno od uspješnosti toka čišćenja.

Primjer: moguće je površinu od 50.000 m² podijeliti na dvije cjeline od 10.000 m² u početnom stadiju čišćenja i ako je isto uspješno kako zadatak napreduje cjeline povećati na još dvije po 15.000 m².

Radi smanjivanja troškova uzimanja uzoraka moguće je više manjih površina grupirati u jednu cjelinu i planirati za pregled/inspekciju, ukoliko rad obavlja ista deminerska organizacija u okviru jednog zadatka-ugovora na isti način (iste ili slične procedure i metode rada, ista oprema i sastav uključujući i menadžment). Da bi sve površine, bez obzira na veličinu, bile uzorkovane, razmjer uzimanja uzoraka treba biti proporcionalan veličini svakog pojedinog zadatka. Ovaj proces poznat je kao "stratifikacija" ili raslojavanje.

Primjer: organizacija za deminiranje sklopila je ugovor da deminira četiri odvojene površine u istom području (3 su 1.000 m², a jedan je 2.000 m²). Inspeksijski organi BHMACE-a mogu odobriti i planirati dem. organizaciji da grupira površine u jednu cjelinu za uzorkovanje.

1.4. Namjena zemljišta

Veličina uzorka ovisi od namjene odnosno upotrebe zemljišta. Uzorak za inspekciju treba biti veći ukoliko je zemljište namijenjeno za smještaj i često kretanje ljudi kada se traži veći nivo pouzdanosti čišćenog zemljišta (I kat.), a da se smanjuje u odnosu na namjenu zemljišta koje se koristi za poljoprivredu, stočarstvo i dr. (II kat.), odnosno da će biti najnižeg nivoa ako se rijetko koristi (III kat.). Shodno prioritetima za povratak izbjeglih i raseljenih lica u BiH, određene nivoe prioriteta upravo tako određene treba koristiti kod određivanja veličine uzorka za pregled-inspekciju. Shodno IMAS-09.20 namjena zemljišta označena LU 1, LU 2 i LU 3 u programu za proračun koristit će se kao prioritet deminiranja namjene zemljišta I-III u BiH.

1.5. Nivoi stručnog nadzora (inspekcije)

U procesu praćenja stručnog nadzora i procedure uzimanja uzoraka (kao sastavni dio) ustanovljene u ISO 2859-0 za kontrolu kritičnih grešaka, uključuju četiri nivoa. Nivoi stručnog nadzora (inspekcije) odražavaju dokazanu efikasnost i sposobnost deminerske organizacije prema slijedećem:

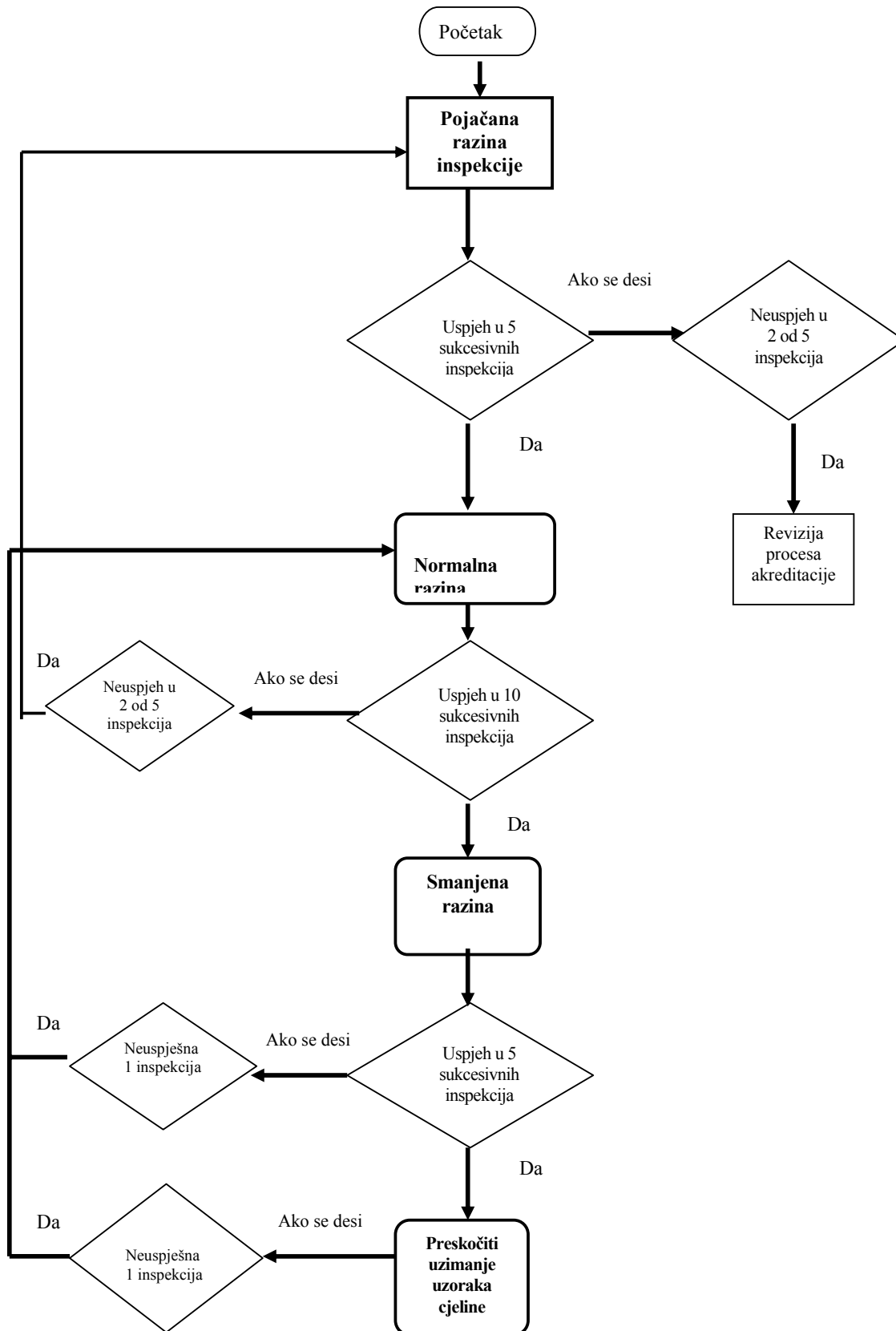
- «Pojačani»** nivo stručnog nadzora obuhvata posjetu inspeksijskog organa radilištu u roku od 1-2 dana i primijenit će se kod deminerskih organizacija koje se prvi put uključuju u proces deminiranja u BiH, kao i na početku svakog ugovora zadatka čišćenja deminerske sezone dok deminerska organizacija ne dokaže siguran, kvalitetan i produktivan rad. Ovaj nivo će se primijeniti i na dokazanu uspješnu organizaciju prilikom uvođenja novih i neprovjerenih procedura ili nove, neprovjerene opreme i novog operativnog menadžmenta,
- «Normalni»** nivo obuhvata posjetu radilištu inspeksijskog organa radi obavljanja stručnog nadzora u roku od 3-7 dana i prosječnu veličinu uzorka koji će dostići dovoljnu pouzdanost da je deminerska organizacija sa određene površine do određene dubine uklonila sve opasnosti od mina i NUS-a,
- «Smanjeni»** nivo stručnog nadzora obuhvata posjete radilištu ispeksijskih organa u roku od 8-10 dana i odaje priznanje efikasnim deminerskim organizacijama koje su dokazale siguran, kvalitetan i produktivan rad,
- «Preskočeni stručni nadzor»** se primijenjuje na deminerske organizacije koje stalno bilježe siguran, kvalitetan i produktivan rad.

NAPOMENA: Osim dokazane efikasnosti deminerske organizacije kod promjene nivoa stručnog nadzora u obzir uzeti veličinu angažiranih kapaciteta i napretka na zadatku.

Primjer: u tabeli ispod prikazana je čišćena površina veličine 12.000 m² sa veličinama za uzorkovanje i procentima u odnosu na namjenu i nivoe inspekcije.

Čišćena površina (m ²)	Namjena zemljišta (kategorije)	Pojačani nivo (m ²)	Normalni nivo (m ²)	Smanjeni nivo (m ²)
12.000	I (LU 1)	1.216 (10,1%)	806 (6,7%)	652 (5,4%)
	II (LU 2)	599 (5%)	517 (4,3%)	453 (3,8%)
	III (LU 3)	426 (3,5%)	380 (3,2%)	339 (2,8%)

Prelazak sa jednog na drugi nivo stručnog nadzora (inspekcije) načelno raditi prema sljedećoj shemi u nastavku:

2. PLAN UZIMANJA UZORAKA

Metod nasumice izabranih uzoraka radi provjere kvaliteta (inspekcije) čišćenog zemljišta u jedinicama od 1m² ili grupirane u skupine i oblike do 30 m², treba uvijek primjenjivati. Odstupanja od nasumice izabranih uzoraka primjenom *pretpostavki i prosuđivanja* umanjuje valjanost tog procesa i nije u skladu sa principima datim u ISO 2859-0. Radi izrade plana nasumice izabranih uzoraka VRKK će na osnovi saglasnosti inspektora za KK uraditi plan uzimanja uzoraka prema programu za definiranje slučajnog uzorka. Radi dobijanja slučajnih broja koraka u program treba ubaciti najveći broj koraka u jednom pravcu ovisno od oblika i veličine cjeline i ukupnu površinu za uzorkovanje. Kod određivanja maksimalnog broja koraka u jednom pravcu maksimalni broj koraka ne bi trebao biti veći od 25 koraka. Na osnovi tih podataka VRKK će kontrolirati rad tima za uzorkovanje. Primjer plana nasumice izabranih uzoraka u planiranoj cjelini za uzorkovanje metodom odabira kretanja nasumice dat je u tabeli u nastavku tačke 5.

Bez obzira na dobijenu proračunatu veličinu uzorka u čišćenju, maksimalni uzorak može iznositi 5% čišćene površine.

U tehničkom izviđanju plan uzimanja uzoraka uraditi za površinu gdje nisu utvrđene naznake miniranosti u toku izvođenja zadatka, po istim postavkama kao kod čišćenja. Razlika u izradi plana uzorkovanja je u tome što cjeline za uzorkovanje predstavljaju metodom rađene površine (cjelokupna ili dijelovi) i što se iste stavljaju u proračun za dobijanje veličine uzorka, umjesto cjelokupne kod čišćenja. Bez obzira na dobijenu proračunatu veličinu za uzorkovanje (pojedinačnih metoda) maksimalni uzorak može iznositi 5% PBUR kod tretirane površine mašinom i pregiranjem, a kod manuelne metode isti uvijek iznosi 5% od cjelokupno rađene površine tom metodom (uključene i netretirane površine između radnih staza).

3. METODI UZORKOVANJA

Metod uzimanja uzoraka treba na početku rada dogovoriti sa deminerskom organizacijom u odnosu na primjenjene metode u čišćenju. Ovisno od primijenjenih metoda čišćenja u uzorkovanju koristiti po mogućnosti drugi metod.

U tehničkom izviđanju uzorkovanje na PBUR izvesti na kraju zadatka po cjelinama rađenih metoda i načelno istom metodom kojom je površina tretirana.

3.1. Kriterij prijema uzorkovane cjeline

Čišćena površina će se smatrati očišćenom samo ako su svi uzorci uzorkovane cjeline bez mina i NUS-a do ugovorene dubine. Pored uklanjanja cjelokupnih mina i NUS-a sa površine treba ukloniti i druge opasnosti koje čine kritične greške zbog kojih bi mina i NUS ili njihov eksplozivni dio mogao biti promašen. Kritične greške koje su neprihvatljive treba ugovoriti na početku zadatka sa deminerskom organizacijom ovisno od primijenjenih metoda čišćenja. Promašaj mine ili NUS-a, kao i ugovorene neprihvatljive kritične greške ne mogu proći pregled i uzorkovana površina se mora ponoviti.

Kritične greške u smislu zadovoljavanja humanitarnih standarda deminiranja dijele se na :

- a) otkrivanje mine ili NUS-a,
- b) druge kritične greške.

Otkrivanje cjelokupne mine ili NUS-a je jasna i nedvosmislena kritična greška koja zahtijeva ponavljanje uzorkovane cjeline. Druge kritične greške koje također predstavljaju osnov zbog koga uzorkovana cjelina ne može proći inspekciju, odnosno zbog kojih se također traži ponavljanje uzorkovane cjeline treba dogovoriti sa deminerskom organizacijom na početku rada, ovisno od primijenjenih metoda čišćenja (na cijeloj ili dijelovima čišćene površine). Ukoliko su u čišćenju korištene prege radi planiranja metoda rada u uzorkovanju, kao i utvrđivanja drugih prihvatljivih ili neprihvatljivih grešaka, sa deminerskom

organizacijom treba dogovoriti da obavezno do završetka uspješnog uzorkovanja cjeline ostavi obilježavajuće kolčiće na uglovima boksova.

U tehničkom izviđanju se također na početku rada dogovaraju kritične greške u kvalitetu rada zavisno od primjenjene-ih metode-a. Nalazak mine u PBUR predstavlja novo saznanje o granici minirane površine i ne predstavlja kritičnu grešku zbog koje bi se u manuelnoj metodi površina vraćala na ispravku ako je mina nađena u netretiranoj površini. Kod tretiranih površina u tehničkom izviđanju sa mašinskom pripremom, pregama i u manuelno tretiranim stazama, nalazak mine ili NUS-a predstavlja kritičnu grešku zbog koje se procjenjuje površina koju treba ponoviti i utvrditi stvarna granica minirane površine.

3.1.1. Druge neprihvatljive kritične greške

-Svaki eksplozivni razbijeni dio mine ili NUS-a (uključujući i municiju kalibra 20 mm i više) koji sadrži upaljač sa dijelom eksploziva ili samo upaljač.

-Svaki signal odobrenog metal-eteктора do dubine od 10 cm koji nije otkopavan, a istragom signala pipalicom i otkopavanjem se otkrije predmet koji ima dimenzije koje su u prečniku 3 cm i više.

-Svaka veća razbijena količina eksploziva od 15 g do dubine od 10 cm otkrivena u površinama koje su pretražene pregama.

-Svaki signal metal detektora u tlu koje ne dozvoljava upotrebu pipalice a otkopavanjem se otkrije metal u dubini od 10cm (ili većoj zavisno od ugovora).

3.1.2. Druge prihvatljive kritične greške

-Svaka količina metala i municija kalibra ispod 20 mm u dubini do 10 cm ako je površina istraživana pregama.

-Svaka količina metala koja je u prečniku manja od 3 cm do dubine od 10 cm ako je površina istraživana pipalicom.

-Svaka razbijena količina eksploziva (bez upaljača) nađena u radnim stazama deminera koja nije okom vidljiva i pipalicom otkrivena, ili i veća ukoliko je rad obavljan metal-detektorima.

3.2. Ispravke i ponovni pregled (uzorkovanje)

Ponavljanje cjeline koja nije prošla pregled će Rješenjem tražiti inspektor za KK, u kome će se regulirati metod rada koji može biti različit u odnosu na metode čišćenja. Radi određivanja metoda ponavljanja inspektor za KK će od deminerske organizacije tražiti pismeno objašnjenje za utvrđene kritične greške. Nakon izvršenog ponavljanja površina će se ponovno podvrći uzorkovanju, a nivo inspekcije će se utvrditi shodno objašnjenju u tački 1.5.

U ponavljanju cjeline PBUR koja nije prošla pregled u tehničkom izviđanju primjeniti će se isti postupak kao za ponavljanje čišćene cjeline. Prije donošenja Rješenja o ponavljanju površine (dato u prilogu G, prilagođeno za tehničko izviđanje), inspektor za KK će procijeniti i odrediti površinu za ponavljanje u cilju utvrđivanja stvarnih granica minirane površine. Nakon izvršenog ponavljanja, ponovo izvršiti uzorkovanje ukupno dobijene (nove) PBUR.

4. PROCEDURA UZORKOVANJA

Uzorkovanje načelno izvoditi po slijedećoj proceduri:

- a) Programom datim u ISMA 09.20 dobiti proračunatu veličinu površine za uzorkovanje. Ako u toku stručnog nadzora dođe do promjene nivoa stručnog nadzora koji uključuje i uzorkovanje, tada izvršiti proračun i dobiti novu veličinu površine za uzorkovanje koju procentualno treba primijeniti na cjelinu površine koja se po planu uzorkuje.

- b) Čišćenu površinu podijeliti na cjeline za uzorkovanje i shodno tome matematički odrediti dio veličine površine za uzorkovanje za svaku planiranu cjelinu koju po završetku čišćenja treba uzorkovati. Ukoliko cjelinu za uzorkovanje čini više manjih odvojenih čišćenih cjelina koje vrši jedna organizacija u okviru jednog ugovora i na sličan način, tada također, po principu raslojavanja, odrediti veličinu za uzorkovanje u svakoj odvojenoj čišćenoj površini.

Tehnički izviđenu PBUR uzorkovati po cjelinama rađenih metoda.

- c) Odrediti veličinu i oblik pojedinačnih uzoraka ovisno od primijenjenog metoda. U svakoj pojedinačnoj cjelini za uzorkovanje veličina i oblik pojedinačnih uzoraka trebaju biti isti, odnosno mogu se razlikovati samo između metoda ukoliko se za svaki primijenjeni metod planira druga veličina i oblik.
- d) Po planiranom metodu *kretanja nasumice koracima* prema tablici u nastavku pristupiti uzorkovanju, po sljedećem:

4.1. Manuelnim metodama (detektorom i/ili pipalicom). Uzimanje pojedinačnih uzoraka veličina od 1m² (ili veći planirane veličine) vršiti po slijedećoj proceduri:

- a) Odabrati nasumice ulaznu tačku sa sigurne u čišćenu cjelinu za uzorkovanje,
- b) Uzeti nasumice dobijen prvi red u tabeli (kolona I) i označiti strelicom ulazak u koloni II,
- c) Ući pravo u čišćenu cjelinu sa brojem koraka u koloni III odabranog reda,
- d) Okrenuti se u pravcu određenom u IV koloni,
- e) Napraviti broj koraka određen u V koloni,
- f) Uzeti uzorak i izvršiti pregled,
- g) Uzeti drugi red i nastaviti pravac dolaska od uzetog uzorka za broj koraka u III koloni; okrenuti se u pravcu datom u IV koloni, napraviti broj koraka upisan u V koloni i ponovno uzeti uzorak,
- h) Ponavljati prethodni postupak dok se ne dostigne granica izlaska iz cjeline za uzorkovanje sa bilo koje strane vodeći računa da se ostaje u čišćenoj površini; granicu izlaska iz planirane cjeline označiti sa strelicom u tom redu (kolona VI),
- i) Kada se dostigne granica čišćene površine sa bilo koje strane, prekinuti postupak i ponovno odabrati nasumice ulaznu tačku sa neke sigurne strane i ponoviti postupak od b),
- j) Postupak ponavljati dok se ne izvrši uzorkovanje u planiranoj cjelini, odnosno dok se ne dostigne planirana ukupna veličina m² za tu cjelinu što treba pratiti u koloni VII i VIII. U posljednjoj IX koloni evidentirati nalaz pojedinačnih uzoraka cjeline. Sa “+” označiti zadovoljavanje uzorka, a sa “-“ označiti nalazak mine ili NUS-a, ili druge dogovorene neprihvatljive kritične greške. Na uzorku cjeline koji ne zadovoljava ostaviti krajnje kolčiće lomnih tačkaka, propisno označiti nalazak kritične greške, dokumentirati nalazak fotografiranjem, obavještanjem inspektora za KK i upoznavanjem odgovornog predstavnika deminerske organizacije za OK, i dr.
- k) U uzorkovanju tehnički izviđenih PBUR sa manuelnom metodom po planu uzorkovanja koristiti metod *nasumice vođenjem radne staze* u nizu pojedinačnih uzoraka od 1m². Obzirom da se radna staza vodi u nizu pojedinačnih uzoraka, nakon navedene procedure od a)-e), ne uzeti uzorak pod f) već nastaviti proceduru od g). Prilikom vođenja radne staze voditi računa da se nasumice biran ulaz uvijek vrši iz sigurne odnosno čišćene radne staze.

Ovisno od veličine cjeline za uzorkovanje moguće je pojedinačne uzorke u manuelnim metodama grupirati do veličine od 10 m², ali moraju svi biti iste veličine i oblika u uzorkovanoj cjelini.

4.2. upotrebom prega-kod upotrebe prega pojedinačne uzorke treba grupirati u skupine od 10 do 30 m² i u oblik pravougaonika (boksa) od 1-3x10 m pretražiti kao jednu cjelinu sa dvije prege; kod određivanja

pojedinačnih površina za uzorkovanje također koristiti metod kretanja nasumice koracima kako je objašnjeno pod A).

Prege uglavnom koristiti kod većih cjelina i u kombinaciji sa manuelnim metodama uzorkovanja kada je čišćenje vršeno sa prethodnom mašinskom pripremom sa uznemiravanjem tla.

4.3. upotrebom mašina-kod upotrebe mašina radi uzorkovanja pojedinačne uzorke grupirati u skupine od 30 m^2 i u oblik pravougaonika; širinu pravougaonika podesiti širini radne alatke mašine zaokruženu na cio metar (na primjer. širina radne alatke 2,6 m, a za uzorkovanje računati 2 m); mašina koju treba koristiti u uzorkovanju mora uznemiravati tlo u dubinu minimalno 10 cm i na komade koji u prečniku nisu veći od 5 cm; kod određivanja pojedinačnih površina za uzorkovanje također koristiti metod kretanja nasumice koracima kako je objašnjeno pod A).

Mašine uglavnom koristiti kod većih cjelina i u kombinaciji sa manuelnim metodama uzorkovanja kada su u čišćenju korištene prege i u uzorkovanju *tehnički izviđenih površina* sa mašinskom pripremom na kojima nije bilo eksplozija i vidljivih na površinu izbačenih mina ili njihovih dijelova, odnosno površina koje treba deklarirati kao PBUR.

NAPOMENA: po metodu *nasumice vođenjem radne staze* u nizu pojedinačnih uzoraka (kao i kod *nasumice kretanjem koracima*) moguće je po drugom primjeru u tabeli voditi radnu stazu širine 1 m sa nizom pojedinačnih uzoraka od 1 m^2 , dok se ne dostigne planirana veličina za uzorkovanje. U ovom primjeru metod rada je identičan kao pod tačkom 4.1., osim što se po završetku vođenja radne staze u zauzetom redu ne uzima uzorak, jer se staza vodi u nizu pojedinačnih uzoraka od 1 m^2 . Ovaj metod uzimanja uzoraka moguć je u manuelnim metodama ili u kombinaciji sa upotrebom prega.

5. IZVJEŠTAJ O UZORKOVANJU TIMA ZA UZORKOVANJE

I Z V J E Š T A J O UZORKOVANJU CJELINE DEMINERSKOG ZADATKA			
Broj i datum		Koordinate osnovne tačke zadatka	
Lokacija zadatka (selo, naselje, općina)		Veličina cjeline za uzorkovanje	
MAC ID broj		Izvođač deminiranja-dem. organizacija	
Organizacija i sastav tima za uzorkovanje:			
Neprihvatljive kritične greške na zadatku koje je ugovorio BHMACE-a i u prilogu skica planirane cjeline za uzorkovanje sa planom uzoraka:			
KORIŠTENI METODI, VELIČINA I OBLIK POJEDINAČNIH UZORAKA			PODACI O UZORKOVANJU
Metod:	a.-manuelno	d.-prege	e.-mašina
Veličina:m ²m ²m ²
Oblik:
			a)-manuelno.....m ² b)-pregama.....m ² c)-mašinom.....m ² SVEGA:.....m ²
Zabilješke o rezultatima uzorkovanja			
Prijedlog korektivnih radova za utvrđenu-e neprihvatljivu-e kritičnu-e grešku-e:			
Ovjerava:			
_____		_____	
(VRKK ili inspektor za KK)		(potpis vođe tima za uzorkovanje)	
Prilog: skica cjeline za uzorkovanje sa planom uzoraka, fotografije, dopuna zapisnika o rezultatima uzorkovanja i dr.			

ISTRAGA DEMINERSKE NESREĆE I INCIDENTA

SADRŽAJ

PARAGRAF	NAZIV SADRŽAJA	Strana
1.	UVOD	2
1.1.	OPĆENITO	2
1.2.	DEMINERSKI INCIDENT	2
1.3.	DEMINERSKA NESREĆA	3
1.4.	Tabelarni prikaz aktivnosti po izvršiteljima nakon dešavanja nesreće	4
2.	ISTRAGA DEMINERSKE NESREĆE	5
3.	POTREBNA OPREMA ZA ISTRAŽNI ODBOR	6
4.	TOK ISTRAGE	7
5.	PRIKUPLJANJE INFORMACIJA, NALAZA, MATERIJALNIH DOKAZA I UTVRĐIVANJE ČINJENIČNOG STANJA	7
6.	IZVJEŠTAJ ISTRAGE DEMINERSKE NESREĆE– FORMA, PITANJA I NJIHOV SADRŽAJ ZA OBRADU	10
6.1.	UVOD	10
6.2.	REDOSLIJED, DOKUMENTACIJA I PROCEDURE IZDAVANJA ZADATKA	11
6.3.	GEOGRAFIJA	11
6.4.	PRIORITET ZADATKA	11
6.5.	POSTAVKA RADILIŠTA I OBILJEŽAVANJE	11
6.6.	SUPERVIZIJA I DISCIPLINA NA RADILIŠTU	11
6.7.	OSIGURANJE KVALITETA	11
6.8.	SISTEM VEZA	12
6.9.	MEDICINSKA POKRIVENOST, UKLJUČUJUĆI OPIS PRETRPLJENIH POVREDA	12
6.10.	OSOBLJE, POZIVNI ZNACI I ID BROJ UKLJUČENOG TIMA	12
6.11.	OPREMA I ALAT	12
6.12.	DETALJI O MINI/NUS-u	13
6.13.	DOKAZ O REMINIRANJU	13
6.14.	ODJEĆA I LIČNA ZAŠTITNA OPREMA	13
6.15.	KORIŠTENJE POEK-a-AKO SU KORIŠTENI	13
6.16.	MEHANIČKA PRIPREMA ZEMLJIŠTA-AKO JE VRŠENA	13
6.17.	DETALJAN OPIS AKTIVNOSTI NA DAN DEŠAVANJA NESREĆE	13
6.18.	REZIME	13

6.19.	ZAKLJUČCI	14
6.20.	PREPORUKE	14
7.	POUKA DEMINERSKE NESREĆE-FORMA, PITANJA I SADRŽAJ ZA OBRADU	14
7.1	UVOD	14
7.2	REZIME	14
7.3	ZAKLJUČCI	14
7.4	PREPORUKE	14
PRILOG A:	INICIJALNI IZVJEŠTAJ O INCIDENTU/NESREĆI OD MINA	15
PRILOG B:	ODBOR ZA ISTRAGU DEMINERSKE NESREĆE	17

1. UVOD

OPĆENITO

1.1. Incidenti i nesreće sa minama se moraju što prije prijaviti MUP-u i BHMAC-u, dokumentirati i u potrebnom obimu istražiti što je prije moguće. Ovisno od aktivnosti koje za posljedicu imaju neočekivano aktiviranje ES (mina/NUS-a), razlikujemo:

- a. **minski incident**-predstavlja aktiviranje mine ili NUS-a van procesa deminiranja u kome je pričinjena materijalna šteta, došlo do stradanja stoke ili drugih životinja; minske incidente treba prijaviti BHMAC-u radi evidentiranja u bazu podataka miniranih površina; prijavljuje ih RU BHMAC-a po saznanju, na obrascu u Prilogu A, a mogu ih prijaviti drugi organi ili lica,
- b. **deminerski incident**-predstavlja neočekivano aktiviranje ES u procesu deminiranja bez posljedica po zdravlje ili život; incident treba prijaviti BHMAC-u, na obrascu u Prilogu A, radi sagledavanja i pouke deminerskoj zajednici za budući rad;
- c. **minska nesreća**-uključuje minu/NUS sa posljedicama po zdravlje i život ljudi, ali koja se nije desila za vrijeme operacije deminiranja; minske nesreće se prijavljuju BHMAC-u po postupku kao i minski incident,
- d. **deminerska nesreća**-nesreća koja uključuje minu/NUS i dogodila se za vrijeme trajanja operacija deminiranja sa posljedicama po zdravlje i život; prijavljuje je deminerska organizacija BHMAC-u, na obrascu u Prilogu A, u cilju istrage i pouke za budući rad.

1.2. Izvještavanje, istraga i dokumentacija o deminerskim nesrećama i deminerskim incidentima trebaju se obaviti što je prije moguće. Temeljno ispitivanje radi utvrđivanja kršenja procedura koje su dovele do deminerske nesreće i incidenta treba imati za cilj da se izvede pouka i spriječi ponavljanje nesreće i incidenta u deminerskoj zajednici u BiH.

DEMINERSKI INCIDENT

1.3. Direktor BHMAC-a u cilju sagledavanja deminerskog incidenta određuje stručnu osobu iz odjeljenja za operacije, koja će što prije obići mjesto incidenta, prikupiti određene podatke i dokaze radi formiranja pouke. Pri sagledavanju stanja naročito pažnju treba posvetiti

postupcima koji su doveli do aktiviranja mine te korištenju i efikasnosti zaštitne opreme. Radi sagledavanja deminerskog incidenta po potrebi uzeti izjave i obaviti razgovor sa potrebnim osobama.

1.4.Sadržaj pouke treba načelno obuhvatiti pitanja koja su data za deminersku nesreću, tačka 13.7. ovog SOP-a.

1.5.Pouku iz deminerskog incidenta završiti u roku od tri dana, evidentirati u bazu podataka BHMАC-a i podijeliti svim deminerskim organizacijama u BiH na stručnoj radnoj grupi.

DEMINERSKA NESREĆA

1.6 Sve deminerske nesreće moraju se detaljno istražiti kako bi se utvrdili mogući uzroci, izvukle pouke i po potrebi usvojile procedure za spriječavanje dešavanja budućih nesreća. Po dešavanju deminerske nesreće tok aktivnosti treba načelno biti slijedeći:

- a. pruža se hitna medicinska pomoć i evakuacija povrijeđenog do medicinske ustanove/bolnice, poginuli ostaje na radilištu dok ne stigne policija radi istrage,
- b. zatvara se radilište, a radna staza, odnosno neposredna površina gdje se desila nesreća, ostavlja u stanju u kakvom je bilo u momentu nesreće (mjesto nesreće može biti narušeno samo za aktivnosti vezane za pružanje prve i hitne medicinske pomoći),
- c. šalje se Inicijalni izvještaj BHMАC-u i obavještava najbliža policijska stanica,
- d. direktor BHMАC-a u roku od 24 sata imenuje i upućuje na istragu Istražni odbor,
- e. Odjeljenje za koordinaciju BHMАC-a ili Istražni odbor, ako je u mogućnosti prije odlaska na istragu, distribuira obavještenje o nesreći deminerskoj zajednici u BiH sa neophodnim podacima o vremenu, mjestu nesreće i posljedicama, radi sprečavanja dezinformacija,
- f. Istražni odbor vrši istragu nesreće i u roku od sedam dana dostavlja direktoru BHMАC-a izvještaj sa poukom,
- g. pouka se dijeli svim deminerskim organizacijama u BiH na stručnoj radnoj grupi.

1.7 Tabelarni prikaz aktivnosti nakon dešavanja nesreće po izvršiocima:

Red br.	Rukovoditelj radilišta	Članovi deminerskog tima	Deminerska organizacija (Operativni centar)	BHMAC (Sektor za operacije)	Istražni odbor
<i>(a)</i>	<i>(b)</i>	<i>(c)</i>	<i>(d)</i>	<i>(e)</i>	<i>(f)</i>
1.	Organizira pristup povrijeđenom, prvu i hitnu medicinsku pomoći (CASEVAC) i provjerava da li ima još povrijeđenih kojima je potrebna medicinska pomoć.	Prekid rada, po potrebi čišćenje do povrijeđenog, evakuacija na najbližu sigurnu površinu i pružanje prve i hitne medicinske pomoći (CASEVAC).			
2.	Organizira evakuaciju do najbliže medicinske ustanove/bolnice (MEDEVAC) i izvještava o nesreći Operativni centar (OC) deminerske organizacije i najbližu policijsku stanicu.	Okupljanje na kontrolnoj tački i pomoć oko daljnje medicinske evakuacije (MEDEVAC).	Obavještava bolnicu i šalje Inicijalni izvještaj o nesreći BHMAC-u.		
3.	Organizira zatvaranje radilišta i ostavljanje mjesta nesreće u stanju dešavanja.	Sakupljanje opreme iz ostalih radnih staza osim sa mjesta nesreće, zatvaranje radnih staza, čekanje dolaska policije i Istražnog odbora na terenu ili u bazi za smještaj tima.	Određuje odgovornu osobu kao posmatrača za pomoć Istražnom odboru.	Prikupljanje pojedinosti o nesreći, formiranje Istražnog odbora i davanje zadataka. Slanje obavještenja deminerskoj zajednici ukoliko to nije uradio IO.	Slanje obavještenja o nesreći deminerskoj zajednici.
4.	Organizacija i pomoć organima policije i Istražnom odboru BHMAC-a u istrazi nesreće.	Pisanje izjava, obavljanje razgovora i po potrebi čišćenje površine radi sigurnog pristupa policije i Istražnog odbora mjestu nesreće.	Po potrebi i na zahtjev Istražnog odbora dostavljanje drugih dokaza i podataka potrebnih za istragu.		Istraga nesreće prema proceduri SOP-a BHMAC-a, izrada izvještaja i pouke.
5.	Učestvovanje u planiranju i izvođenju potrebne minimalne (jednodnevne) obuke iz kršenja procedura koje su dovele do nesreće.	Učestvovanje u obuci po planu deminerske organizacije.	Planiranje i izvođenje potrebne obuke sa deminerskim timom iz kršenih procedura koje su dovele do nesreće.	Arhiviranje izvještaja o nesreći i evidentiranje u bazi podataka, dostavljanje kopija izvještaja zainteresiranim stranama i pouke deminerskim organizacijama.	

2. ISTRAGA DEMINERSKE NESREĆE

2.1.Šodno Poglavlju 13. Standarda BiH, Direktor BHMAC-a pokreće istragu o nesreći imenovanjem Istražnog odbora (IO), koji će se okupiti i pristupiti istrazi u roku od 24 sata. IO će se sastojati od predsjedavatelja i najmanje dva člana, i to dva iz BHMAC-a i jednog člana iz RU BHMAC-a. Potrebna oprema za rad IO data je u nastavku (tački 13.3).

2.2.Od deminerskih organizacija koje nisu izravno uključene u nesreću, direktor BHMAC-a može tražiti jednog predstavnika za člana IO. Deminerska organizacije koja je imala nesreću dat će jednog predstavnika kao posmatrača i za pomoć IO u toku vođenja istrage. Prije odlaska na mjesto nesreće, u uredu Direktora BHMAC-a u Sarajevu održat će se kratak sastanak za sve dostupne članove IO u cilju preciziranja uputa za rad.

2.3.IO treba provesti potpunu istragu i direktoru BHMAC-a podnijeti pismeni izvještaj u roku od sedam dana ili iz opravdanih razloga tražiti produženje roka. Izvještaj mora sadržavati pitanja koja su navedena u tački 13.6. ovog SOP-a.

2.4.Preporuke izvještaja IO trebaju sadržavati, slijedeće:

- a. navesti ispravnu proceduru koja se treba provoditi da se nesreća ne bi ponovila,
- b. predložiti koje druge mjere, uključujući i disciplinske, koje treba poduzeti da se nesreća ne ponovi.
- c. predložiti sagledane druge propuste van deminerske organizacije koji se trebaju poduzimati u cilju efikasnijeg i sigurnijeg rada deminera i korisnika površina.

2.5.Svo osoblje koje se zateklo na radilištu u vrijeme dešavanja nesreće mora biti na raspolaganju IO u toku istrage radi davanja izjava i obavljanja razgovora u cilju rasvjetljavanja uzroka nesreće. Osoblje mora biti na raspolaganju IO u roku 24 sata, kada IO treba započeti sa radom i do momenta završetka istrage (uključujući i dane vikenda i praznika), odnosno dok Predsjedavatelj IO ne saopći osobi iz deminerske organizacije za posmatranje i pomoć, da više nisu potrebni.

2.6.BHMAC (Sektor za operacije ili IO prije odlaska na istragu) obavještava o nesreći deminersku zajednicu BiH čim sazna relevantne podatke po prijemu Inicijalnog izvještaja o nesreći, a ukupnu javnost u BiH obavještava odgovorna osoba za odnose sa javnošću.

2.7.Ukoliko se ustanovi da se nesreća mogla spriječiti da je postojala propisana procedura, BHMAC (Sektor za operacije) će izdati prijedlog procedure koja će osigurati da se to više ne dogodi, a po potrebi u deminerskoj zajednici pokrenuti raspravu radi dopuna i izmjena Standarda BiH. Ako se ustanovi da je nesreća rezultat nemarnosti, odnosno kršenja procedura, tada IO treba predložiti, a deminerska organizacija poduzeti disciplinske mjere protiv prekršioca koji su doprinijeli nesreći.

2.8.Tim koji je imao nesreću kao i menadžment koji je doprinio nesreći, treba proći kroz minimalni program jednodnevne obuke iz procedura i uočenih slabosti koje su dovele do nesreće.

2.9.Po završetku istrage na terenu, IO će na osnovi sagledanog stanja (uzroka koji su doveli do nesreće, posljedica po pojedince i psihičkog stanja tima u cjelini) predložiti osobi iz deminerske organizacije za posmatranje i pomoć, koju tematiku bi trebalo obraditi kroz program obuke i kada ponovno započeti sa radom na zadatku, isti ili drugi tim.

3. POTREBNA OPREMA ZA ISTRAŽNI ODBOR

3.1. Istražnom odboru za provođenje istrage potrebna je sljedeća oprema:

R.br.	Naziv opreme	Kol.	Primjedba
<i>(a)</i>	<i>(b)</i>	<i>(c)</i>	<i>(d)</i>
1.	Vozilo terensko sa pripadajućom opremom	1	
2.	Torba za ličnu odjeću i opremu	1	Po članu IO
3.	Vizir ili šljem s vizikom	1	Po članu IO
4.	Pancirni prsluk	1	Po članu IO
5.	Čizme zaštitne otporne na eksploziju	1	Po članu IO
6.	Odiijelo radno ili kombinezon	1	Po članu IO
7.	Bazna letva	1	
8.	Istraživač poteznih žica (antena)	1	
9.	Metal-detektor	1	Rezervne baterije
10.	Pipalica	1	
11.	Lopatica za otkopavanje	1	
12.	Makaze za sječenje trave	1	
13.	Makaze za živicu	1	
14.	Sjekirica	1	
15.	Uže za povlačenje duž. 50-100 m sa kukom	1	
16.	Oznaka za mine	10	
17.	Minska traka	1	Kolut od 500 m
18.	Lenijar dužine 30 cm	1	
19.	Mjerna traka dužine 2 m	1	
20.	Mjerna traka dužine 30-50m	1	
21.	Magnet	1	
22.	Kutija za uzorke istrage	1	Metalna ili drvena
23.	Karta područja nesreće 1:50.000	1	
24.	Cestovna karta 1:500.000	1	
25.	Busola ili GPS	1	
26.	Teka i olovka	1	Po članu IO
27.	Lampa baterijska	1	
28.	Dvogled	1	
29.	Fotoapararat	1	Sa rezervnim baterijama i filmom
30.	Kamera za snimanje ili digitalna sa memorijom	1	Sa rezervnim baterijama
31.	Standard BiH	1	
32.	“Laptop” računalo	1	
33.	Telefon mobilni	1	
34.	Medicinski komplet za prvu pomoć	1	Van kompleta vozila

4. TOK ISTRAGE

4.1.Redoslijed odvijanja rada IO

- a. Odlazak na lokaciju nesreće u što kraćem roku, a najdalje za 24 sata, gdje god je to moguće. U tom cilju stupiti u vezu sa odgovornom osobom u deminerskoj organizaciji radi utvrđivanja mjesta sastanka, vremena sastanka sa timom koji je imao nesreću i osobom zaduženom za posmatranje i pomoć IO u toku vođenja istrage.
- b. Posjeta radilištu kako bi se potvrdila lokacija, utvrdili problemi pristupa mjestu nesreće, sigurnost radilišta (da li je radna staza zatvorena) te pregled radilišta kako bi se imali argumenti za prikupljanje izvjava. Posjeta radilištu prije uzimanja izvjava ne mora biti pravilo, već mogućnost koju će procijeniti i poduzeti IO.
- c. Upoznavanje IO sa tokom zadatka do dešavanja nesreće od strane odgovornog menadžera na radilištu, a zatim uzimanje i analiziranje pisanih izvjava prisutnih na radilištu, te potvrđivanje 'Inicijalnog izvještaja' koji je poslat BHMАC-u.
- d. Pristupiti radilištu gdje se desila nesreća i provesti prikupljanje dokaza s lica mjesta. Treba imati na umu da je radilište minirano sve dok se ne dokaže suprotno. Posjeta radilištu mora biti potpuno sigurnosno i medicinski podržana od tima koji je imao nesreću ili drugog dostupnog iz organizacije, ali uz prisustvo neophodnih članova tima koji je imao nesreću. Posjetu radilišta po mogućnosti izvršiti sa predstavnicima policije, kako se stanje na radilištu ne bi poremetilo njihovom istragom.
- e. Nakon prikupljanja dokaza obaviti u procijenjenom obimu za utvrđivanje uzroka nesreće usmeni razgovor sa prisutnim na radilištu u vrijeme dešavanja nesreće.
- f. Posjetiti sve ranjene u nesreći ako je moguće, a kod poginulih preuzeti Izvještaj o smrti od medicinske ustanove i izvještaj istražnih organa policije odmah (ukoliko je dostupan) ili naknadno, ako je potreban u cilju potpune istrage i utvrđivanja uzroka nesreće.

5. PRIKUPLJANJE INFORMACIJA, NALAZA, MATERIJALNIH DOKAZA I UTVRĐIVANJE ČINJENIČNOG STANJA

5.1.U toku posjete timu koji je imao nesreću u bazi smještaja i na radilištu, potrebno je izvršiti prikupljanje informacija, nalaza, materijalnih dokaza i utvrđivanje činjeničnog stanja u vezi sa nesrećom, kako bi po predviđenim pitanjima i njihovom sadržaju (datim u tački 13.6. ovog SOP-a) IO mogao napisati izvještaj. U tom cilju IO treba uraditi sljedeće:

5.2.**pregledati evidenciju i dokumentaciju** koja se vodi na radilištu i to kroz podsjetnik sljedećih pitanja:

- a. Je li u vrijeme nesreće na radilištu postojala važeća verzija SOP-a, a uz timove za UES i vodič za NUS?
- b. Podaci iz dnevnih izvještaja-dnevnika radilišta i da li je za taj dan do momenta nesreće vođen izvještaj? Postoje li informacije o bilo kakvom narušavanju discipline u timu? Kakva je po evidenciji bila produktivnost u odnosu na realno moguću prema stanju na terenu i dr.?
- c. Da li postoji na radilištu crveni folder ?
- d. Da li postoji evidencija ličnih podataka tima na radilištu i da li odgovara sastavu tima i strukturi koja je predložena u SOP-u ?
- e. Da li postoji i kako se vodi evidencija o stanju detektora ?

- f. Da li postoji Plan medicinske evakuacije i da li zadovoljava potrebno vrijeme do najbliže bolnice ? Kada je bila vježba CASEVAC ?
- g. Kada je bila posljednja interna kontrola od strane odgovorne osobe za OK iz deminerske organizacije i šta su te kontrole utvrđivale i poduzimale za OK ?
- h. Izvještaji inspekcija MAC-a. Kada je bila posljednja posjeta, na šta su posjete ukazivale i šta je poduzimano?
- i. Kako je (ako postoji) organiziran monitoring ili supervizija od strane ugovarača, na šta je ukazivano i šta je poduzimano u cilju sigurnosti i OK kroz dnevne izvještaje?
- j. Postoje li drugi predviđeni izvještaji i evidencije (o pregiranju i kartoni akreditacije za prege, mašinskoj pripremi za deminiranje, evidencija o posjetiocima i evidencija eksploziva na uništavanje)? Sagledavanje u potrebnom obimu u vezi sa nesrećom.

Dio dokumentacije koja je bitna za analizu i utvrđivanje uzroka nesreće treba fotokopirati radi dokumentiranih priloga izvještaja o istrazi.

5.3. Pisane i potpisane izjave od strane lica prisutnih na radilištu (svih ili kako procijeni IO) trebaju sadržavati informacije koje mogu pomoći da se utvrdi uzrok nesreće. Izjave trebaju sadržavati pitanja toka aktivnosti toga dana do momenta nesreće i neposredno poslije toga do pružene prve i hitne medicinske pomoći, daljnje medicinske evakuacije do bolnice i toku zatvaranja radilišta. Osobe pišu izjave pojedinačno, a iste trebaju obuhvatiti sljedeće informacije:

- a. U koje vrijeme ujutro je tim napustio bazu?
- b. Koje aktivnosti su provedene po dolasku na radilište?
- c. Kad ste počeli rad na radilištu?
- d. Ko je radio u kojoj stazi na zadatom radilištu?
- e. Gdje se nalazio vođa odjeljenja (tima)?
- f. Šta ste vi radili u vrijeme nesreće?
- g. Šta ste radili poslije nesreće?

Prije dolaska na radilište ili na samom radilištu, IO treba proučiti izjave radi upoređenja, utvrđivanja navoda i formiranja pitanja za razgovor sa osobama tima za koje procijeni potrebu. Izjave se po potrebi mogu prevesti od strane neovisnog prevoditelja na terenu ili u BHMACE-u.

5.4. Razgovor sa određenim potrebnim osobama tima na terenu vršiti načelno pojedinačno u svako vrijeme kad se za to ukaže potreba radi rasvjetljavanja činjenica o uzrocima nesreće. Ukoliko je potrebno kao prevoditelja koristiti neovisnu osobu iz MAC-a ili iz organizacije koja nije učestvovala u nesreći.

5.5. Nalazi i dokazi mjesta nesreće sa radilišta– što treba uraditi i prikupiti **Analiza i mjerenje kratera**

- a. Snimanje mjesta i veličine kratera filmskom kamerom, digitalnom kamerom sa memorijom ili fotografiranje fotoaparatom, koristeći kao ispomoć lenijar ili predmet čije su dimenzije poznate.
- b. Uraditi skicu profila kratera kao prilog za izvještaj.
- c. U okviru ove aktivnosti prikupiti materijalne dokaze na mjestu kratera o kojoj se mini radilo, i podatke o tome koje su sve vrste mina i količine postavljene i do tada očišćene sa površine.

1) Uraditi u mogućem razmjeru skicu površine radilišta na kome se desila nesreća. Skica kao prilog izvještaja treba sadržavati sljedeće informacije:

- a. postavka radilišta sa površinama, referentnim tačkama i mjestima rasporeda članova tima u vrijeme eksplozije,
- b. udaljenost između članova tima za vrijeme eksplozije,
- c. udaljenosti sigurnosne (administrativne) zone i površina u radnom (operativnom dijelu),
- d. mjesto eksplozije i mjesta do tada nađenih mina ili utvrđena mjesta ranijih aktiviranja,
- e. po potrebi, mjesta i udaljenosti alata i opreme za rad na mjestu eksplozije.

2) Snimci sa radilišta trebaju uključivati sljedeće:

- a. kontrolnu tačku i površine u njenoj blizini,
- b. okolne površine, do tada čišćene i za čišćenje sa vidljivim lokalnim uvjetima terena,
- c. pristup tački eksplozije,
- d. mjesto na kome se desila eksplozija,
- e. mjesta alata i opreme za rad i njihovo stanje.

3) Izvršiti pregled, pribilježiti i snimiti ličnu zaštitnu opremu koja se koristila u vrijeme nesreće, i to:

- a. vizir ili kacigu sa vizikom,
 - Jesu li geleri probili vizir? Na koliko mjesta?
 - Jesu li geleri probili kacigu? Na koliko mjesta?
 - Je li putanja gelera bila probijanje s vanjske ili s unutrašnje strane kacige?
 - Je li na kacigi bilo krvi ili ostataka tkiva?
 - Je li bio zategnut kaiš pod bradom?
- b. pancirni prsluk i druga zaštitna odjeća ako je korištena,
 - Jesu li geleri probili odjeću? Na koliko mjesta?
 - Zabilježite mjesto/mjesta na kojima je odjeća oštećena.
 - Je li putanja gelera bila s vanjske ili s unutrašnje strane?
 - Je li na odjeći ostalo tragova krvi ili tkiva?
 - Provjerite kaiševe i rajsferšluse.
- c. obuća,
 - Je li ozlijeđeno osoblje nosilo čizme ili cipele? Koje vrste?
 - Pribilježi vrstu i veličinu štete nanese na obući.

4) Na radilištu testirati obavezno jedan metal-detektor vrste koji je korišten za rad, što je moguće bliže tački eksplozije. Ukoliko je moguće, koristiti metal-detektor koji je bio u upotrebi za vrijeme dešavanja nesreće. Tom prilikom uraditi sljedeće:

- a. U kakvom su stanju baterije? U kakvom su stanju bile baterije u vrijeme dešavanja nesreće?
 - b. Je li moguće efektivno koristiti metal-detektor na vrsti zemljišta na radilištu na kome se desila nesreća? Ima li u zemljištu metala ili minerala?
 - c. Procijenite je li moguće na radilištu otkriti minu iste vrste kao ona koja je uključena u nesreću i na kojoj dubini?
 - d. Je li zemljište prije nesreće bilo kontaminirano gelerima ?
 - e. Provjeriti dio ranije čišćene površine zemljišta i utvrditi koliko će prosječno signala dati metal-detektor na površini od jednog kvadratnog metra i da li ima tragova otkopavanja signala i na koju dubinu ?
 - f. Po potrebi provjeriti dio površine zemljišta na radilištu koje ostaje za čišćenje i utvrditi koliko će prosječno signala dati metal-detektor na površini od jednog kvadratnog metra?
- 5) Provjeriti vrste i kvalitet uspostavljenog sistema veze.
- 6) Provjeriti medicinsko vozilo i opremu po kvalitetu i sadržaju.

6. IZVJEŠTAJ ISTRAGE DEMINERSKE NESREĆE– FORMA, PITANJA I NJIHOV SADRŽAJ ZA OBRADU

CENTAR ZA UKLANJANJE MINA U BOSNI I HERCEGOVINI
ЦЕНТАР ЗА УКЛАЊАЊЕ МИНА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ
BOSNIA AND HERZEGOVINA MINE ACTION CENTRE

IZVJEŠTAJ

ISTRAŽNOG ODBORA O DEMINERSKOJ NESREĆI

U REJONU _____, OPĆINA _____

od _____ 200__ .godine

_____ 200__ .godine (upisati datum pisanja izvještaja)

Veza:

- A. -Standard BiH
- B. -SOP BHMАC-a - Istraga dem. nesreće
- C. -SOP (upisati koje dem. organizacije)
- D. -Karta (oznaka, razmjer i koordinate mjesta nesreće)

6.1. UVOD

- a. Navesti datum, vrijeme i mjesto nesreće.
- b. Koja je organizacija provodila deminiranje?
- c. Koliko dugo se ista bavila deminiranjem?
- d. Koliko dugo je zaposlena na trenutnom zadatku?
- e. Postupak direktora BHMАC-a po primljenom obavještenju o nesreći ?

- f. Sastav Istražnog odbora, vrijeme okupljanja i drugi podaci o vremenu početka i završetka istrage na terenu ?
- g. Ko je od deminerske organizacije određen za posmatrača i pomoć IO pri istrazi?
- h. Drugo što je važno za tok i završetak istrage (dobijeni podaci od istražnih organa policije, medicinske ustanove i sl.).

6.2. REDOSLIJED, DOKUMENTACIJA I PROCEDURE IZDAVANJA ZADATAKA

- a. Koja je organizacija ili entitet zahtijevala deminiranje na dotičnoj lokaciji?
- b. Koji je ID broj dodijeljen ovom zadatku ?
- c. Kakva vrsta deminiranja se vršila ?

6.3. GEOGRAFIJA

- a. Detaljno opisati radilište: zemljište, tlo/vegetaciju, infrastrukturu.
- b. Po potrebi priložiti fotografije terena.

6.4. PRIORITET ZADATKA

- a. Šta je bio prioritet zadatka?
- b. Ko je odredio prioritet?
- c. Koje je racionalno objašnjenje prioriteta?

6.5. POSTAVKA RADILIŠTA I OBILJEŽAVANJE

- a. Nacrtajte skicu radilišta uz odgovarajuće fotografije kao prilog.
- b. Kako je organizirano radilište u smislu vrste metoda deminiranja?
- c. Kako je obilježeno radilište i da li zadovoljava zahtjeve SOP-a i Standarda BiH?
- d. Da li su uspostavljene sve namjenske površine i referentne tačke potrebne za radilište?
- e. Da li je površina za kontrolu metal-detektora postavljena prema SOP-u i šta predstavlja testni uzorak?
- f. Gdje su bile pristupne staze?
- g. Da li je korištena bazna letva u radnoj stazi i da li je bila odgovarajuća?
- h. Kako su bile markirane prethodno otkrivene mine?

6.6. SUPERVIZIJA I DISCIPLINA NA RADILIŠTU

- a. Ko je bio vođa tima na radilištu ?
- b. Ko je naredni nivo supervizije na radilištu ?
- c. Da li je neko iz menadžmenta deminerske organizacije (ako je i ko) provodio superviziju?
- d. Ocjena kvaliteta organizacije rada i discipline na radilištu.

6.7. OSIGURANJE KVALITETA

- a. Ko je na radilištu provodio internu kontrolu kvaliteta, kako, na koji način i kakvi su bili rezultati?
- b. Je li ugovaraprovodio kontrolu kvaliteta/osiguranje kvaliteta, kako, na koji način i kakvi su bili rezultati?

c. Koji je RU BHMAC-a odgovoran za lokaciju? Kada i koliko puta u toku zadatka su inspektori posjećivali radilište? Kakvi su bili rezultati?

6.8.SISTEM VEZA

- a. Kako je uspostavljen sistem veza na radilištu i prema OC deminerske organizacije (koliko vrsta veze se koristi) i da li odgovara zahtjevu SOP-a?
- b. Ko je odgovoran za uspostavu i kontrolu sistema veza?
- c. Kako je medicinsko vozilo uvezano u sistem veza?
- d. Ko je prijavio nesreću i na koji način?

6.9.MEDICINSKA POKRIVENOST, UKLJUČUJUĆI OPIS PRETRPLJENIH POVREDA

- a. Koliko je medicinskog osoblja bilo na radilištu?
- b. Je li to bilo dovoljno i u skladu sa SOP-om?
- c. Jesu li na licu mjesta bilo medicinsko vozilo samo za tu namjenu?
- d. Je li postojala odgovarajuća medicinska oprema?
- e. Ko je pružio neposrednu prvu pomoć?
- f. U kom vremenskom periodu nakon eksplozije je medicinar pristupio pružanju hitne medicinske pomoći i da li je trebalo pružiti širu medicinsku pomoć u medicinskoj ustanovi (Hitnoj pomoći - Domu zdravlja)?
- g. Da li je obavještena bolnica o prihvatu povrijeđenog prije dolaska?
- h. Ko je povrijeđeni i koje su vrste povrede?
- i. Ako je bilo poginulih, ko je utvrdio smrt?
- j. Da li je pravilno određen prioritet pružanja hitne medicinske pomoći i šta je drugo poduzeto u slučaju više povrijeđenih?
- k. Koliko je vremena trebalo da se deminer prebaci na bolničku njegu?

6.10.OSOBLJE, POZIVNI ZNACI I ID BROJEVI UKLJUČENOG TIMA

- a. Oznaka i namjena tima uključenog u nesreću.
- b. Spisak tima i drugih osoba sa funkcijom na radilištu.
- c. Raspored osoblja na radilištu u momentu eksplozije.
- d. Pisane izjave uključenih u nesreću.

6.11.OPREMA I ALAT

- a. Navesti koju opremu i alate je koristio tim i povrijeđeni deminer-i i njihova funkcionalnost?
- b. Je li testiran metal-detektor – ko ga je testirao, na koji način i kada? Da li o tome postoji evidencija?
- c. Kolika je količina metala u zemljištu na mjestu nesreće, na ranije čišćenoj površini i površini za čišćenje?
- d. Je li detektor bio djelotvoran – do koje dubine u odnosu na aktiviranu minu?
- e. Da li su provedene ispravne procedure u radnoj stazi ovisno od lokalnih uvjeta?

- f. Da li je produktivnost rada realna u odnosu na lokalne uvjete i upotrijebljen alat i opremu za rad?
- g. Da li su provedene ispravne procedure i neophodan alat i oprema u operaciji UES-a?

6.12. DETALJI O MINI/NUS-u

- a. Koja je mina bila u pitanju?
- b. Na osnovi čega znamo-pretpostavljamo?
- c. Koje su vrste mina do sada nađene na zadatku i da li postoji evidencija o miniranosti sa vrstom i količinom mina?
- d. Je li aktivirana mina bila na površini ili u zemlji, i na kojoj dubini?
- e. Krater (oblik, dimenzije, sastav tla, i dr.) i šta dokazuje?

6.13. DOKAZ O REMINIRANJU

- a. Je li bilo ikakvog dokaza o reminiranju?

6.14. ODJEĆA I LIČNA ZAŠTITNA OPREMA

- a. Koju je zaštitnu opremu koristio nastradali deminer?
- b. Da li je zaštitna oprema bila u skladu sa Standardom i SOP-om?
- c. Da li je oštećena i u kom obimu?
- d. Je li oprema bila djelotvorna u ublažavanju povreda?

6.15. KORIŠTENJE POEK-a – AKO SU KORIŠTENI

- a. Da li su PREGЕ akreditirane od BHMАC-a?
- b. Za koju aktivnost deminiranja su psi korišteni i na koji način?
- c. Da li upotrijebljena procedura odgovara odobrenoj u SOP-u?
- d. Koliko su bili efikasni?

6.16. MAŠINSKA PRIPREMA DEMINIRANJA - AKO JE VRŠENA

- a. Kojom vrstom mašine je rađeno i koje zahtjeve Standarda BiH zadovoljava?
- b. Da li je rađeno po odobrenoj proceduri u SOP-u?
- c. Koliko je bila efikasna?

6.17. DETALJAN OPIS AKTIVNOSTI NA DAN DEŠAVANJA NESREĆE

- a. Navesti detaljan tok dnevnih aktivnosti do medicinske evakuacije povrijeđenog?
- b. Pribilježiti sve što nije bilo uobičajeno.
- c. Kako se desila nesreća?
- d. Koje su aktivnosti provedene nakon eksplozije?
- e. Da li su poštovane procedure nakon nesreće?

6.18. REZIME

- a. Rezime toka događanja i drugo značajno za događanje nesreće.

6.19. ZAKLJUČCI

- a. Zaključci o onome što je prouzrokovalo nesreću i ostali utvrđeni propusti u organizaciji i kršenju procedura humanitarnog deminiranja?

6.20. PREPORUKE

- a. Preporuke kako spriječiti buduće nesreće poput ove i drugo značajno za deminiranje što se moglo sagledati.

NAPOMENA: sve fotokopije pisanih dokumenata, skice i fotografije koje potvrđuju navode Istražnog odbora, u potrebnom obimu, priključiti kao priloge izvještaju.

7. POUKA DEMINERSKE NESREĆE -FORMA, PITANJA I SADRŽAJ ZA OBRADU

CENTAR ZA UKLANJANJE MINA U BOSNI I HERCEGOVINI
ЦЕНТАР ЗА УКЛАЊАЊЕ МИНА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ
BOSNIA AND HERZEGOVINA MINE ACTION CENTRE

Broj _____

Datum, ____ 200__ .godine

Predmet: Pouka iz deminerske nesreće od _____ 200__ .godine

7.1. UVOD

- a. Podaci o nesreći sa datumom ,vremenom, mjestom i vrstom deminerskog rada.
- b. Posljedice.

7.2. REZIME

- a. Ukratko o zadatku koji je rađen sa podacima o miniranosti, stanju gdje se isto nalazilo između zaraćenih strana i dr.
- b. Ukratko o radilištu, tlu, vegetaciji i dr.
- c. Mogućnost primijenjenih metoda rada i efikasnost.
- d. Kako je izazvano aktiviranje mine?
- e. Kakvo je stanje nakon aktiviranja na mjestu nesreće i dr.?
- f. Kakve su posljedice po ljude i efikasnost zaštitne opreme ?

7.3. ZAKLJUČCI

- a. Zaključci o onome što je moglo prouzrokovati nesreću ili bilo što drugo negativno što se desilo?

7.4. PREPORUKE

- a. Preporuke kako spriječiti buduće nesreće poput ove i drugo značajno za deminiranje što se moglo sagledati?

Dostaviti:
-akreditiranim dem. organizacijama

DIREKTOR

INICIJALNI IZVJEŠTAJ O INCIDENTU/NESREĆI OD MINA
ИНИЦИЈАЛНИ ИЗВЕШТАЈ О ИНЦИДЕНТУ/НЕСРЕЋИ ОД МИНА
INITIAL REPORT OF A MINE INCIDENT/ACCIDENT
Izveštaj poslati u roku od 6 sati u BH MAC na faks 033 667 311
Извештај послати у року од 6 часова у БХМАЦ на факс 033 667 311
Send this report – within 6 hours – to BH Mine Action Centre, Sarajevo, Fax. 033 667 311

Izveštaj popunio
Извештај попунио
Report made by _____

Datum incidenta/nesreće
Датум инцидента/несреће
Date of incident/accident _____

Vrijeme nesreće
Време несреће
Time of accident _____

Tel/faks broj
Тел/факс број
Phone/Fax number _____

Policijska stanica Полицијска станица Police Station	Istražitelj Истражитељ Investigating Officer	Šifa Шифра Case No
--	--	--------------------------

Lokacija/Selo
Локација/Село
Location/Village _____

Najbliži grad
Најближи град
Nearest town _____

Koordinate
Координате
Grid Reference

I-I-E Y=	S-C-N X=
-------------	-------------

UTM - УТМ Gauss Kruger
OZLJEDE – ОЗЛЕДЕ – INJURIES

☐ <i>Bez povreda</i> <i>Без повреда</i> <i>None</i>	Broj – Број – Number of		Име(на) ozlijeđenog(ih) Име(на) озлеђеног(их) Name(s) of victim(s)	Dob Год. Age	Detalji/Opaske Детаљи/Примедбе Details/Remarks
	Odraslih Одраслих Adults	Djece Деце Children			
<i>Manje ozljede</i> <i>Мање озледе</i> <i>Minor injuries</i>					
<i>Ozbiljne ozljede</i> <i>Озбиљне озледе</i> <i>Seriously injured</i>					
<i>Ubijeno osoba</i> <i>Убијено особа</i> <i>Killed person(s)</i>					

LOKACIJA NESREĆE – ЛОКАЦИЈА НЕСРЕЋЕ – LOCATION OF ACCIDENT

☐ <i>Urbano područje</i> – Урбано подручје – Urban area	☐ <i>Škola</i> – Школа – School	☐ <i>U prirodi</i> – У природи – Country side
☐ <i>Fabrika</i> – Фабрика – Factor y	☐ <i>Ulica</i> – Улица – Street	☐ <i>Bolnica</i> – Болница – Hospital
☐ <i>Kuća</i> – Кућа – House	☐ <i>Staza</i> – Стаза – Path	☐ <i>Kasarna</i> – Касарна – Barracks
☐ <i>Most</i> – Мост – Bridge		☐ <i>Put</i> – Пут – Road
		☐ <i>Željeznica</i> – Железница – Railways
		☐ <i>Rijeka</i> – Река – River

Da li ljudi i dalje ulaze u ovo područje? *Da – Да – Yes*
Да ли људи и даље улазе у ово подручје? *Ne – Не – No*
Do people continue to go into this area?

Ako da, zašto? – Ако да, зашто? – If yes, why?
 Zbog zemljoradnje – Због земљорадње – For farming
 Zbog putovanja – Због путовања – For travelling
 Zbog sakupljanja drva – Због сакупљања дрва – To gather wood
 Zbog lova/ribolova – Због лова/риболова – For hunting/fishing
 Zbog igre – Због игре – For playing
 Ostalo – Остало – Other

Da li je zona označena? – Да, ли је зона означена? – Is the area marked?
 Da, priručnim sredstvima – Да, приручним средствима – Yes, local signs
 Da, službenim znacima – Да, службеним знацима – Yes, official signs

Da li je do sada bilo incidenata/nesreća u ovoj zoni?
Да ли је до сада било инцидента/несрећа у овој зони?
Have incident/accidents occurred in this area before?
 Da – Да – Yes *Ne – Не – No*

Vrsta eksplozivnih sredstava – ВРСТА ЕКСПЛОЗИВНИХ СРЕДСТАВА – TYPE OF EXPLOSIVE
 Protivpješad. mina – Противпешад. мина – Anti-Personnel Mine
 Protivtenkovska mina – Противтенковска мина – Anti-Tank Mine
 NUS – НЕС – UXO
 Nepoznato – Непознато – Unknown

Ako je poznato, koji tip i količina? Ako je poznato, koji tip i količina? If known, what model, number

Broj _____
Datum, _____ 200__ .god.

Predmet: formiranje Istražnog odbora

1. Na osnovi prijavljene deminerske nesreće koja se desila u deminerskoj organizaciji _____, dana _____ 200__ .godine, u _____ sati na radilištu _____ ID broj _____, općina _____, imenujem Istražni odbor sastava :

- a. _____, predsjedatelj
- b. _____, član
- c. _____, član
- d. _____, član

2. Deminerska organizacija _____ koja je imala nesreću, odredit će jednu osobu za posmatrača i kao ispomoć Istražnom odboru tokom istrage.

3. Istražni odbor treba provesti potpunu istragu i podnijeti mi pisani izvještaj do _____ sati, _____ 200__ . godine.

4. Izvještaj Istražnog odbora treba sadržavati detalje koji su navedeni u Prilogu B (Poglavlje XIII Standarda).

5. Prije odlaska na istragu predsjedatelj Istražnog odbora će stupiti u vezu sa deminerskom organizacijom i ugovoriti detalje o početku i toku istrage.

6. Na osnovi dobijenih informacija o nesreći (Inicijalnog izvještaja i drugih informacija), Istražni odbor će prije odlaska na istragu ili odmah po povratku poslati kratku obavijest o nesreći članovima deminerske zajednice u BiH, kojom će ih informirati o nesreći i svim relevantnim informacijama i neposrednim akcijama koje treba poduzeti.

Dostaviti:

- predsjedniku IO
- RU BHMAC-a.....
- Deminerskoj organizaciji.....

D I R E K T O R

UNUTARNJA KONTROLA BHMAC-a

S A D R Ž A J

Naziv sadržaja	Strana
I DEFINICIJA UNUTARNJE KONTROLE OSIGURANJA KVALITETA	1
II CILJ I ZADACI UNUTARNJE KONTROLE OSIGURANJA KVALITETA	1
III ODGOVORNOSTI I OVLAŠTENJA U VEZI SA UNUTARNJOM KONTROLOM U OSIGURANJU KVALITETA	2

I DEFINICIJA UNUTARNJE KONTROLE OSIGURANJA KVALITETA

Unutarnja kontrola u osiguranju kvaliteta predstavlja skup mjera i aktivnosti koje se provode radi održavanja i unaprijeđivanja nivoa kvaliteta kroz:

- izvršavanje osnovnih i Zakonom propisanih dužnosti i nadležnosti,
- kontrolu aktivnosti kojima se realiziraju postavljeni planski ciljevi i zadaci,
- analizu postignutih rezultata i mjere za unaprijeđivanje stanja,
- poduzimanje preventivnih mjera u cilju sprječavanja neželjenih događaja,
- podizanje nivoa stručne osposobljenosti i efikasnosti.

Osnovni nositelj unutarnje kontrole je rukovodno osoblje, kao najodgovornije za izvršavanje radnih zadataka i postizanje ciljeva u osiguranju kvaliteta.

II CILJ I ZADACI UNUTARNJE KONTROLE OSIGURANJA KVALITETA

Cilj unutarnje kontrole je da se kroz dosljednu primjenu ovlaštenja i nadležnosti iz Zakona o deminiranju, te zahtjeva datih u Standardu BiH u pogledu osiguranja kvaliteta održi visok nivo kontrole kvaliteta i neprekidnost rada svih učesnika BHMAC-a u protuminskim akcijama, radi očuvanja povjerenja u proces deminiranja kod korisnika deminiranih površina (ili građevina) i donatora.

Osnovni zadaci unutarnje kontrole

1. Praćenje i potvrđivanje nivoa kvalitete planiranja i realizacije operativnih zadataka koje provodi BHMAC i to:
 - 1.1. kvaliteta rada u generalnom izviđanju, uključujući pripremu i izradu projektne dokumentacije za deminiranje ili tehničko izviđanje, obilježavanje i edukaciju o minskom riziku,
 - 1.2. u kontroli kvaliteta deminiranja i tehničkog izviđanja:
 - 2.1.1. praćenje rada unutarnje kontrole deminerske organizacije i monitoringa,
 - 2.1.2. ocjena nivoa povjerenja u kvalitet rada deminerske organizacije,
 - 1.3. u praćenju i ocjenjivanju rada inspeksijskih organa:
 - 3.1.1. permanentno praćenje rada inspeksijskih organa na radilištu,

- 3.1.2. kvaliteta planiranja rada inspeksijskih organa,
 - 3.1.3. pregled i verifikacija inspeksijskih izvještaja,
 - 3.1.4. praćenje planiranja i izvođenja uzorkovanja,
 - 3.1.5. ocjena mjera poduzetih u skladu sa Zakonom.
2. Uočavanje i analiziranje štetnih pojava i mogućih rizika i poduzimanje preventivnih i drugih mjera u cilju njihovog otklanjanja
 3. Poduzimanje mjera u cilju otklanjanja nastalih posljedica štetnih događaja
 4. Ocjena nivoa stručnosti za obavljanje poslova i potreba za stručnim usavršavanjem, kao i nivoa tehničke opremljenosti

III ODGOVORNOSTI I OVLAŠTENJA U VEZI SA UNUTARNJOM KONTROLOM U OSIGURANJU KVALITETA

1. Direktor (pomoćnici direktora) BHMAC-a

- 1.1. Upravlja sistemom osiguranja kvaliteta u skladu sa Zakonom o deminiranju, Standardom za uklanjanje mina i NUS-a u BiH i drugim propisima
- 1.2. Kontrolira realizaciju postavljenih zadataka i izvršavanje godišnjih planova rada
- 1.3. Odobrava otvaranje radnih zadataka za deminiranje, tehničko izviđanje i trajno obilježavanje
- 1.4. Razmatra žalbe deminerskih organizacija i donosi rješenje po žalbi na odluke nižih organa i inspeksijskih organa BHMAC-a
- 1.5. Izdaje uvjerenje o kontroli kvaliteta/stručno mišljenje

2. Šef (zamjenik šefa) ureda /kancelarije BHMAC-a

- 2.1. Upravlja regionalnim uredima i osigurava kvalitetno izvršavanje postavljenih zadataka
- 2.2. Planira i kontrolira korištenje raspoloživih ljudskih i materijalnih resursa ureda BHMAC-a
- 2.3. Predlaže preraspodjelu osoblja za kontrolu kvaliteta između regionalnih ureda, ovisno o ukazanoj potrebi
- 2.4. Izdaje zadatke za generalno izviđanje regionalnim uredima, shodno zahtjevima i utvrđenim prioritetima
- 2.5. Odobrava mjesečne planove izviđanja i kontrole kvaliteta regionalnih ureda
- 2.6. Verificira rezultate generalnog izviđanja i brine se o dostignutom nivou kvaliteta projektne dokumentacije
- 2.7. Izdaje i ovjerava Uvjerenje o površini bez vidljivog rizika utvrđenoj u postupku generalnog izviđanja
- 2.8. Preko Odjela za otvaranje i praćenje radnih zadataka prati tok i kvalitet zadataka u progresu
- 2.9. Verificira Zapisnik o preuzimanju deminirane ili tehnički izviđene površine i verificira prijedlog inspektora za kontrolu kvaliteta radi izdavanja Uvjerenja o kontroli kvaliteta/Stručnog mišljenja

3. Šef regionalnog ureda BHMAC-a

- 3.1. Sačinjava mjesečni plan generalnog izviđanja na osnovi naloga ureda BHMAC-a.

- 3.2. Sačinjava plan kontrole kvaliteta na osnovi dobivenih izvedbenih planova deminerskih organizacija i stepena stručnog nadzora, raspoređuje referente KK po zadacima i sa time upoznaje inspektora kontrole kvaliteta
- 3.3. Suraduje sa inspektorom za kontrolu kvaliteta u uredu BHMAC-a u pogledu procjene realnosti izvedbenih planova i eventualnih izmjena u toku progressa deminerskih zadataka
- 3.4. Angažira raspoložive ljudske i materijalne resurse u regionalnom uredu prema sačinjenim planovima i ukazanim potrebama
- 3.5. Kontrolira kvalitet rada izviđačkih i inspektorskih timova
- 3.6. Verificira izvještaj o generalnom izviđanju tima koji je izvršio planirani zadatak i daje ocjenu rezultata generalnog izviđanja
- 3.7. Parafira Zapisnike o stručnom nadzoru deminerskih radilišta koje prilikom posjeta sačinjava referent za kontrolu kvaliteta u cilju upoznavanja toka i kvaliteta rada, odnosno potreba za planiranjem stepena stručnog nadzora
- 3.8. Preko referenata za KK provodi Rješenje o zabrani napretka daljnjih radova na zadatku i planira provođenje mjera koje je donio direktor BHMAC-a po žalbi deminerske organizacije
- 3.9. Parafira Zapisnik o stručnom nadzoru obavljenog deminerskog zadatka i sa referentom za KK analizira kvalitet obavljenog zadatka kroz stručni nadzor
- 3.10. Planira i preko referenta za KK provodi stručni nadzor na cjelini zadatka na kojoj je doneseno rješenje o ponavljanju površine, odnosno koja uzorkovanjem nije prošla pregled
- 3.11. Sa referentom za KK koji je pratio zadatak analizira dostavljenu dokumentaciju Zapisnika o preuzimanju čišćene/tehnički izviđene površine (sa izjavom, službenim deklaracijama i priložima) i po izvršenoj analizi i prilaganju priloga referenta za KK, kompletnu dokumentaciju u roku od 7 (sedam) dana dostavlja na daljnji postupak šefu odsjeka za otvaranje i praćenje radnih zadataka ureda BHMAC-a
- 3.12. Kontrolira granice postavljenog zadatka, angažiranjem izviđača sa referentom KK pri stručnom nadzoru na početku i na kraju zadatka, a po potrebi i u toku izvođenja

4. Viši stručni suradnik za unutarnju kontrolu

- 4.1. Pomaže glavnom inspektor u osiguranju visokog nivoa kontrole kvaliteta operacija humanitarnog deminiranja u BiH
- 4.2. Prati usklađenost inspekcijских posjeta sa planom inspekcija i dinamikom izvođenja deminerskog zadatka, kao i stanjem na deminerskom radilištu (kontaminiranost minama/NUS-om, metalom ili drugim okolnostima ili greškama koje utječu na sigurnost i kvalitet izvođenja deminerskog zadatka, te kritičnim neprihvatljivim greškama utvrđenim tokom uzorkovanja)
- 4.3. Prati primjenu stepena stručnog nadzora na deminerskim radilištima (normalni, smanjeni, pojačani ili preskočeni) u odnosu na utvrđene greške od strane inspekcijских organa tokom stručnog nadzora
- 4.4. Analizira izvještaje o stručnom nadzoru i druge inspekcijske aktivnosti (posjete deminerskim radilištima, zapažanja i mjere koje predlažu/donose inspekcijски organi) na osnovi čega formira stručne dosjee za svakog inspektora/referenta., koji su osnov za valoriziranje rada inspekcije
- 4.5. Prati primjenu ovlaštenja datih Zakonom, odnosno analizira opravdanost poduzetih mjera
- 4.6. U cilju praćenja kvaliteta obavljanja radnih zadataka, povremeno obilazi deminerska radilišta, regionalne urede i urede BHMAC-a u Sarajevu i Banjoj Luci

- 4.7. Analizira opravdanost predloženih zadataka u generalnom izviđanju za tehničko izviđanje ili čišćenje (stručnost i kvalitet prikupljanja informacija i dokaza)
- 4.8. Učestvuje u radu stručnih radnih grupa i prati primjedbe i prijedloge deminerskih organizacija na rad inspeksijskih organa, kao i ostale primjedbe u vezi sa izvođenjem deminerskih zadataka
- 4.9. U suradnji sa glavnim inspektorom predlaže izmjene i dopune Standarda BiH i drugih uputstava za rad u cilju unaprijeđivanja kvaliteta procesa deminiranja
- 4.10. Dokumentira sve nalaze i zaključke: objektivni i subjektivni faktori u radu inspekcije, stručna osposobljenost referenta/inspektora, struktura grešaka koje inspektor/referent evidentira, stav prema deminerskoj organizaciji s obzirom na referense (broj i veličina obavljenih zadataka, produktivnost, broj deminerskih nesreća, kršenje Standarda i SOP-a, i dr.)
- 4.11. U slučaju neispunjavanja, odnosno kršenja radnih obveza osoblja za osiguranje kvaliteta predlaže glavnom inspektoru poduzimanje preventivnih i disciplinskih mjera
- 4.12. Na osnovi stručnih dosijea formira listu operativnog osoblja BHMАC-a sposobnog za istragu deminerskih nesreća i incidenata; nakon izvještaja Istražnog odbora predlaže glavnom inspektoru konkretne preventivne ili operativne mjere za inspektore/referente koji su obavljali stručni nadzor na deminerskom zadatku
- 4.13. Predlaže glavnom inspektoru potrebnu obuku/stručno usavršavanje osoblja za osiguranje kvaliteta

SISTEMATSKO IZVIĐANJE

SADRŽAJ

Naziv sadržaja	Strana
Definicija i cilj sistematskog izviđanja	2
Organizacija sistematskog izviđanja	2
Izvori podataka sistematskog izviđanja	3
Postupak sistematskog izviđanja	4
Planiranje i priprema sistematskog izviđanja	4
Prikupljanje podataka o sumnjivim površinama	4
Obrada prikupljenih podataka u sistematskom izviđanju	5
Preispitivanje rezultata sistematskog izviđanja	8
Hitno obilježavanje sumnjivih površina radi upozoravanja na mine	8
Izdavanje podataka o površinama sumnjivim na mine i provođenje generalnog izviđanja	8
Prilog A: Podaci koji se prikupljaju u sistematskom izviđanju	11
Prilog B: Evidencioni list dokumenata u dosijeu sistematskog izviđanja	12
Prilog C: Struktura baze podataka	13
Prilog D: Znak za hitno obilježavanje sumnjive površine	14
Prilog E: Plan hitnog obilježavanja radi upozoravanja na mine	15
Prilog F: Evidencioni list postavljenih znakova za upozoravanje na mine	16
Prilog G: Zapisnik o kontroli stanja postavljenih znakova hitnog obilježavanja	17
Prilog H: Obavještenje o položaju lokacije izvan obuhvata sumnjivih površina	18

OPĆA PROCJENA PROTUMINSKIH AKCIJA

SISTEMATSKO IZVIĐANJE

I DEFINICIJA I CILJ SISTEMATSKOG IZVIĐANJA

Sistematsko izviđanje je analitičko-istraživački postupak kojim se procjenjuje sumnjiva površina na mine, a koja je bila zahvaćena borbenim djelovanjima zaraćenih strana (u daljnjem tekstu: sumnjiva površina). Sistematsko izviđanje je dio opće procjene protuminskih akcija u Bosni i Hercegovini, a vrši se od nivoa mikrolokaliteta sumnjive površine po do procjene za zemlju u cjelini.

Cilj sistematskog izviđanja je da se, na osnovu svih raspoloživih informacija, procjeni minska opasnost i veličina, oblik i karakteristike sumnjive površine.

Rezultati sistematskog izviđanja predstavljaju:

1. procjenu opsega i utjecaja problema mina na zemlju i pojedinačne zajednice
2. preduvjet za provođenje istraživanja uticaja mina u Bosni i Hercegovini,
3. osnovu za dugoročno planiranje protuminskih akcija,
4. prethodnu procjenu na temelju koje se utvrđuje potreba za generalnim izviđanjem
5. izvor podataka za izradu planova protuminskih akcija u lokalnoj zajednici.

II ORGANIZACIJA SISTEMATSKOG IZVIĐANJA

Sistematsko izviđanje je stalna aktivnost BHMАC-a, koja se provodi prikupljanjem, procjenom, analizom i ažuriranjem podataka o sumnjivim površinama i njihovim karakteristikama.

Regionalni ured/kancelarija BHMАC neprekidno vrši procjenu i analizu sumnjivih površina u svojoj zoni odgovornosti i na temelju toga vrši korekciju stanja u bazi podataka. U vršenju procjene regionalni ured/kancelarija surađuje sa nadležnim općinskim i kantonalnim/županijskim ovlaštenim organima, kao i drugim organizacijama i institucijama.

Ured/kancelarija BHMАC-a objedinjuje rezultate sistematskog izviđanja, brine se o ažurnosti podataka, nalaže redovite korekcije sumnjive površine regionalnim uredima i priprema, po ukazanoj potrebi elaborate i druge analize sumnjive površine za određena područja.

Sektor operacija BHMАC-a prati realizaciju i ažuriranje podataka o sistematskom izviđanju, analizira i prezentira rezultate sistematskog izviđanja i vrši usklađivanje planova sa istima.

III IZVORI PODATAKA SISTEMATSKOG IZVIĐANJA

1. Rekonstruirane linije/crte sukoba – zone borbenih djelovanja
 - 1.1. Studije i analize o historijatu borbenih djelovanja entitetskih vojski i SFOR-a sačinjene od strane komandi-zapovjedništava različitih nivoa;
 - 1.2. Intervjui sa ratnim starješinama radi rekonstrukcija borbenih linija i procjene rizika;
 - 1.3. Rekonstrukcija linija/crta sukoba koja je izvršena na osnovu dosadašnjih rezultata generalnog izviđanja;
2. BHMAC baza podataka i druge baze podataka vođene od strane vladinih, nevladinih i drugih humanitarnih organizacija u BiH
 - 2.1. Geografski podaci;
 - 2.1.1. Površine područja
 - 2.1.2. Podaci o naseljenim mjestima
 - 2.1.3. Topografske i druge karakteristike zemljišta;
 - 2.2. Minska situacija;
 - 2.2.1. Podaci o operacijama humanitarnog deminiranja;
 - 2.2.2. Podaci o registriranim minskim poljima
 - 2.2.3. Podaci o incidentima i nesrećama
 - 2.2.4. Podaci o vojnom deminiranju
 - 2.2.5. Rezultati istraživanja utjecaja mina
3. Podaci o linijama razdvajanja iz baze podataka MND SFOR
4. Podaci o stradavanjima iz baze podataka MKCK i baza podataka drugih organizacija koje brinu o žrtvama mina
5. Liste prioriteta za operacije humanitarnog deminiranja
 - 5.1. Zahtjevi organa vlasti i privrednih subjekata
 - 5.2. Prioriteti OHR-a, UNHCR-a, MKCK-a itd
 - 5.3. Zahtjevi drugih organizacija, institucija i pojedinaca.
6. Završni izvještaj generalnog izviđanja
 - 6.1. Izvještaji o rizičnim površinama
 - 6.2. Izvještaji o površinama bez vidljivog rizika
 - 6.3. Ostali podaci iz procjene i skice generalnog izviđanja
7. Projekti povratka (služe za određivanje kategorije prioriteta)

- 7.1. Uredi/kancelarije za povratak u kantonima
- 7.2. Vlade kantona
- 7.3. Udruženja građana za povratak
- 7.4. Regionalni uredi OHR
- 7.5. Regionalni uredi UNHCR
8. Direktan uvid u situaciju na terenu
 - 8.1. Planirani obilazak radi posmatranja i mjerenja na terenu radi točnije procjene sumnjivih površina
 - 8.2. Kroz pripremu za generalno izviđanje i reizviđanje lokacija, druge operacije humanitarnog deminiranja i upozoravanje na mine

IV POSTUPAK SISTEMATSKOG IZVIĐANJA

Postupak sistematskog izviđanja sumnjivih površina se odvija u četiri faze:

1. Planiranje i priprema sistematskog izviđanja
2. Prikupljanje podataka o sumnjivim površinama
3. Obrada prikupljenih podataka o sumnjivim površinama. Ova faza obuhvata:
 - 3.1. Sortiranje prikupljenih dokumenata, ocjena njihovog kvaliteta i evidentiranje dokumenata po općinama/opštinama
 - 3.2. Klasificiranje podataka po mikrolokacijama putem nanošenja na operativnu kartu sistematskog izviđanja
 - 3.3. Obrada i ucrtavanje površina sa poznatim oblikom u bazu podataka (MapInfo)
 - 3.3.1. Rizične površine identificirane generalnim izviđanjem i obrađene u projektima i u bazi podataka
 - 3.3.2. Rizične površine koje nisu obrađene u projektima, a prikazane su u završnom izvještaju o generalnom izviđanju – skici
 - 3.3.3. Prijedlozi za deminiranje ili zahtjevi za generalno izviđanje koji su dostavljeni u obliku skice
 - 3.4. Rekonstrukcija i ucrtavanje linija konfrontacije u bazu podataka (MapInfo)
 - 3.4.1. Ucertavanje linija konfrontacije identificiranih u toku generalnog izviđanja
 - 3.4.2. Ucertavanje linija konfrontacije dobijenih od vojske
 - 3.4.3. Ucertavanje linija konfrontacije dobijenih od drugih izvora
 - 3.5. Analiza mikrolokacija u sistematskom izviđanju
 - 3.5.1. Upoređivanje svih prikupljenih podataka po mikrolokacijama
 - 3.5.2. Procjena rizičnosti i određivanje karakteristika sumnjive površine

3.5.3. Ucertavanje sumnjive površine u bazu podataka (MapInfo)

4. Preispitivanje rezultata sistematskog izviđanja

PLANIRANJE I PRIPREMA SISTEMATSKOG IZVIĐANJA. Planiranje i priprema sistematskog izviđanja podrazumjeva procjenu raspoloživih snaga za sistemasko izviđanje, procjenu potrebnog vremena, procjenu upotrebljivosti i dostupnosti izvora podataka, izradu plana sistematskog izviđanja i pripremu ljudi i materijalnih sredstava. Plan sistematskog izviđanja se izrađuje za područje jedne općine i načelno obuhvata vremenski raspored aktivnosti po fazama sistematskog izviđanja i podatke o izvršiocima.

PRIKUPLJANJE PODATAKA O SUMNJIVIM POVRŠINAMA. Prikupljanje podataka o sumnjivim površinama je planska aktivnost tokom koje se osiguravaju podaci o općini (geografija, stanovništvo, ekonomija i ratne štete), podaci o povjesti ratnih djelovanja i podaci o kontaminaciji minama¹. Prikupljanje podataka može biti početno, kada se osigurava najveći dio potrebnih informacija i dopunsko prikupljanje podataka, koje se vrši neprestano, kao redovita aktivnost BHMAC-a. Svi prikupljeni podaci ulažu se u dosije sistematskog izviđanja općine/opštine.

OBRADA PRIKUPLJENIH PODATAKA U SISTEMATSKOM IZVIĐANJU. Obrada prikupljenih podataka u sistematskom izviđanju predstavlja najznačajniju fazu u provođenju sistematskog izviđanja. Ovu aktivnost provodi regionalni ured/kancelarija BHMAC sa ciljem da, kroz komparativnu analizu prikupljenih podataka dođe do realne procjene o veličini, obliku i karakteristikama identificirane sumnjive površine.

1. **Sortiranje prikupljenih dokumenata, ocjena njihovog kvaliteta i evidentiranje dokumenata po općinama.** Sav prikupljeni izvorni materijal mora se brižljivo pripremiti i klasificirati kako bi se postigla ekonomičnost u radu i olakšale sve analize, bilo da se izvode ručno ili na računaru. Pod izvornim materijalom se podrazumjevaju svi originalni dokumenti, bilo da su dobijeni od drugih izvora ili su nastali kao rezultat rada BHMAC-a. Pod izvornim dokumentima se ne podrazumjevaju ona dokumenta koja su na bilo koji način obrađena u bazi podataka Mapinfo (npr. Izvještaj o minskom incidentu koji je obrađen u bazi podataka je nepotrebno tretirati kao izvorni, deminerski projekat nije izvorni dokument, ali zato dosije tog projekta ili dio dosijea, koji sadrži i druge korisne, a neobrađene podatke može biti izvorni materijal). Sortiranje materijala za potrebe analize sistematskog izviđanja se vrši po dva osnova: sortiranje materijala po općinama i sortiranje materijala po karakteru podataka koje sadrže. Svi podaci se prethodno sortiraju po općinama, a unutar općina po karakteru podataka koje sadrže. U vezi toga svaki regionalni ured/kancelarija formira dosije sistematskog izviđanja općine u koji će se ulagati sva dokumenta interesantna za obradu podataka i koja će se periodično prikupljati i analizirati radi ažuriranja stanja sumnjive površine i elaborata sistematskog izviđanja. Ocjenu kvaliteta prikupljenog materijala vrši stručni suradnik za operacije u regionalnom uredu, a njome se utvrđuje točnost podatka, odnosno donosi odluka o prihvatanju ili neprihvatanju podatka ili dokumenta kao vjerodostojnog. Ocjena kvaliteta se vrši na osnovu: podataka o pouzdanosti i vjerodostojnosti izvora, analize sadržaja dokumenta, uspoređivanja sa sličnim ili istim podacima dobijenim u drugim dokumentima ili obrađenim u bazi podataka i provjerom podataka kod drugog izvora. Evidentiranje dokumenata koji se prihvate i ulažu u dosije se vrši po općinama, tako što se u evidencionom listu² dokumenata sistematskog izviđanja općine svakom dokumentu daje broj, pri čemu se evidentira naziv i izvor

¹ Prilog A: Podaci koji se prikupljaju u sistematskom izviđanju

² Prilog B: Obrazac evidencionog lista za dosije sistematskog izviđanja

dokumenta, datum pribavljanja i karakter podataka (rizična površina, minski incident, općinski prioritet, zapisnik, izjava građanina, ratna radna karta itd).³

2. **Klasificiranje podataka po mikrolokacijama putem nanošenja na operativnu kartu sistematskog izviđanja.** U procesu pripreme podataka za obradu, u bazi podataka, neophodno je izgraditi točnu predstavu o klasifikaciji i rasporedu podataka na zemljištu, sa ciljem da se dobije ukupna slika stanja na zemljištu i sa podacima vezanim za mikrolokacije. To se postiže nanošenjem podataka o izvornom dokumentu, putem određene legende na operativnu kartu sistematskog izviđanja općine. Operativna karta omogućuje praćenje toka aktivnosti na prikupljanju i obradi podataka i analizi mikrolokacija. Podloga za operativnu kartu sistematskog izviđanja je karta minske situacije općine na formatu A 0 koju će izdavati uredi/kancelarije BH MAC prema zahtjevima regionalnih ureda/kancelarija ili odgovarajuća podloga u bazi podataka MapInfo.
3. **Obrada i ucrtavanje površina sa poznatim oblikom u bazu podataka.** Obradom i ucrtavanjem površina sa poznatim oblikom u MapInfo se, već poznati obuhvati identificirani kao rizična površina ili sumnjiva površina, unose u tabelu sistematskog izviđanja u bazu podataka-MapInfo. Prema tome, ova aktivnost prethodi procjeni, te se ne radi o analizi, nego o tehnici kojom se postojeći podaci evidentiraju. Ova tehnika obuhvata:
 - 3.1. Ucrtavanje rizične površine identificirane generalnim izviđanjem i obrađene u projektima i u bazi podataka. Pri tome se u strukturu podataka o površini unose samo podaci predviđeni ovim SOP-om, a zanemaruju se ostali podaci (npr. podaci o koordinatama prijelomnih točaka). Ucrtavanje se vrši prenošenjem oblika iz baze podataka generalnog izviđanja.
 - 3.2. Ucrtavanje rizične površine koje nisu obrađene u projektima, a prikazane su u završnom izvještaju o generalnom izviđanju – skici.
 - 3.3. Ucrtavanje prijedloga za deminiranje ili zahtjeva za generalno izviđanje koji su dostavljeni u obliku skice. Pri tome treba voditi računa da se ne može iskoristiti svaka skica koju dostavljaju subjekti zainteresirani za deminiranje, što ovisi o kvalitetu dostavljene skice. Ne ucrtavaju se zahtjevi za izviđanje čija je očigledna svrha izdavanje stručnog mišljenja o površini bez utvrđenog rizika.
4. **Rekonstrukcija i ucrtavanje linija sukoba – zona borbenih djelovanja u bazu podataka.** Rekonstrukcija linija sukoba se vrši na osnovu prikupljenih podataka od izvora i na osnovu stanja linija sukoba koje su prikazane u bazi podataka-MapInfo. Prema tome, ova aktivnost je dijelom tehnika, a dijelom procjena. Ona je tehnika kada se vrši ucrtavanje linija konfrontacije na osnovu podataka iz izvornih dokumenata, a procjena je onda kada se na osnovu ucrtanih podataka i poznavanja situacije vrši rekonstrukcija dijela linija sukoba za koje ne raspoložemo podacima⁴. Ucrtavanje u bazu podataka se vrši na osnovu:
 - 4.1. linija sukoba identificiranih u toku generalnog izviđanja
 - 4.2. linija sukoba dobijenih od vojske i SFOR-a
 - 4.3. linija sukoba dobijenih od drugih izvora

³ Često se prave pokušaji da se pojednostavi ova procedura jer se smatra da je od manjeg značaja, da bi se kasnije tokom obrade i analize podataka ustanovilo da je dobar dio podataka neupotrebljiv ili zanemaren, pa je potrebno prikupljati dodatne informacije.

⁴ Procjenjivač, u ovom slučaju stručni suradnik za operacije u regionalnom uredu/kancelariji, ne smije vršiti procjenu nedostajućih linija konfrontacije proizvoljno. Ona se vrši na osnovu podataka o borbenom rasporedu, osloncem na topografske i druge karakteristike zemljišta i posmatranjem i mjerenjima na terenu. Ova rekonstrukcija mora biti zasnovana na određenim informacijama i po svom obimu treba predstavljati manji zahvat u cjelokupnoj aktivnosti. Do većeg broja podataka o linijama konfrontacije treba doći preko izvora podataka.

5. **Analiza mikrolokacija u sistematskom izviđanju.** Analiza mikrolokacija u sistematskom izviđanju obuhvata slijedeće postupke:

- 5.1. Upoređivanje svih prikupljenih podataka po mikrolokacijama
- 5.2. Procjenu nivoa rizičnosti i određivanje osnovnih karakteristika sumnjive površine
- 5.3. Ucertavanje sumnjive površine u bazu podataka⁵

Uporedna analiza podataka po mikrolokacijama⁶ počinje proučavanjem izvornih dokumenata prema grupiranju istih na radnoj karti, pri čemu se označavaju podaci značajni za analizu. Ovi podaci se uspoređuju sa minskom situacijom koja je prikazana na operativnoj karti i detaljnije u MapInfo. Na osnovu uporedne analize raspoloživih podataka vrši se procjena rizičnosti i određivanje karakteristika sumnjive površine, pri čemu se ustanovljava: da li su podaci dovoljni za utvrđivanje karakteristika sumnjive površine ili treba izvršiti dodatno prikupljanje podataka i da li se može izvršiti procjena karakteristika očekivane rizične površine (ocjena rizičnosti, kategorija prioriteta, oblik i potencijalna namjena sumnjive površine). Ucertavanje sumnjive površine je aktivnost koja se odvija naizmjenično sa procjenom rizičnosti i određivanjem karakteristika sumnjive površine za svaku mikrolokaciju. Po izvršenoj procjeni i određivanju karakteristika određene mikrolokacije, ucrtavaju se granice sumnjive površine na dotičnoj mikrolokaciji i unose podaci propisani ovim SOP-om u bazu podataka. Ovakav način rada je nužan iz dva razloga: zbog veličine teritorije općine nemoguće bi bilo odjednom napraviti kompletan obuhvat sumnjive površine, prostiranje i veličina sumnjive površine je uvjetovano i ograničeno karakteristikama (npr. posebno se na jednoj mikrolokaciji mora nacrtati oblik za sumnjivu površinu prve kategorije prioriteta, a posebno za drugu itd.). Ucertavanje granica sumnjive površine se vrši sa osloncem na zemljišne objekte (reljef, prirodne i umjetne prepreke), pri čemu su karakteristike zemljišta, reljefa, vegetacije i naseljenosti od važnosti za određivanje kategorije prioriteta pojedinih površina na mikrolokaciji. Ovo ciklično ponavljanje procjenjivanja i ucrtavanja može dovesti do »propuštanja» određenih sumnjivih površina, koje se na kraju neće naći u bazi podataka. Zato je značajno da se na operativnoj karti sistematskog izviđanja označe sekcije koje se procjenjuju, odnosno one nad kojima je procjena već završena.

Smjernice za procjenjivanje sumnjive površine:

- 1) Lokacije koje su proglašene rizičnim u sklopu generalnog izviđanja
- 2) Lokacije koje su kandidirane za deminiranje od strane lokalnih organa vlasti i drugih organizacija i institucija, a za koje nije dostavljena skica površine za izviđanje
- 3) Prostor između linija sukoba iz koje su isključene deminirane lokacije, lokacije koje su proglašene površinom bez vidljivog rizika i lokacije za koje se uvidom na terenu ili na neki drugi način utvrdilo da ne postoje naznake rizičnosti ili se na osnovu raspoloživih podataka mogao rekonstruirati borbeni raspored jedinica u sukobu.
- 4) Sve lokacije prijavljenih minskih polja u centralnoj bazi podataka i u drugim bazama podataka iz koje su isključeni deminirani dijelovi i dijelovi proglašeni bez vidljivog rizika. Zbog nepostojanja dovoljnih podataka o minskim poljima granice ovih lokacija mogu biti šire od granica registriranih minskih polja u MapInfo i

⁵ Prilog C: Struktura baze podataka

⁶ Uporednu analizu podataka po mikrolokacijama kojom se utvrđuje postojanje sumnjive površine može vršiti samo stručno lice koje poznaje standarde i standardne operativne procedure i koje vlada situacijom na terenu. Analiza mikrolokacija nije geometrijska analiza rasporeda podataka, nego je prije svega kvalitativna analiza koja zahtjeva od analitičara iskustvo u operativnim - planskim poslovima u humanitarnom deminiranju. Zbog toga je osnovni nosilac analize mikrolokacija stručni suradnik za operacije u regionalnom uredu.

obuhvataju sve lokacije koje se ne koriste, a nalaze se u bližem okruženju registriranog minskog polja.

- 5) Sve lokacije za koje postoje podaci o stradavanjima u centralnoj bazi podataka, bazi MKCK i drugih organizacija u obuhvatu pod istim kriterijumima kao u točki 3.
- 6) Sve lokacije koje su uključene u projekte povratka, ekonomske projekte i druge, ako se ne mogu proglasiti površinama bez vidljivog rizika.
- 7) Površine za koje se direktnim uvidom na terenu ili iz drugih izvora utvrdi da su sumnjive površine.

PREISPITIVANJE REZULTATA SISTEMATSKOG IZVIĐANJA. Preispitivanje rezultata sistematskog izviđanja se vrši kroz neprestano procjenjivanje, analizu, korekciju i ažuriranje podataka o sumnjivim površinama. Cilj preispitivanja rezultata je da se unesu sve promjene vezane za karakteristike, oblik i veličinu sumnjive površine, a koje su nastale kao rezultat novih okolnosti koje su nastale dolaskom do novih saznanja, provođenjem protuminskih akcija ili djelovanjem stanovništva. Preispitivanje rezultata je također postupak mjerenja rezultata protuminskih akcija u redukciji sumnjive površine, bilo da se radi o korekciji ili ažuriranju stanja u bazi podataka.

Korekcija rezultata sistematskog izviđanja predstavlja ponovno procjenjivanje sumnjive površine na jednoj lokaciji ili u lokalnoj zajednici, a na osnovu informacija dobijenih tokom obilaska lokacija sumnjivih površina. Ova aktivnost se vrši neprekidno, a vrši je nadležni regionalni ured/kancelarija promjenom, dodavanjem ili brisanjem sumnjivih površina u skladu sa ovim SOP-om. Rezultate korekcije regionalni uredi/kancelarije dostavljaju u urede/kancelarije BHMAC-a po izvršenoj korekciji, a najmanje jednom tromjesečno.

Ažuriranje rezultata sistematskog izviđanja predstavlja aktivnost kojom se mjeri redukcija sumnjive površine u Bosni i Hercegovini. Ažuriranje rezultata sistematskog izviđanja se vrši tromjesečno, na osnovu korekcija rezultata sistematskog izviđanja i podataka dobijenih realizacijom protuminskih akcija. Ovu aktivnost obavlja nadležni ured/kancelarija BHMAC-a.

V HITNO OBILJEŽAVANJE SUMNJIVIH POVRŠINA RADI UPOZORAVANJA NA MINE

Hitno obilježavanje sumnjivih površina kao mjera upozorenja na opasnost od mina vrši se na temelju rezultata sistematskog izviđanja.

Pod hitnim obilježavanjem sumnjivih površina se ne podrazumijeva obilježavanje granica sumnjive površine, nego postavljanje minskih znakova kao upozorenje na neposredno postojanje (nailaženje na) područja sumnjivih na rizik od mina, odnosno da je iza znaka (znakova) područje sumnjivo na rizik od mina.

Hitno obilježavanje mogu vršiti timovi civilne zaštite, timovi drugih organizacija i timovi BHMAC-a. Timovi koji vrše hitno obilježavanje moraju poznavati sigurnosne mjere kojih se treba pridržavati u zonama sumnjivim na mine i biti obučeni za potrebna mjerenja na terenu i izradu skice.

Svaka organizacija koja vrši hitno obilježavanje konkretnih sumnjivih područja je dužna da prethodno sačini operativni plan hitnog obilježavanja u suradnji sa nadležnim regionalnim uredom BHMAC-a. Operativni plan hitnog obilježavanja se dostavlja na odobrenje BHMAC-u.

Ukoliko je određena društveno politička zajednica predvidjela budžetska sredstva za hitno obilježavanje sumnjivih površina sačinjava se poseban plan. Ovaj plan sačinjava nadležni organ društveno političke zajednice u saradnji sa BHMAC-om. Nadležni regionalni ured BHMAC-a osigurava stručnu pomoć timovima organizacije koja vrši hitno obilježavanje, u smislu zajedničkog izlaska na teren radi definisanja mjesta na kojima će se izvršiti postavljanje znakova.

Hitno obilježavanje sumnjivih površina se vrši postavljanjem za to propisanih minskih znakova na sigurnoj površini sa licem znaka okrenutim prema sigurnoj površini. Znakovi se postavljaju na preglednim mjestima tako da se minski znak može uočiti i raspoznati sa najmanje 50 m.

Minski znak se postavlja na visinu 120-140 cm na drvenome kolcu četvornog profila 5 cm x 5 cm, dužine 150 cm. Ukoliko su zadovoljeni svi drugi uvjeti, minski znak može biti postavljen na kuću, ogradu, deblo drveta ili druge čvrste nosače.

Broj minskih znakova koji će se postaviti na jednoj lokaciji ovisi od veličine i dostupnosti sumnjive površine. Mjesto postavljanja minskog znaka se fotografira, označava na skici i definira koordinatama (na katastarskome planu ili iznimno na topografskim kartama). Oznaka minskog znaka na skici je crvena manja četvorina sa bijelom kosom dijagonalom.

Organizacija koja vrši postavljanje znakova dužna je da na kraju mjeseca BHMAC-u dostavi izvještaj o postavljenim znakovima koji sadrži slijedeće podatke: naziv lokacije, koordinate mjesta postavljanja minskog znaka, fotografije, datum postavljanja. BHMAC vodi bazu podataka o postavljenim znakovima hitnog obilježavanja sumnjivih površina.

Izvještaje iz baze podataka o postavljenim znakovima hitnog obilježavanja sumnjivih površina BHMAC dostavlja općinama.

Organizacije koje su izvršile postavljanje znakova osiguravaju kontrolu stanja prema evidenciji postavljenih minskih znakova, planiraju njihov obilazak i obnavljanje uz punu suradnju općina i vlasnika zemljišta. Kontrola i eventualno obnavljanje postavljenih minskih znakova vrši se minimalno jednom godišnje i evidentira u posebnome zapisniku, koji se dostavlja BHMAC-u radi ažuriranja stanja u bazi podataka. U slučaju saznanja (od općina, vlasnika zemljišta i dr.) o uklanjanju, uništenju ili nefunkcionalnosti postavljenih minskih znakova, vrši se njihovo znavljanje u zavisnosti od raspoloživih materijalnih sredstava za nabavku novih znakova.

BHMAC organizira povremenu kontrolu postavljenih znakova hitnog obilježavanja na sumnjivoj površini slučajnim odabirom lokacija, vodeći računa o zastupljenosti svih područja na kojima je vršeno hitno obilježavanje sumnjivih površina.

VI IZDAVANJE PODATAKA O POVRŠINAMA SUMNJIVIM NA MINE I PROVOĐENJE GENERALNOG IZVIĐANJA

Podatke o površinama sumnjivim na mine BHMAC dostavlja općinama i po zahtjevu potencijalnim korisnicima zemljišta. Zahtjev se dostavlja na propisanom obrascu koji je u prilogu ovog SOP-a. Ovi podaci se dostavljaju u obliku topografske karte na razmjeri 1:25000 ili manjoj.

Ukoliko se BHMAC-u dostavi zahtjev za generalno izviđanje lokacija koje se prema rezultatima sistematskog izviđanja nalaze izvan obuhvata površina sumnjivih na mine nadležni

regionalni ured je dužan da posjeti lokaciju i kroz posmatranje terena dodatno utvrdi da li postoji naznaka o miniranosti (sumnja na postojanje mina), o čemu pismeno izvještava nadležni ured/kancelariju BHMAC-a. Ukoliko je terenskim uvidom potvrđeno da za traženu lokaciju ne postoje naznake miniranosti (sumnja na mine) nadležni ured/kancelarija BHMAC-a će podnosioca zahtjeva obavijestiti da se tražena lokacije nalazi izvan obuhvata površina sumnjivih na mine, te da nije predmet razmatranja rizika od mina (generalnog izviđanja)⁷. U prilogu obavještenja je mapa iz baze podataka sa prikazom položaja tražene lokacije u odnosu na najbliže sumnjive površine (forma obavještenja je data u prilogu ovog SOP-a).

Ukoliko se terenskim uvidom utvrde naznake miniranosti (sumnja na mine) nadležni ured/kancelariju BHMAC-a izdaje regionalnom uredu nalog za generalno izviđanje.

Prilog:

- A. Podaci koji se prikupljaju u sistematskom izviđanju
- B. Evidencioni list dokumenata u dosijeu sistematskog izviđanja
- C. Struktura baze podataka
- D. Znak za hitno obilježavanje sumnjive površine
- E. Plan hitnog obilježavanja radi upozoravanja na mine
- F. Evidencioni list postavljenih znakova za upozoravanje na mine
- G. Zapisnik o kontroli stanja postavljenih znakova hitnog obilježavanja
- H. Obavještenje o položaju lokacije izvan obuhvata sumnjivih površina

⁷ Prilog H: Obavještenje o položaju lokacije izvan obuhvata sumnjivih površina
Центар за уклањање мина у БиХ
СОП БХМАЦ-а

PODACI KOJI SE PRIKUPLJAJU U SISTEMATSKOM IZVIĐANJU

1. Geografski položaj, zemljište, hidrografske karakteristike, klima i vegetacija
 - 1.1. Ukupna površina općine/opštine i dužina granica
 - 1.2. Geografski opis položaja općine/opštine u kantonu/županiji, entitetima i BiH (pod geografskim opisom se podrazumjeva određivanje mjesta općine/opštine u široj teritorijalnoj organizaciji pomoću strana svijeta i geografske širine i dužine)
 - 1.3. Opis protezanja općine/opštine u odnosu na najznačajnije topografske karakteristike
 - 1.4. Najznačajnija naseljena mjesta
 - 1.5. Najznačajnije karakteristike reljefa i zemljišta, najznačajniji vodotokovi i vegetacija
 - 1.6. Klima (bitne karakteristike klime, opis godišnjih doba, temperaturne razlike)
2. Stanovništvo općine/opštine
 - 2.1. Broj i nacionalna struktura stanovništva 1991. godine
 - 2.2. Posljednje procjene o broju i nacionalnoj strukturi sa kojima raspolaže lokalna vlast
 - 2.3. Posljednji podaci o broju i strukturi zaposlenih
3. Najznačajnije prirodne grane i njihov značaj za razvoj općine/opštine
4. Povijest ratnih zbivanja
 - 4.1. Kratak pregled ratnih događanja i postotak teritorije općine/opštine koji je bio zahvaćen ratnim djelovanjem
 - 4.2. Opis identificiranih linija sukoba: opis protezanja prema topografskim objektima na zemljištu, koordinate protezanja linija zaraćenih strana i procjena dužina linija sukoba
 - 4.3. Podaci o ratnim štetama sa kojima raspolaže općinsko/opštinsko rukovodstvo
5. Minska situacija iz centralne baze podataka
 - 5.1. registrirana minska polja
 - 5.2. podaci o deminiranim, tehničko izviđenim lokacijama i zadacima u toku
 - 5.3. rizične površine i površine bez utvrđenog rizika izviđene generalnim izviđanjem
 - 5.4. podaci o vojnom deminiranju
 - 5.5. podaci o minskim incidentima
 - 5.6. podaci o linijama sukoba
6. Podaci vojnog porijekla
 - 6.1. ratni dnevni, ratne radne karte i dostupne studije i analize borbenih djelovanja
 - 6.2. zapisnici o intervjuima sa ratnim komandantima-zapovjednicima
 - 6.3. prijepisi ili kopije originalnih dokumenata
7. Podaci dobijeni od ovlaštenih organa vlasti i privrednih subjekata
 - 7.1. općinske i kantonalne/županijske liste prioriternih lokacija za deminiranje svih kategorija
 - 7.2. podaci sa kojima raspolaže CZ
 - 7.3. podaci o minskim incidentima sa kojima raspolaže lokalna vlast
 - 7.4. podaci dobijeni od privrednih subjekata
8. Podaci dobijeni generalnim izviđanjem
 - 8.1. rizična područja izvan projekata (izvan baze)
 - 8.2. podaci o linijama sukoba
 - 8.3. podaci o kategoriji prioriteta i rizičnosti
 - 8.4. podaci o zoni bez utvrđenog rizika koja nije obrađena za bazu podatka
9. Podaci dobijeni od međunarodnih organizacija
 - 9.1. projekti rekonstrukcije i povratka OHR i UNHCR
 - 9.2. podaci o žrtvama koje ima ICRC-a i druge organizacije
 - 9.3. podaci o rizičnim lokacijama do kojih su došle organizacije koje se bave upozoravanjem na mine
10. Direktni uvid u situaciju na terenu

STRUKTURA BAZE PODATAKA

Sve utvrđene lokacije sumnjive površine unose se u bazu podataka sistematskog izviđanja - u programu MapInfo.

Svaka lokacija sumnjive površine omeđena je granicom i predstavlja zatvoreni poligon sa slijedećom strukturom tabele:

1. «ID» ID broj lokacije (peterocifreni broj)
2. «RO_OFFICE» regionalni ured (RO Bihac, RO Mostar, RO Sarajevo, RO Tuzla, RO Travnik, RO Brčko, RO Pale, RO Banja Luka)
3. «Date» datum unosa (dd.mm.yy.)
4. «Category» kategorija prioriteta (1,2 ili 3)
5. «Region» RS ili kanton-županija (prema listi kantna-županija u prilogu)
6. «Municipality» općina/opština (prema listi općina/opština u prilogu)
7. «Area_in_sq_km» površina u km²
8. «Perimetar_in_km» opseg u km
9. «Intended landuse» podaci o namjeni zemljišta

Identifikacijski broj za svaku lokaciju će dodijeljivati regionalni uredi po slijedećem:

1. RU Sarajevo 10.000 -19.999
2. RU Tuzla 20.000 -29.999
3. RU Bihać 30.000 -39.999
4. RU Mostar 40.000 -49.999
5. RU Travnik 50.000 -54.999
6. RU/K Brčko 55.000 -59.999
7. RK Banja Luka 60.000 -69.999
8. RK Pale 70.000 -79.999

Rekonstruirane linije konfrontacije se unose u posebnu tabelu sa slijedećom strukturom:

- ⇒ «Date» mjesec i godina do kada je linija bila aktivna (mm.yy)
- ⇒ «FACTION» vojska koja ju je držala (ABiH, VRS, HVO, UNKNOWN)

ZNAK ZA HITNO OBILJEŽAVANJE SUMNJIVE POVRŠINE

Izgled i značajke minskoga znaka

Izgled minskoga znaka i razmjera slova i simbola mora biti identična kao na slici 1. Naličje minskoga znaka je bijele boje.

Dimenzija minskoga znaka je 40x40 cm.

Materijal za izradbu minskoga znaka mora biti neupotrebljiv za lokalno stanovništvo. Prijeko potrebno je da materijal i boja mogu izdržati atmosferske uvjete u BiH u trajanju od minimalno 5 godina. Preporučeni materijal je plastika debljine 2 mm, a može i metal ako je konkurentan sa cijenom i da zadovoljava navedene uvjete.

Na znaku je nužno izbušiti rupe da se može efikasno zakucati na drveni kolčić ili zakačiti na adekvatnu podlogu.

Ako bude prihvaćen metalni znak potrebno ga je načiniti neuporabljivom za drugu uporabu.

Drveni kolčić dimenzija 5x5 cm i visine 150 cm.

PLAN HITNOG OBILJEŽAVANJA RADI UPOZORAVANJE NA MINE

Organizacija koja će vršiti obilježavanja	
Lokacija, mjesto	
Općina	
Period obilježavanja	
Planirani broj postavljanja tabli HO	
Opis lokacije i mjesta planiranih za postavljanje tabli hitnog obilježavanja	
Broj angažovanog osoblja	
Napomena	

**Mjesto i datum:
organizacije:**

Odgovorna osoba

Odobrenje BHMАC-a

Mjesto i datum:

Ovlaštena osoba BHMАC-a:

EVIDENCIONI LIST POSTAVLJENIH ZNAKOVA ZA UPOZORAVANJE NA MINE

Lokacija, mjesto	
Općina	
Županija/kanton	
Datum označavanja	
Broj postavljenih tabli	
Opis lokacije i mjesta postavljenih tabli (koordinate)	
Da li je potrebno dodatno označavanje i drugi načini kojima bi se izvršilo upozoravanje na mine	
Tim koji je izvršio označavanje	
Napomena	

Prilog: fotografije znakova

Mjesto i datum:

Potpis:

ZAPISNIK O KONTROLI ZNAKOVA HITNOG OBILJEŽAVANJA

Lokacija	
Općina	
Kanton	
ID (rizična ili sumnjiva površina)	

Dana djelatnici RUBHMАC-a izvršili su kontrolu (broj znakova) znaka/ova hitnog obilježavanja postavljena/ih (datum postavljanja), na gore navedenoj lokaciji.

Uviđajem na licu mjesta utvrđeno je da su:

- (broj znakova) u ispravnom stanju
- (broj znakova) oštećenih ili uništenih
- (broj znakova) otuđeno

Na licu mjesta poduzeto je:

- (broj znakova) ponovno postavljeno
- (broj znakova) dodatno postavljeno

Prilog:

- Skica sa koordinatama definisanim mjestom postavljanja znakova
- Fotografije sa prikazom postavljenih znakova upozoravanja

Djelatnik RU BHMАC-a

Napomena:

Ukoliko je kontrolom utvrđeno da su znakovi hitnog obilježavanja otuđeni, radi podizanja krivične prijave, potrebno je dostaviti i skicu sa koordinatama definisanim mjestom prethodnog postavljanja znakova i fotografije koje to prikazuju.

OBAVJEŠTENJE O POLOŽAJU LOKACIJE IZVAN OBUHVATA SUMNJIVIH POVRŠINA

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA
KOMISIJA ZA DEMINIRANJE U BiH
CENTAR ZA UKLANJANJE MINA U BiH

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
МИНИСТАРСТВО ЦИВИЛНИХ ПОСЛОВА
КОМИСИЈА ЗА ДЕМИНИРАЊЕ У БИХ
ЦЕНТАР ЗА УКЛАЊАЊЕ МИНА У БИХ

BOSNIA AND HERZEGOVINA MINE ACTION CENTRE

Broj:

Datum:

Za:

PREDMET: Obavještenje

U skladu sa tačkom VIII Standardnih operativnih procedura BHMAC-a za sistematsko izviđanje, obavještavamo Vas da se lokacija: _____ općina _____ određena vašim zahtjevom br: _____ od _____ godine nalazi izvan definisanih sumnjivih površina, te se ne očekuje rizik od mina.

U prilogu Vam dostavljamo mapu sa prikazom položaja tražene lokacije u odnosu na najbliže definisane sumnjive površine.

Eventualno prisustvo neeksplozivnih ubojnih sredstava (NUS) se ne može procijeniti, tako da skrećemo pažnju korisnicima da se na lokaciji, kreću oprezno, a ukoliko uoče NUS da ništa ne poduzimaju već da obavijeste stručni tim za uklanjanje NUS-a Civilne zaštite.

Šef ureda/kancelarije BHMAC-a

XI

INTEGRALNO PLANIRANJE PROTUMINSKIH AKCIJA ZA UGROŽENE ZAJEDNICE

S A D R Ž A J

Naziv sadržaj	Strana
1. Temeljna načela.....	3
2. Organizacija i odgovornosti.....	4
3. Mjere sigurnosti.....	5
4. Proces integralnog planiranja protuminskih akcija	5
4.1. Prethodna procjena.....	5
(1) Prikupljanje i obrada raspoloživih podataka	6
(2) Prethodna procjena rizika.....	6
(3) Analiza nedostajućih podataka	7
4.2. Prikupljanje podataka na terenu	8
4.3. Procjena rizika.....	8
4.3.1. Identifikacija opasnih lokacija.....	8
4.3.2. Identifikacija rizika.....	8
4.3.3. Identifikacija ugroženih grupa stanovništva.....	9
4.3.4. Ocjena rizika.....	11
4.3.5. Izrada registra rizika	12
4.4. Procjena potreba i kapaciteta	13
(1) Karakterizacija ugroženih grupa	14
(2) Karakterizacija ugrožene zajednice.....	14
(3) Analiza prethodnih protuminskih akcija	14
5. Priprema plana protuminskih akcija za ugroženu zajednicu.....	15
5.1. Definiranje ciljeva i izbor pravaca djelovanja.....	15
5.2. Odabir najbolje opcije za integriranje aktivnosti	15
5.3. Izrada plana	16
6. Mjere nadzora.....	17
7. Izvještavanje i evidencija.....	20

Lista priloga

Prilog A: Dijagram tijeka - proces integralnog planiranja protuminskih akcija za ugroženu zajednicu.....	21
Prilog B: Kategorije i podkategorije za izvore rizika od mina i područje njihovog društveno-ekonomskog utjecaja	22
Prilog C: Matrica identifikacije rizika od mina i NUS-a.....	25
Prilog D: Dijagram uzroka i posljedica (Ishikava dijagram) za identifikaciju ugroženih grupa ..	25
Prilog E: Matrica za težinsku analizu.....	26
Prilog F: Pareto dijagram	27
Prilog G: Matrica nivoa opasnosti.....	28
Prilog H: Matrica ugroženosti grupe	29
Prilog I: Matrica nivoa rizika	30
Prilog J: Matrica nivoa prioriteta za humanitarno deminiranje.....	30
Prilog K: Registar rizika za ugroženu zajednicu	31
Prilog L: Obrazac integralnog plana protuminskih akcija za zajednicu ugroženu minama i NUS-om.....	32

1. Temeljna načela

1. Standardne operativne procedure za integralno planiranje protuminskih akcija u Bosni i Hercegovini BHMAC-a (u daljnjem tekstu SOP) predstavljaju smjernice za provođenje pojedinačnih postupaka za prikupljanje podataka, procjenu i izradu integralnog plana protuminskih akcija za ugroženu zajednicu.

2. Osnov za izradu SOP-a je Strategija protuminskih akcija Bosne i Hercegovine, Strategija upozoravanja na mine u Bosni i Hercegovini, Standard za uklanjanje mina i NUS-a u Bosni i Hercegovini, Standard za upozoravanje na mine u Bosni i Hercegovini, dosadašnja istraživanja u Bosni i Hercegovini vezana za upravljanje rizicima od mina i NUS-a i iskustva stečena do danas u izradi integralnih planova protuminskih akcija u Bosni i Hercegovini.

3. Akreditirane organizacije koje sprovode protuminske acije obavezne su se pridržavati odredbi iz ovog SOP-a, a ujedno ga mogu koristiti u pripremi vlastitih SOP-ova.

4. Primjena integralnog pristupa u protuminskim akcijama ima za cilj da se uz optimalno korištenje resursa, uz realno raspoloživa finansijska sredstva i međusobnu povezanost različitih protuminskih aktivnosti uvećaju efekti na redukciji rizika.

5. Integralno planiranje protuminskih akcija za zajednicu ugroženu minama i NUS-om temelji na deset principa. Prvih pet principa proizlaze iz politike i strategije protuminskih akcija UN. Ostalih pet principa proizlaze iz dosadašnjeg razvoja teorije i prakse protuminskih akcija u Bosni i Hercegovini. To su:

- 1) Planiranje i evaluacija bazirano na ugroženoj zajednici.
- 2) Postizanje maksimalnog učinka.
- 3) Utemeljenost na međunarodnim standardima.
- 4) Transparentnost i odgovornost prema donatorima.
- 5) Integracija protuminskih akcija.
- 6) Utemeljenost na teoriji i praksi upravljanja rizicima i drugim naučnim postignućima.
- 7) Polazište u istraživanju utjecaja mina.

- 8) Kontinuitet sa dosadašnjom praksom i rezultatima.
- 9) Najefikasnije iskorištavanje raspoloživih resursa.
- 10) Uključivanje zajednice u rješavanje problema.

2. Organizacija i odgovornosti

6. U procesu integralnog planiranja učestvuju: (1) Centar za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini (BHMAC) i (2) organizacije akreditirane za upozoravanje na mine i (3) lokalne zajednice.

(1) **BHMAC** ima sljedeće odgovornosti u procesu: (I) izviđanje, (II) procjenu rizičnosti i (III) integraciju različitih protuminskih akcija, tj. pripremu integralnog plana protuminskih akcija za ugrožene zajednice - CIMAP (Vidi SOP za humanitarno deminiranje, Dio I, Generalno izviđanje za detaljan opis aktivnosti, procedura i odgovornosti BHMAC-a u procesu izviđanja i SOP za planiranje upozoravanja na mine za ugroženu zajednicu za detaljan opis aktivnosti, procedura i odgovornosti BHMAC-a u procesu izrade plana upozoravanja na mine);

(2) **Organizacije akreditirane za upozoravanje na mine** odgovorne su za izradu planova upozoravanja na mine koji su sastavni dio integralnih planova protuminskih akcija (Vidi SOP za izradu plana upozoravanja na mine za ugroženu zajednicu za detaljan opis aktivnosti, procedura i odgovornosti akreditiranih organizacija);

(3) **Lokalne zajednice** uključene su u proces izrade integralnog plana protuminskih akcija kroz aktivno učešće u pripremi plana tijekom rada u ugroženoj zajednici;

7. Procesom procjene i izrade plana rukovodi viši samostalni referent za planiranje iz RU BHMAC-a, a u realizaciji mu pomaže tim za generalno izviđanje RU BHMAC-a u sastavu vođa tima i jedan izviđač ili organizacije akreditirane za upozoravanje na mine u sastavu vođa tima i najmanje dva instruktora za upozoravanje na mine.

8. Ukoliko u izradi integralnog plana protuminskih akcija RU BHMAC-a pomaže organizacija akreditirana za upozoravanje na mine, viši samostalni referent RU BHMAC-a neposredno surađuje sa operativnim rukovoditeljem organizacije u planiranju i angažiranju timova za upozoravanje na mine.

3. Mjere sigurnosti

9. Tim koji radi na pripremi integralnog plana protuminskih akcija ne napušta površinu koja je sigurna prema Standardima za uklanjanje mina i NUS-a u BiH ili bez utvrđenog rizika prema kriterijima Uputstva za generalno izviđanje;

10. Rad na terenu vrši isključivo osoblje koje je stručno osposobljeno i materijalno pripremljeno za prikupljanje podataka i procjenu rizika;

11. Viši samostalni referent za planiranje BHMAC-a i operativni rukovoditelj organizacije akreditirane za upozoravanje na mine neće dopustiti izlazak na teren timu ukoliko procijeni da tim nije dovoljno osposobljen za obavljanje konkretnog zadatka.

4. Proces integralnog planiranja protuminskih akcija

12. Proces integralnog planiranja protuminskih akcija za zajednice ugrožene minama i NUS-om se sastoji od pet podprocesa: (1) prethodne procjene, (2) prikupljanja podataka na terenu, (3) procjene rizika za ugroženu zajednicu, (4) procjene potreba i kapaciteta ugrožene zajednice i (5) pripreme plana upozoravanja na mine (Prilog A: Dijagram tijeka - proces integralnog planiranja protuminskih akcija za ugroženu zajednicu). Podprocesi se dalje sastoje od postupaka, kroz koje su korištene tehnike za procjenjivanje i donošenje odluka u upravljanju rizicima.

4.1. Prethodna procjena

13. Prethodna procjena je proces koji ima za cilj da se na osnovu prikupljenih raspoloživih podataka iz dostupnih izvora dobije prva slika o ugroženim zajednicama i ugroženim grupama stanovništva. Ovakva procjena nije potpuna, ali je dovoljno točna za usmjeravanje timova i određivanje intenziteta terenskih aktivnosti radi potvrde postojećih ili prikupljanja nedostajućih podataka. Prethodna procjena se sastoji od tri postupka: (1) prikupljanja i obrade raspoloživih podataka, (2) prethodne procjene rizika i (3) analize nedostajućih podataka.

(1) Prikupljanje i obrada raspoloživih podataka

14. Prikupljanje raspoloživih podataka obuhvaća podatke iz originalnih dokumenata i baza podataka za koje nije potreban izlazak na teren. U grupe raspoloživih podataka spadaju:

- 1) Podaci o društveno-ekonomskom utjecaju mina (Studija utjecaja mina u Bosni i Hercegovini, baza podataka i arhiva o istraživanju utjecaja mina u ugroženim zajednicama).
- 2) Podaci sistematskog izviđanja (elaborati sistematskog izviđanja općina, baza podataka o sumnjivim površinama i crtama konfrontacije Centra za uklanjanje mina BiH).
- 3) Podaci dobijeni generalnim izviđanjem (završni izvještaji o generalnom izviđanju iz evidencije i baze podataka Centra za uklanjanje mina)
- 4) Podaci o minskoj situaciji iz baze podataka Centra za uklanjanje mina i iz baza podataka drugih organizacija (zapisnici o minskim poljima, operacije humanitarnog deminiranja - čišćenje mina, tehničko izviđanje i trajno obilježavanje, incidenti i žrtve mina, dosadašnje i trenutne aktivnosti upozoravanja na mine).
- 5) Podaci o prioritetima za protuminske akcije, planovima razvoja i drugi podaci značajni za ugroženu zajednicu sa kojima raspolaže općinski koordinator za deminiranje.
- 6) Podaci od partnerskih i drugih organizacija prisutnih u ugroženim zajednicama.

(2) Prethodna procjena rizika

15. Prethodna procjena rizika jeste postupak početne identifikacije rizika od mina na način opisan u stavu 21 procjene rizika u ovom SOP-u.

- a. U prethodnoj procjeni se ne vrši početna identifikacija ugroženih grupa stanovništva, analiza rizika i izrada registra rizika zato što obično nema dovoljno elemenata za određivanje nivoa rizika i karakterizaciju rizika, niti je to cilj prethodne procjene rizika (Vidi procjenu rizika za ugroženu zajednicu u prilogu 1: Dijagram tijeka - proces integralnog planiranja protuminskih akcija za ugroženu zajednicu.)

(3) Analiza nedostajućih podataka

16. Analiza nedostajućih podataka upućuje na nedostajuće ili nepotpune podatke, određuje ciljne grupe koje će biti anketirane ili intervjuirane i određuje potreban nivo posmatranja i mjerenja na terenu. Najčešći podaci koje treba dodatno prikupiti na terenu su:

- 1) Podaci bitni za procjenu rizičnosti, koji nedostaju ili nisu potvrđeni: (1) podaci o izvorima rizika i njihovom društveno-ekonomskom utjecaju; (2) podaci o prirodi rizika i mogućim posljedicama; (3) podaci o ugroženim grupama - sadašnjim i potencijalnim i (4) podaci o percepciji zajednice o riziku.
- 2) Podaci bitni za analizu potreba i kapaciteta: (1) podaci o aktivnostima kojima se bavi zajednica i načinu ostvarivanja egzistencije u zajednici; (2) podaci o planovima razvoja i prioritetima; (3) podaci na temelju kojih se identificiraju osobe sposobne da učestvuju u smanjenju rizika od mina, a pri tome su bitne slijedeće osobine: autoritet u zajednici i liderske osobine (bitniji je osobni autoritet, u odnosu na formalni autoritet), znanja i vještine sa kojima raspolaže, motiviranost za učešće; (4) podaci o otpornosti zajednice na minsku opasnost: informiranost zajednice, organiziranost zajednice, uključujući i organizacijske resurse koji nisu direktno vezani za rješavanje problema mina ali su potencijalno iskoristivi, efekti ranijih i trenutnih protuminskih aktivnosti i povezanost sa drugim zajednicama i sa višim organima vlasti u rješavanju problema mina.

17. Rezultat analize nedostajućih podataka se sastavlja u obliku izvještaja po podtočkama iz točke 1) i 2) stava 16.

4.2. Prikupljanje podataka na terenu

18. Prikupljanje podataka na terenu vrše obučeni timovi putem posmatranja, mjerenja i komuniciranjem sa izvorima podataka kroz tehnike intervjua i ankete.

19. Polazni temelj za prikupljanje podataka na terenu je rezultat analize nedostajućih podataka iz stava 17.

20. Rezultati dobijeni prikupljanjem podataka na terenu čine originalna dokumenta u obliku anketnih upitnika, izvještaja o anketi, izvještaja o obavljenim intervjuima, skica i fotografija. Organizacija koja vrši prikupljanje podataka na terenu je dužna sačiniti originalna dokumenta o prikupljenim podacima na terenu i čuvati ih u dosijeu za ugroženu zajednicu.

4.3. Procjena rizika

21. Procjena rizika od mina i NUS-a obuhvaća slijedeće postupke: (1) identifikaciju opasnih lokacija, (2) identifikaciju rizika s obzirom na opasnosti od mina i NUS-a i područja njihovog društveno-ekonomskog utjecaja; (3) identifikaciju ugroženih grupa stanovništva; (4) ocjenu rizika i (5) izradu registra rizika.

4.3.1. Identifikacija opasnih lokacija

22. Identifikacija opasnih lokacija vrši se po procedurama za sistematsko izviđanje, generalno izviđanje i tehničko izviđanje. Postupak identifikacije opasnih područja u integralnom planiranju protuminskih akcija, koji se primjenjuje u Bosni i Hercegovini, jeste postupak generalnog izviđanja, opisan u standardnim operativnim procedurama Centra za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini.

4.3.2. Identifikacija rizika

23. Identifikacija rizika obuhvata identifikaciju opasnosti kao izvora rizika i područja njihovog društveno-ekonomskog utjecaja.

24. Opasnosti uzrokovane minama i NUS-om, kao izvori rizika, dijele se u tri temeljne kategorije: (1) ponašanje pripadnika zajednice, (2) ekonomske okolnosti i javna sigurnost i (3) okruženje. Kategorizacija društveno-ekonomskog utjecaja mina prati kategorije definirane istraživanjem utjecaja mina, ali nadopunjene na temelju bosansko-hercegovačkih i iskustava

iz drugih zemalja. Obuhvata dvije temeljne kategorije: (1) društveni i (2) ekonomski utjecaj rizika od mina i NUS-a (Kategorije i podkategorije za izvore rizika od mina i područje njihovog društveno-ekonomskog utjecaja su u prilogu B).

25. Identifikacija opasnosti od mina i područja njihovog utjecaja su međusobno povezani i čine jedinstveni proces. Rezultati se unose u matricu za identifikaciju rizika. Tamo gdje se u matrici „sastaju“ opasnost i utjecaj identificiran je rizik, koji se u postupku ocjene rizika i izrade registra rizika analizira i opisuje (Obrazac za identifikaciju rizika u prilogu C). Identifikacija opasnosti od mina i područja njihovog društveno-ekonomskog utjecaja je preduvjet za identifikaciju ugroženih grupa stanovništva.

4.3.3. Identifikacija ugroženih grupa stanovništva

26. Identifikacija ugroženih grupa se vrši primjenom sljedećih međusobno povezanih tehnika za rješavanje problema i donošenje odluka. To su: (1) metoda prikupljanja ideja (brainstorming); (2) dijagram uzroka i posljedica (ISHIKAVA dijagram); (3) težinska analiza i (4) Pareto dijagram (ABC analiza ili metoda prioriteta). Korištenje ovih tehnika podrazumijeva grupni rad svih sudionika. Od reprezentativnosti grupe će zavistiti kvalitet dobijenih rezultata.

27. Sustavnost u identifikaciji potencijalnih ugroženih grupa omogućava nam **dijagram uzroka i posljedica** (prilog D). Ova metoda se primjenjuje u kombinaciji sa **brainstormingom**.

- a) Voditelj postupka treba poznavati stanje u zajednici ugroženoj minama i posjedovati iskustvo u vođenju brainstorminga.
- b) Veličina tima za brainstorming ne bi trebala prelaziti 10-12 osoba. U cilju postizanja reprezentativnosti tima, broj sudionika ne bi smio biti manji od šest ljudi, čime se osigurava i minimum učesnika po različitim subjektima.
- c) Sudionici moraju dobro poznavati problem koji se rješava brainstormingom, a najmanje polovina učesnika mora biti iz ugrožene zajednice.
- d) Grane dijagrama uzroka i posljedica čine osnovne kategorije za identifikaciju opasnosti od mina (ljudsko ponašanje, ekonomske okolnosti i javna sigurnost i okruženje) i područja njihovog društveno-ekonomskog utjecaja (društveni utjecaj i ekonomski utjecaj).

- e) Prije početka rada sudionike treba još jednom informirati o situaciji u ugroženoj zajednici i podacima sa kojima se raspolaže. Nakon što su informirani o situaciji u ugroženoj zajednici provodi se poseban brainstorming za svaku ispitivanu granu.
- f) Po svakog grani će se navesti što je više moguće ugroženih grupa koje su vezane za određenu granu opasnosti (izvora rizika) ili njihov utjecaj. Ugrožene grupe se mogu ponoviti više puta u različitim ispitivanim granama.
- g) Voditelj tima će pregledno evidentirati sve navedene grupe, onako kako su ih članovi tima naveli. Kada se iscrpe sve ideje o mogućim ugroženim grupama, dijagram uzroka i posljedica je u cjelosti konstruiran. U sljedećem koraku će se izvršiti grupiranje rezultata tako što će se odrediti početni nivo ugroženosti za svaku grupu. Sudionici brainstorminga će ocijeniti da li je grupa visoko, srednje ili nisko ugrožena i to vidljivo označiti. Voditelj brainstorminga usmjerava mišljenja sudionika o nivou ugroženosti, usaglašavaju se mišljenja, a po potrebi organizira glasanje, ukoliko su stavovi podijeljeni. Obično se identificira veliki broj ugroženih grupa korištenjem dijagrama uzroka i posljedica.

28. Identificirane ugrožene grupe su ulazni podatak za sljedeći korak u postupku, a to je **težinska analiza** (obrazac za težinsku analizu u prilogu E).

- a) Ovom tehnikom se uspoređuju međusobno, svaka sa svakom ugroženom grupom. Ukoliko ih ima dovoljno, za težinsku analizu se uzimaju samo visoko ugrožene grupe, a ako istih nema dovoljno mogu se, dalje redoslijedom, uzeti srednje i nisko ugrožene grupe. Broj uzetih grupa za težinsku analizu ne bi trebao biti manji od 20.
- b) Uspoređivanje svih grupa međusobno se vrši tako da se određuje koja je od grupa ugroženija u odnosu na drugu sa kojom se uspoređuje. Grupi s većom ugroženošću daju se dva boda, a grupi sa manjom ugroženošću nula bodova. Ukoliko su isto ugrožene, svaka grupa dobija po jedan bod.
- c) Do ocjena svih težina se može doći kroz diskusiju i usuglašavanje, ili ako nije moguće postići suglasnost, voditelj tima će odlučiti na temelju iznesenih mišljenja. Upravo kod ovakvih dilema, pokazalo se korisno u grupi imati i predstavnike ugrožene zajednice, jer oni imaju jasno mišljenje o nivou ugroženosti stanovnika lokalne zajednice.

- d) Za svaku ugroženu grupu se vodoravno zbrajaju bodovi i određuje njezina težina u postocima.

29. Rezultati dobijeni težinskom analizom se dalje obrađuju **Pareto dijagramom**.

- a) Postotci dobijeni težinskom analizom predstavljaju nivo utjecaja rizika od mina na određenu grupu, a uzrok tog utjecaja se nalazi u prirodi same ugrožene grupe (njezinim karakteristikama, rizičnom ponašanju, lociranju u odnosu na sumnjivu površinu i dr.).
- b) Na Pareto dijagram se nanose težine za ugrožene grupe u postocima, redom od najveće do najmanje. Ove vrijednosti se unose kumulativno, tako što se zbrajaju vrijednosti težina svih prethodnih grupa sa onom koja slijedi.
- c) Grafičko predstavljanje rezultata je najvažnija faza u primjeni Pareto dijagrama. Analizom kumulativne linije uočavaju se tri polja – A,B i C. Nema strogih pravila u određivanju granica između polja. Suština je „u analizi izgleda kumulativne linije i izdvajanja područja prema stupnju značajnosti utjecaja.“ (Prilog F) Područje A se određuje u najstrmijem dijelu kumulativne krivulje, a područje C krivulje je gotovo ravno. Područje A treba obuhvatiti 10-30% grupa od ukupnog broja na kojima je vršena težinska analiza, a na koje otpada 60-80% cjelokupnog utjecaja rizika od mina i NUSa.

30. Organizacija koja vrši procjenu rizika sastavlja izvještaj o brainstormingu sa rezultatima u primjeni dijagrama uzroka i posljedica, težinske analize i ABC analize.

4.3.4. Ocjena rizika

31. Ocjena rizika je proces kojim se određuju vrijednosti za vjerojatnoću i posljedice. Rezultat ocjene rizika je određivanje nivoa rizika, a u narednom koraku, određivanje prioriteta za tretiranje opasnih površina.

32. Određivanje nivoa rizika se vrši konstruiranjem matrica za određivanje nivoa opasnosti i matrica za određivanje nivoa utjecaja na ugroženu grupu. Matrica nivoa opasnosti se dobija kombinacijom skale dosadašnjih i potencijalnih posljedica minskih nesreća i incidenata i skale vjerojatnoće postojanja minskih polja u sumnjivoj površini (Prilog G). Nivoi opasnosti dobijeni matricom se klasificiraju kao vrlo visoka opasnost (VV), visoka opasnost (V), srednja opasnost (S) i niska opasnost (N).

33. Matrica ugroženosti grupe (Prilog H) se dobija kombinacijom skale ABC kojom su svrstane ugrožene grupe unutar područja A, B i C određenih Pareto dijagramom (Prilog F: ABC Skala ugroženih grupa) i relativnom veličinom ugrožene grupe. Kao indikator posljedice rizika se uzima procjenjeni potencijalni utjecaj na ugroženu grupu predstavljen A, B ili C područjem. Indikator vjerovatnoće rizika je veličina ugrožene grupe u odnosu na ukupnu populaciju zato što će za veću populaciju, u uvjetima istog ispoljenog rizika, biti veća vjerovatnoća rizičnog događaja. Nivoi ugroženosti dobijeni matricom se klasificiraju kao vrlo visoka ugroženost (VV), visoka ugroženost (V), srednja ugroženost (S) i niska ugroženost (N).

34. Rezultat korištenja matrica su skale nivoa opasnosti i ugroženosti grupe sa jednakim brojem klasa. Ove dvije skale konstruiraju novu matricu za određivanje nivoa rizika (Prilog I), gdje je s jedne strane opasnost kao izvor rizika, a sa druge njegov utjecaj na ugrožene grupe. To je ujedno matrica nivoa prioriteta za tretiranje rizičnih događaja.

35. Matrica za određivanje nivoa prioriteta za rizične lokacije će se konstruirati kombinacijom ranije definirane skale nivoa opasnosti (Vidi prilog J: Matrica nivoa opasnosti) i nove skale za nivo koristi. Skalu za nivo koristi čine tri kategorije prioriteta za humanitarno deminiranje.

4.3.5. Izrada registra rizika

36. U posljednjoj fazi procjene rizika se određuju karakteristike rizika. Tehnika koja se koristi u tu svrhu se zove karakterizacija rizika, a suština je odgovoriti na pitanja kojima se opisuje rizik.

- 1) Koje opasnosti i izlaganja treba razmotriti?
- 2) Što je priroda i vjerovatnoća rizika za zdravlje?
- 3) Koji pojedinci ili grupe su u riziku?
- 4) Da li je vjerovatno da su neki ljudi bili više u riziku nego ostali?
- 5) Koliko se ozbiljno očekuje nepovoljan utjecaj ili efekti?
- 6) Da li su efekti reverzibilni?
- 7) Koji naučni dokazi podržavaju zaključke o riziku? Koliko su jaki dokazi?
- 8) Što je neizvjesno oko prirode ili važnosti rizika?

- 9) Koji je domet prikupljenih gledišta o prirodi i vjerojatnosti rizika?
- 10) Koliko su pouzdani analitičari rizika oko njihovih predviđanja o riziku?
- 11) Koji drugi izvori uzrokuju neke tipove efekata ili rizika?
- 12) Koji je doprinos svakog pojedinog izvora u stvaranju svih tipova efekata sveobuhvatnog rizika u pogođenoj zajednici, a za sveukupno zdravlje zajednice?
- 13) Kako je rizik distribuiran u vezi sa ostalim rizicima u zajednici?
- 14) Da li rizik, osim na zdravlje i okruženje, ima utjecaj na društvene i kulturne posljedice?

Ova pitanja vezana za karakterizaciju rizika objedinjavaju sve prethodne korake u procjeni rizika, pomažu da se u potpunosti definišu rizici u zajednici ugroženoj minama i NUS-om, izvrši njihova klasifikacija, odredi nivo rizika/prioriteta i identificiraju kontrolne mjere.

37. Svi identificirani rizici se moraju opisati i evidentirati, bez obzira da li će biti tretirani, samo kontrolirani ili zaobiđeni.

38. Evidentiranje rizika se vrši u registru rizika za ugroženu zajednicu, koji sadrži slijedeće elemente (Prilog K: Registar rizika za ugroženu zajednicu):

- a) Opis rizika: potencijalni rizični događaj, mjesto potencijalnog događaja, najugroženija grupa.
- b) Moguća posljedica rizičnog događaja: opis najgore moguće posljedice, vjerojatnoća rizičnog događaja.
- c) Poduzete mjere kontrole rizika (vrsta mjere i nivo adekvatnosti).
- d) Nivo rizika (nivo prijetnje i utjecaja na ugroženu grupu).

4.4. Procjena potreba i kapaciteta

39. Procjena rizika i procjena potreba i kapaciteta ugrožene zajednice su podproces koji su oslonjeni jedan na drugi i međusobno zavisni. Iako je postavljanje prioriteta pozicionirano u procjeni rizika, ono se ne može realizirati bez prethodno određenih karakteristika ugroženih grupa (Vidi prilog A: Dijagram tijeka - proces integralnog planiranja protuminskih akcija za ugroženu zajednicu.) Ni karakterizacija ugroženih grupa ne može otpočeti bez njihove prethodne identifikacije unutar procjene rizika.

40. Procjena rizika određuje veličinu problema (magnitudu rizika), a procjena potreba i kapaciteta će definirati stvarne mogućnosti zajednice za bavljenje problemom: na koji će se način tretirati rizici, u kojem vremenu, koja pomoć je potrebna, kolika je ranjivost zajednice i ugroženih grupa stanovništva, kakvo stanje je prihvatljivo za zajednicu.

41. Procjena potreba i kapaciteta se sastoji od tri postupka: (1) karakterizacije ugroženih grupa, (2) karakterizacije ugrožene zajednice i (3) analize prethodnih protuminskih akcija.

42. Rezultat procjene potreba i kapaciteta doprinosi izradi prvog dijela plana upozoravanja na mine u obliku sažetih zaključaka o zajednici i njenim ugroženim grupama.

(1) Karakterizacija ugroženih grupa

43. Karakterizacija ugrožene grupe podrazumijeva određivanje skupa karakteristika jedne određene grupe. Grupe ugrožene minama imaju opće i posebne karakteristike.

Opće karakteristike su: (1) zajednički ciljevi i interesi; (2) redovita interakcija; (3) tko je vođa; (4) sljedbenici (veličina grupe i podgrupa, spol, starost, obrazovanje, zdravlje); (5) pravila ponašanja; (6) razlike u statusu članova grupe; (7) uloga unutar grupe.

Posebne karakteristike ugrožene grupe: (1) ranjivost grupe (broj stradalih, posljedice stradanja, izloženost riziku); (2) rizično ponašanje (informiranost, komuniciranje među članovima grupe, percepcija rizika).

44. U svrhu što efikasnijeg stvaranja realne slike unutar lokalne zajednice koristi se SWOT analiza (analiza prednosti, slabosti, mogućnosti i prijetnja) kojom će se identificirati područja unutar kojih se analizirane jedinice trebaju fokusirati na svoje prednosti, minimizirati svoje slabosti i iskoristiti u što većoj varijanti raspoložive mogućnosti odnosno kapacitete. Rezultati SWOT analize u obliku sažetaka sastavni su dio prateće dokumentacije plana za upozoravanje na mine.

(2) Karakterizacija ugrožene zajednice

45. Karakterizacija ugrožene zajednice obuhvaća analizu karakteristika grupiranih u devet kategorija. To su: (1) temeljni podaci o zajednici, (2) kulturne i tradicionalne osobine, (3) religija i etničke grupe, (4) pravila ponašanja, (5) žrtve minskih nesreća, (6) ljudski resursi, (7) materijalni resursi, (8) nosioci razvitka i (9) komunikacioni kanali.

(3) Analiza prethodnih protuminskih akcija

46. Ova analiza osigurava kvantitativne i kvalitativne historijske podatke o rezultatima i utjecaju koje su imale ranije protuminske akcije na smanjenje rizika i poboljšanje općih uvjeta života u zajednici.

5. Priprema plana protuminskih akcija za ugroženu zajednicu

Priprema integralnog plana protuminskih akcija za ugroženu zajednicu je podproces koji obuhvaća slijedeće postupke: (1) definiranje ciljeva i zadataka, (2) odabir najbolje opcije za integriranje aktivnosti, (3) izradu plana i (4) osiguravanje suglasnosti zajednice.

5.1. Definiranje ciljeva i izbor pravaca djelovanja

47. U planiranju protuminskih akcija u ugroženoj zajednici se može koristiti slijedeći obrazac u hijerarhiji ciljeva koji su u uzročno-posljedičnoj liniji jedan ispod drugoga:

- 1) Krajnji ciljevi - ciljevi koji se žele postići provedbom protuminskih akcija u ugroženim zajednicama.
- 2) Specifični ciljevi - ciljevi koji su vezani za konkretnu ugroženu zajednicu, a sa kojima se postiže krajnji cilj.
- 3) Neposredni ciljevi pobliže određuju način na koji će se postići specifični ciljevi.

48. Krajnji cilj protuminskih akcija za ugroženu zajednicu je smanjiti ili ukloniti rizik od zaostalih mina i NUS-a na nivo koji će spriječiti stradavanje stanovnika i omogućiti nesmetano korištenje najvažnijih prirodnih, privrednih i drugih resursa kojima raspolaže zajednica.

49. Specifični ciljevi se načelno definiraju prema komponentama protuminskih akcija, u odnosu na karakteristike ugroženih grupa i zajednice u cjelini i ustanovljene rizike koji se namjeravaju tretirati. Svaki specifični cilj se razrađuje kroz dva i više neposrednih ciljeva.

50. Neposredni ciljevi odražavaju prioritete za protuminske akcije u ugroženoj zajednici. Za svaki neposredni cilj razrađuje se više opcija koje ovise od raspoloživih kapaciteta, novca i i potrebnog vremena za njihovu realizaciju.

5.2. Odabir najbolje opcije za integriranje aktivnosti

51. Odabir opcija podrazumijeva odabir i opis onih aktivnosti koji će dovesti do realizacije neposrednih ciljeva. Između zadataka i ciljeva postoji uzročno posljedična veza i povratna sprega. Zadaci zavise od raspoloživih i potencijalnih kapaciteta (ljudski, materijalni, organizacijski, znanje i finansijski kapaciteti) i datog vremenskog okvira i moraju biti ostvarivi. Ciljevi koji se ne mogu dostići definiranim zadacima se odbacuju.

52. Odabir najpovoljnije opcije dovodi do podjele plana protuminskih akcija na više faza. U prvoj fazi se rješavaju rizici koji imaju najveći utjecaj, odnosno oni koji su najvećeg nivoa prioriteta. Ova faza bi trebala biti vremenski najkraća i uz korištenje ograničenih resursa. Broj faza može zavistiti od nivoa kontaminacije minama, broja blokiranih resursa, raspoloživih kapaciteta za protuminske akcije i raspoloživih finansijskih sredstava.

5.3. Izrada plana

53. Integralni plan protuminskih akcija za ugroženu zajednicu je dokument standardizirane forme u koju se unose kvantitativni i kvalitativni podaci u tabelarnom i opisnom obliku. Sastoji se iz dva glavna dijela (obrazac plana u prilog L).

54. Prvi dio plana sadrži rezultate procjene situacije u zajednici ugroženoj minama u obliku brojčanih pokazatelja i sažetih zaključaka iz procjene i sadrži: (1) opće podatke, (2) minsku situaciju u zajednici, (3) najvažnije ugrožene grupe, (4) opis najvažnijih rizika koji će se tretirati i (5) listu rizičnih/sumnjivih površina.

(1) Opći podaci o zajednici: (I) tabelarni prikaz o veličini zajednice i starosnoj i brojnoj strukturi stanovnika, (II) sažetak o društveno-ekonomskoj situaciji u zajednici koji sadrži slijedeće podatke: utjecaj rata na stanje u zajednici (ratne štete, broj poginulih u ratu, gdje se nalaze raseljeni i izbjeglice), poratna obnova (broj obnovljenih kuća, obnovljeni privredni objekti, komunikacije i drugi objekti, dosadašnji nivo povratka, da li se očekuje povratak preostalih), preovladavajuća djelatnost i eventualne investicije.

(2) Minska situacija o zajednici: (I) tabelarni prikaz numeričkih pokazatelja veličine rizične površine i broja ubojnih sredstava, (II) sažetak zasnovan na podacima o društveno ekonomskom utjecaju mina (opis incidenata/nesreća sa prostornim i vremenskim okvirom i posljedicama, najvažnije blokade privrednih resursa), opis sumnjivih površina (položaj u zajednici, njihova potencijalna namjena i vjerojatnoća postojanja opasnosti od mina, posebno od najopasnijih mina) i povijest protuminskih

akcija (dosadašnje operacije deminiranja, projekti za upozoravanje na mine i pomoć žrtvama mina)

(3) Podaci o najvažnijim ugroženim grupama – sažetak koji je rezultat analize podataka prikupljenih na terenu i analize potreba i kapaciteta ugroženih grupa;

(4) Opis najvažnijih rizika koji će se tretirati prema rezultatima iz registra rizika;

(5) Lista rizičnih/sumnjivih površina u ugroženoj zajednici.

55. Drugi dio plana se naziva plan aktivnosti i sadrži slijedeće elemente: (1) ciljeve, (2) zadatke po fazama (plan sadrži jednu ili više faza), (3) način integracije protuminskih akcija, (4) očekivane efekte od realizacije plana, (5) suglasnost zajednice i (6) priloge.

(1) Ciljevi - u plan se unose krajnji cilj, specifični ciljevi i njihovi neposredni ciljevi koji se ostvaruju preko zadataka.

(2) Zadaci – kraći opis zadatka po fazama gdje se jasno vidi povezanost sa postavljenim neposrednim ciljevima, sa podacima kada će se sprovoditi, tko je izvođač i investitor i u kojoj je fazi realizacije.

(3) Način integracije protuminskih akcija - koncept realizacije plana u kojemu se opisuje kako izvršiti međusobno povezivanje i usklađivanje po vremenu i intenzitetu planiranih aktivnosti kako bi se ostvarili maksimalni mogući rezultati.

(4) Očekivani efekti od realizacije plana - Procjena očekivanih efekata od realizacije se oslanja na postavljene ciljeve i vrijeme njihovog dostizanja. Daje se ocjena koji će se rizici smanjiti ili eliminirati, te u kojoj mjeri će se smanjiti ukupan društveno-ekonomski utjecaj.

(5) Suglasnost zajednice – Prije konačnog odobrenja od strane Centra za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini, plan se saopćava predstavnicima ugrožene zajednice. Bez prihvatanja plana upozoravanja na mine od strane zajednice i njihove suglasnosti, isti se ne može odobriti.

6. Mjere nadzora

56. Ured/Kancelarija BHMAC-a prati i potvrđuje nivo kvaliteta izrade integralnog plana kroz (1) praćenje kvaliteta rada u generalnom izviđanju, uključujući pripremu i izradu projektne dokumentacije za deminiranje ili tehničko izviđanje, obilježavanje i (2) praćenje kvaliteta rada u izradi planova upozoravanja na mine za ugrožene zajednice.

57. Šef (zemjenik šefa) ureda/kancelarije BHMAC-a izdaje zadatke za izradu integralnih planova regionalnim uredima, shodno zahtjevima i utvrđenim prioritetima i sprovodi sve odgovornosti i obeveze regulirane SOP-om za generalno izviđanje i u skladu sa SOP-om za integralno planiranje.

58. Šef (zamjenik šefa) ureda/kancelarije BHMAC-a odobrava zahtjev za izradu plana upozoravanja na mine za ugroženu zajednicu koji podnosi akreditirana organizacija za upozoravanje na mine. Zahtjev za izradu plana upozoravanja na mine mora biti usaglašen sa godišnjim planom protuminskih akcija i operativnim planom upozoravanja na mine;

59. Šef (zamjenik šefa) ureda/kancelarije BHMAC-a odobrava integralni plan upozoravanja na mine.

60. RU BHMAC-a vrši nadzor nad timom BHMAC-a i akreditiranim organizacijama za upozoravanje na mine koje provode aktivnosti procjene i izrade integralnog plana protuminskih akcija za ugrožene zajednice.

61. Nadzor vrši stručni suradnik za kontrolu kvaliteta/inspektor RU BHMAC-a. Isti sačinjava izvještaje o sprovedenom nadzoru koji dostavlja šefu RU BHMAC-a, višem inspekcijskom organu i akreditiranoj organizaciji nad kojom je obavljen nadzor;

62. Šef RU BHMAC-a:

- a. sačinjava mjesečni plan izrade integralnih planova na osnovi naloga ureda BHMAC-a
- b. Daje saglasnost na zahtjev za izradu plana upozoravanja na mine za ugroženu zajednicu koji podnosi akreditirana organizacija za upozoravanje na mine za koju konačno odobrenje daje šef ureda BHMAC-a. Zahtjev za izradu plana upozoravanja na mine mora biti usaglašen sa godišnjim planom protuminskih akcija i operativnim planom upozoravanja na mine;

- c. sačinjava plan kontrole nad izradom integralnog plana uključujući generalno izviđanje i izradu plana upozoravanja na mine na osnovu dobivenih izvedbenih planova;
- d. u suradnji sa inspektorom za kontrolu kvaliteta procjenjuje realnost izvedbenih planova i prati eventualne izmjene u dinamici izrade integralnog plana;
- e. sprovodi sve odgovornosti i obeveze regulirane SOP-om za generalno izviđanje;
- f. u suradnji sa inspektorom za kontrolu kvaliteta analizira dostavljenu dokumentaciju i daje saglasnost na integralni plan za ugroženu zajednicu.

63. Stručni suradnik za kontrolu kvaliteta/inspektor za kontrolu kvaliteta RU BHMAC-a:

- a. vrši kontrolu putem (1) posjeta terenskim aktivnostima, (2) ocjenom kvaliteta dokumenata iz stava 55 i (3) razgovorom sa predstavnicima akreditirane organizacije za upozoravanje na mine koja je predmet nadzora;
- b. može tražiti zaustavljanje postupka do uklanjanja greške ili ponavljanje postupka u slučaju da je došlo do težeg kršenja ovog SOP-a ili SOP-a akreditirane organizacije;
- c. učestvuje u radu stručnih radnih grupa i prati primjedbe i prijedloge organizacija koje rade na izradi integralnih planova na rad inspeksijskih organa, kao i ostale primjedbe u vezi sa izradom integralnih planova;
- d. prisustvuje predstavljanju plana upozoravanja na mine za ugroženu zajednicu;
- e. predlaže šefu RU BHMAC-a davanje saglasnosti na plan;

64. Organizacija akreditirana za upozoravanje na mine je dužna dostaviti RU BHMAC-a izvedbeni plan aktivnosti 10 dana unaprijed. Organizacija je dužna obavijestiti RU BHMAC-a o promjenama plana koje se tiču određenog postupaka, tri dana prije sprovođenja tog postupka.

65. Izvedbeni plan aktivnosti mora sadržavati sljedeće podatke: (1) vrsta aktivnosti, (2) mjesto održavanja aktivnosti, (3) sastav tima koji će sprovoditi aktivnosti i (4) vremenski okvir u kojem će se održati aktivnost;

66. Po zahtijevu inspektora za kontrolu kvaliteta RU BHMAC-a organizacija je dužna dostaviti svu traženu dokumentaciju.

7. Izvještavanje i evidencija

67. Za svaku zajednicu za koju se sačinjava integralni plan protuminskih akcija sačinjava se dosije u koji ulazi sljedeća dokumentacija:

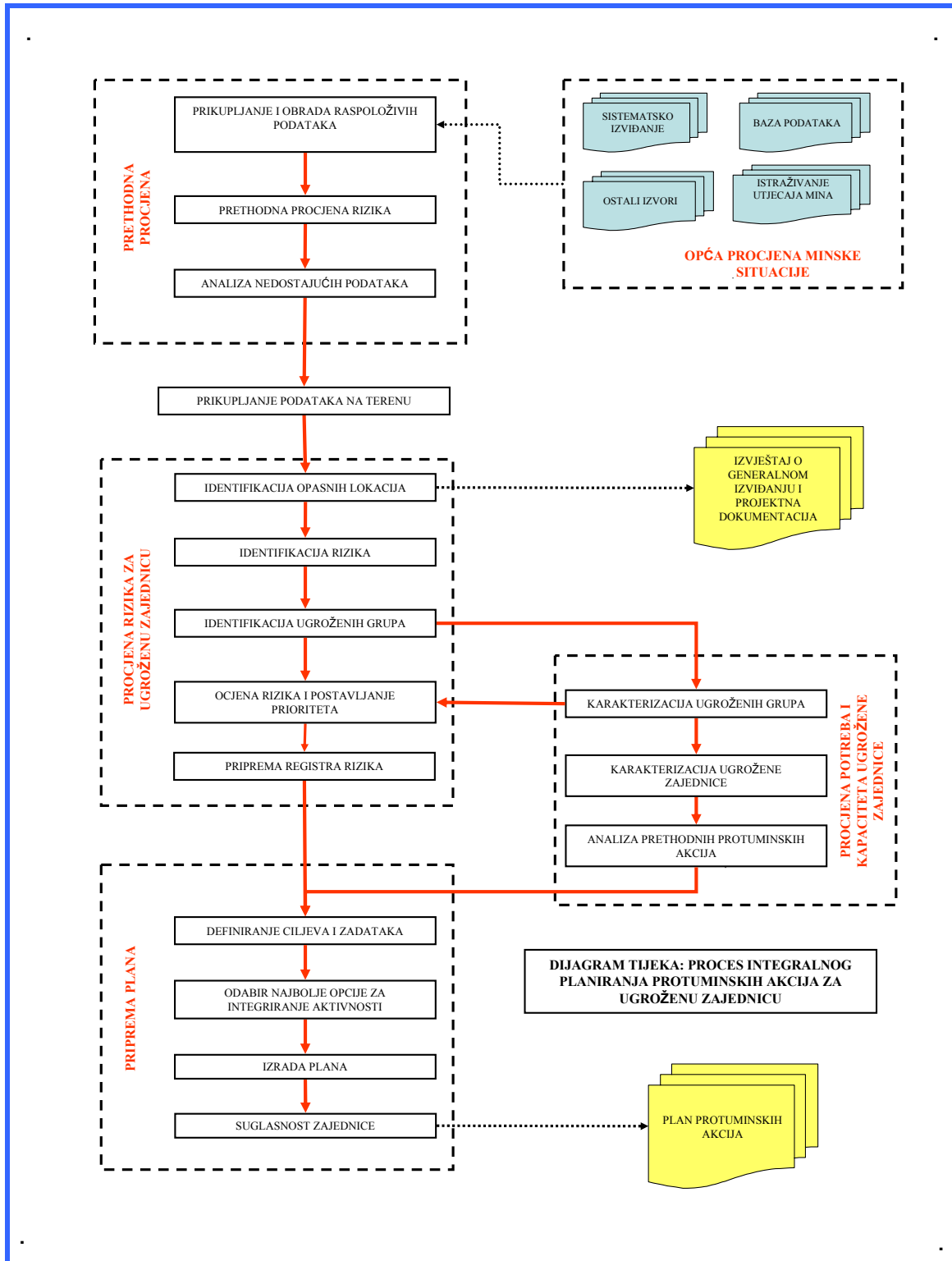
- (1) Dokumenta prikupljena iz raspoloživih izvještaja (stav 14, točka 1-5);
- (2) Dokumenta nastala kroz prikupljanje informacija na terenu (obraci anketa i intervjua i izvještaji o istim);
- (3) Dokumenta nastala kao rezultat procjene:
 - a) procjena ugroženosti – obrazac za identifikaciju rizika, rezultati Ishikave, obrazac težinske analize, rezultate Pareto/ABC analize, Obrazac registra rizika; sažetke SWOT analize, zapisnike sa sastanaka sa predstavnicima lokalnih zajednica uključujući Ishikavu i težinsku analizu i liste prisustva;
 - b) rezultat generalnog izviđanja – listu dokumentacije vidi u SOP-u za humanitarno deminiranje, I dio, Generalno izviđanje, Izvještaj o generalnom izviđanju, stav 37;
- (4) Integralni plan protuminskih akcija – popunjen obrazac integralnog plana

68. Dosije se čuva u RU BHMAC-a do odobrenja integralnog plana. Kompletan dosije se uz plan, potpisan od strane operativnog rukovoditelja i predstavnika zajednice, u jednom primjerku, dostavlja sektoru operacija BHMAC-a.

69. Akreditirana organizacija je dužna izvještavati RU BHMAC-a o svojim aktivnostima. Ona dostavlja Izvedbeni plan aktivnosti 10 dana prije početka aktivnosti. Izvedbeni plan mora sadržavati sljedeće podatke: (1) vrsta aktivnosti, (2) mjesto održavanja aktivnosti, (3) sastav tima koji će sprovoditi aktivnosti i (4) vremenski okvir u kojem će se održati aktivnost;

70. U slučaju promjena u izvedbenom planu aktivnosti, organizacija je dužna poslati obavještenje RU BHMAC-a najkasnije 3 dana prije početka aktivnosti.

Prilog A: Dijagram tijeka - proces integralnog planiranja protuminskih akcija za ugroženu zajednicu

Prilog B: Kategorije i podkategorije za izvore rizika od mina i područje njihovog društveno-ekonomskog utjecaja

Izvori rizika od mina - opasnosti

1. Ponašanje pripadnika zajednice:

1.1. Individualno ljudsko ponašanje (svjesno, nesvjesno):

1.1.1. Ulazak u sumnjivu površinu: (1) egzistencijalni razlozi (obrađa zemljišta, ispaša stoke, prikupljanje drva ili šumskih plodova i bilja i dr.); (2) rekreativne potrebe (lov, ribolov, sport, dječja igra i dr.).

1.1.2. Kontakt sa minama i NUS-om: (1) samoinicijativno uklanjanje mina (radi pristupa blokiranim resursima - izvoru vode, zemljištu, šumi i dr, radi eksploziva ili metala, radi smanjena opasnosti po ostale članove grupe); (2) paljenje sumnjive površine; (3) označavanje mina/NUS-a; (4) držanje (čuvanje) mina .

1.2. Ponašanje karakteristično za društvene grupe i zajednicu u cjelini:

1.2.1. Ponašanje društvenih grupa (podjela po kategorijama je ista kao i za individualno ljudsko ponašanje).

1.2.2. Ponašanje zajednice: (1) društveni stereotipi i tradicionalna shvatanja (vjerske i nacionalne predrasude, predrasude o spolovima); (2) informiranost stanovništva i međusobna komunikacija (slaba ili nikakva informiranost o minskoj opasnosti, slaba ili nikakva informiranost o mjerama redukcije rizika, nedostatak komunikacije između različitih grupa stanovništva; (2) kretanje stanovništva; (3) slaba organiziranost zajednice i indiferentnost prema problemu mina.

2. Ekonomske okolnosti i javna sigurnost:

2.1. Rekonstrukcija privrednih objekata u ili pored sumnjive površine.

2.2. Rad u blizini minskog polja (elektrifikacija, izgradnja puteva i druge infrastrukture sigurnosni i policijski razlozi).

3. Okruženje:

3.1. Minska polja i područja zagađena NUS-om:

- 3.1.1. Identificirana minska polja (obilježena i neobilježena);
 - 3.1.2. Sumnjive lokacije
 - 3.1.3. Identificiran NUS (pojedinačni ili rasut po određenoj površini)
- 3.2. Prirodne pojave:
- 3.2.1. Pomjeranje mina (poplave, bujice, erozije i slijeganje tla).
 - 3.2.2. Aktiviranje zbog požara.
 - 3.2.3. Aktiviranje mina od strane životinja.

Društveno ekonomski utjecaj mina

1. Društveni utjecaj:

1.1. Utjecaj na ljudski život i zdravlje:

- 1.1.1. Minske nesreće (u posljednjih godinu dana, posljednje dvije godine, tri i više godina: (1) sa smrtnim posljedicama (djeca, odrasli); (2) ranjavanje (djeca, odrasli); (3) bez posljedica po život i zdravlje.
- 1.1.2. Potencijalna mogućnost minske nesreće: (1) sa smrtnim posljedicama (djeca, odrasli); (2) ranjavanje (djeca, odrasli); (3) bez posljedica po život i zdravlje.
- 1.1.3. Otežan ili onemogućen pristup zdravstvenoj zaštiti.
- 1.1.4. Blokiran pristup potencijalnim izvorima zaraze ili trovanja.

1.2. Utjecaj na povratak stanovništva:

- 1.2.1. Onemogućen ili otežan povratak izbjeglih.
- 1.2.2. Onemogućen ili otežan povratak raseljenih.

1.3. Utjecaj na obrazovanje, kulturu i druge oblike društvene nadgradnje:

- 1.3.1. Onemogućena obnova škole.
- 1.3.2. Blokiran ili otežan odlazak djece u školu.

1.3.3. Blokiran ili otežan pristup drugim objektima društveno značajnim za zajednicu (vjerskim objektima, grobljima, javnim zgradama i dr.).

2. Ekonomski utjecaj:

2.1. Područja kojima mine blokiraju pristup

2.1.1. Neobrađeno zemljište.

2.1.2. Pašnjaci.

2.1.3. Obradivo zemljište: (1) zemljište sa navodnjavanjem; (2) zemljište bez navodnjavanja.

2.1.4. Ceste i putevi.

2.1.5. Stambeno područje: (1) obnova ratom razorenih kuća za stanovanje; (2) obnova drugih objekata; (3) izgradnja novih kuća za stanovanje; (4) izgradnja novih objekata.

2.1.6. Pristup vodi: (1) voda za piće; (2) voda za ostale namjene (za navodnjavanje, za stoku, za industrijsku namjenu).

2.1.7. Ostala infrastruktura.

2.1.8. Negativan utjecaj na potencijalne nosioce privrednog razvoja (turizam, sport, privredne subjekte).

Prilog C: Matrica identifikacije rizika od mina i NUS-a

IDENTIFIKACIJA RIZIKA U UGROŽENOJ ZAJEDNICI: (naziv zajednice, općina)

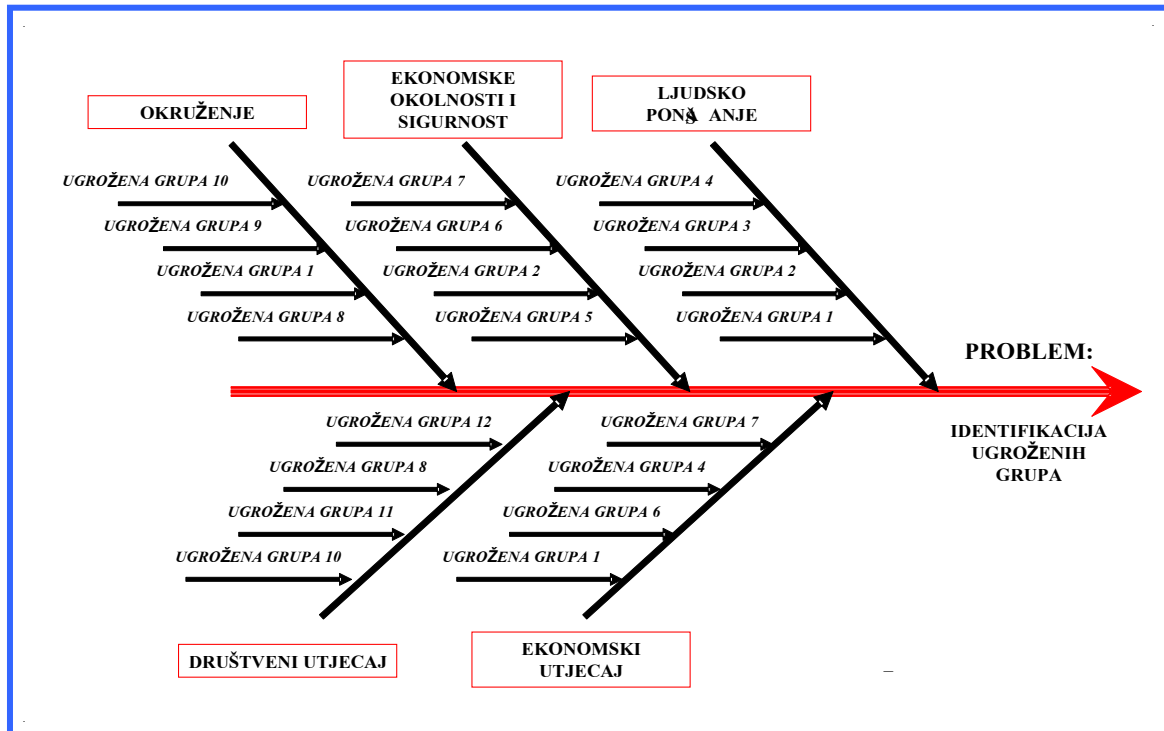
ORGANIZACIJA: (naziv organizacije)

IZVORI RIZIKA		PODRUČJE UTJECAJA															
		DRUŠTVENI								EKONOMSKI							
INDIVIDUALNO LJUDKO PONAŠANJE	ULAZAK U SUMNIVU POVRŠINU																
KONTAKT SA MINAMA/NUS-om																	
PONAŠANJE DRUŠTVENIH GRUPA I ZAJEDNICE																	
EKONOMSKE OKOLNOSTI																	
OKRUŽENJE	MINSKA PRUJETNJA																
PRIRODNE POJAVE																	

DATUM IZRADE	DATUM REVIZIJE 1.	DATUM REVIZIJE 2.
--------------	-------------------	-------------------

IZRADIO	KONTROLIRAO	ODOBRIO
---------	-------------	---------

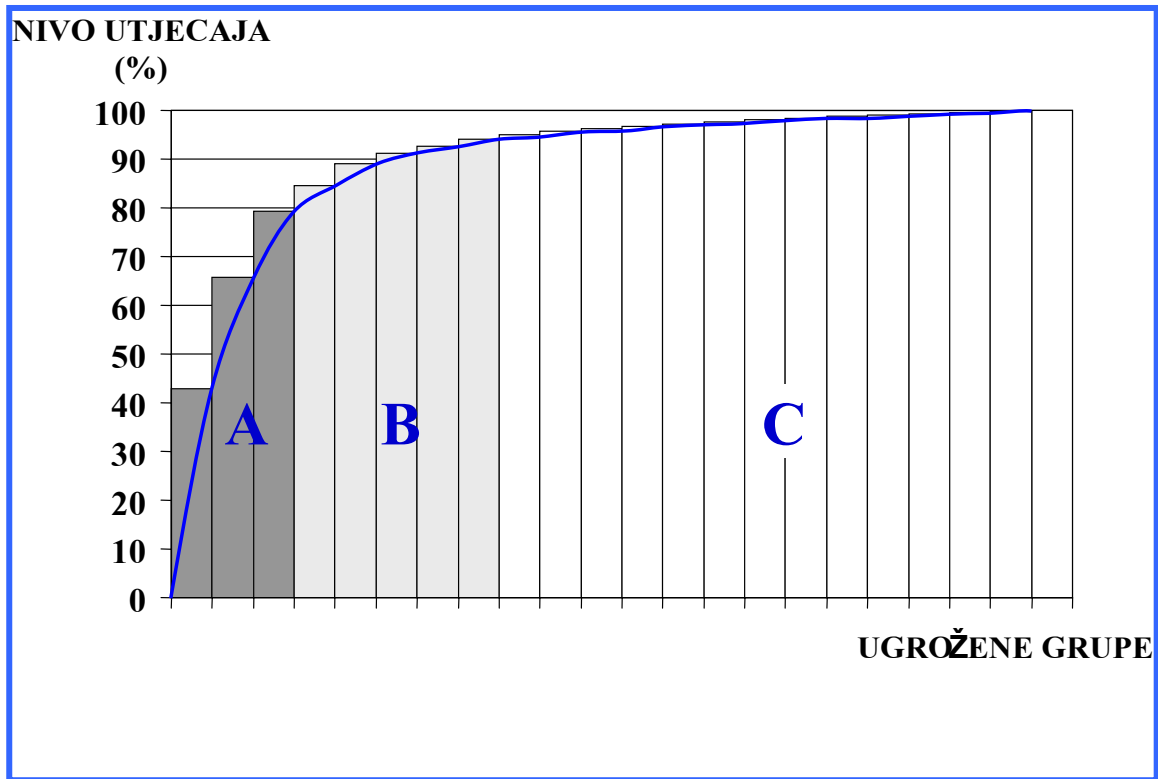
Prilog D: Dijagram uzroka i posljedica (Ishikava dijagram) za identifikaciju ugroženih grupa

Prilog E: Matrica za težinsku analizu

A/A	A ₁	A ₂	A ₃	A ₄	A ₅	A ₆	A ₇	A _n	Σ _{1-n}	%
A ₁										
A ₂										
A ₃										
A ₄										
A ₅										
A ₆										
A ₇										
A _n										
UKUPNO										

Prilog F: Pareto dijagram

Prilog G: Matrica nivoa opasnosti

MATRICA NIVOA OPASNOSTI		DOSADAŠNJE POSLJEDICE MINSKIH NESREĆA/INCIDENATA			POTENCIJALNE POSLJEDICE MINSKIH NESREĆA	
		smrt	ranjavanje	bez žrtava	smrt	ranjavanje
VJEROJATNOĆA POSTOJANJA MINSKOG POLJA U SUMNJIVOJ POVRŠINI	skoro sigurno	VV	VV	V	VV	V
	vjerovatno				V	S
	nije vjerovatno				N	N

Kriterijumi za određivanje skale vjerovatnoće postojanja minskog polja

1. Skoro sigurno postojanje minskih polja: područje je bilo između crta konfrontacije, zemljište se ne koristi, postoje zapisnici o minskim poljima i vidljivi tragovi moguće minske opasnosti
2. Vjerovatno postojanje minskih polja: područje je bilo između crta konfrontacije, zemljište se ne koristi, nema zapisa o postojanju minskih polja, postoje određeni tragovi i informacije koji upućuju na moguću minsku opasnost
3. Nije vjerovatno da postoji minsko polje: zemljište se ne koristi ili se djelomično koristi, nema zapisa o postojanju minskih polja niti znakova koje upućuju na minsku opasnost

Prilog H: Matrica ugroženosti grupe

MATRICA UGROŽENOSTI GRUPE		UGROŽENE GRUPE (Pareto dijagram)		
		A	B	C
RELATIVNA VELIČINA UGROŽENE GRUPE	VELIKA	VV	S	N
	SREDNJA	V	S	N
	MALA	S	N	N

ABC skala ugroženih grupa (prema Pareto dijagramu)

Područje A: oko 10-30 % grupa na koje otpada oko 60-80% svih utjecaja od mina

Područje B: oko 20-40% grupa koje otpada do oko 20-30 % svih utjecaja od mina

Područje C: oko 50-70 % grupa na koje otpada 5-10 % svih utjecaja od mina

Skala relativne veličine ugrožene grupe

1. Velika grupa: 10 % i više od ukupnog broja stanovnika u zajednici
2. Srednja grupa: od 5% do 10% od ukupnog broja stanovnika u zajednici
3. Mala grupa: manje od 5% od ukupnog broja stanovnika u zajednici

Prilog I: Matrica nivoa rizika

MATRICA NIVO A RIZIKA		NIVO OPASNOSTI			
		vrlo visok	visok	srednji	nizak
NIVO UGROŽENOSTI GRUPE	vrlo visok	1	2	3	3
	visok	2	3	3	4
	srednji	4	4	4	5
	nizak	5	5	6	6

Prilog J: Matrica nivoa prioriteta za humanitarno deminiranje

MATRICA NIVO A PRIORITETA ZA RIZIČNE LOKACIJE		NIVO OPASNOSTI			
		VRLO VISOKA	VISOKA	SREDNJA	NISKA
NIVO KORISTI	1. kategorija	1	2	4	7
	2.kategorija	3	5	8	10
	3. kategorija	6	9	11	12

Nivo koristi predstavlja postojeće kategorije prioriteta za humanitarno deminiranje.

Prilog K: Registar rizika za ugroženu zajednicu

REGISTAR RIZIKA U UGROŽENOJ ZAJEDNICI: (naziv zajednice, općina)
ORGANIZACIJA: (naziv organizacije)

BROJ RIZIKA	OPIS RIZIKA			NAUGROŽENIA SKUPINA	MOGUĆA POSLJEDICA RIZIČNOG DOGADAJA		PODUZETE MJERE KONTROLE RIZIKA		NIVO RIZIKA			
	POTENCIJALNI RIZIČNI DOGADAJ	MJESTO POTENCIJALNOG DOGADAJA	NAUGROŽENIA SKUPINA		OPIS NAJGORE MOGUĆE POSLJEDICE	VJEROVATNOĆA DOGADAJA	VRSTA MJERE	ADEKVATNOST	NIVO OPASNOSTI	NIVO UGROŽENOST I	NIVO RIZIKA	
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												
14												
15												
16												

DATUM IZRADE	DATUM REVIZIJE 1.	DATUM REVIZIJE 2.
IZRADIO	KONTROLIRAO	ODOBRIO

INTEGRALNI PLAN PROTUMINSKIH AKCIJA

ZA ZAJEDNICU UGROŽENU MINAMA

NAZIV UGROŽENE ZAJEDNICE, OPĆINA	
-------------------------------------	--

DATUM IZRADE		ORGANIZACIJA	
-----------------	--	--------------	--

OPĆI PODACI O ZAJEDNICI			Površina zajednice u km ²	
Sadašnji broj stanovnika			Broj stanovnika prije rata	
Sadašnja struktura stanovništva				
Broj obitelji			Starosna struktura stanovništva u %	0-5
Broj zaposlenih				6-14
Spolna struktura u %	Muškarci			15-18
	Žene			19-30
Stručna sprema u %	NSS			31-42
	SSS			43-54
	VSS			55
Sažetak o društveno-ekonomskoj situaciji u zajednici				

MINSKA SITUACIJA U ZAJEDNICI			Sumnjiva površina u km ²	
Nivo utjecaja od mina			Broj sumnjivih lokacija	
Procjenjeni broj mina			Broj PP mina/broj PROM	
Incidenti/ nesreće	Broj incidenata		Posljedice	Smrtno stradali
	Broj žrtava			Povrijeđeni
Sažetak o minskoj situaciji u zajednici				

NAJVAŽNIJE UGROŽENE GRUPE					
UGROŽENA GRUPA 1.					
Veličina osnovne grupe			Nivo ugroženosti od mina		
Veličina podgrupe					
Incidenti/ nesreće	Broj incidenata		Posljedice	Smrtno stradali	
	Broj žrtava			Povrijeđeni	
Sažetak o karakteristikama ugrožene grupe					

OPIS NAJVAŽNIJИH RИZИKА KOJИ ЋE SE TRETIRATI				
Reg. broj	Potencijalni rizični događaj	Mjesto potencijalnog događaja	Najugroženija skupina	Nivo rizika

RИZИČNE /SUMNJIVE POVRŠINE								
Rang	Naziv lokacije	ID broj generalnog izvidanja	Površina u m ²	Potencijalna korist		Nivo opasnosti	Registarski brojevi rizika u vezi sa lokacijom	Nivo prioriteta
				Namjena	Kategorija koristi			

PLAN AKTIVNOSTI

KRAJNI CILJ:

1. specifičan cilj: .
 - 1.1. neposredan cilj:
2. specifičan cilj:

FAZA:

	ZADATAK	Vrsta aktivnosti	Razdoblje izvođenja	Investitor	Radni zadatak ID	Izvođač	Status
Humanitarno deminiranje							
Upozoravanje na mine							
Procjena							

NAČIN INTEGRACIJE PROTUMINSKIH AKCIJA

OČEKIVANI EFEKTI OD REALIZACIJE PLANA

SUGLASNOST ZAJEDNICE

Prilozi:

DATUM IZRADE	DATUM REVIZIJE 1.	DATUM REVIZIJE 2.

IZRADIO	KONTROLIRAO	ODOBRIO

Centar za uklanjanje mina u BiH
SOP BHMACH-a

ANEKS 1.

STANDARDNE OPERATIVNE PROCEDURE BHMAC-a ZA HUMANITARNO DEMINIRANJE (SOP)

(Izdanje od 01.06.2003.godine)

OPCENITO

IZMJENE

U kontekstu riječi površina bez vidljivog rizika (ili skraćeno PBVR), riječ «vidljivog» zamijeniti sa riječi «utvrdenog» (ili skraćeno PBUR). Navedeno primijeniti u tekstu I, VI i VII dijela SOP-a.

I DIO

GENERALNO IZVIĐANJE

DOPUNA

U Napomene: Tacka 2.3. Kriterij za klasificiranje izvidene površine u Izvještaju o generalnom izviđanju, prilog C, pod 1. i 3. u tekst dodati i tacku 9. Kriterija definiranih uvjeta. Također dodati napomenu 5. koja glasi:

Površine za koje postoji-e zapisnik-ci o ili vjerodostojan svjedok miniranja (točka 1. i 2.) predlažu se za čišćenje u veličini koja obuhvata ugrađene mine sa sigurnosnim pojasom 5-10m sa svih strana prilaska minama. Ukoliko se zapisnik ne može precizno identificirati na terenu, radi formiranja realne minirane površine za čišćenje (uključujući i sigurnosni pojas), tada predložiti realnu procijenjenu veću površinu za tehničko izviđanje (površine preko 5.000m²).

VI DIO

TEHNICKO IZVIĐANJE

IZMJENA

UVOD, tacka 4. mijenja se i glasi:

Za deklarirane površine *bez utvrdenog rizika* od strane izvodaca tehnickog izvidanja i uz suglasnost inspekcijских organa, BHMAC bi na osnovu sadržaja aktivnosti kontrole kvaliteta izdao *Uvjerenje o kontroli kvaliteta tehnickog izvidanja*. Uvjerenje bi se izdalo zainteresiranim stranama u smislu da je sumnjiva površina stručno tretirana i da daje prihvatljiv nivo povjerenja o nepostojanju rizika. Primjerak dokumentacije zadatka evidentirao bi se u bazi podataka i odložio u arhivu BHMAC-a.

UPUTE ZA RAD, tacka 8. u cetvrtom redu u tekstu u zagradi ispraviti na (tacka 20.).

Tacka 14. mijenja se i glasi:

U cilju otklanjanja sumnje u mogućnost postojanja mina na tehnicki izvidenoj površini koja bi se proglasila površinom *bez utvrdenog rizika*, BHMAC će planski izvesti uzorkovanje na kraju zadatka. Uzorkovanje po metodu slučajnih odabira uzoraka izvršiti sa dijeljenjem zadatka na cjeline prema primijenjenoj metodi na cjelokupnom ili dijelovima zadatka. Metoda rada na uzorkovanju površine će načelno biti ista sa kojim je površina u cjelini ili na dijelovima tretirana. Uzorkovanje izvoditi prema proceduri uzorkovanja (dio VII, prilog L tacka 4.) angažiranjem timova deminerske organizacije ili drugih odobrenih timova, pod stručnim nadzorom inspekcijских organa BHMAC-a.

Nakon izvršenog uzorkovanja tretirane površine manuelnom metodom kojim je dodatno potvrđena površina koja se isključuje iz sumnjive na rizik, deminerska organizacija će u cilju dodatnog povjerenja korisniku ukloniti preostalu vegetaciju. Uklanjanje vegetacije podrazumijeva sijecenje ili košenje one vegetacije koja se inače uklanja u manuelnim metodama a za to uklanjanje se mogu koristiti nedeminerski alati. Posjecena vegetacija se ostavlja u površini sa koje je posjecena.

Tacka 18. mijenja se i glasi:

Stručno proglašavanje PBUR u Zapisniku o preuzimanju tehnicki izvidene površine, vrši se na osnovu propisanih kriterija (tacka 20.) po kojima u toku

tehnickog izvidanja nije bilo naznaka miniranosti. BHMAC za strucno proglašene i od inspekcijskih organa BHMAC-a prihvacene PBUR izdaje (shodno Poglavlju V Standarda BiH), *Uvjerenje* o kontroli kvalitete tehnicki izvidene površine.

Tackom 20. obilježava se izmijenjeni Pregled toka aktivnosti za i u toku tehnickog izvidanja sa kriterijem za proglašavanje površina, koji glasi:

20. P R E G L E D

TOKA AKTIVNOSTI ZA I U TOKU TEHNNICKOG IZVIĐANJA SA KRITERIJEM O PROGLAŠAVANJU POVRŠINA

KARAKTERISTIKE POVRŠINE KOJA SE U GENERALNOM IZVIĐANJU KLASIFIKUJE ZA TEHNIČKO IZVIĐANJE	PREDLOŽENI METODI RADA SA GENERALNOG IZVIĐANJA	SADRŽAJ METODA RADA	KRITERIJ ZA STRUČNO PROGLAŠAVANJE TRETIRANE POVRŠINE TEHNIČKIM IZVIĐANJEM
<p>Ravna površina tla, bez ili sa nagibom i vegetacijom koja omogućava upotrebu mašine. Zemljište za upotrebu mašine ne bi trebalo biti ispresijecano kanalima, močvarno, kamenito, sa objektima i sl.</p>	<p>Mehanička priprema</p>	<p>Tretiranje cjelokupne površine tla predviđene za mehaničku pripremu u dubinu od minimalno 10 cm i na komade prenika do 5 cm. Nakon tretiranja površine mašinom, površinu gdje nije bilo eksplozija ispresijecati radnim stazama iz dva pravca na razmaku od 25m, radi otkrivanja tragova miniranosti.</p>	<p>-Površina bez utvrđenog rizika, cjelokupna ili na dijelu gdje nije bilo eksplozija ili na površinu izbacenih vidljivih mina ili njihovih dijelova.</p> <p>-Za iskopavanje, površina na kojoj je bilo eksplozija ili na površinu izbacenih mina i njihovih dijelova, sa pomjeranjem granica za minimalno 5 m unazad.</p>
<p>Neravna površina tla sa većim nagibom i vegetacijom koja omogućava upotrebu prega.</p>	<p>Manuelno i pregravanje</p>	<p>Otvaranje radnih staza u površini i iskopavanje manuelnim metodama sa minimalno dvije strane, na maksimalnom razmaku od 10 m, a dobivene boksove tretiraju dvije prege do otkrivanja prvih mina.</p>	<p>-Površina bez utvrđenog rizika, cjelokupna ili dio do otkrivenih mina sa mogućih strana otkrivanja.</p> <p>-Za iskopavanje, površina od koje su otkrivene mine sa strana rada, pomjereno za minimalno 5 m unazad.</p>
<p>Neravna površina tla, sa većim nagibom, vegetacijom koja ne dozvoljava upotrebu mašine niti prega, močvarno i ispresijecano zemljište sa kanalima, kamenito, sa objektima i sl.</p>	<p>Manuelno</p>	<p>Otvaranje radnih staza u površini i iskopavanje manuelnim metodama sa minimalno dvije strane, na maksimalnom razmaku od 10m, do otkrivanja tragova miniranosti.</p> <p><i>NAPOMENA: Ovaj metod se primjenjuje na sumnjivoj površini u specifičnim uvjetima koji ne dozvoljavaju upotrebu druge dvije metode.</i></p>	<p>-Površina bez utvrđenog rizika, cjelokupna ili dio do otkrivanja mina sa mogućih strana otkrivanja.</p> <p>-Za iskopavanje, površina od koje su otkrivene mine sa strana rada, pomjereno za minimalno 5 m unazad.</p>

VII DIO

STRUCNI NADZOR NAD OBAVLJANJEM POSLOVA DEMINIRANJA

IZMJENE I DOPUNE

1. U cjelokupnom tekstu umjesto Strucnog mišljenja za utvrđenu PBVR treba izmijeniti u *Uvjerenje* o kontroli kvaliteta tehničkog izvidanja.

2. Tekst pod 1. t), mijenja se i glasi:

U cilju otklanjanja sumnje u mogućnost postojanja mina na tehnički izvidenoj površini koja bi se proglasila PBUR, planski izvodi uzorkovanje na kraju zadatka. Uzorkovanje po metodu slučajnih odabira uzoraka vrši se dijeljenjem zadatka na cjeline prema primjenjenoj metodi na cjelokupnom ili dijelovima zadatka. Metod rada na uzorkovanju površine će načelno biti isti sa kojim je površina u cjelini ili na dijelovima tretirana. Uzorkovanje izvoditi prema proceduri uzorkovanja (prilog L tačka 4.) angažovanjem timova deminerske organizacije ili drugih odobrenih timova.

Nakon izvršenog uzorkovanja tretirane površine manuelnom metodom kojim je dodatno potvrđena površina koja se isključuje iz sumnjive na rizik, od deminerske organizacije traži da u cilju dodatnog povjerenja korisniku ukloni (posjece ili pokosi) preostalu vegetaciju u netretiranim površinama (boksovima).

3. Tekst pod 1. u), mijenja se i glasi:

Ako se u procesu tehničkog izvidanja sumnjive površine vrši mehanička priprema cjelokupne ili dijela površine, tada kroz stručno nadziranje prati da li mašina kvalitetno uznemirava tlo shodno Standardu BiH u dubinu od minimalno 10cm i razbija tlo na komade koji u prečniku nisu veći od 5cm. Pored uznemiravanja tla prati da li je raden prevjes, da li je bilo eksplozija i na kom dijelu (na skici) i da li ima na površinu izbacenih mina ili njihovih dijelova. Ovu kontrolu vrši u radnim stazama boksova (maksimalne veličine 25x25 m) i vizuelno iz radnih staza koje je deminerska organizacija otvorila u površini koja bi prema utvrđenim saznanjima trebalo deklarirati kao PBUR i potvrditi uzorkovanjem. Ukoliko se u radnim stazama utvrdi da ima dijelova površine gdje mašina nije kvalitetno uznemirila tlo, traži ponavljanje rada sa bočne strane u odnosu na raniji smjer rada mašine.

4. Izmjena priloga: J i K

17. Vrste i količine <u>otkrivenih</u> ili aktiviranih mina/NUS-a	
II- SLUŽBENE DEKLARACIJE O PREUZIMANJU TEHNICKI IZVIĐENE POVRŠINE	
PREDAJA OD STRANE DEMINERSKE ORGANIZACIJE	PREUZIMANJE OD STRANE CENTRA ZA UKLANJANJE MINA BIH
<p>Izjavljujem da je tehnicko izvidanje površine sumnjive na rizicnost opisane ovim dokumentom vršeno prema Standardu za uklanjanje mina i NUS-a u BiH do navedene dubine i da se zadata tretirana površina deklarirane kao :</p> <p>† Bez utvrdenog rizika _____ m²,</p> <p>† Minirana _____ m²</p> <p>† Očišćena _____ m²</p> <p>Na osnovu primjenjene-ih metode-a, površina bez utvrdenog rizika, ne sadrži mine i kao takvu je predajem BHMAC-u..</p> <p>Površina deklarirana kao minirana, prema utvrđenom saznanju, sadrži mine te je istu potrebno ocistiti.*</p> <p>Sa prikazane očišćene površine je uklonjen rizik od minske opasnosti te isti više ne postoji na cjelokupnom zadatku.*</p> <p>Deklariranje površine prikazano je na skici sa koordinatama lomnih tacaka i uz suglasnost inspekcijских organa BHMAC-a.</p>	<p>Ja, inspektor za KK BHMAC-a na osnovu vlastitih saznanja procesa tehnickog izvidanja i kroz strucni nadzor od strane referenta za KK....., RU....., preuzimam navedenu deklarisanu površinu u ime BHMAC-a, jer je strucni nadzor i uzorkovanje pokazalo da je tehnicko izvidanje i deklarisanje površine izvršeno u skladu sa zahtjevima Standarda za uklanjanje mina i NUS-a u BiH.</p> <p>Za sumnjivu površinu bez utvrdenog rizika (i očišćenu*) u tehnickom izvidanju se može izdati Uvjerenje o izvršenoj kontroli kvaliteta.</p> <p>Površina deklarirana kao minirana sadrži mine na osnovu utvrđene miniranosti, te za istu treba oformiti zadatak i po proceduri ocistiti.*</p> <p style="text-align: center;">..... (potpis inspektora)</p>
18. Ime i položaj odgovorne osobe deminerske organizacije	19. Ime šefa ureda/kancelarije BHMAC-a
20. Potpis i pecat	21. Potpis i pecat
22. Broj izjave:..... Datum predaje:.....	23. Broj zapisnika:..... Datum preuzimanja:.....

* Navesti ukoliko je utvrđena i deklarirana minirana površina ili ukoliko je primjenjenom metodom-ama uklonjena u potpunosti minska opasnost na tehnicki izvidenoj površini (jedan red mina ili pojedince mine koje ne daju mogućnost formiranja minirane površine za daljnje čišćenje).

III- PRILOZI:

A) Prilozi deminerske organizacije:

Prilozi a), b), c), d) i f) po istom primjeru kao uz prilog H.

e)-Graficki prikaz zadatka –skica u razmjeri na geodetskim podlogama ili najkrupnijoj razmjeri topografske karte sa koordinatama lomnih tacaka i oznacenim utvrđenim površinama: bez utvrdenog rizika (PBUR) i reduciranim miniranim. Za otkrivene mine i NUS navesti koordinate mjesta nadenih mina/NUS-a. Skicu uraditi prema objašnjenju i zahtjevima koji su dati uz prilog H.

Na skici naznaciti metode rada na pojedinim dijelovima zadatka a u metodu rada sa pregama naznaciti boksove i prege koje su vršile pretragu pojedinacnih boksova.

g)-Opis toka izvođenja zadatka (problemi u provođenju plana, greške utvrđene internom kontrolom kvaliteta, monitoringom ukoliko je bio angažiran i inspekcijama MAC-a i kako su iste riješene, vrstu i broj nadenih otkrivenih mina i kako je određena granica PBUR, minirane površine za čišćenje ukoliko isto nije odmah nastavljeno, fotografije nadenih otkrivenih mina i dr.).

h)-Zapisnik o upoznavanju organa vlasti/krajnjeg korisnika sa obilježavanjem granica PBUR i granice minirane površine.

B) Prilozi ispekijskih organa:

Prilozi a), c) i d) po istom primjeru kao u prilogu H.

Prilog b) Završni zapisnik o strucnom nadzoru (pozitivan u smislu kvaliteta utvrđivanja deklariranih površina u tehnickom izvidanju radi izdavanja *Uvjerenja o izvršenoj kontroli kvaliteta* za PBUR, i radi poduzimanja daljnjih aktivnosti za čišćenje utvrđenih reduciranih miniranih površina).

OBJAŠNJENJE ZA POPUNU ZAPISNIKA O PREUZIMANJU TEHNICKI IZVIDENE POVRŠINE SA IZJAVOM, SLUŽBENIM DEKLARACIJAMA I PRILOZIMA

Općenito. Zapisnik o preuzimanju tehnicki izvidene površine sa izjavom, službenim deklaracijama i prilozima, je set dokumenata koji ustvari predstavlja završni *Izveštaj* zadatka tehnickog izvidanja. Original *Izveštaj* na kraju procesa verifikacije i izdavanja *Uvjerenja o izvršenoj kontroli kvaliteta u tehnickom izvidanju* za iskljucenu površinu bez utvrđenog rizika i evidentiranu reduciranu kao miniranu, završava u bazi podataka i arhivi BHMAC-a, zajedno sa Plavim folderom o zadatku. Za utvrđenu reduciranu površinu kao miniranu, formira se projektna dokumentacija za čišćenje i zadatak kao takav daje na realizaciju.

I – IZJAVA O TEHNICKOM IZVIDANJU DEMINERSKE ORGANIZACIJE.

Ovaj dio popunjava deminerska organizacija kao u objašnjenju uz prilog H, osim za slijedeće tačke:

11. Navodi se kvadratura tehnicki izvidene površine (cjelokupna tretirana površina primijenjenom metodom-ama).
12. Dubina tehnicki izvidene površine primijenjenom metodom.
13. U kvadratu sa "X" oznaciti da li je u dijelu *neposredno tretirane* tehnicki izvidene površine primijenjenom metodom uklonjen sav metal do tretirane dubine.

II - SLUŽBENE DEKLARACIJE O PREUZIMANJU TEHNICKI IZVIDENE POVRŠINE

Ovaj dio je podijeljen na lijevu stranu koju popunjava i zavodi deminerska organizacija i desnu koju popunjava i zavodi BHMAC. Popunjava se po zahtjevu i objašnjenju datom u prilogu H.

5. U prilogu L pod **1.5. Nivoi strucnog nadzora (inspekcije)**, iza d) dodati tekst napomene koji glasi:

NAPOMENA: Osim dokazane efikasnosti deminerske organizacije kod promjene nivoa strucnog nadzora u obzir uzeti velicinu angaziranih kapaciteta i napretka na zadatku.

6. U prilogu L pod **2. PLAN UZIMANJA UZORAKA**, na kraju teksta dodati novi red sa tekstom koji glasi:

Bez obzira na dobijenu proracunatu velicinu uzorka u cišćenju, maksimalni uzorak može iznositi 5% cišćene površine.

U tehnickom izvidanju plan uzimanja uzoraka uraditi za površinu gdje nisu utvrđene naznake miniranosti u toku izvođenja zadatka, po istim postavkama kao kod cišćenja. Razlika u izradi plana uzorkovanja je u tome što cjeline za uzorkovanje predstavljaju metodom radene površine (cjelokupna ili dijelovi) i što se iste stavljaju u proracun za dobijanje velicine uzorka, umjesto cjelokupne kod cišćenja. Bez obzira na dobijenu proracunatu velicinu za uzorkovanje (pojedinačnih metoda) maksimalni uzorak može iznositi 5% PBUR kod tretirane površine mašinskom pripremom i pregiranjem, a kod manuelne metode isti uvijek iznosi 5%.

7. U prilogu L pod **3. METODE UZORKOVANJA**, na kraju teksta dodati novi red sa tekstom koji glasi:

U tehnickom izvidanju uzorkovanje na PBUR izvesti na kraju zadatka po cjelinama radenih metoda i nacelno istom metodom kojom je površina tretirana.

7. U prilogu L pod **3.1. Kriterij prijema uzorkovane cjeline**, na kraju teksta dodati novi red sa tekstom koji glasi:

U tehnickom izvidanju se takoder na pocetku rada dogovaraju kritične greške u kvalitetu rada zavisno od primjenjene-ih metode-a. Nalazak mine u PBUR predstavlja novo saznanje o granici minirane površine i ne predstavlja kritičnu grešku zbog koje bi se u manuelnoj metodi površina vracala na ispravku ako je mina nadena u netretiranoj površini. Kod tretiranih površina u tehnickom izvidanju sa mašinskom pripremom, pregama i u manuelno tretiranim stazama, nalazak mine ili NUS-a predstavlja kritičnu grešku zbog koje se procjenjuje površina koju treba ponoviti i utvrditi stvarna granica minirane površine.

8. U prilogu L, pod 3.1.1. Druge neprihvatljive kritične greške, na kraju teksta dodati:

-Svaki signal metal detektora u tlu koje ne dozvoljava upotrebu pipalice a otkopavanjem se otkrije metal u dubini od 10cm (ili vecoj zavisno od ugovora).

9. U prilogu L, pod **3.2. Ispravke i ponovni pregled (uzorkovanje)**, na kraju teksta dodati novi red sa tekstom koji glasi:

U ponavljanju cjeline PBUR koja nije prošla pregled u tehnickom izvidanju primjeniti ce se isti postupak kao za ponavljanje cišćene cjeline. Prije donošenja Rješenja o ponavljanju površine (dato u prilogu G, prilagodeno za tehnicko izvidanje), inspektor za KK ce procijeniti i odrediti površinu za ponavljanje u cilju utvrđivanja stvarnih granica minirane površine. Nakon izvršenog ponavljanja, ponovo izvršiti uzorkovanje ukupno dobijene (nove) PBUR.

10. U prilogu L, pod **4. PROCEDURA UZORKOVANJA**, na kraju teksta pod b) dodati tekst koji glasi:

Tehnicki izvidenu PBUR uzorkovati po cjelinama radenih metoda.

11. U prilogu L, pod **4.1. Manuelnim metodama**, na kraju teksta dodati pod k) tekst koji glasi:

U uzorkovanju tehnički izvidenih PBUR sa manuelnom metodom po planu uzorkovanja koristiti metod *nasumice vodenjem radne staze* u nizu pojedinačnih uzoraka od 1m². Obzirom da se radna staza vodi u nizu pojedinačnih uzoraka, nakon navedene procedure od a)-e), ne uzeti uzorak pod f) već nastaviti proceduru od g). Prilikom vodenja radne staze voditi računa da se nasumice biran ulaz uvijek vrši iz sigurne odnosno čišćene radne staze. Pri nailasku na čišćenu radnu stazu uzorak koji pada u istu ne kontrolisati već ga u navedenom pravcu prenjeti u površinu koja nije tretirana.

12. U prilogu L, pod **4.3. Upotrebom mašina**, posljednji stav u cjelini brisati.

NAPOMENA: Na osnovu odluke Komisije za deminiranje u BiH, broj 01/1-1-25/04 od 18.03.2004.godine, aneks se primjenjuje od 01.04.2004.godine.